

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 3 ДИНАРА

БЕОГРАД, ДЕЦЕМБАР 1998. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 600

ВЛАСТ ПОШТЕНИХ ЛЈУДИ

ВЛАСТ ПОШТЕНИХ ЛЈУДИ

ЗА ДОМАЋИНСКУ
СРБИЈУ!

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешел

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Душан Весић

Помоћник главног
и одговорног уредника:
Јасна Олуић

Редакција:
Момир Марковић, Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић, Јадранка Шешел,
Жана Живаљевић, Огњен Михајловић,
Рајко Ђурђевић, Весна Арсић,
Наташа Андоновић,
Коста Димитријевић, Ивана Ђурић,
Драгољуб Стаменковић, Вељко Дукић,
Дмитриј Јанковић, Александар Вучић

Секретар редакције:
Љиљана Михајловић

Технички уредник
и компјутерски предом:
Северин Поповић

Дизајн колора:
Борис Стушар

Лектор:
Зорица Илић

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:
Томислав Николић, Маја Гојковић,
Драган Тодоровић, Ратко Гонди,
др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимир Башкот

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Штампа:
НИГП "АБЦ-ГРАФИКА" д. д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у
Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем
1104. од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације Репуб-
лике Србије 19. августа 1991. године дало
је мишљење број 413-01-551/91-01 да се "Ве-
лика Србија" сматра производом из Тариф-
ног броја 8, став 1. тачка 1. алинеје 10. за
чији промет се плаћа основни порез по сто-
ни од 3%.

**Својим члановима,
присталицама и свим
Србима православне вере,
честитамо празник
Христовог рођења
и Српску нову годину**

**Централна отаџбинска управа
Српске радикалне странке**

СПО ХОЋЕ ХЛЕБА БЕЗ МОТИЖЕ

Закон о посебним правима и обавезама изабраних лица, због укупне економске ситуације у друштву, бode очи неприменошћу висине плата појединих изабраних лица.

Пошто је изазвао бурну реакцију грађана, нашао се у позицији Нушићевог "општинског детета".

Нико неће да призна очинство и сви перу руке.

Међутим, чињенице су поразне за Српски покрет обнове. Само њихови народни посланици хвалили су тај Закон и инсистирали да буде усвојен.

Зашто, др Војислав Шешељ је веома једноставно објаснио у овој емисији

Миљановић: Добро вече, гледате "Гравитацију" БК Телевизије. Наш гост вече-рас је потпредседник Републичке владе и лидер Српске радикалне странке, др Војислав Шешељ.

Добро вече, добро нам дошли.

Др Шешељ: Добро вече, боље вас нашао.

Миљановић: Господине Шешељ, на крају смо године, сви своде рачуне. Како ви гледате на ову одлазећу 1998. годину.

Др Шешељ: Имали смо једну веома тешку годину, годину у којој су западне силе кренуле отворено у отимање Косова и Метохије, подстицајући шиптарски сепаратизам. Помажући директно шиптарски тероризам. Годину у којој смо највише енергије морали да посветимо очувању Косова и Метохије. Затим, годину у којој се наставила економска криза, социјална беда. Годину у којој смо морали да решавамо многе проблеме.

Мислим, што се тога тиче, да је година ипак била прилично успешна. Успели смо у најтежим могућим околностима да задржимо Косово и Метохију. Да поправимо нашу политичку, дипломатску позицију у свету у међународним односима. Имали смо један активнији став. Успели смо да сузбијемо екстремне видове испољавања шиптарског тероризма. Да разбијемо све њихове значајније терористичке формације. И ако ће тај проблем трајати и даље, и даље ће те разбијене банде, групе да представљају опасност. Организоваће атенгате, отмице, убиства из саседе. Покушаће да терористички мирно становништво. Али не верујем да ће моћи да представљају неки озбиљнији релевантни војни фактор.

На међународној сцени смо нашим идејама, нашим иницијативама поправили сопствену позицију. Та наша позиција је почела да отвара очи и мно-

гим другим државама у свету и у том погледу сам оптимиста.

Блокада Европске уније

Што се тиче економске ситуације, Европска унија је због Косова блокирала инвестиције у нашој земљи, и нисмо били у могућности ове године да дођемо до свежег новца на основу приватизације привлачећи страни капитал. Прошле године смо имали једну успешну приватизацију 49% државне телефонске компаније, и то је значило милијарду и петсто милиона марака свежег новца. Од тога је само 800 милиона отишло на пензије.

Ове године тај новац с поља ми нисмо имали, морали смо сопственим снагама да решавамо све проблеме. И у таквим отежаним околностима, где је негде око милион - милион и 500.000 марака сваки дан требало издвајати само за Косово и Метохију, ми смо имали релативно редовну исплату пензија, уз једно ново закашњење од 15-так дана.

Морали смо да прибегнемо неким непопуларним мерама, наравно, јер није било другог начина да се те пензије исплате. Затекли смо хронично празан пензијски фонд. Тај фонд је годинама празан. Дакле, без државне интервенције није могуће уопште пензије исплаћивати. Тај новац се морао негде начи и ми смо увели тих неколико такси које су биле непопуларне у јавности, али смо отворено рекли људима да нема другог начина.

Таксе пуне социјалне фондове

Увели смо те таксе на регистрацију возила, које смо мало кориговали па смо дали олакшице за старија возила. Али смо били у дилеми да ли да повећамо цену бензина, па на тај начин да делујемо на повећање цена и дру-

гих роба, што би изазвало инфлаторни ефекат, или да дигнемо ове таксе, а да цена бензина остане иста, јер онда те таксе не утичу на читав низ других роба па немају инфлаторни ефекат. Зато смо се одлучили на ове таксе. И увели смо таксе на мобилне телефоне, они су још увек луксуз у нашој земљи, какав год став по том питању имали. Увели смо таксе на оружје и тако још неколико тих пореза и такси. Њима смо попуњавали социјалне фондове и успевали колико-толико да удовољимо својим обавезама.

Имали смо ове године један привредни раст. Негде је то око 7%, што није безначајно, што није мало, што је прилично. И били смо у стању да све државне обавезе према пољопривредницима финансирамо. Наш аграрни буџет је био милијарду динара, и око 500 милиона динара смо били у стању да уложимо у металски комплекс кроз наручбу пољопривредних машина које смо после трампили са пољопривредним произвођачима за стратешке пољопривредне производе. Тако да смо једним потезом два проблема решавали. Нажалост, ту смо имали много проблема у неким фирмама из металског комплекса због неспособног менаџмента, због неспособног руководства, па нису успели да удовоље свим својим обавезама.

Мислим да смо са једним програмом прилично учинили и за фабрику Застава. Тај програм смо усвојили и за Сартид, за Мајданпек, и за Трепчу. Колико Влада може да помогне, не можемо ми у целости, у потпуности, да решимо тај проблем, али наша помоћ је значајна да се бар поједини проблеми разреше, да се неким Владициним кредитима премосте ствари до неке боље ситуације.

Миљановић: Да вас питам као лидера Српске радикалне странке, колика је у свему томе, значи у свему овоме што сте урадили као Републичка влада, зас-

луга Српске радикалне странке? Шта су грађани добили тиме што је Српска радикална странка ушла у Владу?

Др Шешељ: Мислим да су грађани Србије добили једну политичку стабилност која у Србији није постојала од 1990. године. Без обзира и на спољне настртаје, и на тероризам на Косову и Метохији, и на економску кризу, и социјалне проблеме, Србија има политичку стабилност. Јер, ова Влада народног јединства има упориште у више од две трећине, чак можда четири петине посланика у Народној скупштини. То је омогућило и Влади да се успешније носи са многим другим проблемима и да одлучније крене у решавање проблема који су се таложили годинама,

ку између реалног и званичног курса негде 100%. Марка је већ достигла близу 6 динара, док је званични курс и даље био 3, 3 динара за 1 марку. И ми смо од септембра прошле године, још од предизборне кампање, тражили ту девалвацију.

Зашто? Овако нереалан курс динара највише је олакшавао положај увозницима, они су плаћали минималне царине јер се царине обрачунавају по званичном курсу и исплаћују у динарима. То је био један од главних разлога да се иде на девалвацију.

Ми ћемо опет бити за девалвацију у неком времену када се та диспропорција између званичног и реалног курса, односно курса на црном тржишту

Југославији. А тамо је милијарда динара била у оптицају. Милијарда динара, то је 10% укупне новчане масе и то је одмах деловало да се за 10% дигне курс. Ако је раније био 6, 6 значи за 66, то је већ 7, 2 - 7, 3.

Шпекулативне радње банака

Миљановић: А што је сада 8?

Др Шешељ: Зато што је било још неких шпекулативних радњи неких домаћих банака и неких фактора из Црне Горе. Те шпекулативне радње су опет изазвале психолошки притисак, и ја мислим да ће тај курс да се стабилизује испод 8 динара за 1 марку.

Допринос српском законодавству: закони о универзитету и о јавном информисању су добри и Српска радикална странка стоји иза њих

можда и депенијама. Поготово када је реч о проблемима изван економске сфере, као што су универзитет, сфера информисања итд. Мислим да смо ту постигли добре резултате.

Девалвација и режирани монетарни удари

Миљановић: Може ли то да се посматра и другачије. Од како су радикали ушли у Владу - девалвација, Закон о универзитету, Закон о информисању, Закон о привилегијама, може ли тако да се посматра?

Др Шешељ: Ми непрекидно имамо девалвације већ 20 година. Према томе, то није питање уласка или неуласка радикала у Владу. Радикали су, као опозициона странка, инсистирали на девалвацији. Јер, ми смо имали разли-

који је у суштини реалан курс у извесној мери, осим када се креира под неким психолошким утицајем или монетарним ударима, да се доведе у склад. Али то не значи да ћемо на девалвацију ићи у сваком тренутку. Него када сазру услови.

Нама је циљ да што дуже задржимо овакав курс динара. Ми га задржавамо. Дошло је до психолошког удара поводом ових претњи НАТО пакта, па је дошло до стварног суштинског удара политиком Владе Милорада Долика, када је заправо довео до услова у којима смо морали прекинути платни промет са Републиком Српском. Он је сам увео обрчан 7, 5 динара за једну конвертибилну босанско-херцеговачку марку.

То је урадио по наговору Гелбарда, Вестендорпа и сличних са Запада, да би изазвао кризу у Савезној Републици

Миљановић: И ви, као потпредседник Владе, знате које су то банке и ко је то довео?

Др Шешељ: Нажалост, не знам све, још нисмо добили извештај Народне банке Југославије, она би морала да нам достави тај извештај. Ја као политичар инсистирам да нам се тај извештај да да се више те банке не крију. Да једном то жигосемо, да предузмемо неке мере, да им онемогућимо такво понашање.

Ја мислим да то морамо да урадио. Ја нисам у позицији, немам те инструменте да могу да имам конкретне аргументе у рукама. Могу да нагађам, могу да претпостављам, могу негде да начујем. И чуо сам и нагађам и претпостављам, али немам папир да бих могао и директно у јавности да оптужим.

Миљановић: Када будете имали папир оптужите?

Др Шешељ: Наравно, али то треба и савезни гувернер, гувернер Народне банке треба да изађе у јавност. Јер се ту поигравају његовим ауторитетом. Он има исправан став по том питању и ја га ценим као стручњака, гувернера Властковића, али треба да отворено каже ко су ти који му онемогућавају да чува стабилност динара. Да се једном и то зна у јавности.

Постоје неки кланови, знате, то су неформалне групе утицаја, неки финансијски кругови који из тога извлаче опипљиву корист, али од такве њихове користи ми сви имамо штету.

Закон о изабраним лицима

Миљановић: Шта ћемо за ове законе, ове што сам поређао, Закон о универзитету, Закон о информисању, Закон о привилегијама?

Др Шешељ: Прво, Закон о универзитету је добар закон, као и Закон о информисању. Ја сам поносан што је ове године у Србији дошло до доношења таквих закона. И ми стојимо иза тог закона и Српска радикална странка је поносна што је учествовала у њиховој изради.

Миљановић: А шта ћемо са Законом о изабраним лицима?

Др Шешељ: Е, што се тиче Закона о изабраним лицима, то је нешто друго. Ја сам већ у старту изразио негативан став о томе, није то био разлог да се сада прави политичка гужва, да се улази у политичке сукобе итд. Иако тај закон може имати неко реално оправдање, он је донесен у невреме. У тренутку када га није требало доносити.

Прво, тај закон је обухватио све ствари које су раније регулисане другим законским актима и подзаконским актима, уредбама, одлукама, правилницима итд. То је сада све на једном месту концентрисано. То је можда оно што би позитивно произвео тај закон.

Међутим, тај закон бode у очи непримереношћу висине плата појединих изабраних лица у укупној економској ситуацији у друштву, социјалном положају становништва у целини. И због тога тај закон, по мом мишљењу, није требало доносити.

Сада је тај закон попут Нушићевог општинског детета. Дете се родило, нико неће да призна да му је отац. И такав је овај закон, никога још нисте могли да чујете осим неких политичара из Српског покрета обнове, да тај закон хвали, да га прихвата. Сви некако перу руке.

Политичка трговина СПО-а

Миљановић: А сви су гласали за њега.

Др Шешељ: Гласали су посланици који су седели, само је један био против, и то мислим Драган Веселинов, сви остали, који су се затекли у Скупштини, гласали су за тај закон. Није било више гласова против. Е сада, мора се на-

правити једна анализа и размотрити како је дошло до закона. Пошто га се сви одричу у тој анализи морамо да применимо принцип утврђивање чињеница и да те чињенице доведемо у логичку везу.

Миљановић: Изволите.

Др Шешељ: Чињенице су веома поразне за Српски покрет обнове. Ја ћу отворено да кажем све шта стоји иза тог закона. Можда сте приметили, ове године смо усвајали пакет буџетских закона, Закон о буџету Републике Србије, о буџету локалних самоуправа, Закон о аграрном буџету, затим Закон о финансирању социјалних давања, који је увео неке порезе, неке таксе, неке доприносе итд, Закон о акцијском фонду и још неке законе.

Ја не памтим када се последњи пут десило да читав пакет пореских закона буде усвојен за тако кратко време. Изгледало је као да ми у Народној скупштини немамо опозиције. Је ли тако? Сетите се, када је Српска радикална странка била опозициона странка, да нима смо знали да расправљамо о таквом пакету закона. Па да тражимо сву могућу аргументацију да се обрешимо против режима.

Буџет и буџетски закони су кључна тачка где се прави разлика између режима и опозиције. Око тога се главна битка, главни судар одвија. Овог пута, Српски покрет обнове нам је то све глат изгласао. Поставља се питање због чега? Одмах је јасно да је нека политичка трговина направљена, је ли тако. Услови, противуслови итд. Шта је то што је од стране Владе и режима учињено Српском покрету обнове да би он био привољен да изгласа све ове законе? Морало је нешто бити. То је овај Закон о посебним правима и обавезама изабраних лица.

Иницијатива је била Српског покрета обнове. Ја сам донео и конкретне доказе.

Буџет што пре – уштедама до повећања плата

Миљановић: Ево, само тренутак. Зашто сте ви то радили Српском покрету обнове, када је буџет могао да буде изгласан само гласовима Српске радикалне странке и Социјалистичке партије?

Др Шешељ: Прво, нама јер био циљ да се буџет што пре донесе, да се одмах изгласа. Ми нисмо хтели око буџета велику гужву, велику фрку итд. То свака влада у свету жели. Са друге стране, цена није била нарочито велика, јер укупна финансијска оптерећења државе на основу овог закона у принципу су мала.

Друго, ми смо буџетске ставке одређивали пре него што се појавила иницијатива за овај закон. Па ако се повећавају плате судијама и тужиоцима, они морају да се окрпе из оног износа који смо ми већ предвидели за Министарство правде. Морају негде да постигну уштеде да би повећали плате.

Могућности за уштеде има. Ми морамо у најскорије време да донесемо нови закон о судовима, да идемо на рационализацију правосудног система. О томе се још разговара, још немамо конкретан нацрт, па вам не могу говорити у име Владе, али могу у своје лично име и у име странке којој припадам, која се за то такође залаже, залажу се и други, али то још није зрело да би се водила расправа о пројекту Владе. Зато вам говорим, дакле, са овог аспекта и наглашававам – ја лично мислим да треба да се сви судови уједине у јединствен систем, садашњи редовни и привредни судови, да имамо институт редовног судства код нас.

Затим, сматрам да треба судијама одредити строжије норме, да их морамо ограничити у роковима, да се не би дешавало да се поједине грађанске парнице воде по 20 година. Ако имамо ограничење у кривичном праву можемо и у грађанском праву адекватно ограничење да имамо. Све би то могло довести до смањивања броја извршилаца.

Сада има око 2600 извршилаца, сигурно се та бројка може свести испод 2000, ако се направи једна рационална ревизија. Одмах то свођење, смањивање броја извршилаца омогућава оним који су већ на тим местима повећање плата. Из оне ставке која је одређена Министарству правде могу то задовољити и још неким материјалним уштедама. Дакле, то им је што им је, нема ребаланса буџета, нема додатних средстава.

Постоји буџет председника Републике, он је у односу на прошлу годину повећан за 30 индексних поена, то је реално умањен буџет председника Републике као и буџет Скупштине, скупштинских служби и посланика. То је све мање у односу на реални износ из прошле године. Око 20 индексних поена мање.

Једино смо буџет Министарства унутрашњих послова повећали за 50% у номиналном износу, пошто нам је инфлација 50%, значи да је он остао у реалном прошлогодишњем износу, можда за 4 индексна поена за следећу годину ће бити мањи него што је био ове године. То вам је ситуација са буџетом.

Примена Закона од 1. априли-ли-лија

Миљановић: Зашто је министар финансија одложио примену овог закона и рекао да тек од априла може, јер нема средстава за исплату?

Др Шешељ: Прво, зато што плате у државним службама касне по 3 - 4 месеца. Плате касне отприлике исто као и пензије. И што уопште не би дошла у обзир исплата пре тог рока.

Друго, питање је да ли би се уопште могло реализовати. Може ако направе уштеду у набавци намештаја, у набавци канцеларијског материјала, у овоме, у ономе.

Е сада, Српски покрет обнове је покушао да представи да је њихов циљ

био да се повећају плате судија и тужи- лаца, да би се избегла корупција, да би се они на неки начин мотивисали да боље раде итд. Ја ћу вам зато у цело- сти, то је једна и по страна, прочитати ту иницијативу да видите да се суди- је и тужиоци уопште не помињу. Ево како гласи тај текст.

Иницијатива народних посланика за доношење Закона о посебним правима и обавезама изабраних лица

"У правном систему Републике Ср- бије, након доношења Устава Републи- ке Србије, посебним Законом о радним односима у државним органима уређе- на су права, обавезе и одговорности из радних односа лица запослених у држа- вним органима, одређена права предсе- дника Републике и одређена права, оба- веза и одговорности лица која бира На- родна скупштина и лица која постав- ља Влада, односно други надлежни ор- ган.

На ова лица примењују се савезни и републички прописи о радним одно- сима у погледу оних права, обавеза и одговорности која наведеним законом нису посебно уређена.

Међутим, у досадашњој примени Закона о радним односима у државним органима уочено је да положај лица

изабраних непосредно (председник Ре- публике и народни посланици) и лица која бира Народна скупштина има, у односу на запослене и постављена ли- ца у државним органима, одређене спе- цифичности, које су остале ван домаша- ја законске регулативе. То је условило потребу за доношењем закона којим би се ова питања уредила.

Имајући у виду да обављање пос- лова на високим државним функцијама, на којима се остварују права и обаве- зе Републике Србије, засноване на Ус- таву и закону, има изузетну сложе- ност и захтева знатно виши степен оба- веза и одговорности, положај предсе- дника Републике, народних посланика и лица која бира Народна скупштина у битној се мери разликује од положаја осталих лица која остварују права и оба- везе по основу радног односа у држав- ним органима. Из тог разлога потребно је утврдити одређена права по основу обављања ових функција.

Такође, с обзиром да обављање на- ведених функција, у одређеној мери, зах- тева престанак (у случају председни- ка Републике то је и уставна обавеза) или смањење обима обављања професи- оналне делатности, те да на тај начин имплицира одређени губитак у профе- сионалном смислу, потребно је утврди- ти за ова лица одређена права и по прес- танку обављања тих функција.

Поред тога, треба имати у виду да од- ређене категорије изабраних лица (пред- седник Републике, председник Народ- не скупштине, председник Владе) обав- љањем својих функција представљају Републику Србију, Народну скупшти- ну, односно Владу, како на међународ- ном, тако и на унутрашњем плану, па је у циљу обезбеђивања угледа Републи- ке Србије овој категорији лица потреб- но обезбедити одговарајућа права.

Такође, у циљу очувања уставности и законитости у Републици Србији, иза- браним лицима која вршењем својих функција обезбеђују остваривање и заш- тити слобода и права човека и грађани- на (изабрана лица у правосудним орга- нима)", ово је, наглашавам, једино место где се уопште помињу лица у правосуд- ним органима, "потребно је обезбедити одговарајуће предуслове за обављање ових функција, као и одређена права за време и по престанку обављања функ- ције.

С обзиром на наведено и имајући у виду праксу развијених демократ- ских држава у којима је предметна про- блематика на адекватан начин правно (законом) регулисана и уређена, ми, потписани народни посланици Народ- не скупштине Републике Србије предла- жемо да Влада Републике Србије ут- врди и упути Народној скупштини Ре- публике Србије на разматрање и усваја- ње Предлог закона о посебним прави- ма и обавезама изабраних лица".

Потписало је 20 посланика, први су на списку: др Милан Божић, Александар Чотрић, мр Александар Милутиновић, Богољуб Пејчић.

Најистакнутији посланици Српског покрета обнове. И онда су потписива- ли посланици других партија, на кра- ју има и посланика Српске радикалне странке, али, ево, када би вам прочитао њихова имена видећете да никада за њих нисте чули.

Како је то ишло после, по ходници- ма где је потписивано, ко то зна. У сва- ком случају, види се јасно ко су ини- цијатори.

Нови курс Српске радикалне странке

Миљановић: Добро, а јесте ли ви мо- жда казнили ове ваше или да ли сте раз- говарали са овим вашима који су потпи- сали ово?

Др Шешел: Не. Зато што ми нисмо имали став да се апсолутно не сарађу- је са посланицима Српског покрета об- нове. Сада смо заузели тај став на Пред- седничком колегијуму, ако неко од на- шних посланика било шта више буде са њима радио, било какву иницијативу покретао, биће кажњен, доћи ће под удар страначке дисциплине.

Раније иако смо били у сукобу међу руководством наших странака, ми ни- смо спречавали наше посланике да учес- твују у неким парламентарним ини- цијативама са њима. Ви се сећате, рани- је смо имали чак и ону иницијативу око паралелног парламента, па је то пропа-

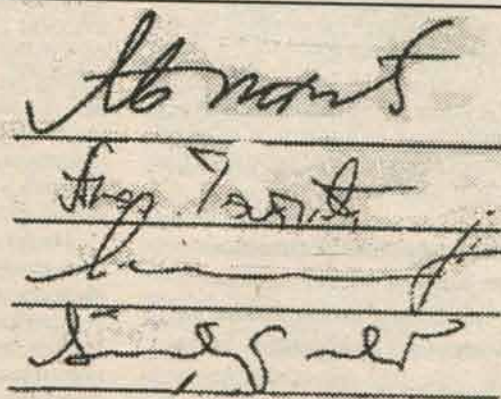
Народни посланици:

1. др Милан Божић
2. Александар Чотрић
3. мр Александар Милутиновић
4. Богољуб Пејчић
5. др Владан Штамбух
6. Зоран Вукчиновић
7. мр Ненад Божић
8. др Мирослав Ђорђевић
9. др Јован Кркобабић
10. Велимир Живојиновић
11. Ђивко Милуцу
12. Тонио Марковић
13. Живојин Цветковић
14. Драган Б. Николић
15. Александар Ђорђевић
16. Славоко Нешковић
17. Миодраг Панић
18. Живојин Лекић
19. Драгомир Павловић
20. Зоран Милошевић

Факсимил потписа подносилаца Предлога закона о правима и обавезама изабраних лица

Народни посланици:

1. др Милан Божић
2. Александар Чотрић
3. др Александар Милутиновић
4. Богољуб Пејчић

Иницијатори Предлога закона, посланици Српског покрета обнове

ло зато што су нам покушали наметнути неке ствари које у почетку нису биле предвиђене, које су биле антисрпски мотивисане.

Миљановић: Да ли је могуће да ваш шеф посланичке групе у Републичкој скупштини није знао да су ваши посланици потписали овај предлог?

Др Шешељ: Сазнао је када је већ stigло на Владу.

Миљановић: Пре тога није знао?

Др Шешељ: Пре тога није имао појма. И Драгишић уопште није међу њима. Они су потписали, то је чињеница, и ми их сада посебно неосуђујемо што су потписали. То је била једна парламентарна иницијатива, повеле друге посланичке групе, раније је било слушајева да се прихвати итд.

Сада када би се десило да неко од радикала прихвати било шта од стране Српског покрета обнове, то би био услов за искључење из странке. Ми једноставно с том странком више ништа нећемо да имамо.

Др Шешељ: Та Иницијатива са првим Напртом закона је дошла на Владу. Влада је тесала тај закон колико се могло тесати и ту су избачене све оне ствари о којима су се новинари расписали. Да посланици имају нека доживотна права, неке привилегије итд. Све је то на Влади стесано и уопште није дошло пред Народну скупштину у тој првој варијанти.

СПО узима и шаком и капом

Миљановић: А што Влада није исекла и рекла може, али само за тужиоце, судије а не за посланике?

Др Шешељ: Јесте, али мотив Српског покрета обнове су биле наредности посланици и то је била цена да се поправи положај народних посланика, они имају 45 народних посланика. Српски покрет обнове се одавно већ нашао као странка која је свесна да је све изгубила на политичкој сцени, и сада користи сваку прилику да шчепа што се још може шчепати. То видите по понашању у Градској скупштини Београда.

О томе ћемо накнадно нешто говорити пошто имам ту врло важне материјале да вам покажем.

Миљановић: Што ви, као Влада, то дозвољавате?

Др Шешељ: Нама је...

Миљановић: Мислим, што сте им то дозволили?

Др Шешељ: Чекајте, договор је био постигнут да нам изгласају све буџетске законе. Да се око тога не води велика расправа, да то све глат прође у Народној скупштини.

Вуку отупели зуби

Миљановић: Је ли то било толико вредно?

Др Шешељ: Па ево сада, ја водим у Влади сектор привреде и финансија, ја из овога нисам извукао закључак да ћу имати било какво оптерећење у буџету. Јер, што се тиче председника Републике, њему је већ ставка унапред одређена. Колико ће се он у њу уклопити или неће, на крају крајева, шта ме брига. Нема ребаланса. Имамо ставку за Министарство правде за судије и тужиоце.

Колико ће се они уклопити или неће, нема повећања, нема ребаланса. Имамо ставку за Народну скупштину, колико ће се Народна скупштина уклопити то је сада њихова ствар. Нека штеде на другим местима. Дакле, ја нисам осетио да је ту буџет угрожен.

Друго, било ми је непријатно, нисам хтео у томе директно да учествујем, када је било на дневном реду Скупштине, ја сам напустио. Ја сам изашао. Ја ретко излазим. Није било разлога да сада правимо политичку гужву, да се свађамо, препиремо.

Наши коалициони партнери сматрају да треба и даље Драшковића на неки начин држати везаног за власт, за Владу. Поготово због тога му гледају кроз прсте на градском нивоу Београда. Јер, мисле боље је тако него да Драшковић изађе на улицу, да витла, да изазива крвопролића, да људи гину.

Ситуација је таква да нам је земља фактички под опсадним стањем, непрекидно под притисцима са Запада итд. И боље је имати у националном блоку и опозицију, него сада створити неке услове за унутрашње обрачунање на чему Американци раде, што Американци прижељкују.

Видите, сада Американци отворено говоре, и у конгресу Министарства иностраних послова да треба мењати власт у Београду, да треба користити сва средства да се промени режим. И на председника Републике ударају и на власт у целини. Због тога се не слажем са нашим коалиционим партнерима, и наша странка, Српска радикална странка, се слаже да Драшковић више није у стању да изведе масу на улицу. Није у стању да изазове крвопролиће.

То је Вук коме су зуби одавно отупели, можда већ и поиспадали, јер је изгубио ауторитет међу својим гласачима.

Градској власти одзвонило

Миљановић: Да ли ви водите рачуна о Закону о информисању, да не будемо кажњени због овога?

Др Шешељ: Не можете да будете кажњени, јер ја ниједну лаж нисам изрекао. Можете да будете кажњени само уколико објављујете нешто што удара на основе уставног поретка, што значи позивање на насилну промену уставног поретка.

На рушење уставног поретка насилним путем. Можете да будете кажњени ако реемитујете стране пропагандне шпијунске програме. И можете бити кажњени ако изнесете нешто што је лаж и измишљотина. Ја вам говорим искључиво језиком чињеница, те чињенице доводим у логички склоп, и наравно, дајем политичке процене.

Ја овде сада политички процењујем нешто што је реално, фактичко стање. Власт у Београду би одавно пала да сада нема тог прећутног оклевања наших коалиционих партнера око обарања те власти. Али, ја лично се непрекидно трудим да их убедим да је крајње време да падне та власт у Београду, да идемо на нове локалне изборе. И то ми јавно понављамо, је ли тако. Ту нема никаквих тајни.

Похвале Закону Костадиновића и Чотрића

Е сада, у Народној скупштини, када је дошао тај Закон, у расправи су учествовали министар правде који је говорио

о судијама и тужиоцима, и два посланика Српског покрета обнове, Зоран Костадиновић и Александар Чотрић. И говорио је Драган Веселинов, који се једини супротставио том Закону. Напао законски пројекат, сви остали су ћутали.

Шта је рекао Зоран Костадиновић, посланик Српског покрета обнове? Похвалио је закон, рекао је да: "Тачно је да треба људе који су на одговорним функцијама заштитити и материјално и на друге начине.

То нико не спори, то је изузетно важно и то ће допринети код одређеног броја судија и функционера Скупштине да мање буду подложни корупцији и другим овоземаљским слабостима.

Међутим, ово може јако много да промени као закон, тј. одређене људе пре него што се кандидују за посланике принуђено би да напусте одређена места која би им обезбедила одређене привилегије уласком у Скупштину". Ја вам читам директно скупштински стенограм како је он говорио, дакле, мало несувислости у реченици је његово, а не моје.

"Прочитао бих вам образложење да видите колико је то у вези са овим Законом, нарочито старешине државних органа, председника или секретара општине, градске или републичке Скупштине, директора јавног или државног предузећа, директора или руководиоца владиних агенција, као и главних и одговорних уредника јавних гласила информативних кућа у Србији чији је оснивач Република Србија, као и чланови

ва Управног одбора које именује и поставља Влада".

Човек који је, рејмо, на месту једне велике фирме, постане председник Владе или председник скупштине, може за своју фирму да обезбеди привилегован положај и да и на тај начин дође до огромних средстава и да му апсолутно скупштинска плата и обезбеђење уопште не буде важно.

Оног тренутка када бисмо то уредили, а то је још у доба Краљевине Србије било уређено, да људи који се кандидују за скупштинске функције су морали да напусте одређене положаје, па би добили двоструке ефекте.

Људи који дођу у Скупштину постали би професионалци и зависили би од припадности Скупштине, и не би могли да протежирају фирме које су губиташи, него би заступали искључиво и само свој интерес и интерес грађана који су их бирали."

Значи, он образлаже зашто народни посланици треба да имају много веће плате него што су данас. Је ли тако, то је суштина.

Александар Чотрић, каже: "Један сам од посланика који су потписали иницијативу да Влада Републике Србије предложи Закон о посебним правима и обавезама изабраних лица. Права и обавезе свих, без обзира о којој функцији је реч, регулишу се законом, тако да грађани са њима буду у потпуности упознати и да не буде ничега што би давало повода за нагађања о некој изузетној или тајној позицији носилаца највиших функција.

Руководили смо се тиме да судије, тужиоци и народни посланици буду боље плаћени како би грађани имали пуно право да од свих њих траже и посебну одговорност, посебно залагање, да се у потпуности посвете обављању ових одговорности функција.

Плате наших судија и тужилаца биле су више него мизерне такође и примања народних посланика". Увек се говори о народним посланицима. Је ли тако, а не како Драшковић каже: "Ми смо мислили само за судије и тужиоце, нисмо мислили за народне посланике. Далеко заостају за примањима посланика на пример у Бугарској, Румунији или Македонији, а да не набрајам земље које су богатије и развијеније од наше.

Посланик мора себе целог да посвети обављању своје функције и то не само за време док се налази у овом дому, док је у Скупштини, већ он мора да буде непрестано у контакту са њиховим проблемима и да предлоге грађана износи у овој Скупштини и да се за њих бори".

То вам је говор Александра Чотрића. То су једина два посланика која су хвалила и подржавала закон отворено у Народној скупштини. И то вам ваљда показује суштину ствари.

Божићева дилема, плата или корупција

У јавности је најпознатија подршка закона потекла од Милана Божића, који је изјавио: "Народ треба да се определи да ли хоће да му државни функционери живе од плата или од корупције. Свако ко се опире оваквом закону заправо је класичан комунистички мислилац, који хоће да има фиктивно мању плату.

Од чега су живели Брозови савременици, од чега живе данашњи функционери ако имају плате које пријављују. Морају се увести нормална плаћања високих државних функционера, пре свега судија" итд. "Знам да не могу спречити корупцију од 100.000 марака, хоћу и морам да спречим корупцију од 1000 марака" итд.

Божић је рекао да је предлог да и посланици доживотно добијају припадности, које су вратили када су били посланици, повучен још у Влади и да се неће појавити у скупштинској процедури.

Значи, Влада је то повукла. Драшковић је тврдио да су они имали амандмане. Ни једног јединг амандмана нису имали. Ево вам овде све амандмане, био је само један амандман посланика Српског покрета обнове потпуно бесмислен, о неким другим питањима који је поправљао положај посланика.

Највећи број амандмана поднела је Влада, Влада је то кресала, кресала, смањивала, избацивала. Ево вам, видите, читаву гомилу амандмана, нађите ми ту сада амандмане Српског покрета обнове. Није их било.

Изгубио ауторитет међу својим гласачима:
Вуку су зуби одавно отупели

Е сада, шта се после десило? Закон је у јавности врло лоше примљен.

Непопуларан закон донет у невреме

Миљановић: Зар сте очекивали супротно?

Др Шешел: Ја сам очекивао да ће бити лоше примљен. Знао сам то, можда нисам очекивао да ће то бити околико лоше примљен, али знао сам да је то један непопуларан закон који се доноси у невреме. Нисам хтео у њему ни да учествујем.

Ја се поносим оним што је урађено, где сам био иницијатор што је добро. Ја се поносим, први сам иницирао увођење таксе за мобилни телефон, за оружје и за аутомобиле.

Поносан сам јер је то био једини начин да се нађу паре за пензије. Није било другог, где друго да се нађу паре осим да се штампају? Иако је то непопуларно, поносан сам на Закон о универзитету. Поносан сам на Закон о информисању иако и то многи нападају.

Али, тамо где учествујем, где сам директно умешан, где стојим лично иза тога, ја то браним свим средствима, свиђало се неком или не. Ја знам да је моја популарност смањена због ове таксе на мобилне телефоне или таксе на оружје. Али ја сам у стању сваком животом да кажем у лице да без тога не би било пензија. Без тога не би било...

Доследност српских радикала

Миљановић: Али, господине Шешел, зар сте могли ви да прихватите, и ваши посланици да прихвате, овај закон, када сте се ви у предизборној кампањи прошле године залагали да ниједан државни чиновник не прими плату док се не исплате пензије, итд.

Др Шешел: И остао је тај принцип. Плате државних функционера и чиновника касне онолико колико касне пензије. Није ни овај закон мењао тај принцип. Овај закон регулише износ, али не одређује да те плате морају да се исплате одмах, него оне се исплаћују онда када се исплаћују плате свих других државних чиновника, пензије и све остало, и у здравству и у школству. Ту је можда разлика од неколико дана, углавном све то касни исто време.

У Закону ништа ново

Друго, овим законом регулисано је нешто што је већ раније постојало. Председник Републике је и раније имао право на лично обезбеђење, и председник Владе, и председник Скупштине. Имали су право на резиденцију.

Миљановић: Али не доживотно.

Др Шешел: Имао је и раније право на доживотно обезбеђење. И Добрица Ђосић, који је био савезни председник, одмах му је понуђено, ја мислим да се он одрекао тог обезбеђења, имао је право и на аутомобил и на обезбеђење. Само је,

колико ја знам, сада нисам у то верзиран пошто је то савезни ниво власти, али му је бар све то понуђено и стављено.

То се ради свуда у свету. Председник Републике по истеку те функције има још нека права, мора бити обезбеђен. Неће ваљда бившег председника Републике да нам умлати било ко на улици. Мора држава да га штити. Држава штити њега штити и себе, свој ауторитет. И лично против тога немам ништа.

Вук Драшковић пере руке

Друго, у глобалу су то мале суме новца. Више су кроз једну плачку ови планирали да украду у Градској скупштини Београда него што износе укупне плате председника Републике, председника Народне скупштине и председника Владе за 100 година. Кроз ову аферу око набавке тролџбуса.

Е, оно што је сада врхунац свега, то су изјаве Вука Драшковића на конференцији за штампу 22. децембра ове године, како је то објављено на Студију Б. Каже Вук Драшковић: "Нетачне су све вести које лансирају поједини чланови Владе и потпредседници Владе уз уверавање да је Српски покрет обнове први потписник те иницијативе", нагласио је Драшковић. "Српски покрет обнове се само придружио иницијативи и то на велико убеђивање осталих посланичких клубова да је реч о платама судија и тужилаца и да више правосуђе не сме да буде страначко, па у том смислу цела Скупштина треба да подржи повећање тих плата. Нажалост, пред нама се појавило нешто што није ни личило на оно што су наши посланици потписали и то последњи".

Прво, видели сте шта су посланици потписали. То је то. Једва да се помињу носиоци судијских функција у загради на једном месту. Дакле, посланици су били примарни, њихове плате и њихова права што је и највише заинтересован Вук Драшковић, и каже да су његови посланици "последњи потписали". Ја сам вам показао овде да су они први потписали, као иницијатори.

Шта још каже Драшковић: "А онда је неко у Влади, а зна се ко се бави фалсификатима, системом маказа, четворцу посланика Српског покрета обнове ставио на прва места". Објаснио је председник Српског покрета обнове и дошао да је Српски покрет обнове заслужан или крив што од накардног законског предлога, који је стигао пред Скупштину о доживотним платама мистара и посланика, није остало ништа. Али утисак у јавности онога што је предложено у Влади, усвојено у Влади, је страхан, истакао је Драшковић.

Ко је сувишан на политичкој сцени?

Видите шта Драшковић сада тврди. Да смо ми у Влади кројили овај иницијални акт, да смо прелепили имена и потписе његових посланика са последњих места на прва места.

Невероватна лаж.

Ја сам свестан да је одавно на српској политичкој сцени неко сувишан. Вук Драшковић или ја. Ево, ја отворено сада изјављујем, ако је истина ово што тврди Вук Драшковић, да смо ми у Влади пребацивали имена и потписе његових посланика са последњег места на прва места иницијалног акта, треба Влада

Др Милан Божић: "Свако ко се противи овом закону, заправо је класичан комунистички мислилац"

да поднесе оставку. Треба и ја да поднесем оставку на све функције и у странци, и у скупштинама, и у Влади. Повући ћу се из политичког живота, ако је то урађено.

Ако коза лаже, рог не лаже

Миљановић: Ко то може да потврди или негира. Ко је још учествовао у томе?

Др Шешел: Његови посланици, Милан Божић, Богољуб Пејчић, Александар Чотрић и Александар Милутиновић. Прво они. Нека вам дају изјаву и сви остали који су потписали да ли је нешто прекрајано у списку и редоследу посланика који су потписивали.

Ја се, дакле, повлачим потпуно из политичког живота ако је истина оно што каже Вук Драшковић. А нека се он повуче ако није истина ово што је рекао. Ово што је слагао. Нека се онда повуче. Може ли неко ко тако отворено брутално лаже остати у политичком животу? Да видимо може ли то.

Миљановић: Господине Шешел, с обзиром да видим колико жустро браните све ово и колико сте напора уложили да ово добро изложите, зар нисте могли онда да претпоставите да ће оволике проблеме да изазове овај закон, када је дошао...

Др Шешел: Мени то никакве проблеме није изазвало. Никакве, апсолутно никакве. Ја устајем само против лажи и клевете. Лично нисам био за то, нисам хтео ни да учествујем у томе, искључио сам се. Нисам сматрао да је потребно да улазим сада у политички клинч и објаснио сам вам због чега, јер то буџет не оптерећује бог зна како, и те би исплате све зависиле од преусмеравања средстава која су буџетом већ одређена.

Кратке ноге једног Вука

Миљановић: Али зато сада улазите.

Др Шешел: Сада улазим после ових лажи из Српског покрета обнове. Видите, они Владу оптужују за фалсификат.

Миљановић: Значи, да није било лажи, ви не би ни ушли у клинч?

Др Шешел: Ја не улазим ни сада у неки клинч. Што се тиче Вука Драшковића, ми одавно указујемо јавности на све методе којима се служи. То је суштина. Друго, овај закон ће морати да се промени, нема никакве сумње.

Миљановић: У ком делу?

Др Шешел: Видећемо у ком делу, у Влади још нисмо то до краја завршили, али ми ћемо изаћи са неком иницијативом да се ту нешто коригује. У сваком случају, овај закон неће бити примењиван. Тражићемо варијанту да се не примењује.

А шта ће се после с њим десити, ја нећу да прејудуцирам. То би било некоректно и према нашим коалиционим партнерима. Треба сами да седнемо и

Александар Чотрић: "Примања народних посланика далеко заостају за примањима посланика у Бугарској, Румунији или Македонији

да разговарамо, већ смо разговарали. Ја лично мислим да треба и ове плате да се закључују кроз неки колективни уговор између државних органа и синдиката. Колико год да оне буду.

Шта је још ту...

Миљановић: Можемо ли само да ставимо, да погледамо блок реклама онда настављамо даље.

Др Шешел: Можемо.

Малверзације градске власти

Миљановић: Видим ту имате још неке папире, још неке доказе. О чему је то?

Др Шешел: Ово је неколико доказа о малверзацијама градске власти Београда. Најкрупнија малверзација у последње време је уговор који је склопљен за набавку чешких аутобуса на основу неповољне понуде.

Миљановић: На све те ваше папире и доказе друга страна, значи они које помињете, у сваком тренутку могу да одговоре, да кажу да то није тако како ви презентирате.

Др Шешел: Што не организујете један телевизијски дуел, ево са Спасојем Крунићем или са Драганом Човићем, који су непосредно умешани у све ово. Имали су понуду руског произвођача, Тролејбуског завода из Саратова, имали су понуду школиног произвођача. Понуда руског произвођача била је у укупном износу за 11 милиона марака јестинија од чешке понуде.

Шта је ту још погодније? Русима бисмо 90% новца исплатили домаћом робом, од раније имамо искуство са руским тролејбусима. Наше фабрике знају да их сревисирају. Можемо да производимо резервне делове. Са чешким тролејбусима немамо никаквог искуства. Рокови плаћања су неупоредиво повољнији код Руса него код Чеха. И ево, све је то та документација коју смо износили у Градској скупштини,

Министарство саобраћаја је поднело кривичну пријаву надлежном јавном тужилаштву, такође од тога никада нећемо одустати.

Шта се овде ради? Овде се по државу, по град, очигледно склапа један штетан уговор. Из тог штетног уговора неко извлачи корист. Из тих 11 милиона марака људи из градске власти отимају део профита за себе. Деле вероватно са Чесима. Један део њима, пошто им је већа цена, један део овима у градској власти. Тако они раде по читавом низу других питања.

Мито и масне провизије

Ево, овде имам један уговор, случајно сам данас тај узео, уговор о испоруци изградње мрежне опреме, који је потписао Спасоје Крунић неовлашћено као председник Извршног одбора. То је друго лице, из другог органа Градске скупштине, требало да потпише.

Са извесном фирмом Биг 011 хардвер и софтвер коју заступа извесни Павловић. Исплата авансно 100%. Читав низ таквих уговора, они не набављају гуме за аутобусе директно од Тигрове фабрике, него преко посредника да би се разноразне провизије исплаћивале.

Све послове које обављају обављају на овај начин, отимају. За све киоске у граду, за сав пословни простор, свуда узимају масне провизије. Узимају мито. Треба тој власти стати у крај. Видели сте већ и Демократска странка колико је објавила података о непотизму у Градској скупштини, колико је рођака, пријатеља запослено у Градској скупштини на одговорне функције. Страначки активисти се боре за власт, јаднићи када се изборе за део власти или власт на извесном локалном нивоу, морају то да предају рођацима клана који је на челу странке. Клана Вука Драшковића и његових најближих сарадника.

Камуфлирање пљачки

То је оно што једноставно више не може да се трпи. Мора се томе стати у крај. Где год чачнете, они су сада у стању да неке ситне ствари ураде и велику рекламу око тога ударе. Дају неколико компјутера Богословском факултету, дају неколико хиљада, десетина хиљада динара за неке хуманитарне сврхе, подигну споменик Николи Пашићу, асфалтирају неколико улица у центру града које уопште нису морале ове године да се асфалтирају.

Уместо да асфалтирају неасфалтиране улице у приградским насељима. Да граде водовод, канализацију. Ево, земунска општина је нашла новац, обезбедила новац, изградила водовод за сва земунска села, преко 40 км водовода је изграђено. И требало је Градска скупштина према претходном договору и према програму рада који је то прецизирао да изгради само једну станицу за дохлорисавање да би одмах и Бечмен, и Петровић, и Јаково, и Програ, и Бољевци имали воду.

То је негде око два милиона динара. Још то нису урадили. Годину и по дана стоји тако завршен водовод који се неупотребљава. Невероватно је шта се све дешава у граду. Али, зато се даје за позориште 160 милиона динара, па се стално пројекат надграђује, па се руши и оно што није морало да се руши како би ставка била што већа, па се снимају Драшковићев филмови. Па се чула чине.

Где год пишете, тражи се провизија, тражи се мито, извесно условљавање. Морате да подмазujete овога, морате да подмазujete онога. О томе се већ отворено говори у граду, међу грађанима то се не да сакрити. Једноставно, то је систем рада који мора да се обустави.

Време је за локалне изборе

Миљановић: Господине Шешел, нисте ли можда овим гостовањем вечерас отворили изборну кампању за локални ниво. Видели смо данас врло успешну трибину Српске радикалне странке у општини Нови Београд. Једна од тема је била локални избори и оно све што нас чека.

Др Шешел: Није ово отварање кампање, али нам локални избори требају што пре. И ми смо за то ако се постигне неки договор са албанским политичким партијама, а и ако се не постигне договор, треба да расписујемо изборе, да се усвоји Закон о локалној самоуправи чији је пројекат био готов још у мају месецу, урадили смо и пројекат привременог статута аутономне покрајине Косово и Метохија, у складу са Уставом Србије.

Треба да се тамо обави ванредни попис становништва и онда је све спремно за локалне изборе. Ако се одрже на Косову и Метохији, треба да се одрже у целој Србији. Поготово у Београду. И да се не одрже у осталим деловима Србије, морају се одржати у Београду. Овакво стање је неподношљиво и то је оно што ја непрекидно и нашим коалиционим партнерима указујем.

Знате, не треба више титрати око Вука Драшковића. Не може он да представља опасност за државу и за нацију, какву је некада представљао у време напада на Српску Крајину, на Републику Српску, западних притисака итд.

Друго, не може он и због чланства и због својих симпатизера и гласача да се одрекне Косова и Метохије. Иако стално нешто изиграва, стално нешто напада Ругову уместо да напада оне који инструментализују Ругову. Његове западњачке менторе.

Он напада сада тог Ругову, да није Ругова, био би неки други. Суштина нашег проблема је у америчкој политици, у америчким настрајањима, покушајима да се Косово и Метохија изведу из правног система Србије и да се стационирају НАТО трупе на тој територији. То је суштина, а не Ругова. Да није Ругова, био би Демаћи, да није Демаћи био би Агани. Да није Агани био би Власи. Да није Власи био би Сувој. Ко зна ко би био, то је бесмислено.

Барон Вук фон Минхаузен

Миљановић: Зашто сте решили да баш сада кренете у директан обрачун са Српским покретом обнове?

Др Шешел: Ја и не крећем у директан обрачун са њима. Они су опозициона странка, а ми смо владајућа странка. Политички сукоб међу нама треба стално да постоји. Оно што је непосредан разлог, то су ове невероватне лажи.

Треба можда расписати годишњу награду за највећу лаж. Сваке године би главни лауреат био Вук Драшковић. Не сме да се трпи лаж у политици. Ми политичари треба народу да кажемо истину и онда када је истина за нас неповољна.

Миљановић: Ви никада нисте лагали у политици?

Др Шешел: Никада ништа нисам слагао у политици.

Миљановић: И када сте обећавали?

Др Шешел: Ни када сам обећавао. Извините, реч је о нашем програму, а друго је ствар реалних могућности у ком року се може нешто испунити. Али, у сваком случају, радим максимално што је у мојој моћи и наша странка, и наши коалициони партнери и око тога ствари добро функционишу у Влади.

Али, постоје и неке објективне сметње које онемогућавају да се преко ноћи реализује оно што бисмо желели. А можда се и сећате из предизборне кампање, више пута сам изјавио да се највише плашим неумерених очекивања. Претераних очекивања. Али да се носимо укупно са проблемима - носимо се. Да се успешно носимо - успешно се носимо. У овим условима мислим да смо постигли максимум. У околностима које су нас са свих страна оптерећивале.

На Шешелја повика, а вукови месо једу

Миљановић: Да ли знате да се често у народу чује Воја Шешел је крив за ово, Воја Шешел таксе за ово, Воја Ше-

шел пензије. А знате да вас прозивају за то?

Др Шешел: Позитивне, ја то знам. Зашто? Зато што се најенергичније појављујем у јавности бранећи те таксе које смо сви заједно увели. Око којих смо се договорили у Влади. Јер сматрам да је то оправдано. И то сам у стању свуда, на сваком месту.

Могу да ме скалпирају, могу да ме линчују, могу да раде било шта, али увек ћу рећи - јесте за те сам таксе, то је био једини начин да се нађу паре за пензије. Ако не желите да штатпамо новац. Како штатпамо новац, све пропаде. Где да се нађу те паре? Држава неком може дати тек ако претходно некоме узме.

Нама су фондови празни, да се наплате сви доприноси за пензијско и здравствено осигурање не би било довољно пара за исплату текућих пензија јер је укупна маса пензија за 15% од укупне масе плате. Да се све наплати. А у многим фирмама нисмо у стању да наплатимо те доприносе.

Почела продаја Дедиње

Миљановић: А да се прода Дедиње?

Др Шешел: Дедиње се већ продаје. Летос је расписан конкурс, сада очекујем извештај од Министарства унутрашњих послова, негде око 20 вила је стављено на конкурс да се прода летос и да се набаве станови за полицију. Ту је била могућност да се плати готовим новцем или да се део да у становима који су усељиви, у које је могуће одмах сместити полицајце.

Са друге стране, да би кренули масовније у ту продају, ми ћемо морати ићи у приватизацију пословног простора, да омогућимо да се старом девизном штедњом, како то сада закон дозвољава, откупљује и да на тај начин ликвидирамо део старе девизне штедње.

Републичка дирекција за имовину има проблема јер јој све општине још нису доставиле податке о државној имовини на њиховој територији. Око 40% општина то још није доставило. И сада ми размишљамо о некој варијанти како да натерамо општине да им можда не исплаћујемо паре из буџета док ту обавезу не испуне или на неки сличан начин.

Оптимистички у 1999. годину

Миљановић: На самом смо крају емисије. Какву 1999. годину очекујете?

Др Шешел: 1999. година ће сигурно бити тешка година. Пуна искушења. Пуна проблема. Али сам оптимиста да ћемо испливати, да ћемо многе проблеме успети да решимо. Да ћемо олакшати положај најугроженијим слојевима становништва.

Оптимиста сам, дакле, мада сам свесан свих проблема са којима ћемо се суочавати, свих тешкоћа, свих изазова и свих опасности.

Миљановић: Господине Шешел, хвала што сте били гост БК Телевизије.
Др Шешел: Хвала вама.

КУКАВИЧИЈЕ ЈАЈЕ ВУКА ДРАШКОВИЋА

Лидер Српског покрета обнове ухваћен је у покушају да, као кукавица јаје, подметне "новим" министрима из Владе народног јединства (припадницима Српске радикалне странке) Предлог закона чији је он иницијатор.

Успут је покушао да буде књижевнички сликовит и читаву Владу упоредио је са "партизанима који су после ослобођења упадали у туђе куће и станове, а касније отимали и туђе жене" – тврдећи да су им се власт и отимачина толико осладили да су решили да те "своје привилегије доживотно задрже"

"У целу причу око Закона о правима изабраних лица мајсторски је, наравно на превару, увучен и Српски покрет обнове. Недавно је требало, мада не знам зашто, потписати иницијативу за повећање примања судијама, тужиоцима и народним посланицима..." – ово је само делић текста који је, брже-боље (у броју 217, од 10. децембра ове године – дакле, броју који се у продаји појавио само три дана након што је Закон усвојен већином гласова посланика Народне скупштине Републике Србије) написала директор двонедељника "Српска реч" и председник (из сенке) Српског покрета обнове, госпођа Даница Драшковић.

Занимљив текст. Из више углова гледано. Прво што пада у очи је да су потписници иницијативе из редова Српског покрета обнове, а да случајно не буде забуне, ради се о људима чија имена се на листи потписника налазе под редним бројевима 1, 2, 3 и 4 – дакле о онима који су иницијативу потписали први. Значи, не 7, 8, 9. или 10. или (не дај Боже и далеко било!) 17, 18, 19. и 20! Добро, рећи ћете, па шта?

Ево шта – догађало вам се (више сигурно него вероватно) да сте покушали да прикупите потписе за нешто. За увођење интерфона у зграду – бар! Добро знате колико су људи (а и посланици су само људи – допало вам се то или не) неповерљиви када им под нос потурите празан папир и захтев да на њега ставе свој потпис. Зато се и прибегава следећем трику – првих неколико потписа биће: ваши, ваших укућана и првих комшија (који се, такође, слажу са идејом увођења интерфона); и после тако попуњене оне прве, непријатне белине празног папира, када виде да ту већ има неколико имена, и остали ће станари лакше потписати. И – ето вама толико жељеног интерфона. Или закона – свеједно.

А, да подсетимо, четворица (наивних) Се-пе-оваца (без жеље да било кога вређамо трећим делом омиљене

скраћенице председника Се-пе-оа) су управо четворица потписника ове иницијативе.

Иначе, да се не заборави, ради се о већ пословично наивнима – Милану Божићу, Александру Чотрићу, Богољубу Пејчићу и Александру Милутиновићу. Занимљиво је и то (а госпођа Драшковић би морала озбиљно да се замисли, ако не и забрине) да су тројица од четворице поменутих не само истакнути чланови странке, већ и чланови њене редакције! И то не спољни сарадници, већ главом (а у два, од три случаја) и брадама – главни и одговорни уредник, редовни (и најважнији) коментатор и (једини) афористичар – млади и перспективни Александар Кашиковић. Пардон – Чотрић.

Дакле, ако већ није знала шта се спрема у странци, госпођа је Драшковић морала имати увид у то шта се догађа у њеној малој (20-так људи) и сложеној редакцији. Но, то је већ њен проблем. Али, признаћете, мало ту сада помажу изговори типа: "наивни", "нису знали" или "навукли их мангупи".

Уосталом, ако заиста није знала ни за редакцијске договоре, за оно што јој се догађа у кући – без икаквих изговора је морала знати.

А, рођени јој супруг, господин председник свих Се-пе-оваца, Вук Драшковић, на редовној конференцији за новинаре, одржаној 8. децембра ове године (дакле, сутрадан по усвајању закона), рекао (тачније "констатовао", како то преноси независни "Данас" у броју 35, од среде, 9. децембра, на страни другој): "да је Закон о привилегијама преписан из закона земаља чланица Европске уније".

Додуше, показао је том приликом и елементарно незнање, јер ни право име закона није погодио, али – то је рекао.

Нешто касније, ваљда уплашивши се (накнадно) своје и иницијативе својих посланика, Драшковић је, гостујући у једној од емисија ТВ Политика, ја-

вно прао руке, тако да би му на техници прања позавидео и сам Пилат.

Покушавајући да буде књижевнички сликовит, он је, објашњавајући због чега (мора да су!) овај закон предложили и изгласали нови (подразумева се – из редова Српске радикалне странке) министри, он је читаву Владу упоредио са "партизанима који су након ослобођења упадали у туђе куће и станове, а касније отимали и туђе жене" – тврдећи да су им се власт и отимачина толико осладили да су решили да "те своје привилегије доживотно задрже".

Вређајући тако и једне и друге, Драшковић се није зауставио само на томе. Тврдећи даље да су се министри у Влади, чланови Социјалистичке партије Србије и Југословенске левине, већ довољно обезбедили (сви су на директорским или некаквим другим функцијама – констатовао је он) – он је закључио да онда предлагачи морају бити министри и посланици чланови Српске радикалне странке – јер, ето, они још нису започели процес отимачине и плачке.

А, о отимачини и плачки Драшковић најбоље и највише зна. То је управо оно што свакодневно у пракси спроводи једна друга влада (тачније Извршни одбор) – Драшковићева и Се-пе-ова – београдска влада.

Да ли је потребно спомињати све оне прљавштине које су некадашњи коалициони партнери (коалиција Заједно) изнели једни о другима приликом растанка, почетком јесени 1997? Да ли је потребно подсећати на шаком и капом дељене станове (не зна им се број), локале, па најексулпне просторе у најelitнијим трговачким зонама који су у власништву рођака владарског пара, да ли (а зашто да не?) споменути и врло (временски) свежу аферу са летњим бајтама београдских кафића и ресторана, када су почетком сезоне наивним власницима издаване такозване привремене дозволе о постављању истих, а уз обећања да "се то само зове

привремено" и да ће им баштице остати ту све до следеће сезоне и следећих сезона, а да је довољно да само ту и тамо уплате извесну суму хуманитарној организацији "Спона" или (још извеснију суму) у џеп неког од градских челника. Преварени и заплашени власници локала (а све су летње баште по истеку сезоне, а по одлуци градске власти уклоњене) тек сада се усуђују да о томе и отворено причају. Да ли је, после свега, потребно додавати и најновију аферу (која тек чека свој расцвет) са чешким тролејбусима и разликом од скоро 12 милиона немачких марака у набавној цени. Уз (за сада без доброг одговора) питање – где, тачније – код кога ће завршити тај новац, и констатацију да поједини чланови фамилије Бошковић возе аутомобиле какве у свом возном парку не поседује ни Влада Републике Србије, дакле ни сам премијер, господин Мирко Марјановић, а познато је да се нису тиме довели из Бијелог Поља, да се присетимо само још и свакодневног понижавања грађана Београда оним што им као свој (првенствено) информативни програм нуди градска ТВ Студио Б, а зашта сви Београђани (гледали програм или не) подједнако плаћају, с обзиром на то да је у питању Јавно радио-дифузно предузеће, а не приватна својина брачног пара Драшковић и проф. арх. Спасоја Крунића.

Дакле, када говори о отимачини, Вук Драшковић, за разлику од свега осталог о чему говори – зна о чему говори!

Занимљива је била и тврдња како је поједине законске одредбе Се-пе-о успео да избаци из предлога Закона о правима изабраних лица, тако што је запретио гласањем против усвајања буџета у Народној скупштини.

Биће да је Драшковић ту, ипак, нешто побркао. Као прво – од када то и где у свету опозиционе странке гласају за Владин предлог буџета? Спреман на овакво питање, Вук се правдао да у овако сложеном тренутку (ситуација на Косову и Метохији, међународни притисци у вези са том ситуацијом) нико, па ни опозиционе странке, не смеју ићи "противу националнога интереса" и "рушити" буџет.

И – поново претња празном пушком! Ништа, а камоли буџет, не би посланици (њих 40-так) Српског покрета обнове могли да руше. Тачније, њихови гласови наспрам гласова посланика три владајуће странке не би никако могли променити однос снага у парламенту, однос огромне већине – према мањини. И ту свака Драшковићева прича, о наводним претњама повлачењима потписа или гласањима "противу" буџета Републике Србије, губи даљи смисао, ако га је икада и имала.

Вратимо се на тренутак наивним и изманипулисаним Се-пе-овским потписницима иницијативе. Двојица од четворице (принудни управник Града Београда и афористичар Кашиковић) толико су се упињали (по завршетку скупштинског заседања) да докажу како је закон добар, прави, најбољи! Да је први поменути зарадио и покретање поступка, а по тужби генералног директора и в.д. главног и одговорног уредника "Политика" а.д., Хаџи Драгана Антића, јер га је понесен искреним убеђењима о исправности онога што је предложио, потписао и изгласао, употребио, у не претерано похвалном контексту, сипајући праведан гнев на присутне новинаре који су се дрзнули усудити да посумњају у исправност онога што је он предложио, потписао и изгласао.

Другоменути (ваљда поучен примером) био је нешто опрезнији, али је и он потрошио драгоцене минуте БЕГА-трака новинара Студија Б, указујући гледаоцима на све предности и добре стране овог закона.

Занимљиво је још и то да се тројица потписника, а чланова редакције "Српска реч", у истом броју у коме се њихова директорка као лавица бори да опере флеке које су за собом оставили, баве неким сасвим, сасвим другим темама. Пејчић и Божић пишу о ванпарламентарној опозицији, а Чотрић (по ко зна који пут) показује и доказује своју опседнутост Војиславом Шешељем.

И на крају, вратимо се, још једном, тексту Данице Драшковић.

"... Наводно је требало (пише она), мада не знам зашто, потписати иницијативу за повећање примања судијама, тужиоцима и народним посланицима..."

Госпођа Драшковић не зна зашто. Госпођа Драшковић је давно била судија. Не сећа се.

И без овог закона (кога погрешно зову Законом о привилегијама), Даница и Вук Драшковић (али и комплетни врх њихове странке) намакли су себи већ толики број привилегија, да вероватно ни сами више не знају колико их се намножило. Прича о књигама које све то плаћају звучи већ као плоча која се толико пута вртела да се истањила и сада се чује и мелодија са друге стране.

Не би ли се некако оправдали после закона који су сами иницијали, посланици Српског покрета обнове су изјавили како ће сав "екстра-новац" уплаћивати на рачун своје странке.

Па зар им је све ово до сада било мало? Знају ли они за реч – доста?!

Роксанда Стаменковић

КУКАВИЦА

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ISSN 0353-8389

ГОДИНА LIV – БРОЈ 44

БЕОГРАД, 8. ДЕЦЕМБАР 1998.

Цена овог броја 36 дина. (6 табака)
Годишња претплата 1.125 динара са порезом
на промет. Рок за рекламацију 10 дана

ЗАКОН О ПОСЕБНИМ ПРАВИМА И ОБАВЕЗАМА ИЗАБРАНИХ ЛИЦА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се одређена права и обавезе председника Републике, председника Народне скупштине, председника Владе, народних посланика и других лица која бира Народна скупштина.

Члан 2.

Председник Републике, председник Народне скупштине, председник Владе, народни посланици и друга лица која бира Народна скупштина остварују права за време обављања функције, као и одређена права по престанку обављања функције, у складу с овим законом.

Члан 3.

Средства за остваривање права утврђених овим законом обезбеђују се у буџету Републике.

Члан 4.

Председник Републике, председник Народне скупштине, председник Владе, народни посланици и друга лица која бира Народна скупштина дужни су да савесно и одговорно обављају своју функцију и да се придржавају устава и закона.

Члан 5.

Председник Републике, председник Народне скупштине, председник Владе, народни посланици и друга лица која бира Народна скупштина дужни су да чувају државну тајну и по престанку обављања функције.

Члан 6.

Председник Републике, председник Народне скупштине, председник Владе, народни посланици и чланови Владе имају, за време обављања функције, право на плату и друга права по основу рада, у складу са законом.

Судије, јавни тужиоци и њихови заменици у радном су односу у органу у коме обављају функцију и имају право на плату и друга права и обавезе по основу рада, у складу са законом.

Плата се исплаћује по истеку месеца на који се односи, а прима се и за време коришћења годишњег одмора и за дане државних празника за које је законом прописано да се не ради.

Члан 7.

Председник Републике, председник Народне скупштине, председник Владе, народни посланици и чланови Владе одговарају политички и кривично, у складу с уставом и законом.

Судије, јавни тужиоци и њихови заменици одговарају кривично, у складу са законом.

Члан 8.

О правима и обавезама, утврђеним овим законом, председника Републике, председника и потпредседника Народне скупштине, председника сталног радног тела и заменика председника сталног радног тела Народне скупштине, председника и чланова Владе, председника и судија Уставног суда, одлучују лица, односно тела утврђена одговарајућим актима председника Републике, Народне скупштине, Владе и Уставног суда.

О правима и обавезама, утврђеним овим законом, председника Врховног суда Србије, председника Вишег привредног суда и републичког јавног тужиоца одлучује одговарајуће тело Народне скупштине.

О правима и обавезама, утврђеним овим законом, председника општинских и окружних судова одлучује председник Врховног суда Србије, о правима и обавезама председника привредних судова председник Вишег привредног суда, а о правима општинских и окружних јавних тужилаца Републички јавни тужилац.

О правима и обавезама, утврђеним овим законом, судија – одлучује председник суда у коме судија обавља функцију, а о правима и обавезама, утврђеним овим законом, заменика јавног тужиоца – одлучује јавни тужилац.

Члан 9.

Остваривање посебних права председника Републике, утврђених овим законом, обезбеђује се у оквиру служби председника Републике, односно службе надлежне за обављање заједничких послова републичких органа, ако овим законом није друкчије одређено.

Остваривање посебних права председника Републике који је престао да обавља ту функцију, утврђених овим законом, обезбеђује се у оквиру службе надлежне за обављање заједничких послова републичких органа, ако овим законом није друкчије одређено.

Остваривање посебних права председника Народне скупштине и председника Владе, утврђених овим законом, обезбеђује се у оквиру службе надлежне за обављање заједничких послова републичких органа, ако овим законом није друкчије одређено.

Остваривање права на лично обезбеђење председника Републике који је престао да обавља функцију, председника Народне скупштине и председника Владе обезбеђује министар унутрашњих послова.

II. ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ

Члан 10.

Председник Републике има право на посебну заштиту од напада на његову част и достојанство, у складу са законом.

Члан 11.

Председник Републике има право на лично обезбеђење. Министар унутрашњих послова ближе уређује и обезбеђује услове потребне за остваривање права из става 1. овог члана.

Министар унутрашњих послова одговоран је за остварење права из става 1. овог члана.

Члан 12.

Председник Републике за време обављања функције користи резиденцију председника Републике.

Резиденцију председника Републике одређује Влада.

Услови за обављање послова одржавања и пружања услуга у резиденцији председника Републике, обезбеђују се у складу с овим законом.

Члан 13.

Председник Републике има право на коришћење возног парка који обезбеђује обављање функције председника Републике.

Члан 14.

Председник Републике има право на бесплатан превоз у свим врстама саобраћаја.

Члан 15.

Председник Републике има право на репрезентацију.

У оквиру права из става 1. овог члана председник Републике може користити репрезентативне зграде и друге непокретности које служе за потребе репрезентације и одговарајуће услуге, у складу с прописима.

Коришћење резиденције, репрезентативних зграда и других непокретности које служе за потребе репрезентације и одговарајуће услуге, обезбеђују се у оквиру служби председника Републике, односно службе надлежне за обављање заједничких послова републичких органа.

Члан 16.

Председник Републике има право на плату увећану за 20% од највише плате утврђене у складу с чланом 19. тач. 1) и 2) овог закона, уз додатак процента за вредновање његовог радног стажа, у складу са овим законом.

Председник Републике који је пре избора на функцију остварио право на пензију, има право на плату у пуном износу.

Члан 17.

За време док председник Републике обавља ту функцију, његов супружник који је у радном односу има право на мировање радног одоса.

Време мировања радног односа из става 1. овог члана уписује се у радну књижицу као време проведено на раду и рачуна се у стаж осигурања с ефективним трајањем ради остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања.

Допринос за пензијско и инвалидско осигурање за време из става 1. овог члана уплаћује се одговарајућој организацији за ово осигурање из средстава обезбеђених у буџету Републике Србије.

Основицу на коју се плаћа допринос из става 3. овог члана чини зарада коју би супружник остваривао на радном месту на коме је био пре коришћења права на мировање радног односа, у складу с прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Члан 18.

Супружник старији од 55 година, право из члана 17. овог закона, може да користи и пет година по престанку мандата председника Републике.

III. НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ ИЗАБРАНА ЛИЦА

1. Право на плату

Члан 19.

Плате народних посланика у Народној скупштини и изабраних лица утврђују се у поступку примене.

- 1) основице за обрачун плата (у даљем тексту: основица);
- 2) коефицијента којим се множи основица (у даљем тексту: коефицијент);
- 3) процента за вредновање радног стажа.

Члан 20.

Основицу чини просечна зарада по запосленом исплаћена за претходни месец у Републици, према званичним подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Члан 21.

Коефицијентом се изражава вредност одређених послова и задатака.

- Коефицијент за утврђивање плата износи за:
- 1) председника Народне скупштине и председника Владе 18,00;
 - 2) председника Уставног суда, председника Врховног суда и потпредседника Владе 16,50;
 - 3) потпредседника Народне скупштине и републичког јавног тужиоца 16,00;
 - 4) министре 15,00;
 - 5) председника посланичке групе 13,00;
 - 6) председника сталног радног тела Народне скупштине 12,00;
 - 7) судије Уставног суда, заменика председника сталног радног тела Народне скупштине и заменика председника посланичке групе 11,00;
 - 8) народног посланика на сталном раду у Народној скупштини и председника Вишег привредног суда 10,00;
 - 9) судију Врховног суда, заменика Републичког јавног тужиоца, председника окружног суда и окружног јавног тужиоца 9,00;
 - 10) председника привредног суда и судију Вишег привредног суда 8,00;
 - 11) председника општинског суда, општинског јавног тужиоца, заменика окружног јавног тужиоца, судију окружног суда и судију привредног суда 6,00;
 - 12) заменика општинског јавног тужиоца и судију општинског суда 5,00.

Члан 22.

Народни посланици који нису на сталном раду у Народној скупштини имају право на накнаду за обављање посланичке функције, до висине посланичке плате.

Члан 23.

Народни посланици који су на сталном раду у Народној скупштини и изабрана лица, осим судија, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, који су пре избора на функцију остварили право на пензију, имају право на плату у пуном износу.

Члан 24.

Радни стаж вреднује се тако што се месечни износ плате увећава 0,5%, за сваку започету годину радног стажа, а највише 20%.

2. Право на превоз, дневнице и накнаде.

Члан 25.

Народни посланици, председник Народне скупштине, председник Владе и чланови Владе имају право на бесплатан превоз у свим врстама саобраћаја на територији Републике Србије.

Члан 26.

Народни посланици, председник Народне скупштине, председник Владе, чланови Владе и друга изабрана лица имају право на:

- 1) накнаду плате за време одсуствовања с рада због боловања и у другим случајевима, у складу са законом;
 - 2) накнаду за регресирање годишњег одмора;
 - 3) накнаду материјалних трошкова за дневнице и ноћење на службеном путовању, за употребу сопственог возила у службене сврхе, за превоз са рада и на рад, за селибене трошкове, накнаду за исхрану у току рада и накнаду за одвојени живот.
- Висину, услове и начин исплате накнаде из става 1. тачка 3) овог члана, утврђује Влада.
- Народни посланици, председник Народне скупштине, председник Владе, чланови Владе и друга изабрана лица имају право на дневнице и накнаде осталих трошкова везаних за службено путовање у иностранство, у складу са прописима.

3. Посебна права председника Народне скупштине и председника Владе.

Члан 27.

Председник Народне скупштине и председник Владе имају право на лично обезбеђење.

Министар унутрашњих послова ближе уређује и обезбеђује услове потребне за остваривање права из става 1. овог члана.

Министар унутрашњих послова одговоран је за остваривање права из става 1. овог члана.

Члан 28.

Председник Народне скупштине и председник Владе имају, ради обављања функције, право на службени аутомобил и возача.

Члан 29.

Председник Владе, за време обављања функције, користи резиденцију председника Владе.

Резиденцију из става 1. овог члана одређује Влада.

Услови за обављање послова одржавања и пружања услуга у резиденцији из става 1. овог члана, обезбеђују се у складу са овим законом.

Члан 30.

Председник Народне скупштине и председник Владе имају право на репрезентацију.

У оквиру права из става 1. овог члана председник Народне скупштине и председник Владе могу користити репрезентативне зграде и друге непокретности које служе за потребе репрезентације и одговарајуће услуге, у складу са прописима.

Коришћење резиденције, репрезентативних зграда и других непокретности које служе за потребе репрезентације и одговарајуће услуге, обезбеђује служба надлежна за обављање заједничких послова републичких органа.

IV. ПОСЕБНА ПРАВА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ, ПРЕДСЕДНИКА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ, ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ И ДРУГИХ ИЗАБРАНИХ ЛИЦА ПО ПРЕСТАНКУ ОБАВЉАЊА ФУНКЦИЈЕ

Члан 31.

Када председник Републике престане да обавља ову функцију има право на доживотно новчано примање у износу 85% од плате председника Републике.

У случају смрти председника Републике, односно у случају смрти председника Републике по престанку обављања те функције, његов супружник има право на доживотно новчано примање у износу од 75% од доживотног новчаног примања из става 1. овог члана.

Члан 32.

Председник Републике има, по престанку обављања функције, право на доживотно лично обезбеђење, обезбеђење најуже породице, као и обезбеђење објекта.

Председник Републике има, по престанку обављања функције, право на запосленог за обављање административних послова, службени аутомобил и возача.

Члан 33.

Председник Републике има, по престанку обављања функције, право на обезбеђивање услова за обављање одговарајућих послова везаних за функцију коју је обављао.

Услове и начин коришћења права из става 1. овог члана ближе уређује Влада.

Члан 34.

Права која, по овом закону, припадају председнику Републике по престанку обављања функције, не могу се умањити нити престати по било ком основу и у случају да је остварио услове за пензију или обавља другу јавну функцију или професионалну делатност.

Члан 35.

Председник Народне скупштине и председник Владе имају, по престанку обављања функције, право на трајно новчано примање у висини 10% од плате за сваких пола године обављања функције, али највише 85% од плате лица која обављају ту функцију.

Члан 36.

Председник Народне скупштине и председник Владе који су на тим функцијама били преко половине мандата, односно преко две године, имају по престанку обављања функције, право на службени аутомобил и возача и лично обезбеђење.

Члан 37.

Народни посланици, чланови Владе, судије, јавни тужиоци и њихови заменици имају, по престанку обављања функције, право на плату у трајању од једне године у висини коју су имали у време престанка функције, ако се не запосле, односно не стекну право на пензију.

Право на плату из става 1. овог члана може се изузетно продужити до годину дана, ако у том времену лице из става 1. овог члана стиче право на пензију.

Право из ст. 1. и 2. овог члана престаје заснивањем радног односа или стицањем права на пензију према прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Члан 38.

Судије, јавни тужиоци и њихови заменици који буду решени функције, могу да се распореде на радно место у истом органу које одговара њиховој стручној спреми и радним способностима.

Ако лице из става 1. овог члана не буде распоређено у смислу става 1. овог члана или не прихвати радно место на које је распоређено, престаје му радни однос.

Члан 39.

Право на трајно новчано примање из члана 35. овог закона имају лица, по престанку функције, која не остварују примања по основу рада или пензијско-инвалидског осигурања, односно лица која остварују примања по наведеним основама у износу нижем од износа утврђеног овим чланом.

Ако су приходи из става 1. овог члана нижи од износа трајних новчаних примања утврђених овим законом, та лица имају право на исплату разлике до тог износа.

Члан 40.

Народни посланик коме је одузет мандат нема права утврђена овим законом.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 41.

Председник Републике који је престао да обавља ту функцију, до дана ступања на снагу овог закона, има сва посебна права утврђена овим законом за председника Републике по престанку те функције.

Члан 42.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о радним односима у државним органима ("Службени гласник РС", бр. 48/91 и 66/91) у делу који се односи на права и обавезе председника Републике, народних посланика и лица која бира Народна скупштина, и одредбе Закона о примањима народних посланика у Народној скупштини Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 7/91, 22/91, 28/91, 48/91 и 68/91), у делу који се односи на права народних посланика утврђена овим законом.

Члан 43.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењиваће се од 1. јануара 1999. године.

КРИМИНАЛНА АФЕРА У ГРАДСКОЈ СКУПШТИНИ

Руска понуда у просеку за 57% јефтинија од чешке. И комисија пресудила у корист руског произвођача. Разлика у цени већа од 11 милиона марака. Министарство веза и саобраћаја предмет упутило Републичком јавном тужилаштву. Коначни епилог – на суду

Одборници Српске радикалне странке у Скупштини града Београда престано усавршавају улогу опозиције актуелној власти и будно стражаре над свим штетним потезима градских членика. Тако су својевремено ушли у траг великој афери око продаје Београдског водовода мало познатој француској фирми "Sor International" у бесцење, уз вероватно богату обећану провизију. Захваљујући томе, параф на овај штетни уговор надлежни у Влади народног јединства нису ствили до дана данашњег!

Из ове прве опомене градски оци нису извукли поуку да стрпљење својих бирача не могу неограничено стављати на пробу. Напротив, нешто дошњије уследио је нови уносни аранжман, којим је износ од скоро 11,5 милиона марака из ставке буџета Скупштине гра-

да за комуналну изградњу из средстава, убраних по основу чувене таксе од три одсто, требало једноставно да се прелије у цепове највиших градских функционера. Наиме, иако је по обављеној јавној лицитацији за куповину 60 соло и 20 зглобних тролејбуса, било најлогичније, а тако је убедљивом већином гласова одлучила и комисија за избор понуда, да се прихвати цена, услови и начин отплате возила "Тролејбуског завода Енгелс" Саратовске области Русије, чији је генерални заступник за нашу земљу предузеће "Божих" д.о.о, Крунић, Божих, Човић и компанија фаворизују више него дупло скупу и, према свим осталим параметрима, неповољнију чешку "Шкодину" понуду.

И док у медијима фалсификују одлуку комисије, најављујући ову папрену

обнову возног парка "Градског саобраћајног предузећа", поменуте функционере можда чека суд.

Руси у чуду!

Шта о свему овоме каже министар за саобраћај и везе у Влади Србије, Драган Тодоровић, најзаслужнији у откривању нове криминалне афере градске власти Београда:

"Ја најпре овај потез не бих назвао куповином, већ обичном преваром, која овај град може да кошта доста новца. Отприлике се ради о 11 милиона и 400 хиљада марака, и то из средстава која плаћају наши суграђани на име таксе од три одсто, из средстава која су предвиђена да се искористе на корист грађана Београда, а не за добробит и лично

БОЖИЋ БАТА

богаћење једне проблематичне дружне на челу са Вуком Драшковићем.

Први пут сам за аферу око набавке нових тролејбуса сазнао од руског министра саобраћаја, господина Александра Франка, 4. новембра ове године, на заједничкој вечери коју је приредио савезни министар за саобраћај, господин Дејан Дробњаковић. Руски министар ме је овом приликом обавестио о запрепаштујућој одлуци Скупштине града Београда да се за потребе града купе чешки тролејбуси, по изузетно неповољним условима у односу на конкуренте који су се појавили на расписаној лиценцијацији.

Заинтересовао сам се за ову куповину и обећао господину Франку да ћу се потрудити да сазнам све детаље посла, како бих разјаснио који су елементи били пресудни у одлуци Скупштине града Београда за чешке тролејбусе. Просто нисам могао да верујем да има неког ко би могао да се одлучи за катастрофалне услове понуде, кад би куповина руских тролејбуса очигледно била далеко домаћинскији избор. Одмах смо из нашег Министарства за саобраћај и везе послали захтев Градском секретаријату за саобраћај да нам доставе

информације о лиценцијацији по позиву за набавку 40 сола и 20 зглобних тролејбуса. Међутим, иако смо га упутили 26. новембра, до дана данашњег нисмо добили одговор! И не очекујемо да ћемо га добити. Из простог разлога што немају шта да нам кажу. Ми мање-више знамо све и они знају то, те једноставно неће и писмено да се огласе, да дају потврду за велику пљачку коју припремају.

Основно је да ниједан елемент те понуде коју су пружили чешки произвођачи тролејбуса не може у конкуренцији са руском понудом да "опепели", што би рекао наш народ. И ми, ево, покушавамо да већ дуго времена анимирањем јавности дођемо до информација које би приморале градску власт да одустане од тог уговора и да се одлучи за повољнију понуду.

Собзиром да Градска скупштина, односно градска власт, до дана данашњег ниједним својим гестом није показала да ће одустати од те понуде, ми смо били принуђени да се обратимо републичком јавном тужиоцу, пошто је он надлежан за такве ствари, дали смо му на увид сву документацију којом смо располагали, а тужилаштво је на основу тог материјала закључило да има еле-

Спасоје Крунић:
Вето на руске тролејбусе

мената за покретање истраге. Сума која је у "игри" 11 милиона и 400 хиљада марака, велики је разлог да се тако нешто уради. Према нашим информацијама, тужилаштво је даље поступак проследило Секретаријату унутрашњих послова, Одељењу за привредни криминал, које је дужно да прибави одређене материјалне доказе, уговор и све оно што је везано за склапање таквог посла. Ако се такав уговор склопи, његове последице би неслагодиво биле штетне. Истражни поступак је у току и ми га не испуштамо из свог интересовања, покушавамо да се свакодневно информишемо о току истраге.

Према ономе чиме располажемо, апсолутно смо убеђени да је у питању велики криминал и да ћемо по окончању истраге добити потпуне информације, да ће Републичко јавно тужилаштво продужити истрагу, да ће се сви они, који су умешани у овај привредни скандал, наћи на суду и добити одговарајуће казне. Нас то не изненађује, јер град Београд од доласка Српског покрета обнове на власт потресају различите афере, у чијем смо откривању активно учествовали. Верујем и да ћемо, када та власт падне, тек добити прилику да се упознамо са свим злоупотребама које је Српски покрет обнове починио у граду Београду".

У време кад Савезна Република Југославија гради темеље новог савеза са Русијом и Белорусијом, а Чешка доследно поштује различите повеле Европске уније, чак ускраћује гостопримство неким нашим политичарима, овакав потез градских власти Београда, најблаже се може крстити и као саботажа елементарних националних интереса! Детаљи одбијене руске понуде довољно очигледно сведоче и о штети нанетој житељима главног града и о политикантској демагогији коју упорно спроводи владајућа гарнитура Београда.

ГОША
Смедеревска Паланка
16. 12. 1998.

Председнику Извршног
одбора града Београда
Господину
Спасоју Крунићу, дипл. архит.

Поштовани пријатељу,

Како је акција за обезбеђење градског саобраћаја тролејбусима у току, желим да вас известим о следећем:

1. ГОША холдинг корпорација је радио тролејбусе за ГСП Београд.
2. ГОША сада врши ремонт руских тролејбуса за ГСП Београд.
3. ГОША уз помоћ стручњака из ГСП Београд и војних стручњака већ пет година развија транзисторски чопер, који је у завршној фази испитивања. Овај тип чопера је сада врхунско техничко решење.
4. Тролејбуски завод Енгелс је упознат са Гошиним чопером и спремни су да га уграђују и у своје нове тролејбусе за тржишта Југославије, Русије и треће земље.
5. Тролејбуски завод Енгелс из Саратовске области упознат је са делатностима ГОШЕ које је у току 15 година вршила на ремонту и освајању резервних делова за тролејбусе њихове испоруке. Напомињем да су резервни делови за ове типове тролејбуса освојени код нас око 90%.
6. Тролејбуски завод Енгелс је сагласан да испоручи шасије тролејбуса са електромоторима, а да каросирање и опремање тролејбуса изврши ГОША. Увоз би ГОША покрио извозом чопера и других Гошених роба (силоси, сушаре) и друге робе из Србије.
7. ГОША је задњих неколико година, тј. од 1990. године, непрекидно улагала значајна средства за увођење тролејбуског саобраћаја и у друге градове Југославије.

По нашем идејном пројекту је Крагујевац расписао лиценцијацију.

Нама је стало да као носиоци програма развоја тролејбуског саобраћаја у Југославији понудимо најекономичнија, безбедна, поуздана возила – тролејбусе, а доступно свим инвеститорима.

Сола и зглобни тролејбус руске и Гошине производње, који су понуђени Београду, савремени су и задовољавају све светске критеријуме, те их нудимо као најоптималније решење.

Као пријатеља и човека који највише води рачуна о Београду, молим вас да подржите наш предлог, а тиме и развој ГОШЕ.

Очекујем пуно разумевање и пријатељски вас поздрављамо.

Гоша холдинг корпорација
Председник
Бранислав Милановић, дипл. инж.

Увертира за пљачку

Градски секретаријат за саобраћај је недавно за седницу Извршног одбора Скупштине града Београда припремио Информацију о реализацији набавке осамдесет тролејбуса, изградњи депоа и реконструкцији контактне мреже са напајањем за потребе Градског саобраћајног предузећа "Београд". У формалном смислу, позивајући се на раније усвојен Програм саобраћајне инфраструктуре за 1998. годину и Предлог за набавку возила за потребе градског превоза, као и закључке Градске владе из марта и новембра 1998. године, Секретаријат је испоштовао процедуру. У садржајном, смислу ништа мање битном, међутим, (зло)намерно су ствари постављене наглавце, како би се фаворизовала жељена понуда. На овакав дема-

гошки начин је један, у суштини штељан аранжман, макар папиролошки представљен као толико добар у односу на идентичан, конкурентски, да је убеђивачка конотација сваком недовољно упућеном у проблематику, била довољна да наводно схвати како је управо учинио најбољи избор и донета права одлука. Па шта кошта да кошта! Јер, и цех и част (читај провизију) плаћају други, грађани Београда. Увод у велику пљачку овим је био припремљен.

Русија неподобна

У Информацији се грађанински и поступно ређа сасвим шуња аргументација за којом су посягле стручне службе надлежног Секретаријата. Тако су, наводно, после дефинисања потребних услова у садржају и нивоу достигнућа

техничко-технолошких решења потребних за одређивање захтева квалитета возила са погоном на електровучу или тролејбусу, сагледани сви даги техничко-технолошки параметри и подаци који одређују упоредни преглед понуђених руских и чешких тролејбуса. Овакав критеријум би можда могао да важи за неки богат свет, који и не мора да шкртари како би у области јавних услуга обезбедио устаљени стандард. За Београђане, пословично измучене "услугама" градског превозника, оваква педантерија је више него цинизам! Као да становници престоног града осим чекања и тужви и од кога до даљег очекују топле напитке у аутобусу, тролејбусу или трамвају! Међутим, ту је, европејска Градска влада и чиновници који у Београду сачувају Париз, Брисел, Њујорк. Они душебрижнички воде рачуна о параметрима "егзактног карактера који одређују стандард, врсту и тип, као и упоредне односе у стандардизацији Европске заједнице и стандардизацији руског система мера", баш као да је Русија Тунгузија. И ту, наводно, показатељи произвођача и упоредна стандардизација "јасно истичу знатну разлику техничко-технолошких решења и достигнућа квалитета чешког тролејбуса у односу на руски". Овако одлучују они који се градским превозом провозају само у пропагандне сврхе, док им је службени и приватни возни парк на сасвим светском нивоу.

"Шкода" за мустру

Елем, ови планери наше будућности замислили су да приоритет политике коју спроводе омогући укључивање Београда у међународну поделу рада и повезивање са земљама чији производни програми обезбеђују такву врсту производне кооперације која враћа београдску и српску индустрију у потребан ниво техничко-технолошких решења која представљају "изведбе" производа 21. века". Ту је негде и пројекција да се куповином фамозних чешких тролејбуса омогући онај пусти жељени "корак у 21. век са тенденцијом њиховог прилагођавања развојним програмима града и изградњом метро система за обављање подземног јавног превоза". А како је интерес барем поменути домаће произвођаче, многе наде надлежног Секретаријата тобож су упрте у "Икарбусов" програм производње тролејбуса као апсолутни приоритет и то не само у економском, већ и у техничко-технолошким захтевима производње тролејбуса са најсавременијим техничким решењима. "Шкодин" модел би у овој визији можда послужио као мустра!

Отписана боља понуда

Експертски тим за махинације даље разјашњава финансијски аранжман у погледу чешког произвођача, који је, наводно, наставак дефинисаног програма сарадње из 1996. године са испоруком одговарајућег броја шинских возила (трамваја). Тада је, како покушава да буде убедљив Секретаријат, програм испо-

Теразије без тролејбуса: сиромашан возни парк ГСП-а Градска влада је намеравала да олакша за 20 обичних и 20 зглобних тролејбуса

руке трамваја дефинисан уз помоћ Чешке државне банке и чешког Министарства индустрије и трговине са одговарајућим извозним стимулацијама и датим кредитима за припрему производње. Као посебна повољност истакнута је намера чешких партнера у овом значајном послу да се индустрије двеју земаља повежу контраиспорукама роба, иако би она у случају тролејбуског аранжмана, у односу на руску, требало да буде дупло мања.

Наравно, за градске "експерте", који су се раније, приликом сваких демонстрација позивали на пример мирне револуције из Прага, кредитна способност чешког произвођача и чешке банке да обезбеди робни кредит Београду са условима отплате испоруком роба далеко је већа од руског партнера. "Поремећаји услова привређивања на руском тржишту постављају као главни проблем ниво могућности руског произвођача и његових коопераната за извршење планираног програма производње у односу на планиране капацитете. Такође, финансијски банкарски аранжмани руских банака су у овом моменту онемогућени давањем потребних банкарских и производних гаранција уз њихову конфирмацију првокласних европских и светских банака."

Понуде предузећа "Божић" д.о.о, као генералног заступника ОАО "Тролејбуски завод Енгелс" Саратовске области и "Тера трејд", као представника произвођача из Чешке Републике у којима се прецизира, рецимо, аванс, грејс период, камата, рок и начин отплате кредита, управо демантују демагогију градских функционера. Руски заступник понудио је најпре повољнију цену за више од 50 одсто, аванс од 10, за разлику од 15 одсто, колико је износила чешка понуда, затим грејс период од 24 месеца од потписа уговора, а Чеси свега шест месеци, дефинисану камату (чешка није дефинисана у понуди), рок за отплату кредита од 10 година у 20 шестомесечних рата и отплату кредита до 90 одсто робом произведеном у нашој земљи, за разлику од чешке понуде у којој се ова "размена" креће до 40 одсто.

Препорука за провизију

Руски тролејбуси саобраћају улицама главног града дуги низ година и показали су се као трајни, економични и издржљиви. У недостатку аргумената, званичници тврде како би, у случају куповине руских тролејбуса била проблематична испорука резервних делова, као и сервисирање, наводно зависни од будуће производне способности руског понуђача и његових коопераната. Оглушујући се о реалности за последњих 14 година београдским улицама саобраћа 131 руски тролејбус и да су домаћи произвођачи освојили производњу свих важнијих резервних делова, да их је генерално ремонтвао Холдинг "Гоша", који би у скоро време могао и да их каросира уз стручни надзор произвођача, градски функционери "типују" на чешку понуду, иако Бео-

град са "Шкодиним" возилима на електровучу досада није имао искуства.

Да коначно дело краси показује и завршни део Информације, у коме се каже да је чешки партнер истовремено понудио потпунији аранжман, тако што робни кредит подразумева и изградњу и реконструкцију тролејбуског депоа, као и изградњу контактне мреже и система напајања, чиме је, наводно Град добио кредит за значајан део потребних додатних инвестиција. Ова "повољност", уз све побројане олакшања би градску касу ни мање ни више него за 11 милиона и четири стотине хиљада марака. Свакоме је јасно да би ова разлика завршила у џеповима душебрижних градских функционера, најпре председника Градске владе, а онда и свих оних чауша који су припомогли да се сугестивна демагошка Информација усвоји на седници Комисије за разматрање понуда и Извршног одбора Скупштине града Београда.

Нестао записник комисије

Овим је, према плановима градских челника, тежи део посла био окончан, те су сви редом сложено у медијима почели да саопштавају радосну вест својим суграђанима. Главобоља је почела да их мучи при помисли на евентуални негативан одговор Владе Србије. Два аргумента, опредељење у складу са интересима града, у смислу његовог повезивања са оним привредама које обезбеђују његово укључење у међународну поделу рада, као и остваривање нових производних програма (производња тролејбуса), била су преслаба да надлежним министрима у Влади народног јединства завајају траг. И ту је заиста запело.

Скрштених руку нису седели ни оштећени понуђачи. Недељко Божић, директор Предузећа "Божић" д.о.о, генералног заступника тролејбуса саратовског произвођача писмено се обратио премијеру српске Владе, Мирку Марјановићу. У допису је изложио детаље своје и конкурентске понуде. О идентичан "глас разума" челници Градске скупштине и Владе, Спасоје Крунић, чланови комисије за разматрање и избор најповољније понуде су се оглушили. Између осталог, Божић с огромним огорчењем, у свом допису напомиње да записник о званичној одлуци комисије да се определи за "Шкодине" тролејбусе не постоји. Како је расписана јавна лицитација за понуђаче, вероватно је дужност да се по избору сви учесници барем информисају о исходу. Међутим, каква је и иначе манир ове градске власти, која увек рачуна с психологијом наивних, злоупотребљавајући смишљено дозирају циљану и крњу информацију, недостајала су само звона и фанфаре да разгласе срећним Београђанима да ће их ускоро возити нови чешки тролејбуси. Ближих детаља о условима ове куповине, а у ствари безочне плачке, грађанство није имало прилике да чује.

Овај аранжман највиших градских функционера вероватно би некако, ухо-

даним путевима прошао, да га као гнусну аферу и подвалу грађанима и наивним бирачима нису жигосали српски радикали, одборници у Скупштини града Београда.

"Тера трејд" једнако провизија

Име фирме "Тера трејд" Београђанима који дуже памте остало је у сећању управо по неуспелим покушајима да са градским властима претходним, а ево, и актуелним подвали својим суграђанима. О овом фантомском предузећу, чији је власник у помрчини, невидљив и непознат широј јавности, са говорнице Скупштине града, на последњој одржаној седници, говорио је и Момир Марковић, одборник Српске радикалне странке. Марковић је своје колеге овом приликом подсетио на сумњиви досије ове фирме.

"Име "Тера трејд" појавило се када се пре пар година пронела вест да је за облагање храма Светога Саве увезен радиоктивни мермер. После реакције Градског одбора Српске радикалне странке, овај посао је стопиран и део тог мермера уграђен је на неком другом градилишту, а део још увек, чини ми се стоји на лагеру код Храма. Било је то давне 1994-95. године.

"Тера трејд" је у договору с бившим градоначелником Београда, Небојшом Човићем, требало да увезе 200 половних, репарираних "Шкодиних" аутобуса и онда је на реакцију Градског одбора Српске радикалне странке та акција обустављена, тако да су ти кршеви који су одлучили свој радни век у Чешкој, и који су само умивени и офарбани, притегнути шрафови, никада нису стигли у Београд.

"Тера трејд" се трећи пут појављује на београдском тржишту, увек у комбинацији са неким од функционера, у оно време са Небојшом Човићем, сада са Спасојем Крунићем и Миланом Божићем. У сваком случају, "Тера трејд" је фирма која је спремна да се нађе увек кад су прљави послови у питању и кад је провизија у питању. Уопште ме не изненађује да, када се спомене име фирме "Тера трејд", иза тога уследи афера. Јасно је и да је у аранжману са чешким тролејбусима афера посредни, јер 11 милиона марака разлике је евидентно, само треба да се установи где су и по ком критеријуму тај силни новац требали да поделе међу собом, закинувши их Београђанима.

Са скупштинске говорнице сам поставио и питање чија је то фирма, ко стоји иза ње, како и иначе ради, председавајући, председник Градске владе, сви су ћутали" - каже у изјави за наш лист Момир Марковић.

"Чувај се Данајаца и дарове кад носе" уткано је у историјско сећање старих Грка. Докле ће градска власт Српског покрета обнове нудити својим суграђанима само данајске дарове?

Жана Живаљевић

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ПОНУДА ТРОЛЕЈБУСА ЗА ПОТРЕБЕ ГСП "БЕОГРАД"

1. Предузеће "Божић" доо, као генерални заступник ОАО "Тролејбуски завод" Енгелс, Саратовска област Русије, понудило је тролејбусе са чопером:

а) ЗиУ 52642 – соло комада 60, цена по комаду 254.286 ДЕМ

б) ЗиУ 6205 – зглобни комада 20, цена по комаду 294.066 ДЕМ

2. "Тера Трејл" као представник произвођача из Чешке Републике "Шкода" понудио је тролејбусе са чопером:

а) 14 ТРМ – соло комада 60, цена по комаду 341.848 ДЕМ

б) 15 ТРМ – зглобни комада 20, цена по комаду 594.255 ДЕМ

Из понуда се може видети следеће:

Понуђен је исти број тролејбуса

А) соло 60 комада са чопером

Б) зглобних 20 комада са чопером.

Тролејбуси су исте класе.

Цена тролејбуса

А) соло тролејбуси

ЗиУ 52642 254.286 ДЕМ за један тролејбус

14 ТРМ 341.848 ДЕМ за један тролејбус

Разлика у цени је 87.562 ДЕМ, односно 34,4%.

То значи да за 60 соло чешких тролејбуса треба дати 5.253.720 ДЕМ више него за 60 руских.

Б) зглобни тролејбуси

ЗиУ 6205 294.066 ДЕМ за један тролејбус

15 ТРМ 594.255 ДЕМ за један тролејбус

Разлика у цени је 300.189 ДЕМ, односно 102% (за један чешки тролејбус могу се купити два руска).

То значи да за 20 зглобних чешких тролејбуса треба дати 6.003.780 ДЕМ више него за исти број руских (или, једноставније речено, за 20 чешких тролејбуса може се купити 40 руских).

Преглед укупне вредности понуђених тролејбуса:

1. руски 21.138.480 ДЕМ

2. чешки 32.395.980 ДЕМ

што значи да за 80 чешких тролејбуса треба дати 11.257.500 ДЕМ више него за исти број руских (или просечно 53% више новца по једном тролејбусу).

Услови плаћања

Аванс:

за руске 10% што износи 2.113.848 ДЕМ

за чешке 15% што износи 4.859.397 ДЕМ

разлика 2.745.549 ДЕМ

односно аванс за чешке тролејбусе је 129%, или 1,3 пута већи него аванс за руске.

Грејс период

1. За руске тролејбусе 24 месеца од потписа уговора

2. За чешке тролејбусе 6 месеци од последње испоруке

Како је ОАО "Тролејбуски завод" Енгелс спреман да све тролејбусе испоручи у року од 90-210 дана, Београд ће имати све тролејбусе на располагању 17 месеци пре почетка отплате кредита.

Камата

1. За руске тролејбусе камата је дефинисана у понуди

2. За чешке тролејбусе висина камате није дефинисана

Отплата кредита

(главнице, без урачунате камате)

1. За руске тролејбусе – 10 година у 20 шестомесечних рата по 1.056.924 ДЕМ

2. За чешке тролејбусе – 11 година у 22 шестомесечне рате по 1.472.544 ДЕМ

Рата кредита за понуду бр. 1 мања је за 415.620 ДЕМ.

Или, када би се кредит за руске тролејбусе отплаћивао ратом за чешке, био би отплаћен за 7,5 година.

Познавање тролејбуса, обученост радника и сарадња са домаћом индустријом

У Београду је у последњих 14 година коришћен чак 131 тролејбус наведеног произвођача из Русије.

Наша предузећа су освојила производњу следећих делова тролејбуса:

– компресор пумпе управљача, антифризер, седиште возача, седишта за путнике, радио станица, аутомати за врата, кочиони цилиндар, противпожарни апарат, брисачи стакла, акумулаторске батерије, КИТ уређај, спољна сигнализација, унутрашње осветљење, тролне главе, тролне мотке, каблови, подови, боје, лакови.

Холдинг "Тоша" је у претходном периоду вршио генерални ремонт ових тролејбуса. Ово наше предузеће би могло каросирати и комплетирати тролејбус уз надзор стручњака произвођача.

Руски тролејбуси су се у експлоатацији показали као економични, поуздани и издржљиви. На квалитет испорука није било примедби.

Пошто су дуго у употреби, радници имају искуство у руковању и одржавању.

Са чешким тролејбусима Београд нема искуства.

Начин отплате кредита

1. За руске тролејбусе до 90% робом произведеном у Југославији

2. За чешке тролејбусе до 40% робом произведеном у Југославији

Саратовска област Русије заинтересована је за наше семе кукуруза, сунцокрета и шећерне репе, технологију производње акумулатора, чопере и другу робу.

Осим тога, познато је да су у Русији веома заинтересовани за нашу робу и да се она тамо може пласирати, а да већ дуже време то није случај са већим делом Европе, у који спада и Чешка Република.

Закључак:

Понуда тролејбуса ЗиУ произвођача ОАО "Тролејбуски завод" Енгелс је много повољнија за Београд од понуде тролејбуса чешке производње, јер је квалитет тролејбуса исти, а цена чешких је чак 53% већа од цене руских и аванс 1,3 пута већи, услови отплате кредита за руске тролејбусе су знатно повољнији, а реална је могућност отплаћивања робом југословенске производње (до 90%). Уз то, руски тролејбуси су код нас у експлоатацији већ више година и одлично су се показали, радници имају са њима искуства, овладано је производњом великог броја делова, а има могућности и за каросирање и комплетирање тролејбуса.

РАЗГОВОР ПОТПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ,
ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА, СА ОТПРАВНИКОМ ПОСЛОВА
АМБАСАДЕ РЕПУБЛИКЕ ИРАКА, ТАХА ХАМДИ МОХАМЕДОМ

БРУТАЛНА АГРЕСИЈА НА РЕПУБЛИКУ ИРАК

Влада и грађани Србије, солидарни су са ирачким народом који преживљава терористичке нападе из ваздуха. Највећа сила савременог света уништава један поносан народ, да би решавала неке своје унутрашње политичке проблеме. То је злочин који је неспојив са основним принципима, на којима мора да егзистира човечанство

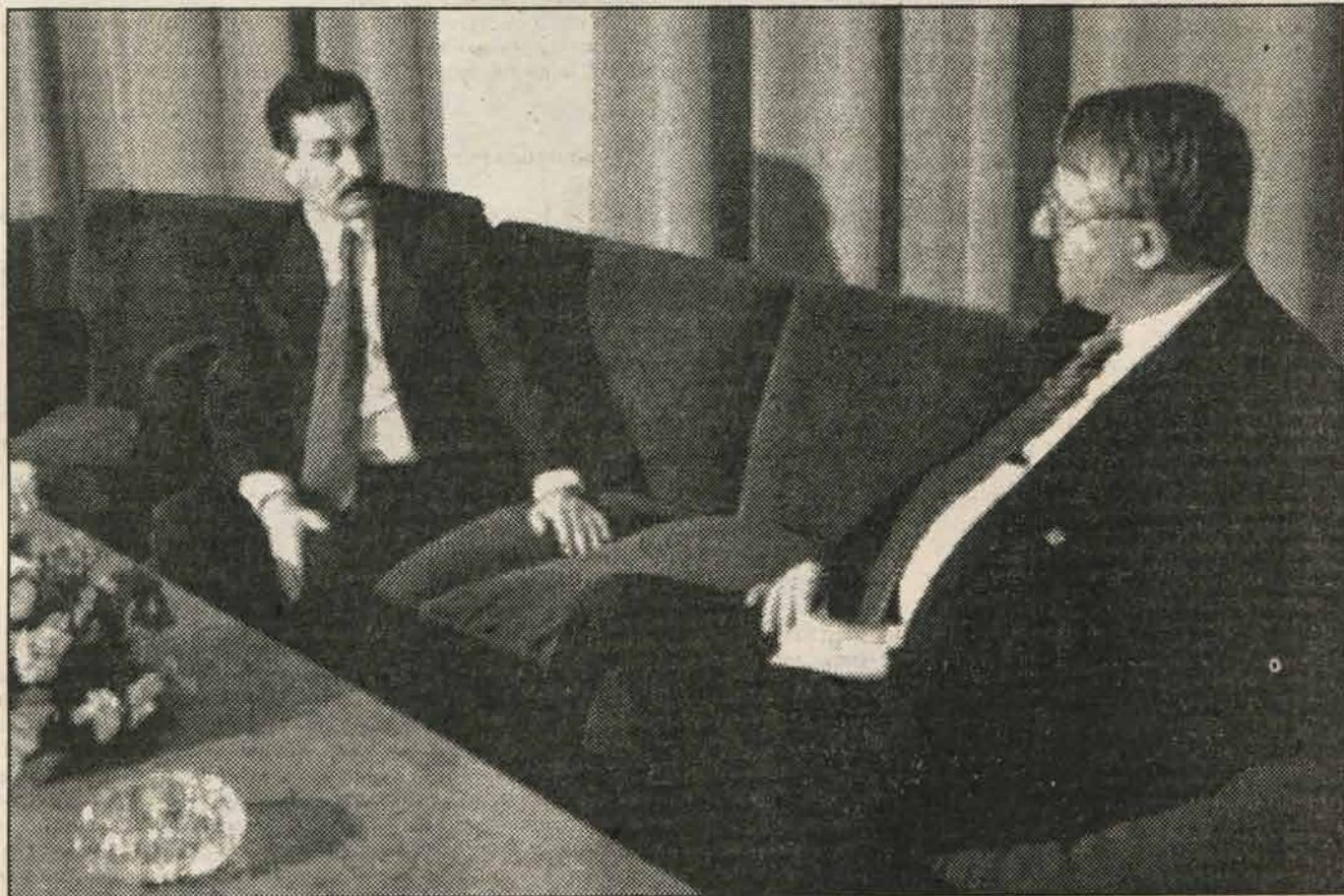
Др Војислав Шешељ: Ваша Екселенцијо желим да вам у име Владе Србије, у име свих грађана Србије и у своје лично име изразим солидарност поводом трагедије која је задесила ваш народ. Брутална агресија САД и Велике Британије против ваше земље пораз је и Уједињених нација и међународног јавног права и свих хуманистичких, демократских принципа, којима би требало да се руководи човечанство. Уколико агресија против Ирака прође некажњено, Уједињене нације једноставно више немају сврху постојања.

Влада Србије и грађани Србије су солидарни са ирачким народом, са ирачком децом, која преживљавају терористичке ударе из ваздуха. Највећа сила савременог света уништава један поносан народ, да би неке своје унутрашње политичке проблеме решавала. То је злочин, који је неспојив са основним принципима, на којима мора да егзистира човечанство.

Таха Хамди Мохамед: Екселенцијо, пре свега бих желео да вам се веома захвалим што сте успели да одвојите ваше време и да се састанак са мном ор-

ганизује у овако кратком року, што одражава вашу бригу и забринутост и ваше пријатељство према нашој земљи и народу, с обзиром на Југославију и Србију и на вас самог и вашу партију који су пријатељски расположени према ирачком народу.

Као што вам је познато, САД и Велика Британија су јуче отпочели агресију против наше земље, наравно, ова агресија није прихватљива ни политички, ни морално, ни са хуманог аспекта. То је флагрантна агресија против једне независне државе, која ужива пу-

Таха Хамди Мохамед и др Војислав Шешељ: сва осећања српског народа и свих грађана Србије су на страни ирачког народа

но чланство у Уједињеним нацијама. Жао ми је што морам да кажем да се налазимо тек један корак пре XXI века, а живимо у тако страшним временима.

Исто тако, просто не могу да верујем да у данашњем свету, који себе сматра цивилизованим светом, може да се наруши суверинитет једне независне земље само зато да би се на тај начин прикрио скандал само једног човека у једној држави. То једноставно значи да више нико не може да буде безбедан у својој земљи, да ниједна земља не може да рачуна на своју сувереност, уколико би овај принцип постао опште прихваћен принцип свуда у свету. Ви лично и ваша земља сасвим сигурно имате добро искуство у оваквим стварима. Наравно,

Конгресу. Можда ће једног дана моја деца или ваша деца постати жртве таквог понашања. У име ирачког народа и ирачке земље ослањајем се на вас и рачунам на то да ћете ви лично и ваша земља осудити ову агресију и подржати ирачки народ. Очекујемо такав став у складу са нашим пријатељским односима и ситуацијом.

Сасвим сигурно, ваша Екселенцијо ви знате да је Ирак једна од ретких арапских односно исламских земаља, која још увек није признала ниједну од бивших југословенских република, које су сада независне државе. Ирак увек изражава своју подршку и заинтересованост да се очува јединство Србије и Југославије, а увек се противио и про-

Никада нећу заборавити критичан став Америке када сте се ви кандидовали за председника Србије. Разлог томе је био што су они сасвим сигурни да нећете подржати њихове интересе. И зато очекујемо вашу подршку и у Влади и у држави. Сигурни смо да Влада Југославије и Влада Србије, као и народ Југославије и народ Србије нису далеко од наших ставова. Јутрос сам имао састанак у Министарству спољних послова и моје колеге су заправо изразиле осуду агресије.

Због свега овога ми позивамо вас, као једног принципно једног човека и молимо за вашу помоћ, зато што предпостављамо и надамо се да ћемо са једном оваквом особом успети у томе да се Америка изолује. Ћутање је у ствари само даља подршка оваквом деловању Америке, а знамо да је и ваша земља на листи предвиђених акција Америке.

Повод за вођење акције односно агресију против Ирака био је извештај Батлера, а претпостављам да Америка сигурно неће имати никаквих проблема да нађе било какав изговор да покрене агресију и против вас.

Ради вашег бољег информисања и ближе истине у вези експертског тима за испитивање у Ираку, желео бих да вам кажем да су током протекле две недеље они обавили 500 инспекција и нису били ни у чему спречавани са наше стране. Заправо, приликом тог случаја, када су желели да уђу и прегледају, испитају зграду Социјалистичке партије, они уопште нису били спречени. Све што је тражено од њих, било је да покажу званично писмо, а то је иначе уобичајен поступак током свих 7 година, јер постоји такав споразум између Ирака и овог комитета да у вези овако осетљивих ствари мора да постоји посебно званично овлашћење за овакву инспекцију. Оваква процедура за вршење инспекције у овој згради обухвата само две ствари. Једна ствар је да се мора јасно описати који је циљ инспекције, односно који је посао, шта жели да уради унутар саме зграде, а друго ограничење је да само инспектори могу да уђу у зграду. И овај исти поступак и исте мере важе већ 7 година. Али знамо да је Америци лако да нађе било какав изговор да покрене агресију. Јасно је да су Америка и господин Батлер све ово само креирали као један проблем, да би добили изговор за агресију. Уверавам вас ваша Екселенцијо, да је заправо Америка ставила извештај господина Батлера. Цео свет је изненађен оваквим актом, оваквом агресијом. Чак смо и ми сами у нашој земљи изненађени, јер док је Савет безбедности држао састанак, на коме је требало да се продискутује Батлеров извештај, Америка је покренула агресију.

Делим ваше мишљење да сада, када више нема у ствари Уједињених нација, више нико не може да буде сигуран у овој земљи.

Још једном, ваша Екселенцијо желео бих да вам се захвалим што сте ме

Таха Хамди Мохамед: никада нећемо заборавити ваш пријатељски став

данас је то Ирак, сутра ће то можда бити Југославија, а неки други дан не знамо која ће друга земља бити следећа на реду.

Земље као што је ваша и људи као што сте ви требало би свакако да осуде ову агресију и да подрже народ Ирака, јер таква дискриминација ће изоловати Америку. Уколико се не предузму такве акције, макар и моралне акције против Америке, Америка ће убудуће моћи да покрене исте такве акције у било ком тренутку против било којих људи или било које државе.

Ирак и ирачки народ се ослањају на вас лично и на ваш народ и земљу, и надају се да ћете осудити такве дивљачке акције, у којима је страдало толико много недужних људи, а при томе је једини разлог за то што је председник САД желео да на такав начин унесе смутњу у свој конгрес, да не дође до његовог опозива приликом гласања у

тиви се спољном мешању у унутрашње ствари Србије и Југославије. Ово заједничко пријатељство може да нам помогне да заједно устанемо у моралном и политичком смислу против таквих акција. Ми се надамо да ћете ви лично уложити напоре да дође до званичне осуде оваквог чина. Исто тако се надамо да ће и ваша партија показати своје противљење оваквом понашању Америке. Познато је да сте ви и ваша партија против неправди и да сте ви један човек од принципа. Због тога толико много очекујемо од вас у смислу подршке нашој земљи и нашем народу. Сасвим сам сигуран да ће исто тако ово бити схваћено и у вашој глави и у вашој земљи у међу вашим народом да сви деле исту идеју, а то је принцип да треба устати против таквог понашања и дивљачке агресије, против Америке, која жели да буде једини полицајац у свету.

примили и што сте изразили бригу за наш народ и наше људе. То ће даље продубити пријатељске односе између наших земаља. Хвала вам.

Др Војислав Шешељ: Екселенцијо, ја сам вам саопштио осуду целокупне Владе Републике Србије овог злочиначког агресивног чина против ваше земље. Од првог тренутка када смо сазнали за агресију, сви наши медији под контролом Владе говоре отворено да је реч о агресији. Ту нема никаквих сумњи.

Ја очекујем данас да ће се саопштењем огласити званично Савезно министарство иностраних послова.

Данас сам имао конференцију за штампу Српске радикалне странке. Кључна тачка конференције била је агресија на Ирак. Као страначки лидер осудио сам америчку агресију и понашање Била Клинтона, поредивши га са понашањем Адолфа Хитлера. Српска радикална странка принципијелну разлику између Хитлерове Немачке и Клинтонове Америке једноставно не види. Тренутно је разлика само квантитативне природе у броју жртава, али ако се на време не зауставе такве агресивне

намере Америке, ко зна да ли ће у одређеном року американци и да превазиђу Хитлера у броју убијених људи.

Наша земља, нажалост, нема војну моћ да вас заштити, али ја ћу лично искористити сваку прилику да осудим политички и морално америчку агресију. А нема потреба да вас посебно уверавам да су сва осећања српског народа и свих грађана Србије на страни ирачког народа.

Ја вас лично молим, Екселенцијо, да вашем народу и вашој Влади пренесете изразе моје солидарности и да моје личне поздраве пренесете вашем председнику господину Саламу Хусеину. Ја сам уверен да ће господин Садам Хусеин издржати у одбрани свог народа и своје земље.

Уверен сам да ирачки народ никад неће дозволити да му Американци обрају власт, успостављају квислиншку власт или да окупирају Ирак.

Очи целог човечанства су уперене у вашу земљу и ви данас водите битку за највише принципе правде, хуманости и међународног јавног права. Ирак мора издржати, Ирак мора победити своје непријатеље. Убеђен сам да ће поносни

ирачки народ одолети искушењима и овога пута.

Таха Хамди Мохамед: Захваљујем вам се још једном, ваша Екселенцијо. Још једном вас уверавам да ће ирачки народ остати такав каквог га ви познајете, да неће дозволити да нико не управља или контролише наше унутрашње послове. Ирак ће остати земља искључиво и једино за народ Ирака и за пријатеље Ирака.

Пренећу својој Влади и нашем председнику вашу пријатељску наклоност и вашу подршку. Сигуран сам да ћемо уз вашу подршку исто тако добити и конкретну, заправо јавну подршку, званичну подршку у смислу осуде.

Био бих вам захвалан, ако би ваш кабинет могао да ми обезбеди један примерак овог интервјуа, он ће сутра бити преведен, што је пре могуће.

Још једном вам се захваљујем, ваша Екселенцијо, што сте ме примили. Захваљујем се на вашој подршци, подршци вашег народа и верујем да ће се наше пријатељство још више на тај начин продубити.

Др Војислав Шешељ: Све што чиним, ја чиним са осећањем дужности, правичности, изражавајући вољу и жељу свог народа.

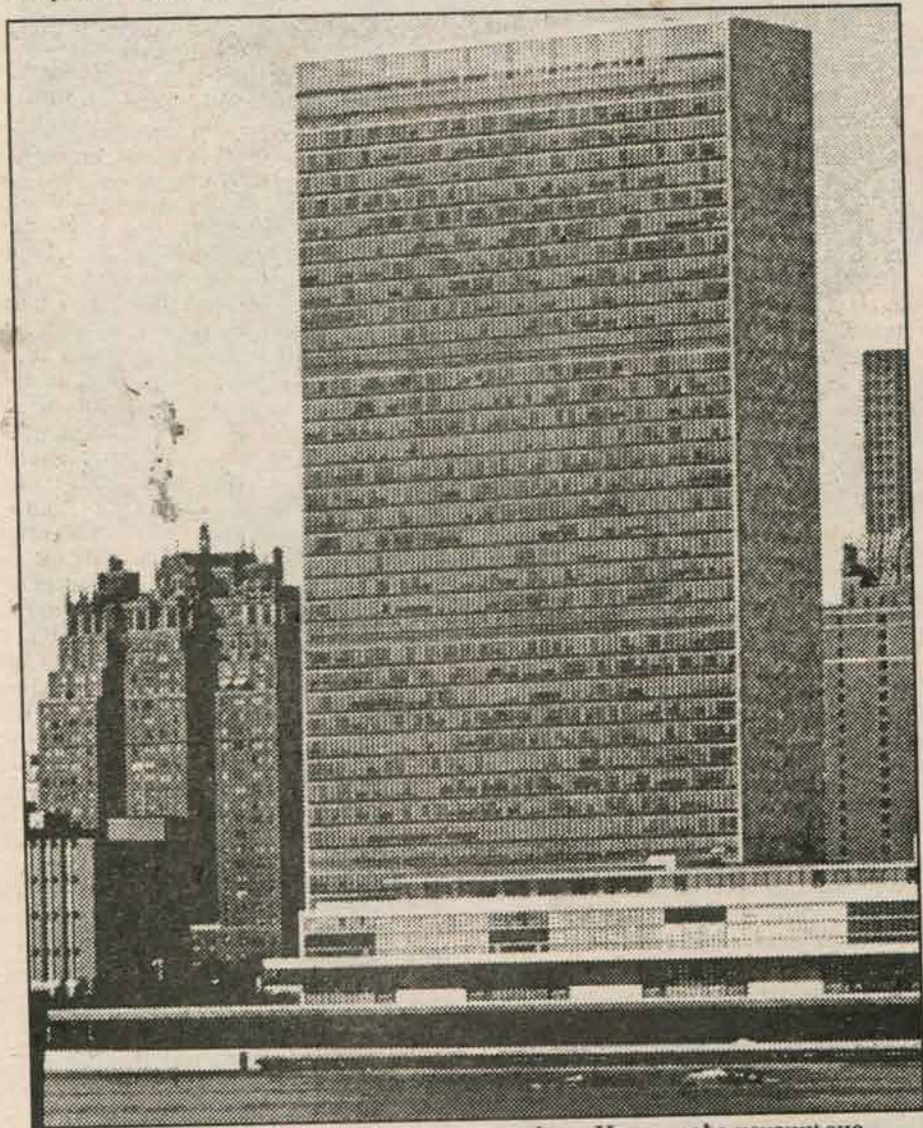
А у Влади Србије, Екселенцијо, ви сте увек радо виђен гост. Лично вам стојим на располагању у било које време.

Таха Хамди Мохамед: Још једном вам се захваљујем, јер ваш став одражава вашу подршку и наклоност нашој земљи и нашем народу. Пренећу све што сте ми изразили нашој Влади и претпостављам да ће се на тај начин још више продубити наши пријатељски односи између наше две владе. Пренећу нашој Влади подршку вас, ваше партије и ваше Владе. Велико ми је задовољство што наилазим на човека као што сте ви, који је лидер Радикалне странке. Ваше партијско вођство ће ојачати односе између Ирака и Југославије и заправо ојачати позиције Југославије у свету.

Још једном вам се захваљујем, ваша Екселенцијо. Надам се да ће ускоро бити дата, званично објављена осуда ваше Владе. Позната је пословица да се прави пријатељ познаје на муци, а ово је право време, оно време када су потребни пријатељи. Ирачки људи су бедуини. Они никада не заборављају своје пријатеље, али исто тако никад не заборављају своје непријатеље. Али, ви сте пријатељи и никада нећемо заборавити ваш пријатељски став, ваше пријатељство.

Др Војислав Шешељ: Наше саопштење ће за петнаестак минута бити готово, а мислим да ће вечерас на свим радио и телевизијским емисијама бити конференција за штампу Српске радикалне странке, где сам у још оштријој форми изрекао осуду агресије на вашу земљу.

Таха Хамди Мохамед: Хвала вам.

Заобиђен Савет безбедности: ако агресија на Ирак прође некажњено, Уједињене Нације немају сврху постојања

НАРОД ТРЕБА ДА КРИТИКУЈЕ ВЛАСТ

После дневних обавеза у Влади и страни, др Војислав Шешељ, који је од 24. марта до ове емисије имао 109 телевизијских наступа, путује по целој Србији.

У сталном је контакту са народом. Радо учествује у радио и телевизијским емисијама, уживо, где питања нису цензурисана. Кроз њих сазнаје шта тишти народ, које су његове преокупације, о чему људи размишљају, шта хоће и шта не желе.

То захтева много енергије, али корисно је сваком политичару.

"Тешко оном политичару који се дистанцира од народа, који изгуби природну везу са народом. Онда он нема компас", мишљења је лидер српских радикала

Водитељ: Наш и ваш гост вечерас је господин др Шешељ, потпредседник Владе Републике Србије и председник Српске радикалне странке. На самом почетку желимо добро вече нашем госту.

Др Шешељ: Добро вече.

Водитељ: Да кажемо да је са нама у студију вечерас и Драган Караманчић, уредник ТВ Мајданпек који ће такође учествовати у разговору са господином др Шешељом.

Драган Караманчић: Желим још једном да вас поздрављим у име запослених у РТВ Мајданпек, као и у име наших гледалаца који су и током дана показали велико интересовање за ово наше гостовање. Разговор ће, како је договорено, трајати 90 минута и у великој мери биће условљен питањима наших гледалаца.

Криза због лошег руковођења и планирања

Водитељ: Питања су и пре почетка емисије стизала, има их доста а иначе поштовани гледаоци ми примамо и даље ваша питања. Наш телефон је 81-501, а ми ћемо настојати, наравно, колико нам то време буде дозволило да одговорите на што већи број питања наших гледалаца.

Драган Караманчић: Ви сте како смо сазнали данас имали службену обавезу у Београду и у наш град стигли сте непосредно пред почетак ове емисије. Међутим, ми знамо да сте у Мајданпеку боравили раније. Ево за почетак овог разговора могли бисмо да чујемо да ли знате од чега Мајданпекчани живе, како живе или већ како вам се допада Мајданпек.

Др Шешељ: Мајданпек ми се допада, то је један леп, нови град и да је среће живело би се у њему много боље. И претпос-

тављамо да се некада живело. Међутим, Мајданпек је запао у дубоку кризу. Та криза је дошла из три основна разлога по мом мишљењу. Прво, због лошег руковођења у прошлости, због лошег планирања и због тога што се, што су се исцрпљивали досадашња налазишта руде, а сада је смањен проценат искоришћености и није довољно рентабилан за даљу производњу.

Како је дошло до тих проблема - док је руда била квалитетнија, челници фирме, друштва и државе, исувише су се лако мислено понашали и нису размишљали о будућности. Сада је та будућност почела и она је бременита огромним проблемима. Друго, планирање није било добро, ја поуздано знам да је и Републичко министарство за науку ранијих година финансирали многа истраживања, али највећи део тих пројеката једноставно је после одложен и било је доста случајева у пракси да се некада резултати једноставно лажирају, да се ствари представљају онаквима какве не стоје.

Међутим, било је доста нерационалних инвестиција, огромне паре су уложене у нову флотацију која је неискоришћена и питање је када ће она моћи да буде искоришћена. Није се на време истраживала руда, нису се тражила нова налазишта, чекало се да буду постојећа исцрпљена, па тек онда да се ради истраживање нових и ту је дошло до извесног застоја јер је, по неким показатељима, исплативије поново јаловину прерађивати и трагати за оним што она садржи, да ли је то цинк, да ли је то олово, него ону свежу руду експлоатисати на досадашњи начин. Која су решења, то је оно што је кључно питање. Влада Србије је прошле године, према мојим информацијама, не могу вам сад тачно рећи ко-

лико, доделила инвестиције из фонда за развој за Мајданпек, за руду.

Та средства нису донела оно што се очекивало. Дакле, нису била довољна ни за основне потребе запослених радника, па није дошло ни до каквих преокрета у производњи. Шта би могао да значи преокрет - не треба очекивати да је држава у стању да неке огромне паре уложи. Тих пара нема, због тога морамо да тражимо страног партнера, другу варијанту, треба да видимо коју варијанту, да ли заједничким улагањем, да ли продајом лиценце, да ли има неког другог начина, да привучемо стране партнере за отварање нових копова. По свој прилици постоје и до сада неистражена налазишта руде, богата налазишта руде, постоје копови злата, чујем да има већ један рудник злата са високим степеном исплативости итд.

Како сам чуо, то је око 22 милиона тона руде. Ако је око три грама злата у тони руде, то је негде око 60 хиљада килограма злата, 60 тона злата, то је ипак једна поприлична вредност, због које се исплати даље истраживати и даље улагати у то налазиште.

Проблеми на релацији РТВ Бор - Рудник Мајданпек

Ја мислим да доста проблема има и на релацијама Рударско-топионичарски басен Бор и рудник Мајданпек. Ствари нису срећне до краја и Мајданпек је на извесан начин био запостављен у неким планирањима и неким инвестицијама. Овога посла се треба озбиљно прихватити, ја не могу да нудим, нити сам дошао због тога да нудим неке готове рецепте, нека готова решења, али перспектива би била једино у ангажовању страног капитала, али не као раније да ми узмемо кредит, па да се тај кредит

расипа ко зна на какве нерационалне инвестиције, као што је то био случај ранијих година, него да странци, уместо да дају кредит, дођу па заједно са нама улажу и заједно са нама раде, и да се онда дели профит у одређеном проценту, а имамо и Закон о концесијама, који то омогућава.

Мислим да је то једина шанса, штета би била велика да се град Мајданпек, у који је раније много улагано и који је доста изграђен, да се препусти својој судбини, јер он нема од чега другог да живи, осим од тога, а убеђен сам да руде има, да смо далеко од тога да су испрпљена сва потенцијална налазишта, јер мислим, кад се реално посматра конфигурација овог терена, проценат искоришћености досадашњих рудника, досадашњих копова, кад се то упореди са ситуацијом у

о развоју технологије итд. Немам ја ништа против тога, али прави је успех довући Јапанце овде, па да видимо да ли су они у стању да нађу свој интерес и за ова улагања, за експлоатацију, да сарађујемо, да онда применимо њихову технологију. Јер то, хоћемо ли ми од њих купити технологију, или нећемо, то ништа не значи у нашој пракси овде, ако то буде нерационално усмерено. Значи, морамо наћи неког партнера, који би био заинтересован да се овде улаже и да делимо профит на крају.

Добра организација покрива трошкове производње

Водитељ: Добро, ја видим да ви доста познајете и проблеме у руднику.

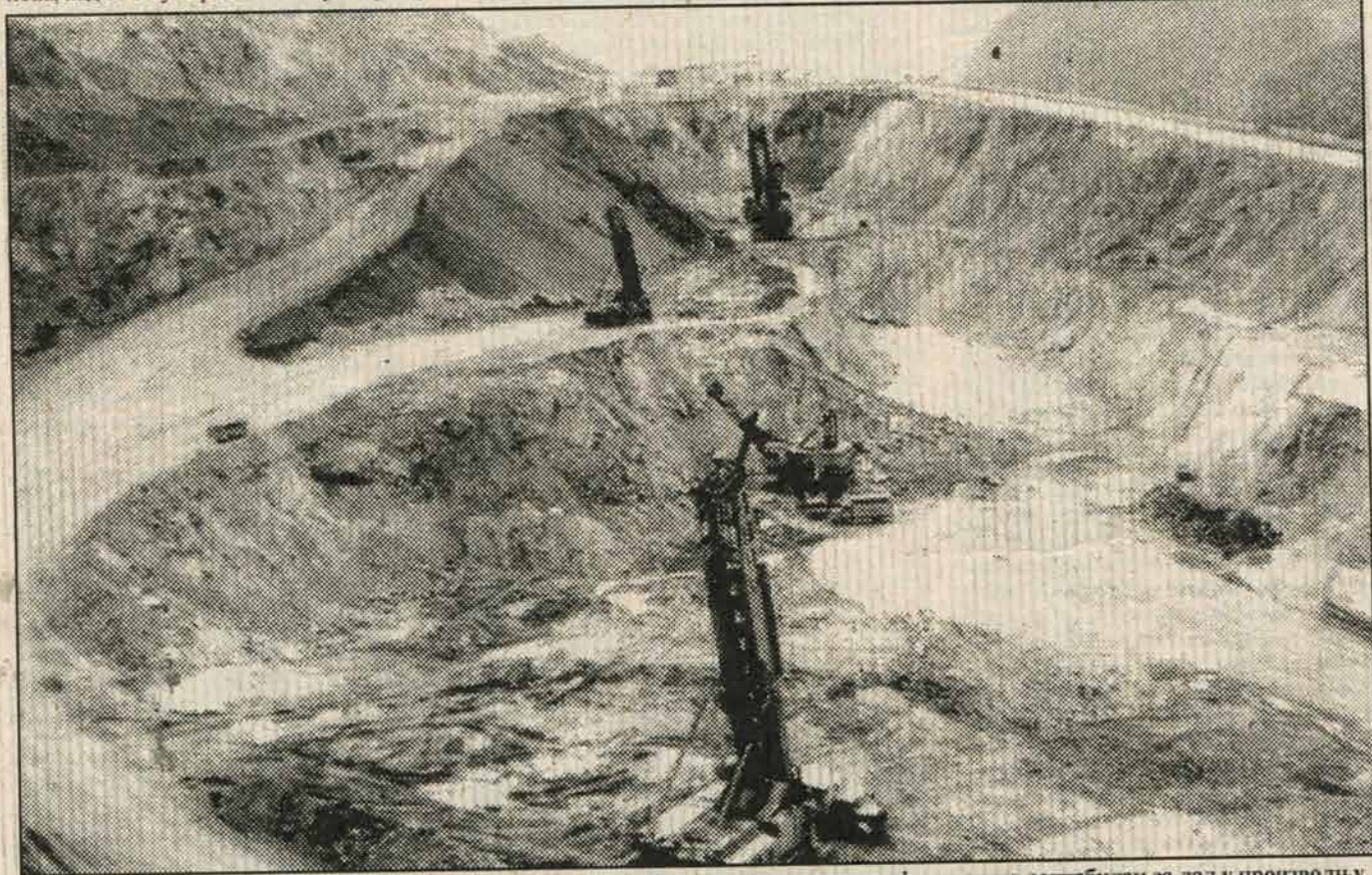
хтели странци. Ко је истраживао - хоће ли странци или неће?

Драган Караманчић: Па било је тог истраживања.

Др Шешељ: Било је, али није било довољно, јер немогуће је да постоји богато налазиште, да постоје показатељи да је заиста реч о богатом налазишту, а да се не нађе интерес за улагање.

Драган Караманчић: Па вероватно је крива и ова политичка ситуација.

Др Шешељ: Па добро, али видите, ми налазимо неко решење и око Заставе, а то је много већи проблем, знате, Застава је гола фабрика на ледини, са застарелом технологијом, па се опет нађу заинтересовани странци, Французи, Италијани, па ћемо видети ко ће. А ево, око ових цементара, за сваку од ових цементара сада имамо потенцијалног купца,

Рудник Мајданпек: лоше руковођење и планирање довело је до тога да рудник није довољно рентабилан за даљу производњу

другим деловима света, где се такође производи бакарна руда и њени нуспродукти као што су злато, цинк, олово и све оно што се налази у бакарној руди, онда је више него извесно да постоје и неоткривена налазишта.

Неки тврде да су та налазишта управо испод града. Ја не знам да ли је то тачно, мислим да то још није проучено до краја, али не би ваљало да је тако, онда би то говорило о још горим промашајима у својевременом планирању и изградњи Мајданпека, развоју читаве ове средине.

Дакле, нема готових, одмах спремних рецепата, али један правац којим треба кренути је јасан пред нама - чуо сам и то да су представници рудника били у Јапану, да су ишли тамо да се интересују

Др Шешељ: Па не познајем, понешто чујемо од чланова наше странке. Не познајем и не могу да познајем проблеме у свим предузећима у Србији до танчина, али могу неке основне контуре себи да створим, мислим да схватам ситуацију.

Драган Караманчић: Има ту неких егзактнијих података, који говоре ово што сте ви причали овде, о начину досадашњег рада и пре свега о могућности даље експлоатације. Програм је направљен до 2017. године, који каже да је руда у Мајданпеку по садржају равна руди у Америци, а то је вредност од 60 милиона долара.

Др Шешељ: Јесте, али где сада наћи 60 милиона долара? Не може их држава уложити, држава их нема. Можда би

можда ћемо до Нове године београдску цементару да продамо. Ако упоредите сада бакар и цемент, бакар је ипак стратешка сировина, јесте да су цене бакра сада депресирале на светском тржишту, да постоји нешто већа понуда, па су оне пале.

Бакар је дугорочна инвестиција, то је стратешка сировина, све ће више бити потребан, а с друге стране, ту је злато које само по себи обично исплати целу производњу, па на крају добијете бакар бесплатно. Видите, тамо где се то добро организује, где се добра технологија примени, само на основу злата које се произведе, покрију се сви трошкови производње.

Инвеститоре привући примамљивим профитом

Водитељ: Вероватно ће бити још питања поводом овог проблема, ми у Мајданеку сматрамо да смо много дали овој држави протеклих 30 година, а да смо мало добили. Е сада, та држава треба да нам помогне. Мислим да ипак има истине у једном таквом ставу.

Др Шешељ: Па држава треба да помогне, помагала је и помоћи ће.

Прошле године у Фонду за развој је била милијарда и 500 милиона марака, од тога је 800 милиона отишло за пензије, а остало је у виду кредита давано појединим фирмама у Србији. Углавном се ти кредити нису враћали.

Водитељ: А углавном су из рудника Мајданек вратили.

Др Шешељ: Али углавном није враћано, али ни рудник није могао да добије довољно колико му треба да се препороди. Ове године није било никакве продаје, није било од чега да се да. Знате, ми муку мучимо, ево уводимо и неке таксе да скупимо паре да људима пензије исплатимо, ми имамо више пензионера него запослених у Србији. Укупна маса пензија је 15% већа од укупне масе плата.

Дакле, то би било једино рационално решење, и због тога треба вршити пропаганду, треба задужити наша дипломатска представништва у свету да на томе раде, једноставно, да упознају људе. Знате да се не деси опет да неко иде по казни у дипломатију. Тамо треба да иду способни људи и мислим да се и ту неки помаћи праве у последње време.

Има способних људи који су на кључна дипломатска места распоређени. Једина шанса у перспективи је привлачење страног капитала. Морам то отворено да вам кажем, држава опет може нешто дати, али не довољно. И на крају шта се тиме постигне - ништа битно. Треба наћи стратешког инвеститора, који ће бити привучен, примамљивим потенцијалним профитом.

Ми ћемо делити са њим, знате, рећи ћемо - наш је проценат толики, проценат државе, ово је ваш проценат, идемо лакле заједнички у тај посао, наш је рудник, ваше су паре, извлачимо толико а успут запошљавамо раднике и радници примају солидне плате. Онај ко жели добру производњу, тај мора добро да плати радника. То је закон свуда на Западу. Дакле, то је сада јасно и прихватљиво, али треба на томе радити, треба се потрудити да се то обезбеди.

Злочин шиптарских терориста у Пећи

Драган Караманчић: Не кажем да ово није занимљиво нашим гледаоцима, већ да их на самом почетку не запоставимо, пошто имамо питања. Ево, видим има питања па да кренемо. Ви ћете сами оценити да ли ће то бити одговори на близи или мало дужи. Наше гледаоце највише интересује ситуација тренутно на Косову и Метохији. Госпођина Павлови-

ћа интересује како ви коментаришете најновији терористички инцидент који се десио 14. децембра у Пећи.

Др Шешељ: Ја не бих то назвао инцидентом. То је један тежак и претежак злочин, терористички злочин. Убијено је шесторо младића од 15 до 25 година у неком кафићу у Пећи и то је облик терористичких дејстава с којим ћемо се ми у перспективи суочавати.

Ове године у току лета, наша војска и наша полиција су уништили све озбиљније албанске терористичке банде, и само делови, делови тих разбијених терористичких банди, и даље делују. Делују по градовима, по селима - можда их има укупно две три хиљаде на целом Косову и Метохији. Они се понашају као очајници. И ово дело је дело очајника. То дело не може да поправи њихове политичке позиције, не може да привуче симпатије било кога на свету. Значи, она им квари политичку позицију, али они то чине у очајању.

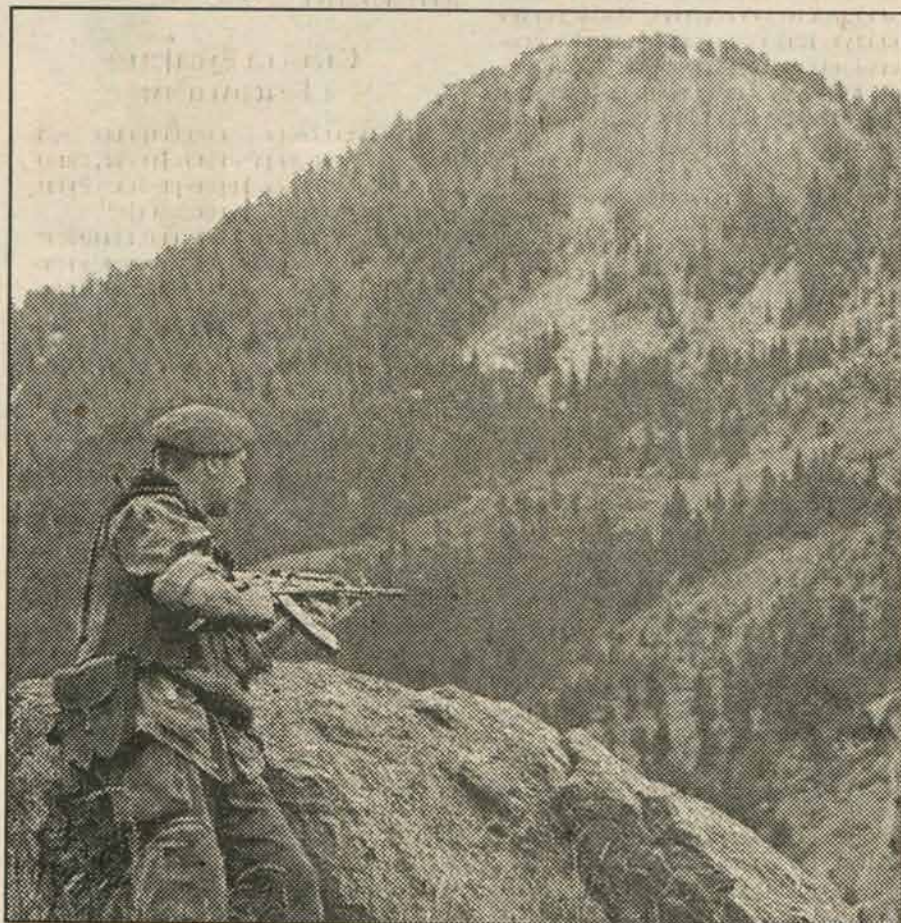
Ми сад имамо нешто мање полицијанаца, имамо око 10 хиљада полицијанаца и 15 хиљада војника на Косову и Метохији и сад не можемо баш оном жестином да у очајању обављамо тај свој посао као што смо то летос радили, али мислим да и у овим отежаним околностима, наша војска и наша полиција чине много.

Видели сте наша војска је пре неколико дана разбила једну велику формацију терориста на граници, ту је негде око 20-26 терориста убијено, девет је заробљено, остали су се разбежали - побе-

гли у Албанију. Дакле, раде и војска и полиција оно што им је посао, оно што им је уставна обавеза у отежаним околностима. Ови ОЕБС-ови посматрачи, они су једна врста шпијуна, углавном, не сви. Ти верификатори, или како се већ зову, има и часних људи из пријатељских земаља, али они који дођу из Америке, који дођу из Енглеске, који дођу из Француске, они нам сигурно нису пријатељи и гледају на терену да нам напакусте.

Видели сте сада ови фински експерти за судску медицину нису хтели да их наша полиција обезбеђује кад су требали да ископавају неке дешеве, него да их терористи обезбеђују. Видите какво је то понашање. Шта је наш основни проблем? Наш основни проблем је тежња Американаца да Косово и Метохију отму, да га издвоје из правног система Србије и да на Косово и Метохију доведу трупе НАТО пакта. Ми ни једно ни друго не смемо прихватити ни по коју цену. И нећемо прихватити.

Е, сад нас то економски исцрпљује на дугу стазу. Ове године је дневно за потребе активности војске и полиције на Косову и Метохији било потребно између милион и милион и петсто хиљада марака дневно. Е сад ви видите колике су те паре. Те паре су морале да се обезбеде из државног буџета, значи - ако се каже тешка ситуације у здравству, у школству, у пензијско инвалитетском осигурању, јесте, она је и тежа због овога.

Војска је недавно на граници са Албанијом разбила велику групу шиптарских терориста који су покушали да се пребаце на територију Србије

Пензионери нису заборављени

Влада је била веома штедљива и она је без неких додатних пара на основу приватизације, без неких додатних пара споља, и што је најважније, без штампања новца, успела да одговори тим својим обавезама. Додуше, имали смо једно закашњење од десет до петнаест дана у исплати пензија, али то није претерано закашњење, кад се сагледа ситуација у којој смо се налазили и оно што је најважније - те се пензије редовно исплаћују.

Сад се редовно исплаћују, и мислим до Нове године министар финансија и министар за пензијско и инвалидско осигурање су добили од Владе налог да обезбеде да се ове године исплати 12 пензија. Значи, да се поравна, да ове године нема новог кашњења.

Водитељ: То ће бити добро за пензионере.

Др Шешељ: Знате, не може се очекивати да сада пензионери лепо и добро живе али у сваком случају извесни елементи социјалне сигурности ту постоје, није их држава заборавила. И неће их заборавити.

Хилови планови неприхватљиви

Водитељ: Да се мало вратимо на проблем Косова. Имам овде још питања која су нам поставили пензионери. Грађани општине Мајданпек, као и целе Србије, подржали су споразум Милошевић Холбрук. Како ви коментаришете последњи предлог амбасадора Хила, знамо да је то трећи његов план за Косово.

Др Шешељ: Да, он је имао више тих планова. Трећи који је објављен, такође инсистира на одвајању Косова из састава Србије и уопште се Србија на помине као државна заједница у чијем је саставу Косово и Метохија. И тај план је за нас неприхватљив. Видели сте, то није прихватила ниједна озбиљна парламентарна политичка странка у Србији.

Ми смо имали један састанак коме је присуствовала наша државна делегација и представници свих озбиљних парламентарних странака, код Милана Милутиновића и представници свих националних заједница са Косова и Метохије. Ми смо тај план одбацили, а видимо да су и албанске партије незадовољне тим планом, пошто он инсистира искључиво на независности. У сваком случају, ми имамо наш план за Косово и Метохију који је усглашен и који је у потпуности заснован на нашем уставу, Уставу Србије, Уставу СРЈ и на споразуму Милошевић Холбрук.

Нашем плану се не може ништа приговорити са аспекта релевантних међународних правних докумената, јер садржи оно највише што је гарантовано тим међународним клаузулама, споразумима, конвенцијама. И, веома је тешко Западу да напада наш план. Због тога га Западу игнорише. Ми ћемо на том плану

и даље инсистирати и ту нема попуштања кад је реч о неким нашим основним виталним стратешким интересима.

Благонаклон став Америке према шиптарском тероризму

Водитељ: Да ли ће стварно доћи до тих преговора представника наше власти и Албанаца?

Др Шешељ: Што се нас тиче, ми смо спремни одмах. Али, очигледно да то зависи од воље Американаца. Албанци неће сести за преговарачки сто док им то Американци не наложе. Они су их потпуно инструментализовали.

Они су инструментализовали и албанске политичке партије и терористичке организације. Само један део терориста није био под њиховом контролом и они су се трудили да их елиминирају. То су ови исламисти, фундаменталисти...

Водитељ: Данас су, чули смо, и Американци осудили ово што се догодило у Пећи. Они су то назвали тероризмом.

Др Шешељ: Видели сте како имају благонаклон став према терористичким акцијама и са Запада покушавају да изједначе акцију наше војске на граници, против наоружаних терориста, са овим дивљачким, терористичким зверством у центру Пећи, где су убијени наоружани младићи, међу њима и малолетници. Видите како је Запад перфидан. Колико је Запад непријатељски оријентисан према српском народу, колико се западне силе, пре свега Америка, руководе мржњом.

Савез са Русијом и Белорусијом

Водитељ: Мара Степојевић вас пита шта је смисао ваше иницијативе, односно предлога да се формира савез Русије и Белорусије и Југославије?

Др Шешељ: Па имамо и политичког, и војног и економског, стратешког интереса да уђемо у савез са Русијом и Белорусијом. То су традиционално пријатељске земље. Русија нам је увек кроз историју помагала у најтежим тренуцима. Ми смо сродни народи, народи који говоре врло, врло сличне језике.

Ми смо православни народи и у овој кризи се показало да су нам Русија и Белорусија искрени пријатељи и реаговање Русије и Белорусије је доста отупило општуру НАТО пакта да одустане од бомбардовања, оног тренутка кад је већ за бомбардовање све било спремно. Два су момента ту била пресудна.

Прво, наша одлучност да се бранимо свим средствима, то су Американци знали, имали су сателитске снимке да припремамо сва средства противавионске одбране, и наша армија је била спремна да одговори на напад, ми не бисмо попустили ни по коју цену и с друге стране, реаговање Русије и Белорусије, њихове претње да ће прекинути односе са западним силама, са НАТО пактом, вежбе стратешке авијације руске федерације, изјаве премијера Примакова, маршала

Сергејева, генерала Ивашова, изјаве председника Лукашенка, и тако даље.

И, кад је реч о економским моментима - шта ми имамо Западу да продамо. Само сировине. Запад кад жели да купи бакар, жели да купи чист бакар, не наручује производе од бакара. Кад купује било шта друго, тражи сировине. Ми на исток можемо продати индустријске производе, можемо продати производне текстилне индустрије, кожне индустрије, можемо продати неограничене количине хране. Значи, све што ми овде произведемо, можемо тамо продати.

Ми не морамо добити новац, можемо добити нафту, можемо гас, можемо да добијемо сировине и слично. Дакле, економска логика нас усмерава према истоку. Запад је заинтересован само да продаје своје индустријске производе и ништа више. И Русија у неким ствари ма уопште не заостаје у квалитету за Западом. Запад има само лепше паковање.

Само СПО подржао Закон

Водитељ: Следеће питање исто везано за Косово и Метохију - Скупштина СРЈ и Скупштина Републике Српске доделе су јасне декларације о решавању проблема на Косову. Моли за ваш коментар.

Др Шешељ: Да, ми смо тим декларацијама саопштили да не долази у обзир страном мешање у решавање тог проблема. Ми хоћемо са свима да разговарамо и разговарамо.

Кажемо - свака идеја, свака паметна идеја је добродошла. Али, решење се може наћи само у директном дијалогу делегације Владе Србије и националних заједница на Косову и Метохији. И све то мора бити у оквиру устава, Устава Републике Србије. На томе инсистирамо и од тога нећемо одустати.

Водитељ: Радници, грађевинари - како коментаришете најновије енормно повећање плата посланика као и бенефицијално функционера по истеку мандата, када ми радници имамо мале плате.

Др Шешељ: Ја нисам нимало задовољан што је тај закон баш сада усвојен. Показао сам отворене резерве према томе. Напустио сам и седницу Народне скупштине кад је то дошло на дневни ред, нисам хтео да учествујем. Како је дошло до тога? Иницијативу је поднео СПО.

Његови посланици су били први потписници, и то кључни посланици: Милан Божић, Александар Милутиновић, Александар Чотрић и Богољуб Пејчић. То је потписивано на ходнику, пресретали су посланике других партија, док нису скупили довољан број. Било је и наших, али последњих на списку, да вам искрено кажем, неколицину су тамо нашли и то је потписано. Они се после извлаче од тога и кажу да је њихов циљ био да се судијама поправи положај.

То није истина и ми ћемо сада у "Великој Србији" објавити ту иницијативу. Судије се нигде не помињу. На једном месту, у загради се каже, и носиоци

правосудних функција, и ништа више. Е, сад да видимо шта је суштина тог закона. Видели сте и у републичкој скупштини ако сте гледали пренос, само је СПО подржао тај закон. Говорио је Чотрић и говорио је још један, не знам како се зове из СПО. Ја нисам хтео да учествујем, отишао сам из скупштинске сале. Вратио сам се тек кад је то већ увелико било завршено.

Водитељ: Е, сад је дошло до тога?

Социјалисти гледају кроз прсте Вуку Драшковићу

Како је дошло до тога. Видели сте овога пута вероватно вам је упало у очи да смо ми врло брзо усвојили читав сет буџетских закона. Закона о републичком буџету, Закона о буџетима локалних самоуправа, Закон о аграрном буџету, Закон о финансирању социјалних давања, Закон о акцијском фонду и тако даље.

Читав низ закона није било супростављања. Као да нисмо имали опозицију у Народној скупштини. Обично би недељу дана трајала расправа о толиком броју озбиљних закона 10-15 дана и логично је да толико траје. Српски покрет обнове се са свим сложио под условом да иде овај Закон о посебним правима и обавезама изабраних лица.

Драган Караманчић: Тај се закон примењује?

Др Шешел: Он се примењује од нове године, али ево шта садржи тај закон. Нашим коалиционим партнерима је било интересантно да се Српски покрет обнове привуче да се не супроставља буџету, да се та расправа што пре заврши.

С друге стране, за разлику од нас радикала који смо отворено супростављени Српском покрету обнове, наши коалициони партнери сматрају да је боље држати уза се Српски покрет обнове поготово због ситуације на Косову, због спољних притисака и тако даље. Да је боље да се Вук Драшковић врати у патриотски блок него да опет изводи народ на улици, да изазива крвопролиће, хаос по Београду да улази у један савез за промене, да се опет врати у загрљај Американцима као што је било раније и тако даље.

И због тога га пуштају да и даље влада у Београду. Господин Драшковић влада као мањинска странка, нема већину али социјалисти нису спремни да га обарају. Ми, радикали, одмах би га сутра оборили, јер сутра је Скупштина града. Можда је њихова процена тачна. Ја лично мислим да Драшковић више није у стању да изведе масу људи на улицу.

Има незадовољства у народу. Народ је незадовољан и социјалном бедом и економском кризом, али народ је свестан узрока и свестан ситуације у којој се налази држава и њиве спреман да се поведе за њим, јер је више пута дубоко разочарао своје присталице. Што се тиче садржине закона доста је ту и жута штампала извикала. Оно што закон доноси и што је битан квалитет и у постојећем је

истицање те судијске функције као посебне функције.

Платама против корупције

Драган Караманчић: 6000 динара као судија треба да има.

Др Шешел: Јесте, и шта је смисао тога? Смисао је да се искорени корупција у судовима. Да би се искоренила корупција судијска плата мора бити нешто посебно. Било је председника општине у Републичкој скупштини који су питали како то сад судија има већу плату од председника општине.

Па и треба да има судија већу плату од председника општине, јер председник општине је један међу једнакима у скупштини општине, а судија ипак одлучује, и то самостално, о судбинама других људи, о животу и смрти на крају крајева. Ми имамо много корупције у правосудју, имамо много јавашлука, много нерада, неодговорности. Спремамо закон о судовима где би покушали ствари да поставимо на своје место.

Ићи ћемо, вероватно, на уједињавање свих судова и на ревизију избора у судијску функцију. Сада има око 2600 судија и јавних тужилаца. Након тог новог закона створиће се услови за смањивање броја судија али ћемо им дати озбиљније норме и ограничити их у вођењу грађанских парница. Сада грађанске парнице трају по 17, по 20, више од 20 година то се мора ограничити на шест месеци, на годину дана и тако даље. Дакле неопходно је да се ту ред заведе.

Што се тиче ових државних функција непријатно је то у садашњој ситуацији, кад је народ у економској кризи и социјалној беди. Није велики број извршилаца да би то оптерећивало посебно државни буџет. И кад је реч о судијама Министарство правде има оно што му је одређено у буџету. А буџет смо планирали пре него што се појавила иницијатива Српског покрета обнове. Дакле ако желе да им исплате до краја толике плате морају материјално уштедама да остваре довољно новца.

Драган Караманчић: Ви би сте по том новом закону имали 20 хиљада динара.

Др Шешел: Не, не толико, нешто мање од тога, али ја сам у радном односу у Савезној скупштини. Примам искључиво плату као савезни посланик и то није никаква тајна моја плата је око 5500 хиљада динара.

Немогући су бесплатно и здравство и школовање

Драган Караманчић: У предизборној кампањи залагали сте се за бесплатно школовање, здравство. Сада се плаћају лекови, лечење и шковање. Како то коментаришете, Борко Стаменковић вас то пита.

Др Шешел: Није истина, ја се једини нисам залагао за потпуно бесплатно здравство и потпуно бесплатно школовање. Једини сам отворено говорио да је немогуће потпуно бесплатно школова-

ње. Једини сам отворено говорио да је немогуће потпуно бесплатно здравство.

Други су обећавали и закљичали се, сећате се тога. Е па они нека сада објашњавају своју позицију. Ја сам само имао неке моделе кад већ треба да се плаћа школство како да издвојимо добре студенте да за њих буде бесплатно, и то смо провели у Закону о универзитету. Ко изгуби годину мора да плаћа и готово. Шта ме брига за њега.

Знате, грађино за сваку годину студира је програмирано према неким педагошким стандардима, према неким педагошким нормативима и то на неким психолошким на крају нормативима. Колико један млад човек тих година може савладати грађина са просечно уложеним напором у току једне године. Онај ко не може или ко неће или онај ко губи време шта ме брига не треба ни да студира или нека му отац плаћа на крају крајева.

Мама је битно да добрим студентима омогућимо да бесплатно студирају и да имају највиши могући студентски стандард у садашњим условима. Слично је и код здравства.

Тамо је партиципација 6 динара већа него у просеку у Србији. Негде у неким општинама на своју руку повећавају ту партиципацију. Ја не знам колика је у Мајданпеку али ово вам износим, на пример, из Зајечара, прејуче сам био тамо. Ако је партиципација на нивоу Србије 9 динара не може бити 15 динара у Зајечару. Имамо и таквих случајева. Али видимо да може, долазио је и заменик министра здравља и интервенисао, међутим нису га послушали и наставили су даље тако да се понашају. Неке партиципације мора бити, с тим што бих ја ишао у даљу разраду.

Ту треба много посла да се обави, наравно не може за кратко време. Често сам говорио о том примеру антибиотика. Имамо огромне трошкове у здравству због нерационалне употребе антибиотика а и огромне здравствене проблеме због тога, јер се људи кљукају антибиотикима и постају неопорни на разне болестине. Рађају се резистенти, постају неопорни на неке врсте бактерија.

Ја бих то практично решио. Ко ме је неопходно да прими антибиотик, прими инјекцију и не плаћа, а ко хоће на своју руку да купи таблете или ампуле нека плати. Значи ампуле за новац, таблете за новац, кад је антибиотик у питању, инјекција бесплатно. Готово. Човек коме није неопходан антибиотик неће ићи да прими инјекцију, да се умара, то је ипак непријатно. То је непријатно и за одраслог човека, а камоли за децу, а онај ко је навикао да се кљука таблетама шта ћу му ја, ја му не бих забрањивао, нека се кљука и даље али нека их купује по пуној цени.

Драган Караманчић: Највеће залихе су управо антибиотика.

Др Шешел: Највише новца одлази тамо.

Драган Караманчић: Мислим на приватне залихе.

Др Шешел: Готово да нема породице која нема неку своју кућну апотеку у којој има и оно што треба и оно што не треба. Сувише је то скупо да би се могли тако расипнички понашати. Дакле, да идемо на уштеде.

Што већу уштеду направимо то ћемо људима моћи већи степен бесплатних услуга да пружимо. Ја сам за то да све операције буду бесплатне јер човек се не оперише без преке потребе. Не иде неко под нож а да није неопходно, али зато ако жели да иде у одмаралиште, ако жели да иде у тако нешто што је ипак посебно, нека плати.

Недостаје клаузула о обавезности приватизације

Водитељ: За оне гледаоце који су се сад укључили још само да кажемо да је гост вечерашње емисије РТМ "Актуелности" Телевизије Мајданпек господин

то је сада друго питање. То је зависно од учинка, од способности руководства, од промашености или непромашености инвестиција и тако даље.

Ми имамо закон о приватизацији на који ја и даље имам неке примедбе. Мислим да је у закону требало да постоји клаузула о обавезности приватизације. Још је нема али ћемо се трудити пропагандним средствима да ту приватизацију убрзимо. Шта тај закон предвиђа?

Предвиђа, пре свега, два основна круга расподеле и продаје деоница, акција. У првом кругу деле се бесплатне деонице. У први план долазе радници запослени у тој фирми ако је реч о руднику о Мајданпеку. Значи сви запослени би имали право за сваку годину радног стажа, да узму деонице у вредности од 400 марака бесплатно, без обзира где су га стекли, ако су се затекли да раде у руднику. Прочена се направи код одговарајуће агенције, процену потврди Мини-

Није их држава заборавила: пензије се сада редовно исплаћују и ове године неће бити новог кашњења

др Војислав Шешел. Да кажемо и број телефона, односно да вас подсетим, 85-101. Примамо ваша питања, а следеће питање гласи - пошто се залажете за убрзану приватизацију шта ће бити са радницима који су стварали те фабрике, у потпису забринути радник РБМ. Др Шешел: Па погрешно је постављено питање. Шта значи то радници су стварали фабрике? Фабрике је стварао онај ко је улагао капитал, а радници су за рад примали плату. Какву плату,

старство за својинску трансформацију и иде се у први круг. Јавни конкурс се расписује, пријављују се људи и преузимају деонице. Кад се исцрпе запослени у Руднику онда на ред долазе остали грађани без обзира где раде, у државном или друштвеном сектору. Могао бих ја из Београда теоријски да дођем и остварим своје право, пошто имам 21 годину радног стажа, то је 8400 марака деоница.

Услови приватизације

Драган Караманчић: И дали би вам? Др Шешел: Морали би да ми дају. Шта је услов? Може се вршити приватизација бесплатном поделом деоница до 60 посто вредности предузећа. Значи, прво иду сви запослени у том предузећу а онда они који се јаве а нису запослени у том, него имају радни стаж у државном, друштвеном сектору у неким другим фирмама.

Кад се то заврши, тај први круг онда се иде на други круг. Онда одређене категорије имају право, опет запослени у предузећу и опет запослени у државном и друштвеном сектору, да купују акције с попустом. И сви други грађани, домаћа и страна правна и физичка лица могу да купују акције по пуном износу, без попушта.

Кад се заврши други круг ако остане још деоница, ако остане још акција оне иду у Акцијски фонд. И Акцијски фонд их даље продаје. Дакле, то је први и основни вид приватизације.

Драган Караманчић: Да ли имате податак колико је предузећа то урадило?

Др Шешел: Не могу да вам кажем тачне бројке, али нисам задовољан, врло мали број предузећа је завршио прва два круга, а већи број предузећа је у процесу процене вредности. Постоји 75 предузећа у Србији где се приватизација врши по посебном програму Владе Србије, што значи да Влада контролише, надзире, као ове цементааре.

Сад ми контролишемо, надзиремо, дајемо сагласност, пошто је сувише велика вредност, да се не појави неки мангуп да то буд зашто некоме прода, да узме сам провизију и да нас упропасти. Значи, наш је циљ и ја мислим да је то прави начин да не издвајамо рудник Мајданпек, него цели Рударско топионичарски басен Бор. Шта ту сад треба. Треба само предузеће да покрене иницијативу, јер имамо принцип аутономне иницијативе кад је реч о приватизацији.

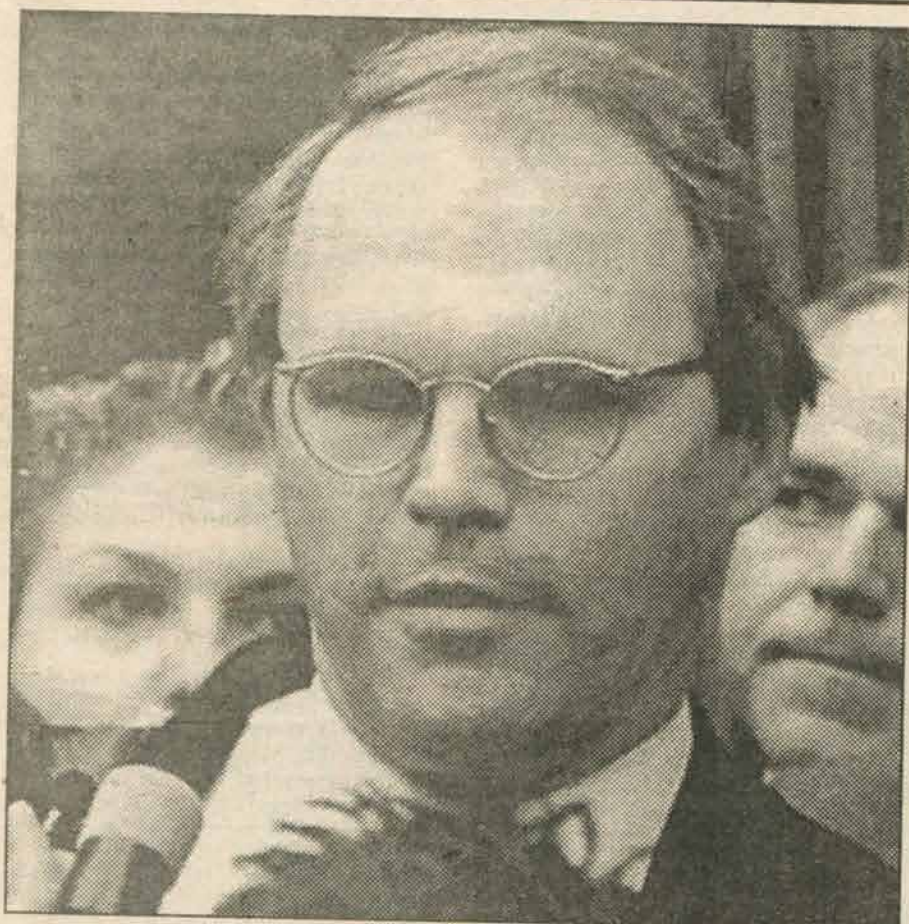
Она је аутономна, зависи од одлуке самог предузећа. Рударско топионичарски басен Бор креће у приватизацију. Прво, значи, на процену вредности, укупну вредност, па се онда иде на први круг када акције уписују запослени радници, па се уписују акције осталих грађана који имају радни стаж у државном и друштвеном сектору и за онај један проценат који остане можемо да тражимо и страног купца.

Драган Караманчић: Да ли предузеће објављује услове?

Др Шешел: Мора да објави на огласној табли предузећа, мора да објави у једном дневном листу и у Службеном гласнику Републике Србије.

Радници заштићени Законом о приватизацији

Драган Караманчић: Најчешће објављују у Борби јер се она најмање чита. Др Шешел: Е, сада је то друга ствар. Знате, закон каже један дневни лист.

Сви предлози амбасадора Хилу иницирају на одвајању Косова и Метохије из састава Србије

Али што је за раднике најважније мора се истаћи на огласној табли предузећа. Министарство за својинску трансформацију министарке Јоргованке Табаковић, спремио је једну публикацију која ће изаћи у вероватно пола милиона примерака.

Да људе подетакнемо да о томе размишљају, да им се објасни шта то значи бити власник једног дела фирме, како можете после да продате своје акције, у зависности од успешности фирме, да ли ће наше акције бити привлачне на тржишту или не. Треба то људима објаснити. Тако да сам одговорио и на ово питање, како се иде у приватизацију.

Европска унија није цео свет

Драган Караманчић: Нешто смо се мало дотакли те теме. Како Влада Србије намерава да обезбеди инострану капитал за рудник бакра када је забрањено страном улагање, а конкретно вама, а и многим вашим људима, забрањен излазак из земље - Томислав Васић

Др Шешељ: Прво, само је Европска унија забранила инвестиције у нашој земљи. А Европска унија није цео свет. Али поред те забране постоји једна британска, једна француска компанија које су заинтересоване за београдски цементару. То су такозване мултинационалне компаније. И не може Европска унија да их ограничи, не може да их спречи. Мултинационалне компаније

су данас водеће светске компаније, ту је наша шанса. Друго, мени није забрањено да изађем из земље, не могу да идем у земље Европске уније због једног врло доброг закона о информисању који је недавно донела Народна скупштина Србије.

Драган Караманчић: О њему ћемо нешто касније.

Др Шешељ: Да, наравно. И на том списку се налази 19 људи из Српске радикалне странке, СПС и ЈУЛ-а.

Драган Караманчић: Данас смо прочитали, у дневној штампи изјаву господина Николића, потпредседника Владе Србије, члана радикалне странке који је рекао "нисам намеравао тамо да идем поготово због тих на власти..."

Др Шешељ: И шта би ми имали тамо да тражимо.

Драган Караманчић: Чућемо коментаре и других.

Др Шешељ: Што да путујемо у непријатељске земље.

Драган Караманчић: Тачно, ја нисам ни до сада путовао.

НАТО у Србији не долази у обзир

Водитељ: Питање госпође Миленије из Капетанске улице која каже - сигурно ви нешто знате о улози верификатора на Косову. Каква је њихова улога и како коментаришете присуство НАТО снага у Југославији.

Др Шешељ: Званично, улога верификатора је да се на терену увере какво је право стање и да поднесу извештај Савету уједињених нација и ОЕБС-у. И нашој влади треба да поднесе извештај. То је њихова званична улога. Оно што је незванично то је да је међу верификаторима много обавештајних официра, у цивилним одељима, они имају посебне задатке да снимају терен, да шпијунирају да организују Шингаре и тако даље. А у Македонији НАТО пакт планира да смести једну специјалну јединицу.

Они то правдају, у случају непосредне опасности, брзим извлачењем верификатора. А у ствари, намера те јединице је да у погодном моменту убаци на територију наше земље и ту остане. Знате, када се једном нађу сместе се, и готово. Да, да, али ми смо им ставили до знања да то једноставно не долази у обзир. Да ћемо се бранити свим средствима тако да нећемо дозволити НАТО пакту да ступи у нашу земљу.

Смањења пензија неће бити

Водитељ: Мало пре сте споменули, чика Пера из Мајданпека, каже - пензије су нередовне а често се у штампи напомиње и њихово смањење. Шта се ту може очекивати.

Др Шешељ: Смањења неће бити. Ја не могу да гарантујем да ћемо ми редовно повећавати пензије, али смањења сигурно неће бити и ми смо такав чврст став заузели у Влади Србије. Наш је циљ да 1. јануара констатујемо да је ове године исплаћено 12 пензија. Значи да ове године нема додатног закашњења.

Сада ћемо видети да ли ћемо успети да то истерамо до краја године. Обезбедили смо и за, запослене у просвети, једну и по плату до нове године. И у здравству ћемо да исплатимо исто толико, да поравнамо, да нема нових закашњења у току ове године. Народ треба да зна, колико је коштало ово све око Косова и Метохије, да није било додатних инвестиција. Као што је било прошле године када смо продали 49% државне телефонске компаније. Али, да смо прерасподелом ових средстава, домаћинским понашањем успели да неке основне потребе задовољимо.

Наравно, морали смо да уведемо неке таксе, које су непопуларне, народ нас због тога псује, критикује, напада али шта да се ради то је био једини начин. Ми смо узели од оних који имају мало новца да бисмо дали онима који новца немају. Сада нас неки нападају. Чуо сам и неке који немају мобилни телефон да критикују што смо увели таксу на мобилни телефон. А ја сам ево, потпредседник Владе Србије и имам службени мобилни телефон.

Док нисам постао потпредседник Владе ја нисам имао мобилни телефон. Ја га од своје плате нисам могао купити. И готово. Ако он мени није требао што би требао некоме другоме. Ако некоме заиста треба, има паре да плати нека плати.

Драган Караманчић: Ви имате пиштољ и плаћаћете...

Др Шешељ: Плаћаћу, плаћаћу таксу на тај пиштољ.

Драган Караманчић: Ту нема изузетака?

Др Шешељ: Нема, нема изузетака.

Равноправан третман у просвети

Драган Караманчић: Поменули смо плате. Милена Данић, наставник - да ли Влада мисли да предузме нешто по питању просвете, конкретне исплате личних доходака у Мајданпеку које касне 25 дана за Београдом?

Др Шешељ: Нисам знао да касне просветне плате у односу на Београд.

Драган Караманчић: Вероватно због прилива...

Др Шешељ: Знате, мора да буде у исто време. Када је реч о просвети. Јер Министарство просвете има јединствен рачун. Онолико колико може да се исплати, треба да се исплати целој Србији у исто време.

Када се нешто финансира из буџета онда мора да има равноправан третман. Исто је гимназија у Мајданпеку као и гимназија у Београду. Не сме да буде разлике.

Влада народног јединства успешно функционише

Драган Караманчић: Како коментаришете досадашњи рад Владе народног јединства и сарадњу коалиционих партнера у Влади?

Др Шешељ: Па ја сам, у суштини, задовољан досадашњим радом. Та Влада је успешно функционисала и функционише. Било је неких трзавица и проблема и тако даље, али углавном налазимо заједнички језик, и у јавности само са оним што дефинитивно усагласимо.

Наше седнице трају веома кратко. Ми кроз одборе чешљамо, претресамо, водимо неке жучне разговоре, развијамо аргументе. Али све до чега смо сада долазили, и са чим смо излазили пред Народну скупштину, заиста је било засновано на убедљивим аргументима. Наравно, ово је прва година нашег функционисања.

Ја мислим да је све ово једно искуство, свим социјалистима једно велико искуство стварне поделе власти, оно што су раније имали са НД, то није била подела власти. Ово је стварна подела власти. А ово је прво искуство Српске радикалне странке као владајуће странке. Мислим, искуство вишег нивоа, него док смо били опозициона политичка партија.

Таксе пуне фондове

Драган Караманчић: Неки кажу да су ове таксе, и ови закони о којима се воде ове полемике, Закон о информисању, да је то иницијатива радикала.

Др Шешељ: Ја се поносим Законом о Универзитету, Законом о информисању, мислим да су то добри закони, закони који доносе напокон ред у сферама друштвене делатности. Што се тиче Закона о таксама ми смо тај новац морали да нађемо. Нисмо могли оставити пензионере без пензије.

Али, не касне само пензије, и радницима плате касне много више, дугујемо 15 децјих додатака, касни социјална помоћ, и тако даље. Ми негде новац морамо да нађемо, држава не може некеме да новац да, а да претходно некеме не узме. Затекли смо потпуно празне фондове пензијског осигурања, потпуно празне. Тај новац је ко зна када потрошен, и сада не можемо од доприноса на плате да измиримо све пензије. Већ сам рекао да је маса пензија за 15% већа од укупне масе плата у нашој земљи.

А многе фирме уопште не уплаћују допринос, ми смо били у дилеми, пошто је био потребан новац за социјална давања, да подигнемо цену бензина, или да уведемо таксе на регистрацију возила. Дакле, определили смо се за таксе. Зашто. Да смо дигли цене бензина само за један динар, то би се рефлектовало на цене многих других роба. А ми смо кренули на увођење ове таксе и ту нема ни-

какве дилеме. Не утиче дакле на остале цене.

Направили смо једну селекцију у кубикажи возила, а сада смо уредбу преточили у закон, па смо направили попуст за оне који имају возила старија од пет година. Тај попуст иде до 30%. Ја мислим да смо ту ствар до краја коректно извели.

И направили смо још једну корекцију, уместо 1100 кубика увели смо 1150 због Заставиних возила. Пре свега јуна 55. То је 300 динара. То је мање од једног динара дневно. То је много мање оптерећење него да смо дигли цену бензина. Је ли тако, тако је. Да смо за један динар дигли литар бензина, било би то много веће оптерећење од ове таксе. А сада ако неко вози цип, ако воли да вози ауто преко 1000 кубика, нека плати 10 хиљада динара.

Америка би да уништи српски народ

Драган Караманчић: Ја се слажем. Ми смо у сукобу са Западом, посебно са Америком. Да ли сматрате да је политика председника Милошевића узрок томе?

Др Шешељ: Не. Америка жели да уништи српски народ. Њој би на челу Срби-

Делегација Савезног парламента у Јарослављу: СР Југославија има политичке, војне и економске интересе да уђе у савез са Русијом и Белорусијом

Више пута разочарао своје присталице:
Вук Драшковић више није у стању да изведе масе на улице

је одговарао неко ко би био спреман да изда срpsке националне интересе. Америка на челу Србије и СРЈ жели некога ко ће да преда Косово и Метохију, Санџак, Војводину, Црну Гору, итд. Тамо неки путују у иностранство, путују у Вашингтон, то су неке мале, ситне странке које предводе Милан Панић, Борис Вукобрат, Мајкл Ђорђевић.

Онда им неки листови, попут Дневног телеграфа, Наше борбе и слично, дају одређени публицитет. Знате, у српском народу је увек било издајника а посебно данас. Они су спремни да служе непријатеља своје земље за шаку долара. Да све распусте, да све упропасте.

Без примедби на Милошевићев интервју

Драган Караманчић: Како коментаришете интервју Милошевића, овај последњи?

Др Шешељ: У принципу се слажем, са његовим оценама. Оне представљају политику Владе народног јединства. Нисам запазио ни једну једину реченицу коју бих оспоравао.

Значи, мислим да је сасвим на месту све оно што је изрекао у томе, а можда је имао много више да каже, али оно што је рекао, мислим да нема разлога да се оспорава пошто је све на месту и све одговара стварној ситуацији у нашој земљи.

Локални избори афирмација српских радикала

Драган Караманчић: Мики вас пита - шта мислите о јачању Југословенске левнице у свим градовима Србије?

Др Шешељ: Ја то не знам, ја размишљавам о јачању Српске радикалне странке у свим градовима Србије, а да ли Југословенска левница јача или не јача, ја

ту немам ни показатеље, нити ме то у принципу интересује. Ми јесмо коалициони партнери у Влади народног јединства, али на изборе ми излазимо самостално и свако се бори за своје гласове и за своје посланике. Занима ме јачање Српске радикалне странке, и овде у Мајданпеку, а знате колико нам је тешко било ранијих година, јер се ишло споро са формирањем одбора, увек су постојале неке кризе, кадровски проблеми итд. Вечарас видим сасвим промену ситуацију.

Напокон, имамо неке страначке просторије што никада раније нисмо имали. Какве су такве су, то је неуслован смештај, али боље ишта него ништа. Још немамо телефон, али видим доста озбиљних људи који су ме дочекали вечерас, који имају поприлично ентузијазма, људи из свих образовних категорија, из свих социјалних слојева и не само из Мајданпека, већ и из осталих места са комплетног подручја мајданпечке општине. То је оно што ми улива оптимизам и мислим да већ на локалним изборима, ако до њих дође ове године, а ја их очекујем, да ће се показати да је Српска радикална странка поприлично снажна.

Драган Караманчић: Мислите локални избори у целој Србији?

Др Шешељ: Ако било какав споразум постигнемо на Косову и Метохији са албанским политичким партијама, ићи ћемо на локалне изборе на Косово и Метохију. Логика налаже да су потребни локални избори у целој Србији, поготову зато што планирамо усвајање новог закона о локалној самоуправи.

Странке и политиканти без компаса

Водитељ: Мало пре сте споменули савез за промене, радник Скупштине општине пита вас - какав је ваш комен-

тар на тај савез, као и коментар о ставовима Зорана Ђинђића, Весне Пешић и њима сличним о решавању питања на Косову.

Др Шешељ: Они су изгубили сваки компас, Ђинђић је изгубио компас, Весна Пешић га никада није ни имала, а они око себе окупљају неке политикантске, потпуно безначајне политичке странке, лидере типа Вука Обрадовића или Владана Батића за које нисам сигуран ни да су им рођене жене за њих гласале на изборима.

Они се бусају у прса америчком подршком, подршком западних сила. Та Весна Пешић је увек имала много више гласача у Америчком конгресу, него у српском народу. Мислим да немају никаквих шанси на следећим изборима и да дефинитивно нестају са политичке сцене јер су до краја разоткрили своју позицију.

Таксе за луксуз

Водитељ: Проф. др Драгослав Јанковић из Доњег Милановца пита - да ли народ може да издржи толики намет такси и да ли се може наслутити крај увођења ових такси.

Др Шешељ: Ми не планирамо неке даље таксе. Оно што смо мислили да уведемо, увели смо и мислим да то није намет народу у целини. Ја мислим да смо савесно увели те таксе, а смањивали смо пореску стопу и они који се баве производњом, који се баве трговином и те како ће сада осетити ту смањену пореску стопу.

Што је најважније, у мају месецу смо за 26 индексних поена смањили порезе и допринос на плате. Раније је просечан порез и допринос на плате био 124 посто, а сад је 98 посто. Дакле, ми идемо на ослобађање зарада, на ослобађање производње, на смањивање и обарање пореских стопа, а онда заводимо таксе углавном за луксуз. Мобилни телефон је још увек луксуз.

Тешко је ономе ко се на њега навикао да се одрекне, ја то знам. Нисмо увели порез за сателитске антене, иако смо о томе размишљали. Размишљали смо о томе, али тешко је то спровести. Знате, ко ће сада, а зграда је начичкана сателитским антенама, да иде од врата до врата, да контролише која је чија, да врши идентификацију, то је мало теже. Али, размишљали смо и о тој идеји.

Драган Караманчић: Много је лакше било са ТВ претплатом.

Др Шешељ: То је био најбољи и најфикаснији начин, добар напад јер је увек постојала та ТВ претплата, односно такса на телевизор. Дакле, од када постоји телевизија, постојала је и такса на телевизију, само што су ранији инкасанти ишли од врата до врата па наплаћивали, а сада се плаћа уз рачун за струју.

Драган Караманчић: Наплата је тада била око 30 посто, а сада је много већа.

Др Шешељ: Циљ је да када постоји нека обавеза да се испуни 100 посто.

Судбина Владе везана за одбрану Косова и Метохије

Драган Караманчић: Један грађанин вас пита - да ли и даље тврдите да ћете сачувати Косово, као што сте тврдили да ћете стићи до Карлобага.

Др Шешељ: Ја сам стигао до Карлобага. Наша војска је држала територију десетак километара јужно од Карлобага, држала је предграђе Карловца и била је на домак Вировитици.

Ми смо оно што је српско на западу ослободили, а онда смо изгубили за преговарачким столом. Американци су омогућили Хрватима да то окупирају, и ја сам убеђен да ћемо то једног дана повратити, а своју судбину Влада Републике Србије је везала за одбрану Косова и Метохије. Ја сам убеђен да ћемо одбранити Косово и Метохију. У сваком случају, Влада не би надживела евентуални губитак Косова и Метохије, то вам гарантујем.

Драган Караманчић: На својим промоцијама Српске радикалне странке, обећавали сте грађанима да ћете Шиптаре, који нису лојални грађани, протерати преко Проклетија. Шта сте у вези тога урадили, ово пита Јеремисић.

Др Шешељ: Који нису држављани? Знате, многе их је већ отишло.

Драган Караманчић: То ми је већ познато.

Др Шешељ: Да, а ми се сада залажемо и инсистирамо, а ту је постигнут и консензус у Влади народног јединства, да један од основних услова за изнајажње било каквог политичког решења Косова и Метохије буде нови, ванредни, хитни, скраћени попис становништва.

Попис становништва, посао државних органа

Драган Караманчић: Или за регистрацију гласача, нешто је око тога било.

Др Шешељ: Не можемо извршити израду бирачких спискова, док се не изврши попис становништва. То значи да се попише име и презиме, датум рођења, занимање, националност, вероисповест, адреса, значи основни подаци.

Драган Караманчић: Попис се помиње и у овом плану Хила.

Др Шешељ: Поминье се и у Хиловом плану, после вишеструких наших инсистирања, али они то мисле на свој начин да спроведу. Ми ћемо инсистирати да се попис искључиво врши у нашој земљи, а не у иностранству.

Драган Караманчић: Они су хтели тамо ...

Др Шешељ: Они су хтели да они воде, да они спроводе изборе, а нема ништа од тога. Они могу да контролишу, могу да надгледују, они могу да се информирају о свему што се дешава, али наши државни органи треба да раде тај посао.

На Западу ништа ново

Драган Караманчић: Поповић вас пита - зашто нисте ни у једној дипломат-

ској делегацији која посећује западне земље.

Др Шешељ: А која то дипломатска делегација иде у западне земље? Да ли сте ви чули за неку?

Драган Караманчић: Ја нисам.

Др Шешељ: На истоку имамо пријатеље, а ја се спремам да почетком године идем за Кину. Сада сам био у Русији, требало би да путујем и за Белорусију, требало је да идем сада 14-тог па је одложена та скуштина за почетак јануара. Што да идем на Запад, код кога да идем. Где то иду наше делегације на Запад, како се то путује у непријатељске земље.

Једино, када је овакав скуп као Мадридска конференција па иде министар иностраних послова да заступа интересе наше земље, али да се иде нагла у пријатељску посету на Запад, нема тога. Само су издајници српског народа рало виђени на Запад.

"Демократија" Европске уније

Драган Караманчић: Имамо доста питања о Закону о информисању, а то наравно интересује и нас. Ево, Жељко из Доњег Милановца има неколико питања, а и ова забрана о којој смо мало пре говорили о одласку у земље Европске уније. Управо је мотивисана, они кажу лошим законом, а ви кажете ...

Др Шешељ: Па, видите ли колике су то демократе у Европској унији. Има човек - има проблем. Нема човек - нема проблем. Тако су урадили и у Републици Српској, када су ме протерали из Баналуке. Само моје постојање њима смета. Зашто? Зато што им увек све у лице кажем што мислим, зато што откривам њихове перфидне замисли, њихове перфидне планове, програме, активности.

Због тога им сметам и ништа друго. Нити сам кога убио, нити сам кога преварио, нити сам коме украо, нити сам коме отео. Само зато што увек истину говорим, сметам, и ја сам поносан због тога што сметам.

Драган Караманчић: А ово о закону, да ли можемо мало да кажемо?

Др Шешељ: Закон је добар. Зашто? Зато што напакон заводи ред у ту информативну сферу. Повика у јавности је на три његове одредбе. Прва одредба којом се забрањује реемитовање страних шпијунских пропагандних политичких програма, Гласа Америке, Слободне Европе, Дојче Веле, ББС, Франс интернационал и тако даље. То западне владе финансирају да би се емитовало на српском језику, да би се водило пропагандни психолошки рат против нашег народа.

Што би се то код нас реемитовало? Не може, забрањено је. Даље, забранили смо позив на насилну промену уставног поретка, на насиље. Забранили смо такође угрожавање елементарних људских слобода и права. Не можете као новинар емитовати лаж која доводи у незгодну позицију неког човека. О мени су објављивали да сам заклао жену Слободана Јовића, да сам клао муслиманску децу у

Босни, да сам силован у затвору, да сам ово, да сам оно, и нема шта нису о мени објављивали.

Не може то. Ако хоћете за неког да објавите да је убио, да је украо, морате да имате доказе. Свила на Западу морате имати доказе да би нешто објавили, иначе тамо одоште у затвор и плаћате огромну одштету.

Крај медијских манипулација

Драган Караманчић: А то што су високе казне, оне су предвиђене законом ...

Др Шешељ: Јесте, али ако ћете сада ви да објавите да је неко у Мајданпеку нешто украо, треба да размислите какве то последице изазива њему, његовој породици, његовом детету које иде сутра у школу па ће га цели разред задикивати да му је отац украо. Је ли тако? Значи, то је веома озбиљна и тешка оптужба. Њоме се удара у личност човека. Може човеку да уништи егзистенцију.

Видели сте шта је Студио Б урадио и овај Глас јавности, објавили су изјаву Раде Трајковић да је Маја Гојковић била у љубавној вези са целим врхом шиптарске терористичке мафије и са редакцијом листа "Коха дитори". Поред тога, Глас јавности пише на насловној страни да су у љубавној вези Жељко Симић и Маја Гојковић. Треба онда поставити питање какве то последице изазива у њеном приватном животу, а какве у његовом приватном животу.

Не можете, једном речју, да убијете човека, посебно преко медија. Сада објавите да је неко некога убио у Мајданпеку можете, али кад имате доказе.

Водитељ: Шта ако сте ви рекли неку неистину. То ћемо да чујемо сутра.

Др Шешељ: Добро, ако чујете сутра, можете ви мене да тужите.

Савезни закон о информисању не постоји

Водитељ: И, још једно питање - шта ако новинар на конференцији за штампу пренесе изјаву политичара, привредника, директора, да ли он подлеже казним одредбама овог закона.

Др Шешељ: Знате, зависи како пренесете. Ако кажете - тај и тај оптужио тога и тога да је то и то урадио, онда не подлежете. Ако сад ви у наслов ставите - тај и тај украо, шаба вам што се позивате ко је то изјавио, ако то није тачно. Значи, имате један медиј у рукама и тај медиј је средство манипулације.

Морате да знате како да га користите. Можете да кажете - тај и тај оптужио тога и тога, синоћ, ту и ту. Имате сведоке да га је заиста оптужио. Не можете ви да пренесете - е, он је допов, а сад ви треба да докажете да је заиста допов, кажете: чуо сам од тога и тога. Чуо сам "причају жене у бријачници". Не иде то.

Водитељ: Хоће ли бити изменен овај закон, као што се прича.

Др Шешељ: Не верујем да ће бити. Зашто би био

Водитељ: Биће можда усаглашен са Савезним, који треба да се...

Др Шешељ: Ма, какви савезни, не ради се уопште на савезном нивоу закон.

Водитељ: Прочитао сам да се ради....

Др Шешељ: Па читате погрешне новине.

Водитељ: Не, не праве новине сам прочитао.

Др Шешељ: Које су праве?

Водитељ: "Новости", реџимо.

Др Шешељ: Нема ништа од тога. Уопште се не ради, нема те иницијативе, не постоји. Можда ће се радити једног дана, можда неко размишља о томе. А шта ме брига што неко размишља.

Не сме се веронаука претворити у марксизам

Водитељ: Хоће ли се и када у школе увести веронаука? Има ли иницијативе о улагањима наших људи који су на привременом раду у иностранству у привреди...

Др Шешељ: Не знам како би наши људи који раде у иностранству улагали у Рударско-топионичарски базен, осим кроз куповину акција. Или, ако неко има огромне паре, да се појави као партнер. Је ли, тако, са неколико милиона долара, марака, итд.

То је већ друга ствар. То би могло. Али, ја не знам где је такав, има ли таквих. Што се тиче веронауке, исповедање вере је по нашем Уставу приватна ствар сваког човека. Организовање веронауке је слободно. Где год свештеници желе да организују веронауку, могу да организују.

Али, веронаука не може бити обавезна у државним школама. Од Француске револуције, до данас, један од основних демократских принципа је стриктно одвајање државе од цркве. Ми се морамо држати тог принципа. Кад би држава почела да уводи веронауку, православну веронауку, морала би и муслиманску, морала би и католичку, пошто су сви грађани по нашем Уставу и по нашим законима изједначени у правима и обавезама, све верске заједнице су равноправне.

То би био један тешко решив проблем. Држава може да помаже верске заједнице и треба да их помаже. С времена на време их и помаже. И помагаћемо колико год будемо могли. Али, организовање веронауке ипак треба да буде ствар иницијативе цркве и заинтересованих грађана, деца која желе да похађају веронауку и родитеља који желе своју децу да усмеравају у том правцу. Нико не брани, али не може нико ни на силу да тера. Не смемо веронауку претварати у оно што је некад био марксизам.

Страни прсти на неким факултетима

Водитељ: Славица Мирић и Анка Петрић питају вас - шта мислите о студентским протестима, да ли ће бити промене у полагању пријемних испита за факултете и ако ће их бити, какве су то

промене и шта ће бити са факултетима који су престали са радом и шта ће бити са студентима, с обзиром да су професори добили отказ?

Др Шешељ: Ја сам у принципу против пријемних испита. Ја сматрам да треба да средимо стање у средњим школама и да искључиво резултат постигнут у средњим школама, буде критериј за упис на факултет. И друго, у принципу сам за либералнији упис, а да прва година буде селективна.

Ја сам прошле године у предизборној кампањи врло опширно то образлагао, међутим, сад нисмо у прилици да баш то проведемо. Знате, Влада народног јединства је влада свакодневних компромиса и тешко бисмо ту усагласили ставове. Оно што смо усагласили, резултовало је овим садашњим Законом о универзитету.

Што се тиче факултета који су укинути, ја не знам на који факултет мисли ваш гледалац. Имате ли ви неки конкретнији у виду? Колико ја знам, нисмо ишли на укидању факултета. На некима је обустављен упис за одређен број година. Факултет народне одбране у Београду, не уписује. Можда још неки, не могу сада тачно да се сетим.

Водитељ: Ја мислим да су гледатељке мислиле на факултете на којима професори штрајкују...

Др Шешељ: Што се тиче ових факултета, ту су умешани и страни прсти. Прсти страних обавештајних служби, у то сам убеђен. Ево, видели сте овај Бојан, овај студент, хвали се како су га примили у Америци. Каже - нисмо сад добили паре, али добићемо. И, Америка нас подржава. То је пета колона.

Да имам довољно моћи, постарао бих се да буде избачен са факултета. Немам надлежности, нажалост, не знам тачно ни на ком је факултету. А да сам на месту тог декана, све бих учинио да га избацим са факултета, па нека се жали Американцима, нека иде тамо нека студира. Ми морамо спречити да било ко манипулише студентима. Студенти су дошли на факултет да уче и што пре да стекну диплому, да се оспособе за сутрашњи живот.

И ништа више. А, не, да они својим фрустрираним професорима и страним шпијунима буду топовско месо да их усмеравају, да изазивају немире по Београду, да се туку с полицијом, да дангубе, а њихови очеви одвајају од уста да би их школовали, а они да губе испитне рокове, да губе целе године, као што се десило у време оних зимских демонстрација.

Нема повратка без ослобођених територија

Водитељ: Има једно питање избеглице из Српске Крајине. Каже да је у данашњем издању "Блица" писало да Хрватски председник Фрањо Туђман, поред свих притисака од стране међународне заједнице, планира да српску популацију сведе на свега 3%, тј. максималних 5%, од садашњих 12%. На који

начин ви, као потпредседник Владе планирате да помогнете избеглим Србима да се врате на своја огњишта?

Др Шешељ: Ја мислим да нема ништа од тог повратка док ми не повратимо територије. Прво, Туђман то неће дозволити, нити било која хрватска власт и после Туђмана. Њима је био циљ да Србе отерају, да униште и неће прихватити никакав повратак.

И они који су се вратили, живе у крајње нечовечним условима. Изложени су мучењима и убиствима свакодневно, али ја сам убеђен да ћемо ми једног дана повратити целу територију Републике Српске Крајине. Убеђен сам, апсолутно, у то. Кад бих мислио да то није могуће, престао бих да се бавим политиком.

Водитељ: Питање Слободана Паста, председника Удружења за Мајданпек. Он пита - да ли ће коначно председник Владе Мирко Марјановић, са министром за енергетику и рударство посетити Мајданпек и одржати трибину на тему Перспектива Мајданпека и рудника бакра.

Др Шешељ: Ја не знам да ли је уопште договорана та посета. И не могу да одговорим на то питање - да ли уопште председник Владе планира да дође у скопје време или не. Министар рударства би свакако требало да је често у Мајданпеку.

Не знам да ли је, али би морао да буде и Влада мора да се ангажује да се проблеми Мајданпека и уопште привреде Србије, што брже решавају. Не могу да вам нудим решења преко ноћи, не могу да вам дајем празна обећања, али имамо у виду све што се дешава и покушавамо да нађемо решење. Покушавамо да нађемо излаз. Ја не знам кад је то било договорено, али не знам ни зашто не би дошао.

Савезни закон искључује двојно држављанство

Водитељ: И биће добродошао. Маја из Мајданпека - очекујем треће дете. Када ће држава престати да кажњава пораст броја деце у једној породици, нпр. кроз неисплаћивање лечјих додатака, мало породилско одсуство.

Зашто деца наших страних држављана немају двојно држављанство и немају иста права као остала српска деца? Не знам, може на први део питања. Али то знамо, децји додаци касне, управо из разлога...

Др Шешељ: Савезни закон искључује могућност двојног држављанства. Двојно држављанство је накнадно могуће само кад је реч о држављанима Републике Српске, по међународном споразуму који је ратификован у нашој Савезној скупштини, али још није ратификован у БиХ.

Што се тиче децјих додатака, ту је кашњење од годину и по дана. Тачно - ми се спремамо за ревизију комплетног законодавства из области социјалног осигурања. Вероватно ћемо ићи на изједначавање година радног стажа и за мушкарце и за жене, а у давање олакшица

женама за свако рођено дете, можда по две године радног стажа, што је моја стара идеја, за свако рођено дете.

И, ако будемо имали извршених неколико ових првих приватизација, са улачењем страног капитала, имамо једну идеју о којој осам месеци размишљамо - први озбиљан новац који добијемо да уложимо у електропривреду, нпр. 100 милиона долара, да уложимо у електропривреду, а у том износу издамо бонове за плаћање електричне енергије и надокнадимо заостале дечје додатке, материјске додатке, породилску помоћ итд. И, евентуално, заостале пензије, тако да идемо у том правцу. Зашто је то паметно?

Зато што концентришемо одмах велика средства у електропривреду. Ми смо држали цену струје на најнижем нивоу. И даље је држимо. Ове године смо имали само једно поскупљење од 9,5 % у мају месецу и ништа више. Кад је требало да се крене на зимску тарифу, која

је по закону предвиђена 50% скупља од летње, ми смо одлучили да то буде само 25%. И ту смо ишли на олакшице.

Пролонгирање девалвације циљ Владе

Водитељ: А по закону треба и да се врати 1. априла.

Др Шешел: Треба, требало би ако курс динара буде исти као што је био у време кад је ступила зимска тарифа. Он неће бити исти, је ли тако? Е, видећемо колики ће бити и у тој мери ће евентуално бити враћен.

Кад смо кренули на зимску тарифу, курс динара је био 6,6 за једну марку, а сада је 7,2-7,5 за једну марку. Имали смо један велики инфлаторни удар из Републике Српске, одлуком Додикове владе да се уведе курс 7,5 динара за једну конвертибилну БиХ марку. Огромна навала динара је преплављивала Србију из Репу-

блике Српске. Тамо је 10% укупне наше емисије зовпа. Милијарда динара.

Ми смо имали курс 6,6 - 10% кад на то додајете, то је 7,2 и тачно ће се сад ту негде 7,2 куповни, 7,5 продајни курс динара да стабилизује. То је био један удар до кога је дошло по наговору Вестендорпа и Гелбарда, да би се изазвао поремећај на српском тржишту. Ми смо одмах реаговали на конференцији за штампу и рекли народу шта се крије иза тога. Онда је кренуо психолошки удар.

Кренуо је стампело, па је марка стигла и до 8,5. Онда смо се појавили у јавности, објаснили народу о чему се ради и Народна банка је повукла одређене потезе и полако се то сад стабилизује на ономе што је реално. И то је заиста реално 7,2-7,5, то је отприлике реалан курс. Ми ћемо се трудити да га сачувамо што дуже. Ја не могу да гарантујем да никад неће бити девалвације. Једном ће је сигурно бити, али наш је циљ да је што даље пролонгирамо.

Корупција и правосуђе

Водитељ: Када говорите о корупцији, помињете судије - зашто их онда награђујете за таква деловања, а просветаре и лекаре понижававате? Просветни радници у потпису.

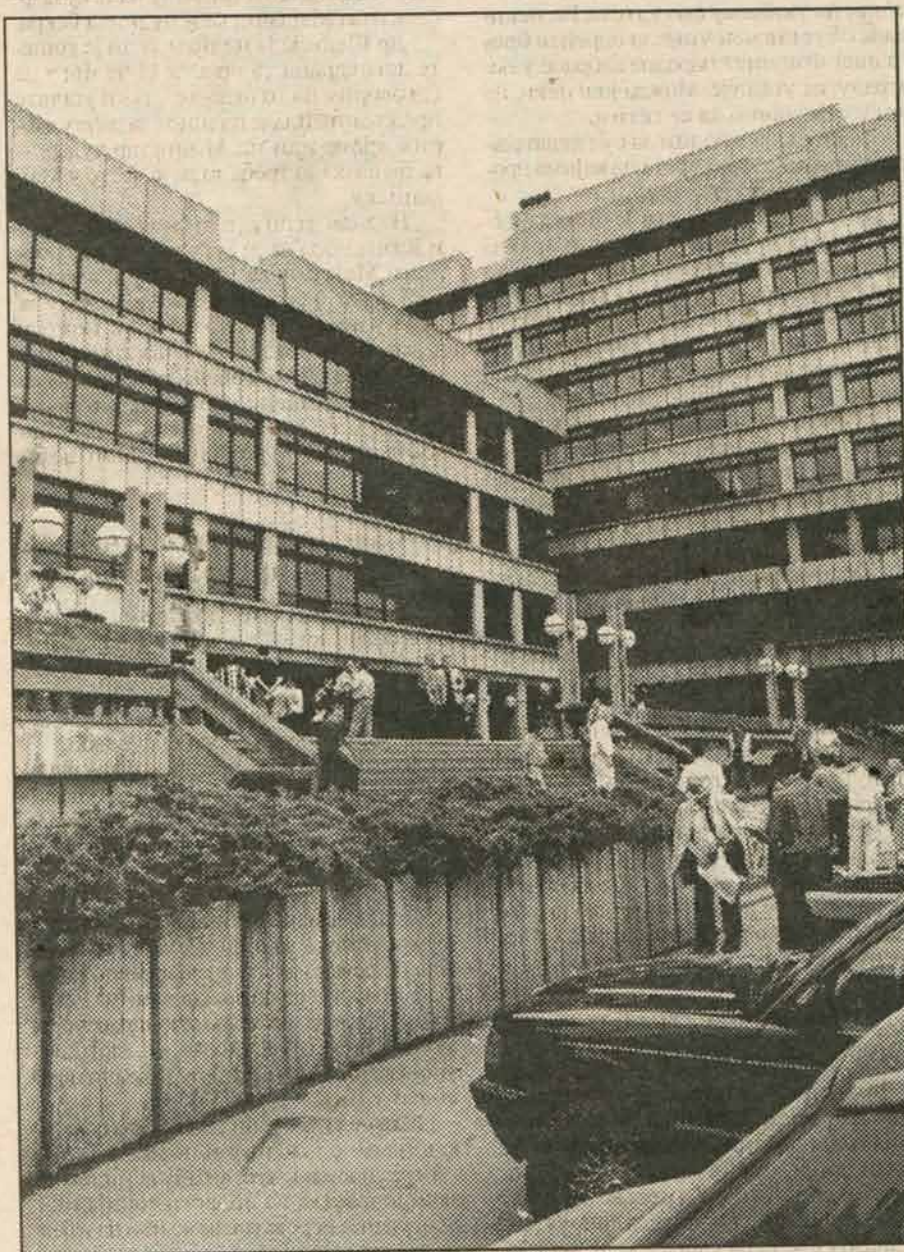
Др Шешел: Па, у том смислу би онда све категорије људи који раде у друштвеном и државном сектору биле понижене. Заправо, понижена је земља. У дубокој смо економској кризи и социјалној беди и својом кривицом, кривицом претходног режима - 50 година Титове диктатуре у том правцу нас је водило, и притисцима западних сила, санкцијама, блокадама и слично.

Овде је проблем судија веома акутан, због високог степена корупције у правосуђу и ми га морамо решити. Стварамо материјалну основу за решавање и онда идемо на нормативну основу. И ту нормативну основу требало би до краја фебруара такође да завршимо. Наравно, ја не потцењујем улогу и значај просветних и здравствених радника. Али, много нам је лакше да решимо проблем правосуђа јер је много, много мањи број извршилаца. Сад их је 2.600.

Овим реформама можда ће се смањити на 2.000. И то је занемарљива бројка у односу на број просветних или број здравствених радника. Знате, због тога нам је ово лакше да урадимо. Али ми не запостављамо просветне и здравствене раднике, и мислим да ћемо успети да реално побољшамо и положај и лекара и професора, али не онолико колико би било неопходно, и не онолико колико они желе на крају крајева. Треба разумети у каквој се ситуацији држава у целини налази.

Зајам за Србију као стара девизна штедња

Водитељ: Један пензионисани радник Рудника бакра, пита вас - каква права имају пензионисани радници Рудника, око расподеле акција, јер сте рекли да

Палата правде: да би се искоренила корупција, плате судија морају бити знатно повећане

првенствено право имају тренутно запослени радници.

Др Шешел: Пензионери су потпуно изједначени са тренутно запосленим. Дакле, сви који су радили у ударско-топионичарском басену Бор, за године радног стажа у том басену, имају право на сваку годину по 400 марака акција као и запослени.

Водитељ: Само они, колико се сећам, после запослених имају право да конкуришу.

Др Шешел: Не, они могу одмах. Ако су радили у РТБ, могу одмах. А пензионери који нису ту радили него на другом месту, у државном и друштвеном сектору, они чекају да се прво заврши са онима који су ту радили.

Водитељ: Милан Мирковић, пита вас - Како квалификовани месар да исхране четворочлну породицу са 500 динара месечно? Вероватно је и он месар.

Др Шешел: Никако, с тим парама не може.

Водитељ: Да ли бисте могли да нам кажете нешто у вези повратка зајма за привредни препород Србије. Живана.

Др Шешел: Па тај зајам је отприлике у статусу старе девизне штедње. Извесна ревалоризација је вршена, мислим пре три или четири године. Кад ће у потпуности бити враћен, не бих могао на то питање да одговорим.

Девизни део зајма се третира као стара девизна штедња. Могао би да се врати кроз куповину акција. То би можда био најпримеренији начин.

Водитељ: Динарски део је нешто и враћен, прошле године...

Др Шешел: Да, била је ревалоризација, па је извршена исплата.

Три изузете функције

Водитељ: Зар је решење напустити Скупштину кад се доноси одлуке као што су повећање плата министрима и судијама? Мирјана.

Др Шешел: Није то решење, то је била само ствар процене. Да ли је то питање вредно да ја сад правим гужву и да улазим у полемику, свађу, ово, оно. Ја мислим да није. Поготово зато што је веома мали број извршилаца. И што ту има извесних оправдања. Само су три функције изузете. То су председник Републике, председник Владе и председник Народне скупштине.

Они имају право на лично обезбеђење, на кола, возача, обезбеђење и по престанку функције, имају право и на резиденцију. Знате, може то да изазове неку реакцију у јавности, али у суштини то мора да се обезбеди. То је и раније било, али није било законом прописано.

Милошевићева плата

Водитељ: Ако председник СРЈ Слободан Милошевић има плату негде око 5,5 - 6 хиљада динара, хоће ли председник Србије имати око 25 хиљада динара?

Др Шешел: Ја сам вам рекао - ако ја као савезни посланик имам 5,5 хиљада динара, он има нешто мало више од мене,

као савезни председник. Јер, у ових пет и по хиљада урачунајте је и неки мој паушал посланички. Он паушал нема. Значи, можда има 6 или 6,5 хиљада динара плату као савезни председник.

О деци функционера и предизборним обећањима

Водитељ: Како коментаришете то што су синови свих високих функционера из Владе купили силне фабрике по Србији. Поповић.

Др Шешел: Одмах треба рећи - којих функционера. Моји синови још нису ништа купили.

Водитељ: Они су још мали.

Др Шешел: И мали су и кад буду велики неће моћи да купују фабрике. Неће имати од чега. Ја не знам чији су синови куповали. Треба да се види, чији су.

Водитељ: На ово питање одговорите као председник Српске радикалне странке - у предизборној кампањи обећавали сте доста тога. Између осталог, и редовну исплату пензија, лечјих додатака. Зашто то нисте испунили, а сада сте у могућности? Бака Јованка.

Др Шешел: Све што сам у могућности - испуњавам. Рекао сам већ да ћемо имати редовну исплату пензија ове године. Да неће бити закашњења. Овогодишњег закашњења. Сад је питање када ћемо успети да надокнадимо оно што смо затекли као закашњење. Мислим да ћемо сада имати уредније исплате и лечјих додатака.

То је преузео министар финансија. А не одустајем ни од једног обећања из предизборне кампање, и све што сам рекао у предизборној кампањи, сад бих био спреман у потпуности да поновим.

Водитељ: Миломир Мердовић пита - да ли ће опет бити пререгистрације са црногорских таблица на српске?

Др Шешел: Не, уопште се о томе више не размишља. И кад смо донели ону уредбу, у септембру месецу, рекли смо да је то последња могућност да се то уради.

Водитељ: Живорад - Ако је западни систем за нас непријатељски, зашто уводимо западне законе?

Др Шешел: Нисам ја рекао да је западни систем за нас непријатељски, него спољна политика водећих западних држава је непријатељска према нашој земљи. А, њихов систем је за нас веома применљив и камо среће да нисмо напуштали тај систем, данас би били у неупоредиво бољој ситуацији.

Ми смо кренули 1945. године у слепо прево историје. Сад се враћамо из тог слепог црева и скупу цену плаћамо.

Водитељ: Хоћемо ли успети да се вратимо?

Др Шешел: Ја сам убеђен да хоћемо. **Водитељ:** Пре почетка ове емисије рекли сте да питамо слободно све што желимо.

Др Шешел: Надам се да сте и питали слободно.

Водитељ: Ја бар јесам, не знам за колегијину.

Др Шешел: Нисте баш колегијини много шансе пружали. Али, Рудник има привилегије. Је ли тако?

Веза са народом

Водитељ: Хтео сам да вас питам заправо нешто друго. Рекли сте нам да вам је то 109. гостовање у телевизијском студију. То изискује заиста велики напор од вас, као човека.

Др Шешел: Па ја непрекидно путујем. Пре подне радим, у Влади. Прво одлазим у Владу, радим у Влади, негде до подне, онда одлазим у Српску радикалну странку, тамо завршим своје обавезе. И скоро сваког дана, поподне, навече путујем. Ја се непрекидно крећем по целој Србији, а и по Црној Гори и Републици Српској.

У контакту сам с народом. Углавном форсирам емисије овога типа, где питања нису цензурисана, где су питања свим слободна и ја се трудим да одговорим на сва питања, а и мени су те емисије веома корисне, јер осетим кроз њих шта је то што преокупира народ, о чему људи размишљају, шта је то што их тишти, шта је то што им је највећи проблем. Сазнајем, учим, просто.

То захтева много енергије с једне стране, а с друге стране, кроз то се пуне и батерије, што је корисно сваком политичару. Тешко оном политичару који се дистанцира од народа, који изгуби ту природну везу с народом, онда нема компаса.

Српска радикална странка уходан тим

Водитељ: Рекли сте - све је то политика. А шта радите кад се не бавите политиком. Има ли и тог периода?

Др Шешел: Па, ево, пишем. У последње време сам опет почео да пишем и пишем расправе за Велику Србију и то су опширније расправе на разне теме. У овом броју сада пишем један опширан текст о процесу својинске трансформације и мсрама економске и финансијске политике за следећу годину, затим, прихватио сам се великог посла да изгчитам 80 књига једног великог српског емигрантског писца Лазе Костића, који је писао на разне националне теме.

И ја те књиге приказујем, пишем осврте на њих за Велику Србију. То има један едукативни карактер намењен читаоцима Велике Србије да би се упознали са неким историјским истинама. Писао сам расправе на правне теме. Написао сам један опширан текст о Дејтонском споразуму.

Затим, текст о неопходним уставним променама итд. Полако сам се вратио и том писању. Јер, средили смо поприлично стање и у странци. Сада много боље функционише и нисам преоптерећен страначким обавезама као што сам био раније. Страначки органи су се уходали и имамо квалитетне људе у руководству странке, срећена је ситуација у свим окружним одборима. Полако срећујемо у општинским одборима.

То заиста сада функционише као један механизам и могу себи да дозволим опет да се вратим писању. Раније су ме страначке обавезе највише исцрпљивале.

Воља народа је воља Божија

Водитељ: Различита су мишљења у народу. Да ли сте ви као Војислав Шешељ и ваша Српска радикална странка добили или изгубили тиме што сте ушли у Владу народног јединства. Ја лично сам се уверио да су заиста различита мишљења.

Једни мисле да сте добили, једни мисле да сте много изгубили.

Др Шешељ: Па, ја ћу вам искрено одговорити шта смо изгубили. Шта је сада бес народа, револт, усмерени на нас. Сади ми носимо одговорност за све што је лоше у држави и друштву. Раније смо били опозициона политичка партија, то је једна лагодна позиција, критикујете до миле воље, а ни за шта не одговарате.

Сад више нема те позиције. Сад одговарамо за све што се дешава у земљи. И за све нас народ окривљује. Доста нас људи и псују. И треба то да раде. Треба да дају себи олушка. И треба увек народ да критикује власт.

То је оно што је сад за нас можда неки губитак, како га ви дефинишете. Шта смо добили? Осам година наша странка постоји. Крајње је време било да се искушамо и као владајућа партија. Знате, осам година у опозицији! Па, хајде, докле више!

Народ диже руке - па докле ћете више тако. Ја мислим да смо ту добили много већи степен озбиљности. Друго, наши политички противници су непрекидно тихо, онако кроз народ ширили - неће нико с радикалима да сарађује, никад они неће доћи на власт итд. Виде-

ли сте шта може Запад. Воља народа је воља Божија.

У Србији не пролазе проамеричке странке

Водитељ: Ипак је мало недостајало да ви останете у опозицији, а да Вук Драшковић и СПО буду власт. Ја опет из штампе...

Др Шешељ: Па, не мислим ја баш тако, знате. Шест месеци се водила расправа између СПС и ЈУЛ-а, с једне стране и СПО с друге стране.

Водитељ: С вама нису?

Др Шешељ: Не, ми смо оно про форме, кад позове председник Републике на консултације, па оде неко наш. Ми смо то пустили. Ми смо одмах после избора у септембру месецу, принципијелно изашли у јавност са идејом да је најбоља коалиција све четири велике странке.

Водитељ: Пропорционалан однос?

Др Шешељ: Јесте, пропорционални однос снага. А, СПО је једну подмуклију игру играо. Он је хтео у коалицију са левичарским странкама, а говорио - неће с нама никако. Или - могао би с нама, али само у техничку коалицију, па да се иде на нове изборе. А ми имамо двапут више посланика од СПО - сад ће они диктирати услове! И, ми смо имали ту стрпљена.

Чекали смо. Ови су онда почели с трговином, па тражили амбасадорска места, па виле на Дедињу. Ови из СПО. Видели сте једном је Вук Драшковић изашао на ТВ и чита списак захтева. И, сувише су били похлепни. Ја сам знао - не може нико дуго с њим. И да су формирали владу, не би та влада опстала.

Видели сте ко је год с њим имао посла, на српској политичкој сцени, горко се кајао. Видели сте шта је урадио са Ђинђићем, шта је урадио у ранијим политичким савезима. Нема ништа од

тога. Несолидни су ту у темељу. Тако да ми нисмо били нестрпљиви. Лепо смо са стране посматрали, нисмо се много ни мешали. Можда бисмо и избегли да уђемо у Владу. Свестан сам ја овога ризика.

Хоћемо ли довољно променити ствари, хоћемо ли довољно успети, хоћемо ли решити неки економски, неки социјални проблем, итд. и како ће народ на то да гледа. А онда, крајем марта, Американци су кренули на Косово. Американци су очекивали да се неће формирати влада, очекивали су да пада савезни буџет, да ћемо морати ићи на нове изборе.

Проценили су да је то најбољи тренутак да крену на отцепљење Косова. Ми смо то схватили и рекли - е, изгласаћемо буџет, иако смо гласали "против" у Већу грађана у доњем дому. Од наших гласова је само зависило у горњем дому у Већу република. Али, онда смо рекли - е, сад кад сте кренули, не може.

И, то је било једно велико изненађење, ако се сећате. Не знам да ли читате "Данас" и "Нашу борбу" - они су почетком ове године у наставцима објављивали америчке процене, како би Американци требали са мном да успоставе контакт, са Српском радикалном странком, да играју на нашу карту, да је то једини начин са се сруши Милошевић. То је била једна удица, коју су хтели нама да баце, да се ухватимо као сомови на дурдубак, као што се хватају ове друге ситне партије, па да нас западне силе користи против свог народа. Нема говора.

Ми се овде боримо за власт у једном политичком процесу. То је природно стање у демократским условима. Али, кад споља неко напада, могу ја бити у сукобу с тим политичарем, ја га онда не дам. Е, то је оно што сада Американци раде. Они су сада овим нападом Милошевићу обезбедили најмање још један мандат.

Знате. Док га они нападају, не може му нико ништа. С друге стране, тешко оним странкама које Американци подржавају. Кога Американци подрже, тај на српским изборима нема шта да тражи. И тако је увек у Србији.

Водитељ: И тако ће вероватно и бити. Јављају из режије да смо прекорачили време. Господине Шешељ, ја могу само да изразим своје лично задовољство што сам био у прилици да разговарам са вама.

Надам се да су и наши гледаоци задовољни. Не знам колико сте ви задовољни оним што су вас питали и оним што сте имали могућности да кажете, али Богу хвала, биће још прилика за овакве, и сличне, разговоре.

Др Шешељ: Ево, ја сам спреман да дођем кад год ме позовете.

Водитељ: Још једном се захваљујемо нашем вечерашњем госту, као и вама, поштовани гледаоци - захваљујемо се на сарадњи. Била је ово емисија "Актуелности" Телевизије Мајданпек. Желимо вам пријатно вече.

Заједнички језик: Америци би на челу Србије одговарао неко ко би био спреман да изда српске националне интересе

ПИШЕ: Проф. др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ

НЕКИ ПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ АСПЕКТИ ПРОЦЕСА ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

1. Облици приватизације

Крај европског комунистичког система као слепог прева историјског развоја и цивилизацијског напретка омогућио је обнову демократије и слободне тржишне привреде. Реафирмисана је стара истина да економске ефикасности нема без приватне својине над средствима за производњу. Само тамо где је циљ производње стално увећање профита и где се профит стиче у условима слободне конкуренције, тржишне законitosti инвеститора терају на убрзану рационализацију производног процеса, технолошку модернизацију и максималну акумулацију без чега нема перманентног економског раста. Привредним потенцијалима најсавесније управља приватни власник, коме је менаџерски слој стручни сервис а не замена.

Државни сектор и претерана регулација показали су се потпуно промашеним, као и национализација, јер су повсуда привредну неефикасност и оптерећивали буџет, а уз то је држава морала да субвенционира све више привредних грана. Таква искуства развијеног света у још горем светлу приказују негативне последице аутархичне комунистичке привреде, засноване на бирократском волонтизму и стручној некомпетентности. Точак историје се мора вратити уназад, до скретнице где је револуција привредну композицију усмерила на слепи колосек. Једном прећен па анулиран процес провобитне акумулације капитала, сада се мора обновити у много тежим условима. Реприватизација се показала нужном, неопходном, ургентном и незаменљивом мером. А у системима у транзицији провођена је, како се углавном слажу економски експерти, кроз комбиновање различитих варијанти четири основна модела: продаја, подела, преузимање власничких права од стране државних фондова и институција, као и денационализација.

Продаја је без сумње најбољи облик приватизације и највише је примењивана у западним земљама које су постепено ликвидирале државну својину. Применом овог модела држава добија значајне суме новца, избегава буџетски дефицит, нема потребе да повећава пореске обавезе или субвенцијама покрива секторе нерентабилне производње. Овако се најлакше привлаче страни инвеститори са свежим капиталом, док својина прелази у руке страних власника који цене њену реалну вредност јер су је сопственим новцем исплатили, па су најзаинтересованији за рационално реструктуирање и економску ефикасност кроз коју могу повратити уложени капитал, а тако и приватизована предузећа постају све озбиљнији порески обвезници. Овакав модел приватизације може бити спор или водити доминацији иностраног фактора, док у процесу процењивања вредности и реализације купопродајних уговора вреба опасност корупције, односно жртвовања крупних државних материјалних интереса за релативну личну корист поткупљивих бирократа.

Код овог модела је најчистији облик јавна продаја акција и она подразумева изражавање целокупног капитала предузећа кроз одређен број акција, као и привлачност за купце због доказане профитабилности, перспективности произ-

водње, а и поузданијих информација о дотадашњем раду и пословању. То подразумева да се претходно држава идентификује као стварни власник такозване друштвене својине, па да се надлежни државни орган појави као непосредни продавац акција путем конкурса или јавне лиценције. Прилагођавањем процедуре продаје држава може утицати и на повољнију структуру акционара. На овај начин држава може у доброј мери решити проблем старих дугова, стару девизну штедњу и наслеђене јавне зајмове.

Ако предузеће није могуће приватизовати кроз продају акција услед нерентабилности и бесперспективности може се ићи на продају делова или целокупне имовине. Некада је најрационалнија варијанта да држава ту имовину уложи у већ постојеће приватно предузеће појављујући се као његов акционар у реалној вредности улога. Ако ни то није успешно, може се дати у закуп цело предузеће или његови делови кроз разне варијанте лизинга, франшизе, уступање концесија или слично, док се не изврши његово реструктуирање и производња не учини рентабилнијом.

Приватна продаја акција заснива се на селекцији купаца према јасно израженом државном интересу и обично се врши у дискретнијим привредним гранама где се мора смањити на реалну меру сваки ризик од неуспеха приватизације. То се превасходно односи на стратешке привредне гране, војну индустрију, средства саобраћаја и везе, комуналну инфраструктуру, енергетику итд. Опасност од корупције овде је најизраженија.

Продаја предузећа запосленима успешна је углавном на Западу где више или мање функционише правни поредак и незамисливи источноевропски образац бирократске самовоље и волонтизма. Кад се примењује у земљама транзиције у први план избацује онај менаџерски слој чији је интерес да се вредност предузећа вештачки обезвреди како би га за што мање царе преузели. Радници су углавном средство манипулације, тешко им пада дугорочна отплата акција и готово редовно су у ситуацији да настоје да их се буџетом што пре отарасе. Често се овакав модел претвара у фиктивну куповину, а заправо у бесплатну поделу акција, а застарелим идеолошким фразама и социјалном демагогијом се доказује да се тако јача радна мотивација и социјална стабилност. У пракси се појављује само повампирено самоуправљање у најкарикатуралнијем облику.

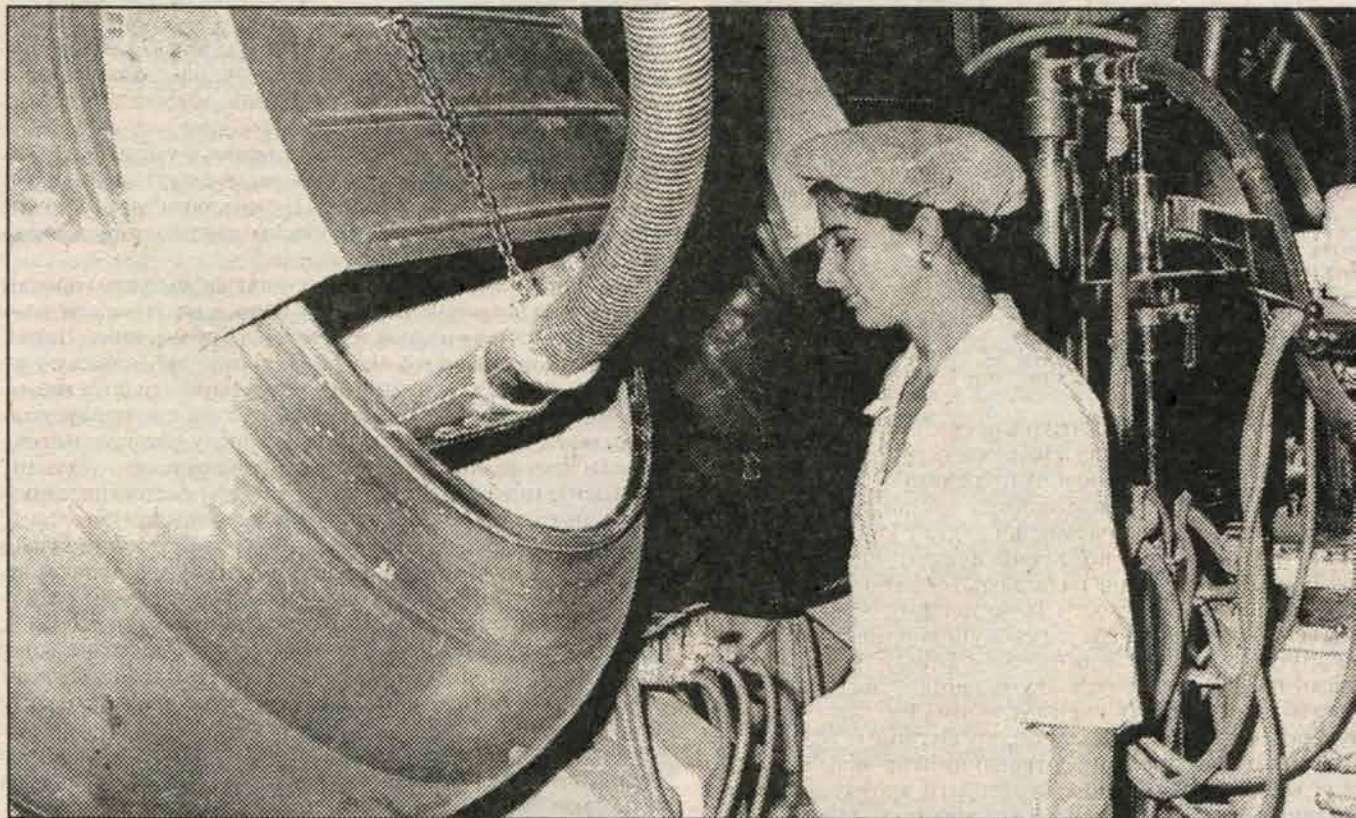
Бесплатна подела власничких права могућа је свим грађанима или само запосленим и у економском смислу је мотивисана жељом да се процес приватизације максимално убрза, док је политички руковођена идеолошким предрасудама да својина припада свима, да су је радници стварали, да је на егалитаристички начин треба распоредити. У условима непостојања развијеног финансијског тржишта и недовољне куповне снаге становништва ово може изгледати, бар на први поглед, као рационално решење, поготову у условима неразвијене методологије процењивања реалне вредности предузећа, али у пракси је створила хаос и мафијашку криминализацију свих привредних сфера.

Заговарачи поделе акција запосленима неосновано тврде да су и предузећа припадала радницима јер су их тако учили кардељевски комунистички идеолози, да се капитал стварао личним и групним одрицањем радника, да се повећавао издвајањем из њиховог дохотка. Рачуна се да би се на овај начин врло брзо и једноставно развило радничко акционарство, да би то довело до повећања рационалности и ефикасности јачањем мотивационог фактора у производњи. У расподелу се или пледира за чисти егалитаризам или се разлике праве процењивањем појединачног доприноса кроз висину плате или година радног стажа. Наравно, и рачуна се с тим да би огромна већина радника желела да што пре на секундарном тржишту распрода своје акције сматрајући их практично безвредним јер задуго не могу да доносе дивиденде а добијене су бесплатно, па се постепено целокупан капитал концентрише у малом броју руку које знају шта с њим да раде. Заблуда је да су радници све створили, у најмању руку пренебрегава улогу страних кредита, предивања приват-

спреман да чак ни бесплатним ваучерима купује пропале предузећа.

Кроз пренос капитала на институционалне инвеститоре или фондове у пракси се уопште не решава проблем властности јер се титулар премешта из државног у парадржавни орган, а ниједан се од позитивних економских učinaka приватизације не постиже. Нити је могућа ефикасна контрола пословања, нити постоји било каква брана свеобухватне бирократизације привреде.

Правничке незналице и економски аматери највише инсистирају на денационализацији као облику приватизације. Враћање имовине бившим власницима је правно неутемељено ако је протекло апсолутни рок застарелости од 20 година. Историјска стихија комунистичке револуције имала је последице као и елементарна непогода или ратна катастрофа. Неко је изгубио живот а неко имовину. Ако се неком живот не може вратити било би неправедно вратити имовину. С друге стране, много имовине је нестало, уни-

Нема економске ефикасности без приватне својине средстава за производњу

них капитала у друштвени кроз национализацију дириговања ценама, порезима и условима пословања, као и стару девизну штедњу која је потонула у нерационалним инвестицијама.

Ваучерска приватизација поделом свих акција грађанима варира од варијанте да се сваком грађанину поклони исти новчани износ акција до рангирања на основу висине плате, година старости или радног стажа као мерама доприноса стварању укупног друштвеног богатства. Пренебрегава се чињеница да грађанима недостаје знање о суштини акција, да у огромној већини немају интересе да се баве акционарством и да нису свесни ризика којима се излажу на берзи. Долази до појаве финансијских посредника који се често испољавају као најобичнији преваранти. Тамо где је слободна купопродаја ваучера међу грађанима, они се врло брзо концентришу крајње ниским ценама на тржишту и стварају своје богаташе који теже да што пре уновче на брзину стечену имовину а углавном нису заинтересовани за дугорочније привредно пословање под нормалним условима.

Али, овде је основни проблем што ниједна озбиљна држава не би смела да се кроз ваучерску приватизацију отараси стратешких привредних сектора, а с друге стране нико није

тено, променило је намену, изгубљена је евиденција о национализацији итд. Многе куће су порушене, грађевинско земљиште запоседнуто новим објектима. Новчано обештење је немогуће јер нико више није у стању да процени реалну вредност објекта национализације. Где су камате, изгубљени претпостављени профит? Све те дилеме су присутне и кроз покушаје обештења доделом акција.

2. Страна искуства

Мађарски модел приватизације инсистирао је на превазлазном продаји предузећа приватним власницима који ће дати новац и квалитетно управљати својим, и то пре свега странцима како би се подстакао увоз капитала и решавао проблем страних дугова. Међутим, у првој фази и мађарска приватизација је била стихијска и препуштена вољи управљачке номенклатуре у самим предузећима. Притисак јавности због различитих злоупотреба и афера натерао је државу да узме ствари у своје руке и даља продаја акција ишла је преко државне агенције директно погодбом или јавним конкурсом. Систем приватизације је и даље веома компликован

оставља prostor za brojne birokratske malverzације и злоупотребе.

И источнонемачки модел приватизације заснива се првенствено на продаји, али не по принципу најбоље понуђене цене него на основу преузимања обавеза о настављању производње, обећања нових инвестиција и избегавања отпуштања запослених. И директне продаје јавне лицитације биле су усмерене на избегавања купаца чији је искључиви мотив био да се дочепају јефтиног градског грађевинског земљишта. Купци су редовно имали на располагању државне дотације и повољне кредите, али су ефекти били испод сваког очекивања и уместо прихода произвели губитак од преко 300 милијарди марака. Немачка је у пројекат приватизације ушла са мегаломанским социјалним програмима, а полувековно усађивање комунистичке свести у главе грађана и на немачком примеру се показало као често несавладива препрека. Огромна социјална незадовољства која потенцирају још непремостиве разлике у животном стандарду источног и западног дела, као и заостајање у реформама државне администрације изазвало је велики револт и успешних пореских обвезника којима нагомилана фискална оптерећења делују неподношљиво.

Чешка варијанта се заснива на комбинацији денационализације, поделе и продаје. Реституција је вршена само у случају малих предузећа и радњи, па су тако изостављени прогнани фолксдојчери који су махом били власници великих предузећа. Органима локалне самоуправе враћене су зграде и станова. Локални органи власти су организовали лицитације малих предузећа, радњи и локала, након реституције у новцу или акцијама а приходи од продаје имали су фискални карактер. Средња и велика предузећа су претворена у акционарска друштва, а разним врстама конкретних пројеката се одређују варијанте стицања акција било на неки од начина куповине било бесплатном доделом или поделом ваучера. Чешки модел приватизације се у стручним круговима сматра најуспешнијим у источној Европи а он је већ материјализован кроз монетарну стабилност и конвертибилност, ниску стопу незапослености, привредни раст и раст животног стандарда, као и охрабривање страних инвестиција.

У Русији су најмања предузећа приватизована углавном продајом запосленим или стечајем. Средња предузећа су трансформисана у акционарска друштва под контролом локалних органа власти. У расподели акција запослени имају изразито привилеговану позицију па разним варијантама преузимања бесплатних и куповином акција по попусту могу постати надполовични власници фирме. Остатак су углавном преузели грађани бесплатним ваучерима, а онда је отворено секундарно тржиште акција које постепено води концентрацији власничког права.

Пољска је већи проценат предузећа приватизовала банкротством или ликвидацијом. У првој варијанти имовину су преузимали повериоци а у другој запослени су оснивали нову приватну фирму а са државом склопили уговоре о изнајмљивању производних средстава, формално ликвидираних предузећа. Кључна варијанта је ипак била корпоративистичка. Држава је контролисала претварање предузећа у акционарска друштва, давала велике привилегије запосленим и менаџерима приликом продаје акција и учешће странаца ограничила на 10%. Остатак акција је пренешен на државне фондове, а они су онда емитовали власничке сертификате које су грађани могли купити уз попуст од 90%. Пољски модел је веома компликован, подлеже свеобухватној приватизацији, изложен мегаломанским захтевима синдиката, а у пракси се показао неефикасним.

3. Српска искуства

Приватизација у Републици Српској такође се одвијала споро и мукотрпно. У главама људи који су одлучивали на највишем државном нивоу било је много непознавања суштинских правних и економских категорија, али за разлику од Србије, идеолошке препреке су врло брзо савладане и искрене жеље да се транзиција дефинитивно изведе ни једног тренутка се нисује могле доводити у питање. Власт се већ у старту изјаснила да ће један број најважнијих предузе-

ћа задржати у јавној својини али се онда запало у неку категоризацију осталих својинских облика изведених из државне својине инсистирајући упоредо с тим на општинској и градској својини као и власништву друштвених и других организација и институција. Да би извели заиста убрзану и праведну приватизацију државни органи су се определили да прво приватизују најрентабилније предузеће очекујући да ће на тај начин акумулисати довољно новца за успешну својинску трансформацију најуспешнијих и нерентабилних.

Дакле, примарни облик приватизације је продаја и секундарна подела предузећа и вредности имовине. Било је очигледно да се само мали број предузећа заиста може продати, а код бесплатне поделе акција привилегован положај је гарантован првенствено породицама палих бораца, учесницима рата и извршиоцима радне и мобилизационе обавезе, поготову кад је реч о државним шумама и пољопривредном земљишту јер се с правом сматрало да на том подручју својина најбрже доноси профит. Посебно је позитивно то што је сва затечена друштвена својина декларисана као државна како би се одмах у старту избегле комунистичке идеолошке магле и негативна учестала заблуда да је могућа реституција национализоване имовине.

Ратна стихија је прекинула процес започете приватизације и обесмислила неке његове тековине продубљивања економске кризе, обезвређивања укупног рада и производње, криминализацијом основних, привредних и трговинских токова, као и потпуном егзистенцијалном угроженошћу масе становништва. Подела бивше Босне и Херцеговине, на два, односно три дела, практично на одвојене државе изазвао је велике имиграције становништва и систематско уништавање већ развијене приватне својине. Законом о приватизацији из прошле године предвиђено је да се комплетни државни капитал трансформише у три категорије тако што ће држава задржати у свом власништву 15% укупне вредности сваког предузећа; 47% се распоређује на фондове учесника рата, борацке инвалидске заштите, пензијског и инвалидског осигурања, образовања, наталитета, просторног распореда становништва и фонд денационализације; 38% се приватизује ваучерским моделом поделе свим држављанима Републике Српске који су рођени до дана ступања на снагу закона. Влада је под својом контролом задржала предузећа од значаја за целу државу, а подстиче и конверзију дугова у акције. Модел је у целини много бољи од оног који се примењује у Србији.

Процес приватизације у Савезној Републици Југославији изводио се у најхаотичнијој варијанти. Носиоци државне моћи и политичког утицаја уопште су се крајње нерало упуштали и све као да су ишчекивали неки нови тренд у супротном правцу. Принцип потпуне аутономије предузећа, крајње децентрализовани облици и либерални поступак у старту су изазвали праву отимачину. Куповина је била потпуно фиктивна, а менаџерски слојеви под директном контролом политичког клана Анте Марковић почели су концентрацију капитала у сопственим рукама све више изражавајући превратничке намере у односу на Србију и организујући све антисрпске политичке факторе у јединствен савез директно супротстављен српским националним интересима.

Црна Гора се прва отарасила Марковићевог закона и конституисала сопствени модел приватизације који се базира на продаји акција под повлашћеним условима, докапитализацији, класичној продаји предузећа, продаји менаџерским гарантурама, претварању потраживања у акционарски улог повериоца итд. Влада је под директном контролом задржала својинску трансформацију предузећа у стечају и посебни програм приватизације. Општи је закључак аналитичара да је у овој почетној фази дошло до вишеструког прецењивања реалне вредности друштвеног капитала што је дефинитивно изазвало интерес потенцијалних купаца и улагача. Пренос акција на фондове условљавао је нови процес етатизације, а акције фондова нико није хтео да купи. Уследило је увођење ваучера за све грађане и отварање могућности да се акције купују старом девизном штедњом и разним обвезницама.

Оно што је битна новина у Црној Гори је принцип обавезности трансформације власништва и приватизације, а ту су укључена и јавна предузећа и предузећа из комуналне инфраструктуре, док су рокови прецизирани државним плановима. Велика предузећа се припремају за међународне лиценцијације, а средња и мала на напред наведени начин. Један број се трансформише кроз стечај и ликвидацију. Консеквентно је изведено прецизно разврставање предузећа, већински пакет акција се продаје јавном лиценцијацијом, прикупљањем понуда или директном продајом. Приватизациони купони се деле грађанима по критеријумима запослености у привредним или непривредним секторима, на основу година радног стажа или периода незапослености евидентиране од стране надлежног државног органа. Купонима се купују акције фондова у већ трансформисаним предузећима.

Комбинација више различитих варијанти, према општем утиску, у пракси је изазвала велику забуну, дошло је до сучељавања многих клановских интереса, а корупција увек највећу шансу има у условима компликоване регулативе, нејасних форми и замагљених садржаја. Оно што се по најповољнијој цени могло продати отето је бесплатно, празном папирологијом, а оно што се морало у старту поделити ваучерима, сада се безуспешно нуди на продају.

Србија је у старту имала најбоље услове за свеобухватну приватизацију у односу на целу источну Европу. Али неодговорно су пропуштене најоптималније прилике из 1989. и 1990. године, па су бирани најгори модели, задесили су нас рат и санкције, и даље смо робовали идеолошким предрасудама, и као врхунац свега такозвани Ђинђићев закон из 1994. године који нас је вратио на сам почетак мукотрпног пута, неодговорно и непромишљено анулирајући и оно што је у међувремену постигнуто. Међутим, институционална блокада само је створила пут ванинституционалним облицима па се приватизација свих ових година проводила крајом друштвене својине, финансијским малверзацијама и проневерима управљачког слоја, склапањем неравноправних и небуло-

Продаја је најбољи и највише примењивани облик приватизације у западним земљама

зних уговора, такозваним уграђивањем у надувану цену робе и услуга, привилеговани положај појединих фирми.

У почетку је провођен програм Анте Марковића који је самоуправни концепт привреде претворио у радничко акционарство предвиђајући могућност да радници са акцијама касније излазе на тржиште капитала. Тиме су обухваћена сва предузећа без икакве разлике. И за запослене и за грађане предвиђено је попуст од 30% и тачно по један проценат додаван за сваку годину радног стажа уз дуге рокове отплате која се опет књижила у предузећима као докапитализација, а било је могуће потпуно отписивање друштвеног капитала кроз попусте ако је вршена стварна или фингирана докапитализација. Плате су исплаћиване једним делом у акцијама што је доводило до масовног фалсификовања обрачуна стварних зарада, а капитал је обрачунаван само по књиговодственој вредности што је било крајњи облик његовог обезвређивања.

Републичкој власти је требало пуне две године да се освести и савлада неке од крајње негативних последица Марковићевог модела. Донешен је републички закон који је омогућио да се стратешки сектори сачувају под државном контролом. У последњем моменту спасени су и нафтна индустрија и електропривреда да не постану својина хоштанплера и крупних криминалаца. Уз то су смањени енормни попусти и одређено да се само половина капитала може приватизовати с попустом. Преполовљен је и рок отплате, а уведено процењивање вредности уместо прихватања књиговодствене. Продаја акција и докапитализација су задржане као основне варијанте, али је уведена и продаја предузећа у целини и издавање у закуп. Држава је повратила контролу над процесом приватизације што је њен ток реално успорило јер више није било толико ентузијазма код оних који су јуришали у отимачину. Хиперинфлација из 1993. године је убрзала откуп акција јер су оне свакодневно номинално обезвређиване. Државна агенција је унеколико покушавала да тај процес успори да обезвређивање не би било потпуно, а у тим условима практично је потпуно завршена приватизација стаменог фонда.

У лето 1994. године на иницијативу Зорана Ђинђића и Демократске странке који су у то време били у најбољим односима са левичарским партијама, Народна скупштина је, упркос енергичном супротстављању радикалских посланика, усвојила Закон о измени и допуни Закона о условима и поступку претварања друштвене у друге облике својине, чиме је отворен процес ревизије свих дотадашњих приватизација у Србији уз нарушавање основних принципа на којима почива правни поредак и гажење начела правне сигурности грађана. Ревизија приватизације је правдана погубним последицама хиперинфлације, али никоме није падало на памет да се она врши и у сфери државних обавеза према појединим категоријама грађана, штедних улога, откупа станова, шпекулација с новцем из примарне емисије итд. Само је откуп акција од стране запослених доведен у питање. Држава је погазила неприкосновеност приватне својине, правну валидност уговора, принцип монетарног номинализма и упустила се у недозвољену ретроактивну примену правних норми кад та примена очигледно није у интересу грађана појединца на кога се односи. Овим поступком је уопште уништено свако поверење људи у сам процес приватизације као такав.

4. Садашња србијанска пракса

У мају 1996. године усвојен је Савезни закон о основама промена власништва друштвеног капитала који својим одредбама чини очигледно идеолошко оклевање да ли да се уопште иде на темељиту приватизацију. Закон одређује да се вредност друштвеног капитала састоји од пословне активе од које се одбијају непокривени губици, али се не помињу обавезе, које су у неким случајевима далеко веће од активе, па и од комплетне вредности предузећа обрачунате по било ком основу. То доводи до нереалне процене, па се тако чини бесмисленом иначе позитивна одредба о обавезности процењивања. Код мешовите својине то доводи до умањивања вредности деоничарског капитала, инстистирања на расту амортизације и пореских обавеза које немају реалног утемељења

на успешности пословања. Уз то се рачуна на конверзију потраживања у акције по тој нереалној процени чиме се тешко оштећују повериоци.

а) Општа оцена

Инсистирање на инвестиционом и трошковном приступу само је начин да се забашуре раније ирационалне инвестиције и расипничко пословање, док се пренебрегава основни принцип који функционише у свим модерним економијама по коме се реална вредност имовине процењује на основу профита који се том имовином остварује. Републичким законом о својинској трансформацији из 1997. године скоруплозно се спроводи политички став да Устав не дозвољава принцип обавезности приватизације и систем ваучера, али се, с друге стране, друштвена својина не отуђује по тржишној вредности што би више било у духу Устава, него се уводе категорије привилегованих које чине, пре свега, запослени и пензионери. Најновији закон предвиђа три облика приватизације и то аутономно о којој одлучују сама предузећа у друштвеној својини по посебном програму за који је задужена републичка влада, и одлуку оснивача, пре свега, кад је реч о јавним предузећима. Уз то, свим запосленим и пензионерима се омогућује да у аутономној трансформацији по попусту преузму до 60% власништва. Рок отплате акција је шест година, а полазна основа је процена вредности овлашћене агенције. Категорија поклона привилегованим категоријама становништва је врста друштвене неправде, али овде може бити фактор убрзана приватизације, као и бојус повериоцима код конверзије дугова у акције. Побољшање у односу на претходно стање је и слобода избора предузећа у коме ће се реализовати попуст. Ипак, запостављање интереса појединих категорија грађана, пре свега незапослених, приватника, малолетника, девизних штедиша, иностраних повериоца, не може се ничим оправдати. Поклон у акцијама у износу од 400 марака за сваку годину радног стажа у Србији у неравноправан положај доводи све држављане Србије који су радни стаж стицали у другим деловима бивше Југославије.

Практично се уводи облик радничког акционарства који ће задржати и делимично освежити ретроградну самоуправљачку свест са свим оним познатим негативним последицама у сфери управљања и расподеле, као што су ниподаштавање радне дисциплине и тежња да се поједе сва акумулација па и главница капитала - супстанца кроз плате. Ограничавање трговине бесплатним акцијама у условима кад оне у већини случајева још не могу да доносе дивиденде, или се дивиденде реинвестирају, у очима необавештених људи елиминира сваку свест о било каквој вредности акције. Одсуство обавезности приватизације оставља бројне могућности ванинституционалног преливања друштвене својине у приватну, а ако већ држава може претварати друштвена предузећа у јавна или посебним поступком сама приватизовати одабране, онда може и остале обавезати на трансформацију.

б) Ранији савезни нормативни концепт конкретне законске одредбе

Закон о промету и располагању друштвеним капиталом објављен је у "Службеном гласнику СФРЈ", бр. 84. од 22. децембра 1989. године и њим је формално отпочет процес приватизације. Уређен је промет и располагање пословним фондом, резервама и ванпословном пасивом у предузећу и задрузи, како је друштвени капитал дефинисан, а предвиђено је да се јавном ликвидацијом може продавати домаћим или страним физичким и правним лицима у целини или делимично. Прописано је да одлуку о продаји доноси раднички савет или аналоган статутарни орган, а ако је реч о већ постојећем акционарском друштву са делимичним друштвеним капиталом, одлука се на тај начин доноси само поводом прецизирањег друштвеног удела, док раднички савет заједно са власницима осталих делова одлучује о продаји друштвеног капитала командитног друштва или друштва са ограниченом, односно неограниченом одговорношћу, а у свим случајевима продаје обавезно је њено евидентирање у судском регистру.

Тако остварена средства уплаћују се републичким или покрајинским фондовима за развој као трајан улог републике, односно покрајине. Уосталом, оне су законом овлашћене да оснују један или више фондова, који могу бити самостални или заједнички образовани с партнерима, домаћим или страним, физичким или правним лицима, а послују као јавна предузећа улажући средства у хартије од вредности. Један део тих средстава, не већи од шест месечних радничких плата у односном предузећу, могуће је наменити за једнократну исплату запосленима предузећа у коме је друштвени капитал продат, а исплата се врши у виду вредносних папира фонда или предузећа, што регулише фонд својим нормативним актима. Изузетак је направљен у случају продаје друштвеног капитала у делу сложеног предузећа, кад оно преузима новац од продаје.

Продају обављају, дакле, запослени, према вредности исказаној билансним стањем у последњем обрачуну, а процену могу тражити запослени, предузећа у целини, купац или фонд. Законом се овлашћује организација која врши процену, а продаја се врши по тржишној вредности. Фонд може испунити у ванпарничном поступку у року од 30 дана по закључивању уговора, продају по цени нижој од књиговодствене или процењене, па ако ту чињеницу надлежни суд потврди, одређује да уговор производи правна дејства.

Учешће у власништву капитала омогућава сразмерну партиципацију у управљању, што и запослени постижу на основу преосталог друштвеног капитала и свог текућег рада. Законом се не прецизира како се на основу текућег рада учествује у управљању предузећа, али одређује да њима по томе припада део добити предвиђен колективним уговором, док се други део распоређује власницима сразмерно учешћу у укупном капиталу. Не одређује се ни начин располагања делом добити из учешћа друштвеног капитала у укупном трајном, па би се могло подразумевати да се она приписује главници.

Раднички савет и власници приватних делова по поступку прописаним статутом одлучују о прихватању докапитализације или конверзије дуга у деонички капитал, односно улог. Ако је предузеће у потпуности друштвено, такву одлуку самостално доноси раднички савет, а и ту се висина додатног улагања у процентуалном износу мери с последњом билансном вредношћу друштвеног капитала, а исти субјекти могу тражити процену као и код продаје. Предвиђено је да република, аутономна покрајина или фонд могу додатно стимулирати запослене за откуп капитала и додатно улагања, а посебно одобравање кредита. У случају ликвидације или стечаја, фонд преузима део стечајне или ликвидационе масе који је сразмеран учешћу друштвеног капитала.

Не треба се ни мало чудити што је овако површан и необзбиљан закон произвео прави хаос у пракси. Он је следеће године темељито новелисан, па је Закон о изменама и допунама Закона о промету и располагању друштвеним капиталом објављен у "Службеном листу СФРЈ", бр. 46. од 10. августа 1990. године. Измене и допуне су три пута обилније од основног текста закона. Променен је и сам назив у Закон о друштвеном капиталу.

Суштински, уводи се одредба да друштвена предузећа могу на основу свог капитала у друштвеној својини прибављати и додатним издавањем деоница ради докапитализације и продајом удела, тако да сва средства на основу додатног улагања припадају самом предузећу. Код дефиниције друштвеног капитала прецизира се да га чине пословни фонд предузећа умањен за сразмерни део непокривених губитака, сразмеран део резерви и ванпословни фондови. Омогућава се и издавање деоница с попустом, такозваних интерних деоница, али се оне не могу стављати у промет на тржишту вредносних хартија и могу их добити тренутно запослени, раније запослени и пензионери ако су најмање две године радили у том предузећу, други грађани и пензиони фондови. Одлуку о томе доноси орган управљања истовремено реорганизујући предузеће у деоничко друштво или друштво са ограниченом одговорношћу у мешовитој својини.

Предвиђено је да Закон о хартијама од вредности регулише садржај и начин доношења одлуке о издавању интерних

деоница, њихове основне елементе и права власника у поступку стечаја. Права на основу интерних деоница стичу се по целовитој уплати и испуњавању осталих услова. Количина интерних деоница ограничена је износом од шест годишњих нето плата запослених у односном предузећу, а попуст је фиксиран на 30% од номиналне вредности, плус 1% на сваку годину радног стажа у том предузећу до максималног нивоа од 70% попушта. Тренутно запослени могу преузети половину максимума предвиђеног за интерне деонице, а другу половину под истим условима остали имаоци права.

Кад се интерне деонице продају у сврху докапитализације прецизира се да укупни износ попушта не може бити већи од вредности друштвеног капитала, што практично подразумева да запослени могу предузеће откупити у бесцење, а вредност друштвеног капитала умањује се за износ попушта. Запослени радник појединачно може да купи интерне деонице до троструког износа своје годишње нето плате. Раније запослени и пензионери то право аналогно користе поређењем са садашњим стањем зарде за то радно место и стручну спрему. Предузеће има пуну слободу да одреди ограничења до којих остали грађани могу купити интерне деонице, руководећи се само просечном годишњом нето-пла-

том у последњој години. У поновљеној продаји ограничења више не важе. Поседовањем интерне деонице стиче се право на сразмерно учешће у добити и управљању. Интерне деонице уплаћују се у динарима одједном или у ратама најдуже у року од десет година, а у том случају се врши и годишња ревалоризација.

Интерна деоница гласи на име и преносива је инпосаментацијом предузећа, ако пренос одлуком о издавању није забрањен или ограничен, кад се издају интерне деонице вредност друштвеног капитала се утврђује на основу годишњег биланса стања, а може се посебно одлучити да се вредност проценује.

Кад се предузеће и друштвени капитал у целости продају, новчана остварена средства припадају фонду, а кад се продаје део предузећа и он осамостаљује, новац припада предузећу које је извршило продају. И кад се предузеће продаје у целини, одлуку о продаји доноси његов орган управљања, а продаја се врши јавном ливитацијом. При продаји, стручне и консултантске послове врше агенције за реструктурирање и рекапитализацију, а оне послују као јавна предузећа, с тим што се могу основати и у сложеним облицима организовања предузећа. Агенције су овлашћене да одреде организације које врше процену вредности, а могу изузетно одобрити да се нека продаја врши и без јавне ливитације. Републикама и аутономним покрајинама је остављено право да једну или више агенција оснују у друштвеној или мешовитој својини.

Уговор о продаји, уз претходно прибављање мишљења агенције, могу да закључе предузећа, сложени облици организована и фонд. Кад се средства од продаје уплате у фонд, она су у статусу трајног улога републике или покрајине. Тако стечена средства фонд може да приложи у друга предузећа до износа 5% од укупних средстава којима располаже, а ако улаже у исто предузеће, онда може уложити читав износ реализован од те продаје. Део средстава од продаје може се исплатити радницима кроз вредносне хартије, ако радници нису реализовали право на попуст при куповини интерних деоница.

Закон предвиђа посебне мере стимулације за докапитализацију и откуп, а агенцију овлашћује да разрађује финансијске моделе, фискалне погодности и друге мере стимулације. Посебно се наглашава да се одредбе овог закона односе и на друштвени капитал у инфраструктурним и комуналним предузећима, а изузимају се само средства која су државни органи непосредно улагали. Односе се и на задруге и осигуравајуће организације. Издавање интерних деоница је ограничено на годину дана, а исплата на десет година.

Општи је утисак да су намерно прављене најгоре могуће варијанте приватизације које разноврсним хохштаплерима омогућавају да се за багетелу дочепају свег друштвеног богатства. Па ипак, сувише се дуго чекало на доношење новог савезног закона, пуних шест година. Те године су биле пуне економских поремећаја и привредних катастрофа. Обедежиле су их стравичне санкције западних сила, проиват криминала и снажење мафијашких облика организованих у привредним структурама.

в) Претходни србијански законски концепт транзиције

"Службени гласник Републике Србије" број 48, од 5. августа 1991. године објавио је Закон о условима и поступку претварања друштвене својине у друге облике својине. Одредбе о самосталном одлучивању предузећа о претварању друштвене својине у друге својинске облике и о дефинисању друштвеног капитала подударне су са одредбама савезног закона. Републичким законом се из друштвеног капитала узима вредност опреме намењене народној одбрани, територијалној одбрани и цивилној заштити. Трансформацијом друштвеног капитала предузеће се организује као мешовито, приватно деоничко или друштво са ограниченом одговорношћу. Власницима капитала се издају деонице, а агенција и фонд за развој учествују у организовању друштва. Агенција је овлашћена да издаје сагласност у случају премештања седишта предузећа ван територије Србије. Закон се примењује на све привредне субјекте који послују средств-

Приватизација у свету: у Русији су мала предузећа приватизована углавном продајом запосленима или стечајем

ма у друштвеној својини, као и на јавна предузећа и јавне службе, предузећа која послују средствима у друштвеној својини или управљају добрима од општег интереса, ако другим законима нису другачија решења прописана. Изузете су само банке, финансијске и осигуравајуће организације.

Орган управљања предузећа у складу с одредбама Закона о вредносним хартијама, истовремено доноси одлуке о издавању деоница и организовању предузећа као друштва. Агенцији се достављају одлуке, огласи и процене вредности, која у одређеном року издаје потврду да су ти документи сагласни законским одредбама. Ако нису сагласни одређује се нови рок за усаглашавање. Против решења агенције, предузеће може поднети тужбу Привредном суду. Закон инсистира на три модела организовања предузећа као друштва: издавањем и продајом деоница ради продаје друштвеног капитала, издавањем деоница ради повећања капитала, продајом предузећа или његовог дела.

Деонице морају бити у целости исплаћене да би постале хартије од вредности и дају право на сразмерно управљање, дивиденду и учешће у расподели остатка стечене или ликвидационе масе. Да би предузеће уопште било организовано као друштво по слову закона, неопходно је да запослени упишу номиналну вредности деоница која износи најмање 10% од укупне вредности друштвеног капитала, а директор и друга руководећа лица обавезни су да упишу деонице у висини своје нето зараде у последње две године, с тим што тај износ не може бити већи од 30.000 немачких марака у динарској противвредности. Иначе, вредност друштвеног капитала се одређује на основу његове књиговодствене вредности или процене, с тим што се та вредност сразмерно увећава ако је годишњи профит предузећа изнад 12%. Процентом се утврђује и вредност пословних зграда и других некретнина, осим преноса капитала на фондове. За одређивање начина утврђивања књиговодствене вредности и процене надлежно је Министарство финансија, док процену врши овлашћена стручна организација.

У року од две године по ступању на снагу закона, тренутно и раније запослени у предузећу, као и њихови наследници из првог наследног реда, имали су право попушта при куповини деоница, у укупном износу до једне трећине вредности друштвеног капитала, док се остатак продаје јавним позивом, без попушта физичким и правним лицима, домаћим и страним. Јавни позив пре свега садржи услове и рокове уписа, рокове плаћања и висину попушта. Попуст износи 20% и 1% на сваку годину радног стажа остварену у том предузећу до 60% износа укупног попушта у односу на номиналну вредност деоница које се купују. Један запослени је имао право на куповину од највише 20.000 немачких марака номиналне вредности деоница са попустом. Предузеће је обавезно да у одређеним роковима 50% новца оствареног продајом деоница са попустом уплати пензијском фонду или холдинг предузећу, а остатак уноси у свој пословни фонд. Кад је реч о продаји деоница без попушта, Фонду за развој се уплаћује 60% новца, пензијском фонду 30% и Фонду за запошљавање 10%, или укупан износ холдинг предузећу у другој варијанти. Закон обавезује и фондове у погледу располагања овако стеченим новцем и то за производно и својинско реструктурирање и развој, улагање у вредносне хартије и друге развојне намене, као и за подстицање отварања нових радних места, финансирање преквалификација и решавања проблема незапослености.

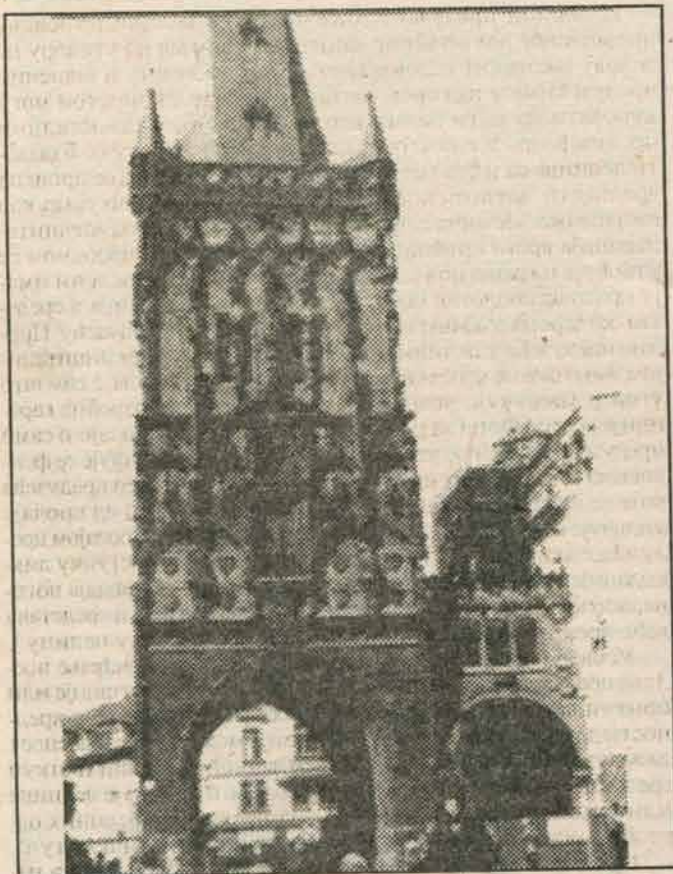
Друштвени капитал се умањује за укупан износ продатих деоница, кад се изузме део новца који улази у пословни фонд предузећа. Предузећу је забрањено кредитирање куповине деоница, дужно је да води евиденцију о њиховом упису и оствареним попустима, а све то надзире агенција. Ако се куповина деоница врши у ратама, потпуна отплата је ограничена на пет година од дана уписа, с тим што се на основу раста цена на мало врши годишња ревалоризација преосталог неоткупљеног дела. Прецизно је регулисана процедура и динамика отплаћивања. Посебно је истакнуто да се деонице које се издају на основу зараде запослених не могу користити за откуп деоница чије се издавање врши по овом закону.

И холдинг предузеће може издавати деонице на основу пренешеног друштвеног капитала чланица по уговору на основу законских услова. Запослени у холдингу и зависним предузећима у његовом саставу деонице с попустом могу куповати на исти начин као и запослени у самосталним предузећима. У случају докапитализације могу се издавати деонице са и без права управљања, с тим што се процена вредности друштвеног капитала обавезно врши само код емитовања деоница с правом управљања. Ако се докапитализација врши прибављањем ствари и права, процентом се утврђује њихова новчана вредност. И овде запослени имају право на аналоган попуст при куповини деоница, а средства остварена докапитализацијом припадају предузећу. Продаја предузећа у целини или делу врши се јавном ликвидацијом, а ако она не успе иде се на прикупљање понуда, с тим што уговор закључује, услове продаје одређује, и потребне гаранције издаје Фонд за развој. Код делимичне продаје и само предузеће закључује уговор. Новац од продаје уплаћује се фондовима или холдинг предузећу, а кад се продаје део предузећа које се организује као ново правно лице, новац од продаје уплаћује се предузећу које је продају извршило. Продајом предузећа сматра се и продаја његових средстава у поступку ликвидације, а "продајом дела предузећа сматра се продаја погона, пословних јединица, профитних центара, као и средстава веће вредности која чине техничко-технолошку целину".

Уговор о давању у закуп дела средстава или вођење послова предузећа склапа се на основу поступка ликвидације или прикупљања понуде, након што се изврши процена вредности друштвеног капитала. Агенција може дати сагласност да закуп паралелно са плаћањем закупштине врши и откуп средстава или да лице које води послове откупљује деонице или учествује у подели добити. За прекшаје појединих одреби закона предвиђене су казне за привредни преступ.

Предузећа која су пре ступања на снагу овог закона извршила својинску реорганизацију, дужна су да то у одређеном року пријаве агенцији ради провере законитости поступка и процене вредности друштвеног капитала. У случају утврђене незаконитости агенција покреће поступак пред надлежним привредним судом. Ништавна је промена облика својине и организациона трансформација ако се утврди да је процентом умањена вредност друштвеног капитала на износ мањи од две трећине реалне вредности или ако су интерне деонице издаване на основу повећања аконтације плата, а при том нису плаћени порези и доприноси. Чланом 38. Закона посебно је наглашено: "Предузеће које обавља делатност у области инфраструктуре (електропривреда, железница и ППТ саобраћај, радио-телевизија) коришћење и управљање добрима од општег интереса (руде, воде, минералне воде, путеви, шуме, пољопривредно земљиште), комуналне и друге делатности које су незамењљив услов живота и рада грађана и рада предузећа на одређеном подручју, као и делатности истраживања производње, прераде, транспорта и промета нафте и природног гаса, не може да се претвори у мешовито или приватно предузеће, до доношења посебног закона којим ће се одредити која су природна богатства и добра у општој употреби, односно друга средства у државној својини, односно закона којим ће се уредити заштита, коришћење и унапређивање добара од општег интереса и утврдити услови под којима се та добра, односно средства могу претворити у друге облике својине."

Фамозни Бинђићев Закон о изменама и допунама Закона о условима и поступку претварања друштвене својине у друге облике својине објављен је у "Службеном гласнику Републике Србије" број 51. од 1. августа 1994. године. Њиме је извршен снажан удар на правни поредак и уставне принципе. Овлашћен је министар финансија да пропише начин ревалоризације вредности друштвеног капитала која је процењивана по ранијим прописима од 1. јануара 1990. године у поступку трансформације друштвене својине, продаје деоница и докапитализације. За потпуну ревалоризацију одређен је рок од свега три и по месеца, а предузећима је препуштено да утврде начин и рокове плаћања констатоване разлике, као и да агенцији доставе податке о праведној ревалоризацији. Предвиђено је и да се јавно позову куши деоница да се писмено у одговарајућем року изјасне да ли прихватају да

Праг: чешка варијанта приватизације заснована је на комбинацији денационализације, поделе и продаје

доплате утврђену разлику у цени, а ако одбију или се не изјасне да им се по ревалоризованој вредности утврди нови ниво учешћа у капиталу по основу деоница. Агенција је овлашћена да проверава исправност поступка ревалоризације, ако предузеће не изврши ревалоризацију у складу са законским одредбама или по захтеву агенције не отклони неисправности, поступак до краја спроводи сама агенција. Сличан поступак ревалоризације проводи се и код уговора о продаји предузећа у целини или његових делова, што је невероватан преседан у области облигационог права.

Закон одређује и рокове у којима се поједине радње морају обавити, а као врхунац свега следи и одредба према којој "предузеће које је вршило статусне промене (спајање, припајање, поделу, оснивање предузећа заједничким улагањем капитала и др.), претварање потраживања у трајни улог или принудно поравнање у времену од 1. јануара 1990. године, извршиће процену вредности капитала свих учесника и утврдити однос капитала учесника."

г) Актуелна савезна законска регулатива

Сада важећи Закон о основама промене власништва друштвеног капитала објављен је у "Службеном листу СФРЈ", бр. 29, од 26. јуна 1996. године. Њиме су обавезана сва предузећа која располажу друштвеним капиталом да му утврде вредност као и вредност капитала других власника, а ако закон предвиђа, посебно се идентификује и процењује државни капитал. Вредност се изражава у динарима и девизном еквиваленту, а исказује у акцијама или уделима. Друштвени капитал представља пословна актива од које се одузимају непокривени губици и вредност капитала других власника, с тим што се изузима стамбени фонд предузећа. Процену врши овлашћени процењивач, а агенција обавља контролу процене и поступка, издаје предузећу потврду о укупној вредности и структури капитала, док се савезним прописом регулише методологија процене и њена ревалоризација.

И овим законом се овлашћује предузеће да преко свог надлежног органа одлучује о промени власништва друштвеног капитала и самостално олабере модел или комбинацију

модела промене. Предвиђен је већи број модела од којих су таксативно наведени следећи: продаја акција ради продаје друштвеног капитала, продаја акција ради повећања укупног капитала предузећа под овлашћеним условима, пренос акција на фондове, претварање улагања или потраживања у трајни улог, продаја предузећа. Укупну вредност и структуру капитала потврђује агенција, а орган управљања предузећа доноси програм о промени власништва који садржи вредност укупног и посебног друштвеног капитала, циљеве приватизације, модел и облик трансформисања предузећа, начин решавања запослених, активности на провођењу транзиције, као и редослед и носиоце тих активности. Програм мора бити сачињен у складу са статутом предузећа, о њему се обавештавају запослени, агенција и синдикат. Одлуку о начину и условима издавања акција доноси орган управљања, а њен садржај, начин доношења, основне елементе и права власника уређени су савезним законом који регулише питање вредносних хартија.

Предузеће је овлашћено да акције продаје под повлашћеним условима, а друштвени капитал се умањује за номиналну вредност продатих акција и износ поуста сразмерно уплаћеном делу. Новац који се добије продајом акција уплаћује се фондовима, а фондови га могу инвестирати. У случају докапитализације новац припада предузећу. Фондови су дужни да акције које се на њих пренесу понуде на продају на тржишту капитала, а један део понуде старим девизним штедишама. Све ове активности фондова уређују се законским прописима. Одредбе које се тичу акција односе се и на деонице, односно уделе, како их законодавац назива. "Предузеће може, у споразуму са улагачем који је на уговорној основи уложио капитал у предузеће, односно са повериоцем предузећа, одлучити да његов улог, односно потраживање, претвори у трајни улог предузећа и да му на основу улога, односно потраживања, изда акције."

За предузећа и одговорна лица у њима предвиђене су и казнене одредбе за привредни преступ ако у одређеном року не утврде вредност укупног, друштвеног и капитала других власника у динарима и исказу га у обрачунским акцијама или деоницама, и ако програм не доставе агенцији, синдикату и запосленим на увид. Рок за утврђивање вредности је био годину дана, али је неколико пута пролонгиран. Процена се мора доставити агенцији, а ако предузеће не изврши процену у року, то ће о његовом трошку учинити агенција. Предузећа којима је агенција потврдила ранију процену нису дужна да чине нову, али су обавезна на ревалоризацију према новој методологији.

д) Садашњи србијански концепт приватизације

Законом о својинској трансформацији, од 21. јула 1997. године, прописано је да се приватизација врши у предузећима и другим сличним организационим облицима, као и у облицима повезивања предузећа, којима је заједнички имени-тељ чиниоци да располажу друштвеним или државним капиталом. Изузетак чине само непрофитне и финансијске организације, као што су банке или осигуравајућа друштва, осим ако се по посебном закону не приступи њиховој приватизацији. Предмет трансформације је укупни државни или друштвени капитал којим односно предузеће располаже. Оно само утврђује вредност тог капитала, процентуални однос друштвеног и државног, ако су оба облика присутна, као и вредност капитала евентуалних сувласника. Вредност се исказује акцијама или деоницама које су номиналне и у динарском и у девизном еквиваленту. Овде је очигледно направљен изузетак у односу на опште прописе који искључују или изричито забрањују девизну клаузулу.

При процени се такозвани приносни метод користи као основ, а методи нето имовине и ликвидационе вредности као корективни, с тим што је изричито препуштено Влади да то питање прецизније регулише. И саму процену врши предузеће о коме је реч, а може тај посао препустити овлашћеном професионалном процењивачу који је регистрован као правни субјект за обављање консултантских услуга и ако претходно прибави овлашћење надлежног министра. Законом је образована и посебна дирекција која ће вршити контролу начина и поступка својинске трансформације уопште и

верификацију процене вредности и структуре капитала посебно.

Закон предвиђа да се трансформација, пре свега, обавља аутономном одлуком предузећа, а у одређеним случајевима, према посебном програму или уз сагласност оснивача, с тим што је свим предузећима која улазе у процес приватизације заједничко да им је седиште у Србији. Прописана су и три основна модела трансформације који се могу примењивати у чистом облику или комбиновано. Реч је о продаји акција с попустом или без њега, продаји с попустом ради прикупљања додатног капитала, што се популарно назива докапитализација, а трећи облик је конверзија дуга у акције повериоца где се такође предвиђа попуст.

Трансформација у предузећу из друштвеног сектора почиње истовременим доношењем одлука којим се усваја трансформациони програм, реорганизује предузеће у акционарско или деоничарско друштво, па онда улази у издавање и продају акција. Ове одлуке доноси скупштина предузећа или други аналогни орган након што се изврши и верификује процена вредности. Тамо где је друштвени капитал, мањински одлука се може донети и већином гласова запослених. Изузетно, у условима стечаја, одлуку могу донети и повериоци с већинским потраживањем или Влада, како је то регулисано законом који прописује правни положај предузећа. Кад програм трансформације усвоји орган управљања, дужан је према статутарно прописаној процедури да о томе обавести све раднике и већински синдикат. Ако се одлучује о трансформацији државног капитала неопходно је прибавити и сагласност владе.

Под повлашћеним условима акције могу стећи држављани Савезне Републике Југославије који су запослени, пензионери, или су осигурани, односно неосигурани земљорадници. Кад је реч о запосленим и пензионерима, подразумева се да су они били у радном односу у било ком облику привредног организовања на основу средстава у друштвеној или државној својини, односно у органима државне управе или локалне самоуправе. Њихово право се заснива на годинама радног стажа оствареном у Србији или у предузећима чије је седиште у Србији. Ова одредба није у складу са савезним уставним нормама јер, ако се инсистира да је Србија федерална јединица савезне државе недопустиво је искључивање држављана Црне Горе, с обзиром да је савезно држављанство јединствено и примарно. С друге стране, Савезна Република Југославија је правни наследник претходне Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, па се морају равноправно третирати сва права која су на ранијој државној територији стечена, ако грађанин сада поседује држављанство СРЈ. Овде је неминовна измена закона и због тога што се државни и друштвени капитал стицао на некада јединственом југословенском тржишту па је конкретан допринос сваког појединца немогуће прецизно одредити, као уосталом и код земљорадника који нису корисници права на основу обавезног пензијског и инвалидског осигурања, па осим власничког права на земљу немају никаквог формалног доказа да су се уопште бавили пољопривредом.

Сви запослени и пензионери имају право да на сваку годину радног стажа у државном или друштвеном сектору бесплатно стекну акције у номиналној вредности од 400 немачких марака. Остало је необјашњено зашто то право немају и запослени у приватном сектору на основу година радног стажа и плаћања пореза на доприносе држави из остварене зараде, поготову ако то право имају осигурани земљорадници на основу сваке године осигурања, па чак и неосигурани до просечне номиналне вредности акције које стекну осигурани. Искључени су и слободни уметници, књижевници, новинари, адвокати и сличне професије чији припадници самостално уплаћују допринос.

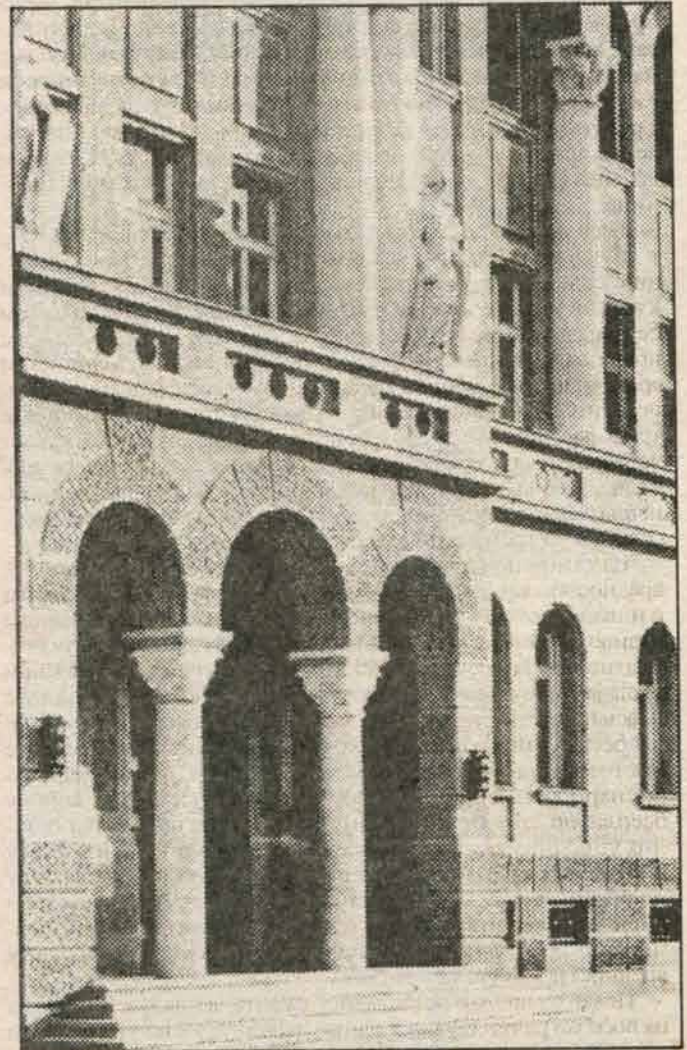
Све три повлашћене категорије грађана имају право да уз основни попуст од 20% и додатни од 1% на сваку пуну годину радног стажа или стажа осигурања до укупног износа од највише 6000 марака. Лимит за стицање права на повлашћену куповину је четрдесет година стажа. Ратни војни инвалиди су стекли право на додатни попуст од 1% за сваку годину од настанка инвалидитета до момента стицања права на старосну пензију, али најкасније до реализације права

на куповину акција под повлашћеним условима. Право на попуст је непреносиво. Искључени су незапослени, деца, грађани уопште, што није правично јер године радног стажа нису никакав суштински доказ о ефективном доприносу у процесу стварања друштвеног богатства.

Законом се ограничава стицање бесплатних акција на 60% процене вредности предузећа које је ушло у процес трансформације, а сав остатак се практично може продати по попусту ако се пријави довољан број заинтересованих купача који имају повлашћени статус.

Повлашћени услови се могу остварити у једном или више предузећа до пуног износа, с тим што првенство имају запослени у самом предузећу код стицања бесплатних акција и права прече куповине за године радног стажа које су у њему остварили. Таква права имају и раније запослени или запослени у матичном, односно зависном предузећу, запослени у правном претходнику или оснивачу, док земљорадници право првенства остварују у задругама и предузећима која се баве пољопривредом или производњом хране. Право на стицање акција под повлашћеним условима из ове варијанте ограничено је на годину дана од доношења одлуке о трансформацији одређеног предузећа, без обзира да ли је делимична приватизација раније извршена према одредбама претходних закона, а остварена права се евидентирају у централном депозу, што се регулише посебним законом.

Продаја акција се оглашава јавним позивом на огласној табли предузећа, државним службеним новинама и у најмање једном дневном листу. За почетак рока за упис, који износи пет дана, одређен је дан објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије." Законским одредбама је ре-

Бански двори: иако су идеолошке препреке брзо савладане, приватизација у Републици Српској одвијала се споро и мукотрпно

гулисано да јавни позив мора да садржи: процену вредности капитала, номиналну вредност акција које се продају, број акција, услове уписа акција, место уписа, начин уписа, рокове за упис и уплату, висину попушта, број запослених а може садржати и означене броја раније запослених, као и броја пензионера и друге податке у складу са законом којим се уређују хартије од вредности и одлука о издавању акција.

На основу јавног позива заинтересована лица дају понуду за откуп акција, које се уписују потписивањем изјаве у три примерка. Ако се упише више од 60% бесплатних акција у односу на укупну процену вредности капитала или се упише акција с попустом више од вредности предузећа које се приватизује, уписници стичу право на сразмерно мањи број акција, о чему предузећа у року од 15 дана по истеку рока за упис обавештава сваког уписника. Ако се неки уписник о томе не изјасни у новом року од осам дана о прихватању нове понуде, губи право уписа и акције које би њему припале расподељују се сразмерно уписницима који су дали пристанак. Уговор о продаји закључује се у року од 15 дана од прихватања понуде уз плаћање 50 динара издаваоцу акција на име трошкова.

Уговором се у складу са одлуком о издавању и продаји, регулише да ли се уплата уписаних акција врши у целости или у ратама, с тим што је рок за прву рату или уплату целог износа до 30 дана од склапања уговора. Рок уплате између две рате не може бити дужи од три месеца, а за укупну отплату шест година, и то прве и друге године по 10%, а у осталим по 20%. Вредност акције се ревалоризује приликом сваке уплате у складу са посебним прописима. Предузећу је забрањено да кредитира уплату својих или туђих акција, а ту је раније било највише малверзија. Сада му није дозвољено ни да буде гарант њихове уплате. Ако неко лице не уплати писане акције с попустом у редовном року, предузеће му даје накнадни рок од најдуже 30 дана. Ако и тај рок пропусти сматра се да је одустао од отплате преосталог дела акција. Средства плаћана су равноправно новац и обвезнице савезне државе на основу доспеле а неисплаћене старе девизне штедње грађана, без обзира на рок доспелости самих обвезница.

Бесплатне акције се у првој години издају у износу од 10%, у другој и трећој 20%, четвртој и петој по 25%. Продаје акције се издају одмах после уплате. И бесплатно стечене и купљене акције гласе на име, могу се даље продавати путем берзанских посредника финансијске берзе, а приликом прве продаје право прече куповине имају постојећи акционари сразмерно свом номиналном учешћу у власништву. На основу тог сразмерног учешћа стиче се и право на управљање трансформисаним предузећем, дивиденде и део остатка стечене масе након што се исплате повериоци ако предузеће пропадне. Ако се акције продају у ратама, док се потпуно не исплате, састав скупштине акционара усклађује се пре сваке седнице са тренутном структуром капитала.

На самом почетку процеса приватизације предузеће 10% вредности акција преноси Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених. Трансформација јавним позивом врши се у два круга. У првом кругу се уписују бесплатне акције у року од 30 до 50 дана. У другом кругу се врши продаја с попустом и без попушта, а јавни позив се објављује најкасније четири месеца од закључења уговора о преузимању бесплатних акција. Рок за упис акција које се продају је шест месеци и ту право прече куповине имају постојећи акционари сразмерно номиналној вредности акција које су бесплатно стекли. Критеријуми за право првенства осталих уписника заснивају се пре свега на готовинском учешћу и краћем року отплате, а утврђују се одлуком о издавању и продаји акција. Један уписник у другом кругу може стећи више од четвртине укупне вредности капитала трансформисаног предузећа само уз одобрење Дирекције за процену вредности капитала.

Новац од продаје друштвеног капитала предузеће издваја на посебан рачун и у року од три дана 50% уплаћује Фонду за развој Републике Србије, 25% Републичком заводу за тржиште рада и 25% Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених. Фонду за развој преносе се и об-

везнице савезне државе по основу доспеле неисплаћене девизне штедње ако су њоме плаћане акције. Формира се и посебан Акцијски фонд који преузима све акције које предузеће није успело да прода до истека рока из другог круга, као и уписане акције с попустом од чије отплате су уписници одустали. Акцијски фонд и Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање преузимањем акција, које су по свом својству приоритетно партиципативне, немају право управљања с тим што Акцијски фонд право на учешће у управљању стиче ако је уписано мање од 20% акција предузећа и ако је број повлашћених уписника мањи од 50. И ако приоритетна дивиденда по основу приоритетних партиципативних акција две године није у целини исплаћена у односу на статутарни рок, Акцијски фонд стиче право на учешће у управљању до исплате заосталих дивиденди.

Акцијски фонд наставља да продаје преузете акције јавним позивима или преко финансијске берзе и опет право прече куповине имају акционари предузећа сразмерно вредности којом располажу у одређеном предузећу. Продаја се и овде врши за новац и обвезнице на основу старе девизне штедње, а средства се уплаћују наведеним фондовима.

То је регулисано Законом о Акцијском фонду тако што је предвиђено да тај фонд обавља следеће послове: "(1) преузима акције које субјект својинске трансформације које није предао до истека рока из јавног позива за упис и продају акција за други круг, у складу са законом којим се уређује својинска трансформација и уговором; 2) преузима акције са попустом од чије отплате су одустали уписници акција у складу са законом којим се уређује својинска трансформација и уговором; 3) преузима преостале акције друштвеног капитала у субјекту својинске трансформације након истека другог круга, у складу са законом којим се уређује својинска трансформација и статутом; 4) наплаћује дивиденду по основу преузетих акција; 5) продаје преузете акције у складу са законом којим се уређује својинска трансформација, својим програмом и програмом субјекта својинске трансформације; 6) продаје акције које су у складу са законом којим се уређује својинска трансформација пренете Републичком фонду пензијског и инвалидског осигурања запослених, у складу са овим законом, својим програмом и уговором; 7) врши и друге послове у складу са законом којим се уређује својинска трансформација и статутом. (2) Акцијски фонд, полазећи од овог програма и статута, у складу са законом којим се уређује својинска трансформација, преузете акције преноси лицима која у складу са овим законом имају право на акције по основу уписа. (3) Право на акције по основу уписа, као и акције са попустом, из преузетих акција од стране Акцијског фонда, сходно закону којим се уређује својинска трансформација, имају и сва запослена лица у предузећима и другим субјектима у приватној својини."

У случају докапитализације продаја акција се обавља на исти начин као код приватизације, али се ту акције могу само у новцу отплаћивати и тај новац припада предузећу. Како стоји у ставу 4. члана 28. Закона: "Уписане акције које се стичу под повлашћеним условима у складу са овим законом код продаја акција ради прикупљања додатног капитала, за чији номинални износ се умањује друштвени, односно државни капитал предузећа које се трансформише, а од чије уплате су одустали уписници акција истеком накнадног рока за њихову уплату, као и преостале акције друштвеног капитала након другог круга трансформације у предузећу преузима Акцијски фонд." Невероватно компликована правна норма.

Кад се врши конверзија дуга у акције минимални попуст је 20% и у обзир долазе дугови доспели до 31. децембра 1996. године. За износ уговореног попушта умањује се капитал предузећа, а конверзија се под истим условима може вршити и умањењем ревалоризационе вредности акција које је преузео Акцијски фонд.

Трансформација према посебном програму врши се у предузећима које је Влада Србије одредила до почетка примене овог закона, а програм и одговарајуће одлуке њихови надлежни органи доносе уз владину сагласност. При одређивању која ће се предузећа трансформисати по посебном програму, влада кумулативно примењује критеријуме страте-

Процес приватизације у СР Југославији изводио се у најхаотичнијој варијанти

шког значаја, броја запослених и величине предузећа. И овде постоје повлашћени услови стицања акција, а и на сва остала питања сходно се примењују одредбе које регулишу аутономну трансформацију.

Код предузећа са државним капиталом програм и одлуке надлежни орган доноси уз сагласност оснивача и владе, а оснивачу припада и новац који се оствари продајом акција.

Дирекција за процену вредности капитала делује у саставу Министарства за економску и власничку трансформацију. Она врши: "1) контролу и верификацију процене вредности укупног капитала и његове структуре, као и контролу начина његовог исказивања у акцијама, односно уделитема; 2) контролу и верификацију поновне процене или ревалоризације проценене вредности капитала; 3) контролу процене вредности капитала учесника статусних промена, ако је један од учесника предузеће из члана 1. овог закона; 4) контролу поступка својинске трансформације, и то: законитости одлука из члана 10. овог закона; усклађеност јавног позива за упис и куповину акција са одлуком о трансформацији, законом којим се уређују хартије од вредности и овим законом; начина обрачуна ревалоризоване вредности капитала утврђен на дан доношења одлуке о издавању и предаји акција са другом потребном документацијом; начина утврђивања сразмере и расподеле акција према члану 18. ст. 4. и 6. овог закона; начина утврђивања попушта и висине попушта по појединцу и укупно; начина и рокова уплате новчаних средстава предузећу по основу продатих акција које се плаћају одједном или у ратама, као и начин ревалоризације акција које се плаћају у ратама, у складу са одлуком и законом; начина и рокова уплате новчаних средстава фондовима и Републичком заводу за тржиште рада."

Предузеће које улази у процес трансформације дужно је да Дирекцији достави процену вредности капитала и његову утврђену структуру, а у року од 60 дана Дирекција решењем утврђује да ли је то у складу са законом. Трошкове поступка сноси предузеће, а њихову висину одобрава министар својим актом. Предузеће се укупно у три циклуса обраћа Дирекцији. У првом циклусу доставља јавни позив за оба круга, одлуке, поновну процену или ревалоризовану вредност и остала документа, у року од 10 дана по одлучивању. У другом циклусу достављају се закључени уговори кроз извештај у коме се наводе подаци о броју и вредности, обрачунати попусти, списак акционара са њиховим матичним бројевима и бројем уписаних акција. У трећем циклусу под-

носе се докази о уплати акција, исплати фондовима, преносу на Акцијски фонд, подаци о сразмерном смањењу, одустанку и прерасподели акција. Законитост поступка се у року од 60 дана утврђује решењем Дирекције. Ако се утврди извесна незаконитост код утврђивања вредности и структуре капитала, рок за њено отклањање је најдуже 30 дана. Изриче се и забрана уписа и куповине акција ако је незаконитост садржана у јавном позиву услед његове колизије са овим законом, одлуком о трансформацији и законом којим се уређују вредносни папири. Решење Дирекције је коначно у управном поступку, а поводом њега се у року од 30 дана може повести управно рачунски спор пред Вишим привредним судом. То решење је и основ за упис у регистар и као такво се доставља надлежном суду. Министарство врши укупни надзор над применом закона и по њему донетих прописа, над радом овлашћених органа и продајом акција на берзи. И Министарству предузеће подноси извештај у свим фазама трансформације, а Акцијски фонд програм продаје акција. Министарство најмање једном у три месеца извештава Владу о прибављеним подацима а најмање једном недељно у једном дневном листу датуме упућивања јавног позива, роковима првог и другог круга и резултатима трансформације који су му достављени, као и податке акцијског фонда. Министар може одузимати овлашћење за процену кад утврди да је процењивач процењивао супротно законским одредбама.

Предвиђене су и новчане казне за привредне преступе у случајевима ако предузеће почне поступак трансформације без одлуке које су законом прописане, повреди одредбе о повлашћеним условима стицања акција, оглуши се о одредбе о јавном позивању, повреди одредбе о круговима, не изврши уплату фондовима, не достави благовремено одлуке и извештаје Дирекцији, не достави у предвиђеном року податке Министарству. Истовремено се кажњава и одговорно лице. Кажњава се и Акцијски фонд и његово одговорно лице за привредни преступ ако прекрши одредбе о продаји акција и уплати средстава. Грађани се кажњавају за прекршај ако дају лажне податке ради стицања повлашћених акција, уз одузимање акције изнад прописаног ограничења и брисања из евиденције акционара.

Дати су и рокови за доношење подзаконских аката и оснивање Акцијског фонда. У прелазним и завршним одредбама се наглашава да у процес трансформације могу ући и предузећа или њихови делови чије је седиште било на територији претходне Југославије, ако претходно прибави сагласност Владе Србије. Раније започете трансформације настављају се по одредбама овог закона и у том смислу прихватају правоснажно решење Републичке агенције за процену вредности капитала, ако након тога нису вршене статусне промене. Ранији корисници попушта при куповини акција имају право на разлику која проистиче из овог закона до пуног износа повлашћених акција, а акционари који у ратама врше отплату ранијих акција имају право да то наставе по одредбама новог закона ако је таква ситуација за њих повољнија. Предузеће чију је вредност капитала верификовала Агенција може тражити нову процену, а ако по ранијој процени није вршило својинску трансформацију, наставља је по новом закону. Почетак примене овог закона означава престанак важења Закона о условима и поступку претварања друштвене својине у друге облике својине и Закона о Републичкој агенцији за процену вредности капитала са свим њиховим новинама, као и Правилник о начину ревалоризације вредности друштвеног капитала која је утврђена у поступку претварања друштвене својине у друге облике својине и вредности уписаних деоница, односно удела, и Правилник о начину утврђивања књиговодствене вредности и процене вредности друштвеног капитала.

h) Општи теоријски коментар

Да би приватизација била успешна она пре свега мора бити обавезна. Није паметно да о приватизацији одлучује само предузеће које се приватизује. То би изгледало као кад би коњ или крава самостално одлучивали да ли ће бити продати на пијаци. Ствар је објект права а не субјект. Одлуку о продаји може донети само власник, а власник може бити само

држава или приватно лице, пошто постоје само државно и приватно власništvo као основни својински облици. Само власник може да одлучује о моделу који ће применити у процесу приватизације. Одредба о друштвеној својини једноставно би се морала игнорисати, друштвена својина третира се као државна, што у суштини јесте, а у процесу приватизације нужно је обезбедити принцип јавности, пружање потпуних информација о сваком предузећу заинтересованим потенцијалним купцима. Више се никада не би смело поновити погубно ретроактивно дејство Ђинђићевог закона из 1994. године. Једном извршена приватизација по тада важећим правним нормама мора бити дефинитивна. Правне норме морају бити крајње једноставне и свима разумљиве, а злоупотребе у процесу се најлакше избегавају његовим убрзавањем.

Шанса да се сва предузећа продају за готов новац по тржишној цени одавно је прокоцкана. Зато је сада неопходно да се један део акција подели бесплатно, део с попустом, а део да се прода на тржишту. Приватизација би морала имати два основна циља, да предузеће послује ефикасније и да држава лишавајући се власничких права, дође до готовог новца. Процес би се морао реafirмисати у јавности тумачењем и објашњавањем циља и сврхе свим грађанима, као и ангажовањем најширег круга акционара по принципу увођења народног капитализма. Од успеха приватизације у великој мери зависи да ли ће се повећати степен интересовања потенцијалних страних кредитора и инвеститора за улагања у наша предузећа.

Финансијски ресурси становништва одавно су исцрпљени а и људи који имају нешто новца нису спремни да купују акције друштвених и државних фирми јер су врло ретке оне које послују профитабилно и у стању су да исплаћују пристојне дивиденде. Хаотично стање у организационој и технолошкој сфери, тврдокорна самоуправљачка свест запослених, нестабилност системских правних норми, а и велики ризици политичког и уопште некомерцијалног карактера, кад је реч о евентуалном инвестирању страног капитала, кључни су ограничавајући фактори. Западни политички фактори, преко својих филијала у Београду, од којих је у економској сфери највише експонирана такозвана "Група 17", инсистирају на бесплатној расподели друштвене својине, позивајући се на њену квазиправну формулацију као сваочије. Захтев аргументује тврђењем да је то најбржи модел и да сваку реалну процену вредности чини сувишном, а истичу тезу да је ту подложност корупцији најмања. Циљ је очигледан. Друштвено богатство треба поделити милионима грађана, од којих највећи број и не разуме деоничарство и акционарско власništvo, нити су у стању да се снађу на тржишту. Своје акције би врло брзо у бесцење расподели ажулама које вребају из прикрајка и настоје да се без икаквог озбиљног улагања дочепају најпривлачнијих привредних потенцијала. Врло брзо би се сва вреднија предузећа концентрисала у рукама малог круга власника, док би лошија потпуно пропала, а њихова имовина била очерупана.

Стара девизна штедња се може упустити у процес приватизације само ако је тај процес озбиљан и лишен опасности обезвређивања приватизованог дела привреде. Само тамо где се купује реална вредност штедише су спремне да уложе свој заробљени капитал. А то су заиста само најпрофитабилније фирме, а пре свега станови, пословни простор и земља. Постоји и покретна државна имовина која би се могла распродати за стару девизну штедњу попут врло вредних уметничких слика. Тиме би се дао нови подстрек привредним активностима, јер би у веома кратком временском периоду много нових, досад тезаурисаних, вредности изашло на слободно тржиште. Тиме би се повратило поверење у банкарски систем, обновила штедња становништва, с тим што држава не би више својом имовином гарантовала сигурност улагања, него имовином банака, обезбеђујући врло брзо и ефикасно модел принудне наплате чим банка првом штедиши одбије да исплати штедни улог.

Израда квалитетних, промишљених и стимулативних економских и финансијских, пре свега фискалних закона спречило би учестале промене правних норми и створило правно стабилне услове привредног деловања. Државно мешање у

економске токове мора бити минимално, а бирократска процедура крајње поједностављена.

Кључна јавна предузећа су подложна парцијалној политичкој вољи и волунтаристичком начину управљања, што увек проузрокује низак степен ефикасности упркос монополском положају који редовно уживају. Њима је редовно недостајало дисциплине, пословног ентузијазма и подстицајне конкуренције. Деценијама је недостајало промишљено улагање у основна средства, технологија је одавно застарела, а новија се врло често расипа у непроизводне сврхе, приватне цепове или политичка мешетарења, попут спонзорисања сумњивих друштвених, културних и најчешће спортских подухвата. Зато, уместо да се подстиче што већа производња струје, угља, воде итд., јер то по природи ствари доноси профит, иде се на ограничење, рестрикције, забране и привилегије: финансијски губици се појављују услед депресираних цена, нерационалног пословања, невероватно високих режиских трошкова, слабе наплате, неправног положаја корисника, расипништва и читавог низа других фактора који су неспојиви с принципом економске рационалности.

Једини озбиљан и сврсисходан облик потпуне или делимичне приватизације државних предузећа из области природних монопола може бити продаја за готов новац. При томе се не смеју прихватити захтеви да се делови предузећа чија је опрема застарела затворе, да држава преузима дугове или да се смањи број запослених. Ако би се то прихватило обесмишљава се приватизација. Новац који држава добија продајом предузећа и укупно наплаћени порези и доприноси након приватизације за дуги низ година нису довољни да се покрије штета од отпуштања и неопходног збрињавања радника, као и од преузимања дугова. Логичнија је продаја по јефтинијој цени уз преузимање, односно репрограмирање затечених дугова и пристанак да се у догледно време не смањује број стално запослених радника. Негативни производни ефекти оваквих уступака од стране нових власника могу се ублажити или скоро потпуно елиминисати радикалним променама пословне и менаџерске структуре, с њеним немилосрдним терањем да се свакодневно бори за годиш-

Подгорица: Црна Гора се прва отарасила Марковићевог закона и конституисала сопствени модел приватизације

Бољи дани за пензионере: приватизовано предузеће 10% вредности преноси Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање

танак који зависи искључиво од пословних резултата, ефикасности и профитабилности. Пословне предности нових власника, поготово ако су у питању странци, допуњавају се ангажовањем савремене технологије којом већ располажу и лакшим добијањем повољнијих кредита на међународном тржишту капитала, што се онда допуњује бољом организацијом рада, већом финансијском дисциплином, неподлегањем политичким притисцима и неупоредиво успешнијим маркетингом.

Приватизација у овој области подразумева отварање нових могућности конкуренцији, као на пример у сфери телефоније, енергетике, саобраћаја итд. Улога државе мора се састојати искључиво у процесу максимирања цена у складу са европским процесом, или се то питање мора јасно дефинисати и у купопродајном уговору јер представља основни лимитирајући фактор, прави камен спотицања због природне тежње сваког монопола да непрекидно диже цене робе и услуга.

У процесу усаглашавања републичког устава са савезним неопходно је отворити могућност да градско грађевинско земљиште буде и у приватној својини. Тиме се и оно износи на тржиште као веома вредан ресурс који позитивно делује на укупне финансијске токове као и новостворене

производне вредности. Приватизација у овој сфери би довела до природне селекције власника и корисника. Најпривлачније земљиште било би у рукама онога ко је у стању да плати највишу цену, а сама способност да се плати највиша цена најпоузданији је показатељ да је реч о економски успешном и ефикасном привредном субјекту. Досада су административни органи такво земљиште додељивали најпривилегованијим, а не економски најефикаснијим корисницима, а носиоци привилегија у економији редовно делују као паразити. Повећање степена ефикасности у коришћењу појединачне грађевинске парцеле по позитивним последицама слободно се може мерити са повећањем продуктивности рада или увођењем савремене технологије у производњи.

Земљиште у државној својини не доноси ни пореске приходе, производи урбанистичку запуштеност градског језгра, претерано ширење градова, неприродан распоред стамбених и индустријских зона. Приватизација се мора почети продајом грађевинских парцела корисницима који су већ на њима изградили или почели изградњу породичних стамбених објеката. Ту цена мора бити фиксна, са урачунатим попустом. Ту је и најједноставније приватизацију довести до краја, а приход треба да има фискални карактер, с тим што би стара девизна штедња имала третман равноправног средства плаћања, без обзира да ли су купац и штедиша исто лице. То би подстакло и приватну трговину штедним уложима, јер има приличан број штедиша који би радо део штедње пренели на другога по нижем износу у ефективној валути.

Ту се треба енергично одупрети свим вероватним и очекиваним политичким притисцима да се врши реституција и денационализација ако је протекао рок апсолутне застарелости од двадесет година у случају да су некретности одузимане ранијим власницима. Евентуална реституција и овде би проузроковала хаос са несagleдивим штетним последицама, а пре свега уништио би се принцип легалности угрожавањем садашњих корисника који су у посед уведени на правни начин. Поклањање грађевинског земљишта треба максимално избегавати, а као основни модел увести продају јавном лицитацијом. У другој фази, тржиште некретности би довело до селекције корисника. Неefикасни власници би земљиште продавали, привучени повољном ценом, и постепено се померали према периферији. Власници имају неупоредиво виши степен правне сигурности, а прописима би требало увести могућност да и страна правна и физичка лица могу бити власници или закупци на 99 година градског грађевинског земљишта и ту би се направила битна разлика у односу на пољопривредно земљиште и руднике где је страном власништву веома опасно по безбедност земље. Оваква приватизација би у догледно време просто препородила градове и повећала фискалне приходе државе и локалне самоуправе.

5) Финансијски аспект економске кризе

а) Дијагноза затечених стања

Три велика финансијска удара у протеклих неколико година докрајчила су и онако климаво поверење народа у финансијске институције наше земље. Ти удари су блокала старе девизне штедње, хиперинфлацијски штампецо из 1993. године и масовна превара штедиша кваиприватних банака. Кључна последица је да данас нема ни штедње ни акумулације, па су немогуће и неке озбиљније инвестиције. Заправо, инвестиције су мање од амортизације, па се практично смањују и растурају производни капиталети. Закаслела приватизација, бекство капитала из земље и застарелост технологије су три рац ране које се не могу излечити без хируршког ножа у одлучној руци онога ко проблеме у потпуности разуме и спреман је да их радикалним потезима решава. Ако се томе додају огромни спољни дугови који се годинама уопште не сервисирају и претерана јавна потрошња, слика нашег економског стања је комплетна.

Каматне стопе су превисоке, на невероватном месечном нивоу, а неликвидност трајно обележје већине привредних предузећа. Велики број фирми, и то кључних у економском

систему, не исплаћују плате радницима, не измирују пореске обавезе и доприносе, много дугују партнерима, а кредите скоро уопште не враћају. Банке никада нису пословале по стандардним тржишним принципима и сведене су на улогу сервисера пропалих фирми. Што је фирма у већим дубиозама, то банке више око ње облећу и даље упропаштавају свој кредитни потенцијал улажући у оно чему нема спаса.

Односи међу ценама су деценијама поремећени, а животи стандард латентно опада. Технологија која се користи у нашим фабрикама одавно је застарела, а опрема увелико израубована, док је ниво производње крајње низак и неподношљив. Плате одавно не могу да покрју основне трошкове живота, корупција се до краја размахала, а монополско понашање привилегованих политичких и економских структура увелико је попримило одлике тоталног мафијашког понашања.

б) Правци неопходних реформских захвата

Да би својинска трансформација била потпуна неопходно је ући у темељиту фискалну реформу, реформе сектора формирања јавног дуга, централне банке, финансијског тржишта и реструктурисање банкарског сектора. Потпуна приватизација не трпи праксу социјализације губитака у привреди која кажњава успешне фирме с добрим пословањем да би се спасавао неуспешне с лошим пословањем. Уместо да се профит улаже у најекспанзивније области које имају шансу да поткрепе убрзани привредни раст, он се расипа на покривање дубиоза, неефикасности, изазивајући економску стагнацију и блокаду фактора просперитета. Тако се разара и систем социјалне заштите, јер се прикупљени новац не може концентрисати на помагање оних који без социјалне помоћи не могу опстати, него се дисперзује на огроман број оштећених због неефикасног пословања. Такво стање додатно компликује постојање разгранатих монопола и мафијашке контроле већ изграђеног паралелног система сиве економије. Рудници, енергетски и инфраструктурни ресурси, који су

Такозваним Ђинђићевим законом (1994. год.) извршен је снажан удар на правни поредак и уставне принципе

у развијеном свету најплодотворније привредне гране, у нашим условима су главна жртва вештачког одржавања нерационалног привредног деловања економских структура које се не могу самостално одржавати и већ деценијама не знају шта је то профит.

Структурни поремећаји су најупечатљивији у фискалној и финансијској сфери. Прекомерна јавна потрошња константно изазива фискалне дефиците, а банке и предузећа хронично угрожени огромним потраживањима која су готово редовно ненаплатива, а и тамо где би се могла наплатити, политички волунтаризам и неефикасан правни поредак углавном држе страну дужницима уместо повериоцима, како би то елементарна економска и правна логика налагала. Држава непрекидно има веће обавезе и расходе од фискалних прихода, а дуг према становништву непрекидно расте угрожавајући социјални мир, стабилност валуте и цене. Предузећа дугују држави на име пореза и доприноса око дванаест милијарди динара, а половина банкарских кредита је ненаплатива, док су међусобне неизмирене обавезе предузећа већ достигле ниво од 25 милијарди. Грађани немају поверења у банкарски систем и нису спремни да му повере уштеђевину, а и фирме избегавају орочене депозите.

Овај проблем се не може разрешити без убрзавања процеса приватизације који једино може створити услове за повратак старе девизне штедње, исплату страног дуга, заосталих пензија и других социјалних давања, закаснелих плата у јавном сектору. Ненаплатива потраживања се морају претворити у акције, а неопходно је да се акције могу слободно продавати на тржишту без садашњих ограничења и обавезивања на посредовање берзе при тој продаји. Својинску трансформацију одговарајућим нормативним актом треба омогућити и банкама и осигуравајућим организацијама по моделу који би искључивао бесплатне и деонице по попусту за грађане и запослене.

в) Проблем фискалног дефицита

Фискални дефицит није готовински, него је садржан у неизмиреним обавезама државе према корисницима буџета, пре свега носиоцима права из сфере социјалног осигурања, државним чиновницима у друштвеним делатностима. Дефицит се може ликвидирати на три основна начина: смањивањем права, повећањем обавеза на основу пореза, доприноса и такси или задуживањем државе. Нормално задуживање државе је немогуће, повећање пореских обавеза контрапродуктивно јер су оне већ одавно на граници издржљивости, а смањивање права је непопуларно и политички проблематично. Тако расте нови облик јавног дуга, доводи до ерозије поверења у државне институције и правни поредак, потенцира социјално незадовољство и спречава успостављање економске стабилности.

Уравнотежење буџетских прихода и расхода је ипак неопходно и у томе се више не сме оклевати, јер представља темељ озбиљних економских реформи. Неки значајни расходи се морају што пре елиминисати или битно смањити, а приходи се могу повећати само подвођењем сиве економије под систем опорезивања, стимулсањем уредног измиривања пореских обавеза и ригорозне казне за утају пореза. Успех на овом плану би омогућио даље обарање пореских стопа и смањивање доприноса на плате, што би деловало као кључни економски стимуланс. Најважније је да се даље не повећавају финансијске обавезе државе. Досадашњи јавни дуг се мора на адекватан начин регулисати кроз његову формализацију и претварање у вредносне папире. Реформисање државних функција и буџетског финансирања треба изводити постепено и систематски. Уколико се постигне друштвени и политички консензус, најприкладнији начин покривања јавног дефицита је емитовање акција с попустом на основу друштвеног капитала у најпривлачнијим предузећима. То може бити прихватљиво и многим људима, примамљиво само ако се и иначе захукти процес данас веома успорене приватизације.

Нема никаквог спорења око констатације да је повећање учешћа јавног сектора у укупним привредним активностима, као и јавних прихода и расхода и јавног дуга у укупном друштвеном производу, општи светски тренд. Међутим, код

нас је постојећих 58% већ одавно неподношљив. А циљ нам мора бити да јавну потрошњу у догледно време сведемо на 30% друштвеног производа. Изражени државни интервенционизам у глобалу не доводи до убрзања привредног раста нити праведније расподеле дохотка, обично је фактор повећања инфлације и незапослености, а најчешће проузрокује погубну макроекономску неравнотежу. Савремени реформски захвати у развијеним државама иду у правцу тржишног усмеравања пензија, образовања, здравства, комуналне и системске инфраструктуре. При томе су најизраженије рестрикције пензијских права и смањивање административног апарата. Материјални расходи војске, здравства и образовања обично се повећавају корупцијом на релацији носилаца државних функција и изабраних добављача, која се већ илегално конституисала у својеврсну институционалну ренту.

У сфери прихода у нашој земљи основни проблеми су проузроковани високим пореским стопама које терају обвезнике да избегавају плаћања и премештају се у сферу сиве економије. Превелико оптерећење плата ради финансирања социјалних издатака, дестимулише легално запошљавање и, на крају, неразумним системом пореских олакшица ослобађа круг привилегованих, врши притисак на предузећа која би уз лабављење стега могли бити економски успешни. Приходи су зато нестабилни, пореска администрација је велика, компликована и често корумпирана, а привредни ресурси неуравнотежени. Уз то, порез на добит и акцизе с врло малим процентом учествују у буџетским приходима, што најупечатљивије сведочи да су ту утаје највеће.

г) Проблем сиве економије

Једна трећина укупних привредних активности лоцирана је у сфери сиве економије, поготово кад је реч о промету акцизним робама, храном, одећом, козметиком и уопште хемијским производима. Ту су инвестиције мале и краткорочне, врши се преливање државне имовине, не плаћају се порези и доприноси, рална снага је обесправљена и дугорочно социјално угрожена.

Борба против сиве економије, пре свега, треба да се води у области промета, нафте, бензина, кафе, алкохола и цигарета и ту она може бити најуспешнија с обзиром на акцизни облик наплате јавних прихода ако се одлучно крене у сузбијања криминала у државним органима који су у директном додиру са овим пословима. У сфери трговине овим производима тренутно је наплата државних прихода мања од половине стварних потенцијала. Довођењем у ред свих наплата створио би се огроман простор за даље обраћање стопе пореза и доприноса на плате. У том смислу је неопходно да се обнови државни монопол на промет кафе и дувана, увеле посебна контрола увоза алкохолних пића и укину сада разгранати фри-шопови. Паралелно с тим је потребно трансформисати и дисциплиновати пореску администрацију, стручно је оспособити, технички ојачати и њен рад учинити јавним, чврсто га повезати с радом других државних органа и до краја заштити казнену политику. Наравно, за тим следи сузбијање нелегалног промета свих осталих производа и рада на прно, опорезивање профита и издавања имовине грађана итд.

И систем царинских повластица је прешироки, а курс динара је нереалан у обрачуну дажбина. Ефективна стопа царинског оптерећења је 7%, а морало би бити најмање 10%. Сиrowине, репродукциони материјал и резервни делови не би смели бити потпуно ослобођени од царина. Царинске стопе би се морале урачунотежити и обрачунати према реалном курсу динара тако што би биле флексибилне и мењале би се према брзим одлукама надлежног савезног органа. И цене нафтних деривата треба ускладити с просеком цена земља у транзицији које не располажу с већим сопственим изворним ресурсима а оне се просечно крећу на нивоу 1,6 немачким марака за литар високооктанског бензина и 1,2 марке за литар дизел-горива.

д) Питање јавних дугова

Укупан износ пензија морао би се држати на нивоу 75% од укупне масе плата, старосна граница пензионисања се мора повећати, изједначити за жене и мушкарце на 65 го-

дина, с тим што се мора послодавцима отворити могућност да запошљавају људе до неограничених година старости, битно смањити разлике између највеће и најмање пензије, смањивати број занимања са бенефицираним радним стажом, заштитити критерије превременог пензионисања итд. Номинални раст осталих буџетских расхода треба зауставити, неке досадашње кориснике избацити из буџета, као и зауставити даљу изградњу образовних и здравствених објеката у одређеном периоду. Мора се подстицати приватна лекарска пракса и школске институције у приватној својини, јасније дефинисати партиципација, а заштитити контрола материјалних набавки и режијских трошкова. За приватне улагаче у здравство и школство може се предвидети читав низ пореских олакшица јер оне битно смањују обавезе државе у тој сфери.

У сфери јавног дуга око 14 милијарди марака представља укупни дуг према иностранству, од чега две и по милијарде представља чисто државни дуг, а остало дуг предузећа и банака, шест и по милијарди износи стара девизна штетња, две и по милијарде марака износи дуг државе и фондова према унутрашњим физичким и правним лицима, пре свега на основу права из сфере социјалног и здравственог осигурања, школства и финансирања државног апарата. Дуговање државе према Народној банци Југославије и пословним банкама на основу директног задуживања и претварања обавеза пољопривреде према пословним банкама износи додатних скоро милијарду марака. Томе треба додати и више од девет милијарди марака дуговања јавних предузећа за чије обавезе је гарантовала држава, депресирајући системски њихове цене производа и услуга, да би се сачувао социјални мир. Све то износи 35 милијарди марака. Ако се на третнутак изузму спољне обавезе предузећа и банака и дуговања јавних предузећа, укупни државни дуг износи око 13 милијарди марака. Цифре су, наравно, овде апроксимативне јер нам није циљ прецизно израчунавање, него јасно и упечатљиво дефинисање проблема.

Држава се не може одрећи ових својих дуговања, а не може их ни исплатити из фискалних прихода. Делимично се могу натурално измиривати и пребијати с пореским обавезама поверилаца. Немогуће је добити домаће и стране кредите у одговарајућим износима и ту чињеницу, ма колико непријатна била, треба прихватити здраво за готово. Могуће је сва дуговања државе претворити у вредносне папире, обвезнице са одговарајућим каматама и роковима отплате. Пошто је мало вероватно да ће у догледно време држава имати довољно новца да у готову исплаћује обвезнице, мораће у међувремену да припреми довољне материјалне ресурсе који ће на куповину мотивисати власнике обвезница, а то могу бити акције у предузећима, грађевинско и пољопривредно земљиште, пословни простор итд. У том случају неопходно је отварање потпуно слободног тржишта вредносних хартијама.

Кад је реч о обвезницама које би се издавале на основу дуговања физичким лицима, сервисирање би обухватило исплату камата и дела главнице у одређеним временским роковима, а код правних лица сервисирала би се само камата, а главница тек на крају периода доспелости свих обвезница. Код куповине деоница предузећа, власницима обвезница треба дати већи попуст, како би се додатно стимулисали пре свега већи повериоци, а они би онда и на слободном тржишту куповали огроман број обвезница малих поверилаца уз одговарајући дисконт. Рокови из обвезница морају бити реално одређени да би их држава могла уредно финансирати и тако учврстити поверење власника, а на њиховом тржишту треба онемогућити потпуно слободно појављивање странаца. Пошто укупне обавезе предузећа према буџету и социјалним фондовима износе до краја ове године две милијарде марака, њима би се могло понудити да у одговарајућем року куповином обвезница на секундарном тржишту исплате своја заостала дуговања.

С обзиром да су међу свим државним неизмиреним обавезама, дуговања на име дечијих додатака, надокнада зараде породиљама, помоћ за опрему новорођенчади, накнада за треће дете, децу са сметњама и без родитеља у предшколским установама и материјалних додатака, потребно је цело-

купан износ ових дуговања претворити у бонове за плаћање струје и комуналија, а с друге стране држава може ликвидирати у основном износу своја буџетска и фондовска потраживања од привреде, кад и у одговарајућем износу обавезница преузети део дугова електропривреде према трећим лицима. Тиме би се додатно становништву ударило поверење у добре намере власти. На сличан начин измирио би се део обавеза пензионерима уз истовремени прерачун ранијих небулоза поводом два система обрачунавања висине пензија, кад се у пракси неодговорношћу државних органа усталио облик који је просечну пензију и њен раст у односу на плате израчунавао не узимајући у обзир раднике на принудним одморима као запослене. Плаћање комуналних обавеза, коришћење инфраструктурних објеката овом врстом бонова укључило би и органе локалне самоуправе и локална јавна предузећа у санирање обавеза према социјално најугроженијим, а то учешће би се онда могло предамати у сагледавању обавеза локалних нивоа према централној власти и кључним јавним предузећима.

Блокада старе девизне штедње, хиперинфлација преваре квази приватних банака, докрајчили су поверење народа у финансијске институције

б) Реформа централне банке

Да би се дефинитивно изашло из економске кризе неопходно је реформисати и централну емисиону банку, како би она могла предузети одговорност за стабилност курса динара, стабилност цена и ликвидности банкарског сектора уопште. Централна банка мора бити независна у оквиру својих надлежности у односу на остале органе власти, како би стекла кредибилитет, компетентно управљала инструментима монетарног регулација и водила транспарентну монетарну политику, уз стручан и свеобухватан надзор и контролу пословних банака. Да би се то постигло, укупно пословање банке се

мора максимално модернизовати, а њен садашњи неповољни биланс адекватно санирати. Независност банке подразумева, пре свега, њену способност да се супростави евентуалним захтевима извршне власти за одобравањем проблематичних и нерационалних кредита на основу примарне емисије новца, а пошто је њен основни циљ одржање стабилности цена, мора бити потпуно самостална у избору инструмената које ће користити да би ту стабилност постигла како би издржала што нижу стопу инфлације. А тиме се уједно постиже и бржи укупни привредни раст.

Даље, потребно је одустати од директног кредитирања пословних банака и одобравати им само по рестриктивној методологији краткорочне кредите за одржање ликвидности. Централна банка би финансирала одређене обавезе државе, заостале из претходних година, а само из евентуалне разлике између својих прихода и расхода. Централна банка се не сме претерано излагати кредитним ризицима и мора да индиректним инструментима одржава оптималну висину каматне стопе. Мора одустати од обавезних резерви и од откупљивања вредносних папира по вољи и жељама нивоа извршне власти. Она се мора оријентисати на динарски и девизне операције на отвореном тржишту, а други државни органи морају обезбедити да вредносне папире могу емитовати само солвентни економски субјекти.

Централна банка би своје кредите морала пласирати на јавним аукцијама под најповољнијим условима и уз проверу солвентности пословних банака, међу којима би се, пре свега, на овај начин произвела здрава конкуренција. Извор комитената мора бити објективан и јаван, уз искључење било каквих политичких лобирања и притисака. Кредити се тако усмеравају тамо где најлакше остварују профит и где је повраћај најсигурнији. Уколико се банке које узму краткорочне кредите у одређеном моменту суоче с вишком ликвидности, могу их и пре истека рока вратити централној банци, што по ефектима представља реално повлачење новца из оптицаја. Овакав механизам спречава монетарни удар и дестабилизацију курса и цена у случају значајнијег прилива страног капитала. Пословне банке своју солвентност непрекидно треба да доказују прописаним кредитним ограничењима, издавањем кредита ризичним предузећима, редовним отплатама и извештавањем о стању пласмана и бојингста савесног комитента стеченим у ранијим пословима.

Кад је реч о штедним уложима грађана и депозитима правних лица, треба увести категорије осигураних и неосигураних улога. Неосигурани улози би имали већу камату али би делили судбину банака. Осигурани улози би комитентима доносили нижу камату јер би каматна стопа обухватала и изванредан износ на име покрића ризика осигурања и реосигурања депозита. За правни систем својина мора бити неприкосновена и банке би одлазиле под стечај чим првом комитенту у одређеном року не исплате улог. Сви рачуноводствени извештаји, пословних банака морају бити јавни и обрачунати по модерним системима и стандардима уз савесну и темељиту ревизију централне банке. Централна банка мора да концентрише сва права и инструменте надзора уз обавезну прецизног обавештавања Министарства финансија.

Биланс Народне банке тренутно највише угрожава одговорност за стару девизну штедњу и спољне дугове, али и проблематичност наплате извесних страних потраживања за који је домаћим фирмама одавно исплаћена динарска противредност. Проблематични су као део активе девизне резерве бивше Југославије, девизна потраживања од домаћих банака и лоше, нерационално пласирање динарских кредита пословним банкама у последње четири године.

Стабилност динара зависи од емисионе политике, раста цена, девизних резерви, извоза, али и од домаћег и међународног кредибилитета Народне банке. Због тога Народна банка мора контролисати ниску и предвидиву стопу инфлације као и редовно обавештавати јавност о подацима, проценама и сопственим стручним анализама монетарно-кредитног процеса. Курс још дуже време мора бити фиксиран уз периодичне девалвације кад разлика између официјелног и стварног на тржишту пређе највише гарантовану полазну вредност.

и) Реструктурисање пословних банака

Већина наших банака је инсолвентна, многе не испуњавају све законске услове за рад, улазе, због политичког вољунтаризма, у ризичке пласмане а неуредно враћају кредите из примарне емисије и других аранжмана са централном банком. Финансијска дисциплина у нашим условима је скоро непозната категорија. Договорна економија и примарна друштвена својина у производној сфери катастрофално је снизила свест и одговорност за квалитет и ефекте пословања. Да би се напokon узбуђило и банкарско пословање правни поредак мора ефикасно да штити повериоца, а не дужнике. Инсолвентне банке се морају што пре упустити у процес реструктурисања, докапитализације, спајања или припајања. Код неуспешне санације, селекцијом на основу величине активе и учешћа ризичних пласмана, учешћа девизних обавеза у пасиви и развијености мреже треба проценити које банке треба да иду под стечај, ликвидацију, одузимање лиценце, јер држава нема интересе да их помаже интервенцијом из

Али, да би се сачувао принцип слободне конкуренције, процес укрупњавања банака строго се мора водити по тржишним критеријумима. Кључни процесни закони се морају хитно изменити да би се максимално убрзала повериочева права на принудну наплату у случају да располаже несумњивом документацијом о регуларном заснивању дужничко-поверилачких односа. Извршни поступак мора бити брз и немилосрдан и не сме протежирати ниједан својински облик, јер се само тако може реафирмисати атмосфера својинске сигурности. Да би се озбиљније обновила институција хипотекарних кредита неопходно је у кратком року средити стање у земљишним књигама.

Мора се повећати капитални цензус потребан за нормално функционисање банака и ограничити кредитирање самих акционара банке јер су они редовно највећи и најгори дужници. Код нас је и двоструко већи износ такозваног великог кредита који достиже 20% укупног капитала банке. Наше банке су поткапитализоване, превелик део активе је

Заслуга Владе народног јединства: пореско оптерећење зарада смањено је са 124 на 98 посто

својих ресурса, а које уз помоћ државе могу да се реструктурише и приватизују пре свега продајом стратешким инвеститорима. Солвентне банке које задовоље услове фазног заштравања нормативне регулативе, као и оне које не задовоље, али се успешно припоје здравим банкама, једино могу чинити стабилан, снажан и успешан банкарски сектор.

Пословне банке више не би смеде да покривају губитке државних и друштвених предузећа. Неподношљива је садашња ситуација у којој се ни 30% главнице кредита и трећина камате не наплаћује. Реално ненаплативи кредити концентрисани су у неколико највећих пословних банака и тридесетак великих државних и друштвених предузећа. Овакво пословање ствара квазибуџетски дефицит и угрожава нормално функционисање централне емисионе банке подстичући раст цена и обарање курса динара. Банкарски сектор је и превисше разгранат и уситњен, што његову структуру умногоме поскупљује.

ангажован у основним средствима, превисше су изложене кредитном и ризику промене девизног курса.

Да би се рационализовао број пословних банака неопходно је прописати већи капитални цензус и постепено га довести до нивоа од 6 милиона долара као што је то регулисано нормативима Европске уније. Свеобухватне класификације кредита на основу прецизних и поузданих показатеља омогућиле би виши степен тачности у исказивању коефицијента адекватности капитала, што би резултовало његовим иницијалним смањивањем у односу на садашњу вредност. Након тога би се одредила динамика његовог фазног увећања до стандарда уобичајеног у развијеним земљама. То би створило услове да се у релативно кратком износу комплетан платни промет пренесе на пословне банке. Банке тако преузимају и ризик неликвидности и кредитни ризик. На тај начин се сузбија неефикасност, а отвара и могућност

банкротирања појединих пословних банака, без чега нема здраве конкуренције и пословно-тржишне селекције. На држави је да одговарајућим нормативним актима уведе адекватне тржишне механизме који ће укупан банкарски систем штитити од банкротства појединих банака. Степен сигурности трансакције се систематски мора повешавати искључиво ради заштите поверилаца, док с друге стране треба да створе услове да неспособне банке што пре пропадне.

Кад су пословне банке оптерећене велики спољним лугом који не могу да сервисирају, неопходно је тражити варијанту да страни повериоци преузму адекватан проценат власништва над таквом банком. Да би се лакше приволили на такву варијанту држава им може гарантовати приоритет у тој варијанти измиривања потраживања и преузимање дела укупног баласта пословне дубиозе, која у обавезама према домаћим комитентима превазилази целовиту вредност банке. У догледном року све пословне банке морају бити у потпуности приватизоване јер се само тако може реализовати до краја комерцијализација њихове кредитне функције и оне ефикасно заштитити од дегенерације коју увек производи мешање политичког фактора у банкарско пословање.

У нашој земљи тек морамо створити финансијско тржиште у правом смислу речи, како би се подстакло стабилан и дугорочан привредни раст. Код нас се још увек држава појављује као главни купац на финансијском тржишту ради финансирања инфраструктурних пројеката који обично не доносе ни исподпросечан профит, за краткорочно уравнотежење прихода и расхода у буџету, као и за стабилизацију фискалне политике. Тиме се битно обара његова ефикасност и главни токови новца самосталних привредних субјеката, да не би били заробљени непредвидивим државним интервенцијама, усмеравају се у нелегалне варијанте пласирања које због правне несигурности пројектују многу вишу каматну стопу од природне и рационалне. Таква пракса елиминише и могућност да се финансијско тржиште користи као средство модерне монетарне регулације, контроле финансијске дисциплине и одржање монетарне стабилности изворним економским механизмима.

Само слободно финансијско тржиште које ће се руководити принципима понуде и потражње, материјалних гаранција, здраве конкуренције може створити услове за дејство алтернативних механизма концентрације финансијских средстава. На финансијском тржишту има смисла само појављивање приватних предузећа, а држава може излазити с продајом обвезница које ће привући купце примамљивом каматом и роковима отплате. Због ових системских ограничења ми на финансијском тржишту сада имамо слабу трговину трансакционим новцем, краткорочним депозитима и краткоричним државним и комерцијалним записима. Трговине вредносним папирима у правом смислу речи уопште нема. И тако какво је, тржиште је уситњено, нема секундарне продаје, неадекватно је његово деловање нормативно регулисано, а учесници се излажу превеликом ризику улазећи у трансакције.

Држава мора што пре обуставити контролу комплетног банкарског механизма и обуставити издавање налога за нерационално кредитирање приоритетних предузећа. Ни лимитирање каматних стопа није се показало као целисходно решење јер се власници финансијског капитала штите од претераног ризика што су по државној интервенцији део средстава инвестирали у непродуктивна предузећа, тако што ће у здравом пласману прописати камате које су изнад сваке економске логике. Ни динар не сме бити прецењиван ако се жели пласман у домаће инвестиције и подстицање тражње за вредносним папирима. У противном, здрав капитал бежи у иностранство где су камате неупоредиво ниже али је улог зато сигуран.

Држава мора прво да уозбиљи своје финансијско понашање, а онда да ефикасним правним мерама сузбије преваре и малверзације на финансијском тржишту како би се развило поверење код потенцијалних учесника, искључила доминација неког од њих, сачувала самосталност и независност и створили услови за проват дилерских и брокерских активности као нормалне и легалне професије, а пре свега незаменљивог облика посредовања.

6. Алтернативне концепције превазилажења економске кризе

Последњих година у стручној и политичкој јавности лансиран је већи број идеја и концепата изласка из економске кризе и постизања привредног препорода. Овде ћу се осврнути на три овогодишња која су интересантна, пре свега, по мотивима оних који су их предочили. Први је пројекат такозване "Групе 17", други, "Основе програма за нови почетак" Мила Букановића и трећи Извештај америчког Министарства финансија о стању у југословенској привреди уз коментар Института економских наука.

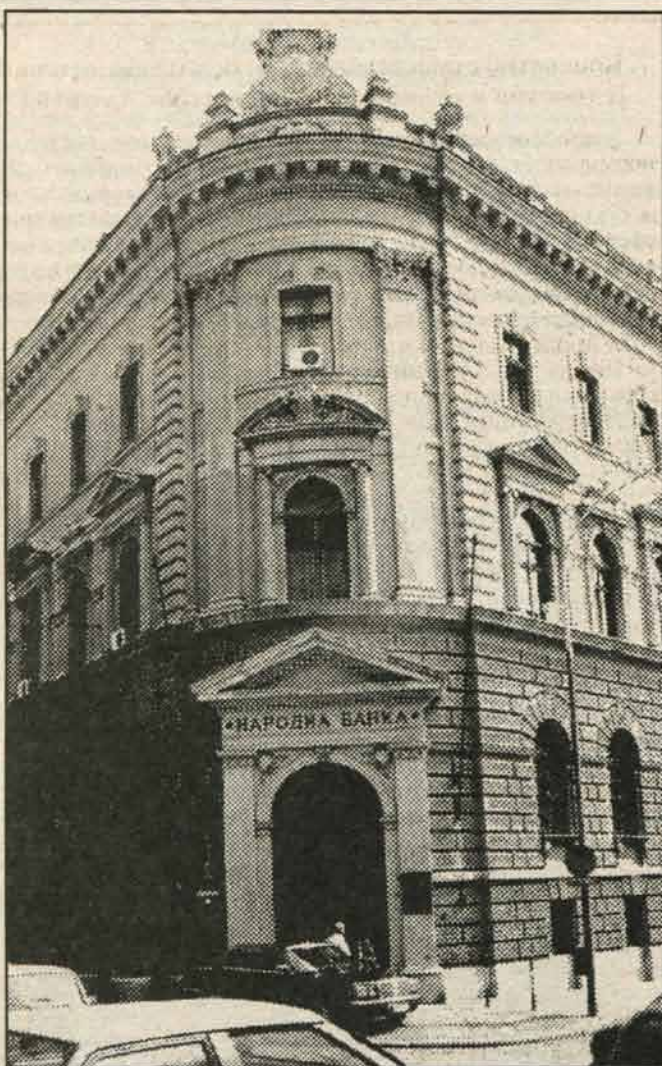
а) Концепт "Групе 17."

Програму радикалних економских реформи у СР Југославији "Групе 17" претходило је 1997. године Писмо јавности о мерама за излазак из економске кризе. Након краће елаборације постојећег стања, као први услов стабилизације и либерализације представља се нормализација односа са међународним финансијским и трговинским организацијама. Аутори сматрају да без тога није могуће привредни опоравак, па подсећају на лекара који убеђује пацијента да је једини начин да се његова болест излечи то да он претходно умре. Да уништимо државу да би се она економски опоравила под окупацијом.

Макроекономску стабилизацију замишљају тако што би нека имагинарна нова влада по њиховом укусу већ у старту добила краткорочни инострани зајам од пола милијарде долара и на њему засновала конвертибилност динара и стабилност курса, како би промет девиза био сасвим слободан и при курс потпуно укинута. Друга мера им је конструиван дијалог и ефикасно преговарање са бившим југословенским републикама по питању наслеђа, како би се дочепали девизне и златне квоте. Трећа мера је убеђивање власника приватних рачуна у страним банкама да своје паре врате у земљу како би оне постале део званичних девизних резерви. Ове три мере су са економског и правног становишта потпуно небулоза. Првим се не даје одговор од кога ће се узети новац, друга представља капитулацију у преговорима око сукцесије и одустајање од међународно-правног контингента државе што проузрокује читав низ основних егзистенцијалних опасности, а поводом треће се не даје објашњење како би се убеђивање власника новца вршило.

С тог аспекта прокламовани циљеви су само списак лепих жеља, поготово исплата старе девизне штедне, враћање спољног дуга, ниска инфлација, слободне каматне стопе, обнова домаће штедне, смањивање јавне потрошње и пореских терета и решавање проблема незапослених. И враћање старе девизне штедне првенствено би се обављало на темељу страних кредита и очекиваног раста девизних резерви. За повратак у састав међународних финансијских институција предвиђа се процедура пријема, попут оне које су прошле бивше југословенске републике. У свему томе рационално је само залагање за укидање увозно-извозних контингента и уједначавање царинских стопа за све привредне субјекте и грађане, изједначавање услова улагања за домаће и стране инвеститоре, као и за брзу, обавезну и социјално прихватљиву приватизацију. Али, после тих неколико смислених реченица, наилазимо на залагање за реституцију некад давно национализоване имовине, што је у целисти немогуће, партијално неправедно, правно неопорављиво а у друштву би тек изазвало прави хаос.

У самом Програму радикалних економских реформи има доста сегмената који су стручно и квалитетно обрађени, али очигледна полазна политикантска тенденциозност напросто морално деградира и неке у научном и стручном смислу здраве идеје. Тако је, на пример, јасно и прегледно сагледана улога предузетништва као моторне снаге развоја. Самоиницијативни приватни сектор је динамичан и флексибилан, најживаји у процесу излагања економским искушењима и политичким притисцима. Приватници су и даље дискриминисани у многим областима привредног живота, поготово кад је реч о кредитирању, учешћу у контингентима, неједнак третман у извршавању законских обавеза и судских пресуда, као и у односу државних органа.

Стабилност динара зависи од емисионе политике, раста цена, девизних резерви, извоза и домаћег и међународног кредибилитета Народне банке

б) Иницијатива Мила Ђукановића

У априлу 1998. године Мило Ђукановић јавно иступа с програмом економских и друштвених реформи, да би се избегао економски колапс, социјални бунт и политички распад. Он унутрашњу кризу и претње сукобима види као последицу међународне изолације и ламентира због недостатка политичког "консензуса на нивоу земље о нужности хитне реинтеграције Југославије у међународну заједницу", односно одсуства политичке воље на савезном нивоу да се о томе разговара. Ђукановић једину перспективу види у Европи као нашем једином могућем избору, тврдећи да нашу земљу не угрожава никакав сепаратизам, него економско застојање. Као да смо ми сами криви за изолацију, као да нам та изолација из јасних политичких разлога није наметнута. Ми би у Европу, а Европа нас неће док нам не отме, у садашњој фази Косово и Метохију, а у следећим и многе и друге територије. Као да од наше воље зависи да ли ћемо у Европу!?

Незавидно економско стање земље није тешко констативати и констатацију аргументовати, али кад се једини излазак види у интеграцији у међународне организације, Ђукановићу недостаје анализа услова који нам се на том плану постављају. А цена је јасна. Потпуна капитулација на плану заштите кључних националних и државних интереса. Следећа Ђукановићева констатација најупечатљивије сведочи каква му је лична мотивација и даља стратешка политичка оријентација: "Без демократизације друштва нема решења ни за акутни проблем Косова. Тражење решења у оквиру границе Србије и Југославије могуће је само у условима опште демократизације у земљи. Поигравање са емоцијама грађана и подријавање националних осјећања позивом на општи

референдум о томе да ли међународна заједница треба да помогне у тражењу излаза за Косово, није ништа друго него тражење зла и по већ утврђеном методу омаловажавања свјетских центара одлучивања. То заиста може довести до трегедије."

Три основа метода решавања проблема које наводи Ђукановић једноставно се не могу у догледно време у потпуности применити. Либерализација спољнотрговинске размене у условима санкција значи пад извоза и повећање увоза, а ми бисмо морали увоз да царинском политиком сведемо на ниво извоза и то ургентно. Слободни трансфер капитала уопште не зависи од наше воље. Управо је Европска унија забранила инвестиције у Југославији из чисто политичких уцењивачких разлога. Либерализација мора да се врши и врши се постепено. Нагли потези би изазвали хаос. Када је реч о Ђукановићевим ургентним међународним иницијативама оне су једноставно немогуће. Ђукановић тражи да нам Европска унија буде водећи стратешки партнер, а Европска унија неће док не капитулирамо пред западним политичким уценама. И сам Ђукановић говори о прецизно дефинисаним условима које нам је поставила Европска унија, али се нада да би се они могли флексибилно тумачити и градуалистички испуњавати: "1) омогућавање повратка избјеглица, 2) репатријација држављана који илегално бораве у земљама Европске уније, 3) поштовање мировних споразума, укључујући сарадњу са Трибуналом за ратне злочине, 4) ангажман на демократским реформама и поштовање људских и мањинских права, 5) одржавање слободних и поштених избора и поштовање њихових резултата, 6) непостојање дискриминаторног третмана или прогона мањина од стране власти, 7) непостојање дискриминације или прогона независних медија, 8) спровођење првих корака у економским реформама, (приватизација, укидање неких контрола цијена), 9) доказана спремност за развој добросусједских односа, 10) усклађеност споразума СРЈ и Републике Српске, односно споразума Федерације БиХ и Хрватске са Дејтонским споразумом. За СРЈ се постављају још два допунска услова: а) сарадња на спровођењу Дејтона када је ријеч о БиХ, укључујући и питање изручења ратних злочинаца Хашком трибуналу, б) стварни дијалог са косовским Албанцима, закључење споразума о сарадњи и давања "широког степена аутономије Косову", који превазилази стандарде у погледу поштовања људских права." Слични су услови повратка у Уједињене нације, ОЕБС, Међународни монетарни фонд, Светску банку итд. Реч је заправо о једном једином услову, пристанку да се успостави западњачки протекторат над Савезном Републиком Југославијом.

в) Катастрофичне визије америчког Министарства финансија

У августу 1998. године америчко Министарство финансија објавило је сопствену анализу стања у југословенској привреди с очигледним далекосежним политичким амбицијама када се покушава постићи ширење крајње катастрофичне слуге ситуације. Стање у Србији се процењује као крајње негативно, уз економску стагнацију, кашњење тржишних реформи, велика оптерећења која проузрокује косовскометохијска криза и обновљене санкције западних земаља. Као позитиван пример се истиче Црна Гора због реформске политике и убрзане приватизације, па се чак најављује преносење капитала из Србије у мању федералну јединицу. Низак ниво производње, висока стопа незапослености, раст инфлације, смањење девизних резерви, велики буџетски дефицит, јавни дугови, уз најављени курс девет динара за једну марку крајем године, показују да се елементи реално тешке привредне ситуације комбинују са жељама највеће светске силе да што пре пропаднемо и нестанемо.

Уместо стручне анализе направљен је заправо политички памфлет с циљем да се међу грађане Југославије убаши панично или у најмању руку дефетистичко расположење и венгачки креира свест о бесциљности и бесперспективности чувања Косова и Метохије. Упркос свим негативним показатељима, ове године привредни раст у нашој земљи ће

бити најмање 8%, а забележена је већа стопа раста извоза него увоза. За четвртину је смањен платни дефицит.

Домаћа економска наука је јединствено реаговала у погледу давања ниске стручне оцене раду америчких експерата, али су се овде економисти диференцирали по питању прогноза даљих економских кретања. Институт друштвених наука својом анализом је показао неадекватност методологије и полазних показатеља америчких аналитичара, али као да је настојао сопственим прорачунавањима заштитити катастрофичност визије.

Извештај америчког Министарства финансија са научног аспекта крајње је нестручно и несозбиљно направљен, а кад анализа стопа привредног и посебно индустријског раста покушавају дати релевантну процену економских ефеката и даљих привредних трендова, испоставља се да подлога није адекватна и да су аутори изгубили из вида многе битне моменте, а посебно нису сагледали ефекте постхиперинфлативног опоравка из 1994. године, и ад хок прилива средстава из 1996. и 1997. године, посебно од продаје дела Телефонске компаније. Индустријска производња је на нивоу од 40% оне из 1989. године. Губици се повећавају и све више огољавају структурне привредне деформације, наслеђене из претходних система. У тржишном смислу услови производње још нису регуларни јер су оптерећени неподношљивим диспаратом цена, зеленашким каматама пословних банака, застарелим пореским системом који није селективан у одређивању пореских обвезника ни конзинстенан у наплати дажбина, поготово кад је реч о великим државним или друштвеним фирмама. Политика заштите појединих привредних грана или појединачних производних капацитета често је мотивисана политичким а не економским критеријумима.

Социјалне обавезе државе су теже подношљиве, а корисници буџета не могу рачунати на испуњење свих законских обавеза државе према њима. С друге стране, држава је недовољно рестриктивна у прописивању буџетских обавеза и неспремна да радикалније смањи број корисника. Незапосленост и даље расте, а посебно фиктивна запосленост. Унутрашњи дугови су опет превисоки иако је хиперинфлација из 1993. године практично анулирала њихов динарски део. У акумулацију се све мање новца издваја; а обртна средства се троше за покривање режијских трошкова. У најпривлачнијим и најперспективнијим привредним гранама успостављени су монополи на којима egzистенцију заснивају паразитски слојеви. Увоз савремене технологије је веома успорен и посустаје у неравноправној утакмици са увозницима дувана, бензина, алкохола или жвакаћих гума.

Време се троши на стерилне концепцијске расправе, а недостaje креативна снага којом би се изградио комплексан програм опоравка који би се заснивао на тржишним принципима, а истовремено садржао виши степен социјалне подношљивости. Док су биланси предузећа и банака неуравнотежени, платни биланс негативан, трговински дубиозан, а биланси запослености и инвестиција неподношљиво ниски, не може се очекивати позитивна стопа индустријског раста, а камоли она која би максимално искористила објективне могућности и задовољила реалне потребе. И када се у неким сегментима успе повећати износ, онда је то редовно у сфери експорта сировина и полуфабриката на све нижим фазама израде. Прескупа је организација производње, недостaje рационализација производног процеса а сувише је ниска стопа продуктивности чији је један од разлога вишак запослених. Порези су превисоки, као и камате, а закаснеле девалвације динара праве пометњу у сваком покушају да се уравнотежи увоз и извоз.

Констатује се да се тржишно неодржива привредна структура из политичко-социјалних услова чува кроз компензационе аранжмане са Кином и Русијом, распродајом природних ресурса и дугорочних концесија. Остали су бројчани показатељи привредног раста, увоза, извоза, курсних разлика, кредитних потенцијала, каматних стопа и девизног курса. Оно што, изгледа, вајни експерти нису у стању да уклопе у своје пројекције, је несумњиви годишњи раст производње у Србији и производни пад у Црној Гори.

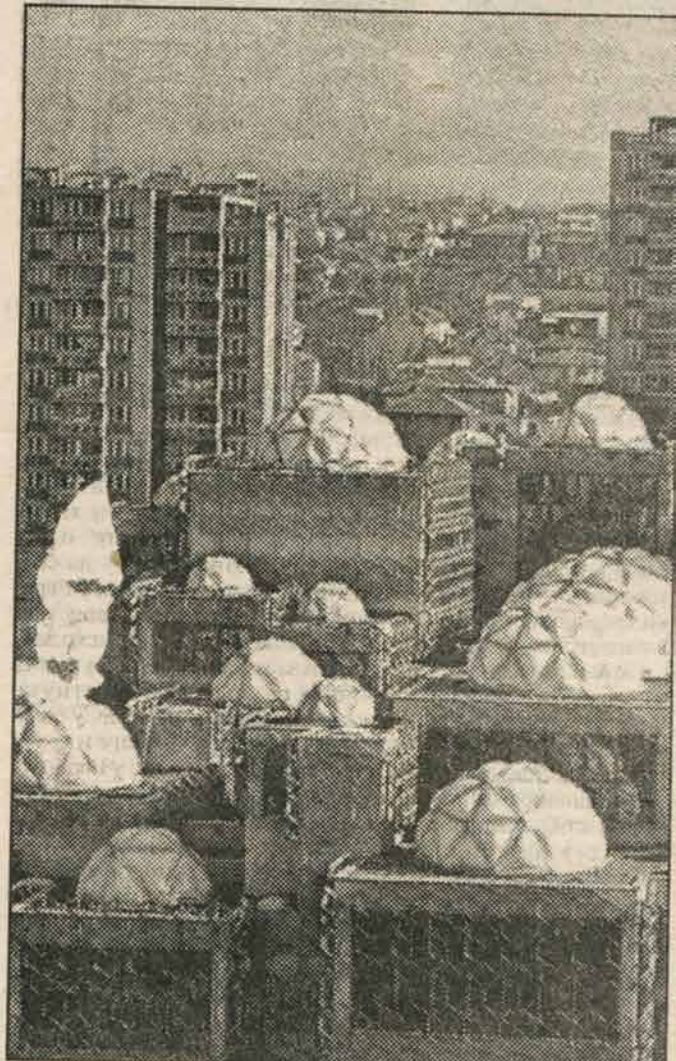
7. Конкретни стабилизациони потези владе народног јединства и економске перспективе друштва

Један од основних проблема нашег правног поретка је прецизност и несистематичност, парцијалност нормативности и нејасност правних норми. Да би норме биле свима доступне и претња санкцијама произвођача превентивне ефекте, оне морају бити јасно, једноставно и прецизно објашњене и свима доступне. Међусобно се не смеју налазити односима колизије. Зато развијена демократска друштва настоје да проведу скоро свеобухватну кодификацију.

Језички стил, једноставност и лапидарност правних норми морају закон учинити разумљивим и јаснијим не само образованим правницима него и просечним грађанима, свијом писменијим људима. Свака непотребна и сувишна реч мора бити искључена, а компликоване правне конструкције избегнуте. При томе нормативисти и правни догматисти инсистирају на прецизности, што је погрешно јер широк и елегантне формулације омогућавају лакше прилагођавање правне норме друштвеној стварности која се непрекидно мења. Да би била дуговечна правна норма не сме бити буквална и стриктна, него треба да садржи до краја јасан принцип којим ће се тумач руководити у пракси.

а) Ревизија пореског система

Влада народног јединства уз помоћ експертских тимова скоро осам месеци преиспитивала је пореске прописе и вршила детаљну анализу функционисања пореског система. Циљ нам је био да постигнемо значајно растерећење зарада да опорезивање буде сразмерно економској снази и да тако

Приштина: Европа неће СР Југославију док јој не отме, у садашњој фази, Косово и Метохију, а у следећим фазама и друге територије

звану сиву економију обухватимо фискалним обавезама. Плате су опорезиване по прогресивној стопи од 15 до 30%, а Влада је Народној скупштини предложила измену по којој је уведена јединствена пропорционална стопа од 14%. Усвајањем тог закона у мају 1998. године пореско оптерећење зарада смањено је са 124% на 98%. Новембарским пакетом измена пореских закона постигнуто је проширење круга пореских обвезника, равноправност свих привредних субјеката и својинских облика, а битно су смањене могућности шпекулација, избегавање обавеза и функционисања сиве економије. Принципи социјалне правде много су утемељенији у пореском систему, а порески терет равномерније распоређен сразмерно економској снази обвезника.

Снижена је стопа пореза на добит предузећа са 25% на 20%, али су зато укинуте неке пореске олакшице попут ослобађања за новооснована предузећа која се баве осигурањем и трговинским финансијским услугама, а смањене су олакшице на инвестициона улагања, изузев кад је реч о улагању страног капитала. Прецизирањем расхода у пореском билансу смањује се могућност избегавања пореских обавеза кроз вештачко повећање и нагомилавање трошкова производње и пословања.

Повећани су порези за стамбене зграде и станове у којима не станују власници или чланови њихови породица, нити их издају у закуп, као и порез на право коришћења градског грађевинског земљишта површине од преко 10 ари по једној парцели. Уведен је порез на укупан годишњи приход грађана већи од 72.000 динара, а укинут систем годишњег синтетичког опорезивања који државни органи ионако нису могли да реализују у пракси. Уведен је и порез на додату вредност у сфери производње и услуга, дефинисана јединствена стопа пореза на промет, а повећане су акцизе на луксузну златну робу. Уведене су акцизе на вештачка безалкохолна пића и синтетичка горива и мазива. Укинуте су олакшице за наплату акциза и пореза на промет у фри-шоповима, осим на аеродромима и лукама. Као битна новина уведено је плаћање пореза на промет моторног бензина, дизел горива и ложиља одмах на граници или у производњи чиме се сузбијају многе нелегалне трансакције, шпекулације и шверц. Порез на промет плаћају директно увозници или произвођачи а после је промет сасвим слободан.

Порез на промет грађевинског материјала плаћа се у свакој фази промета, уз одбитак плаћеног у претходној фази, и тако све до крајњег потрошача. Тако се сузбија избегавање плаћања, а смањењем пореске стопе олакшава испуњавање пореских обавеза, док се порез на грађевинске услуге потпуно укида. Порез на промет одеће, обуће и средстава за хигијену диже се на 20%, с тим што се Влади даје право да ту стопу за 50% смањи кад је реч о домаћим произвођачима. Акције стечене по основу уписа и куповине с попустом у процесу својинске трансформације ослобођене су пореза на имовину у временском периоду три године од дана стицања те имовине. Предузећа која имају раднике на постојима у иностранству, порез на доходак плаћају на основу домаћег колективног уговора и претпостављене плате да тиражирају раде у земљи.

Закон о јавним приходима комплексно одређује ово питање и што је веома важно, ексклузивно, јер искључује могућност да се они облици прихода који њиме нису успостављени уведу у систем. Нико осим Народне скупштине не може да уведе фискалне и парафискалне обавезе. Сада би требало концентрисати систем јавних расхода како се више њихово финансирање не би могло вршити мимо буџета. Ванбуџетско финансирање е нормно повећава јавне расходе. Из тих разлога законом се уводи општи биланс јавних прихода и расхода који влада доноси пре усвајања буџета и финансијских планова у сфери социјалног осигурања. Увођење бруто буџета ипак је одложено за 1. јануар 2000. године јер је потребно извесно време за целовите припреме, пре свега кад је реч о појединим фондовима који су до сада деловали самостално у односу на буџет.

То подразумева постизање много већег степена ефикасности при наплати јавних прихода кроз порезе, таксе и доприносе. Већа ефикасност се може постићи реорганизацијом надлежних државних органа, њиховим стручним осно-

собљавањем и дисциплиновањем. Огроман број предузећа и системски избегава плаћање фискалних обавеза. Ако се ту заведе ред онда ће ефекти смањивања пореза на добит са 25% на 20% бити веома стимулативни за привредни развој, с тим што је већ одавно уочена нужност постављања лимита на трошкове које закон признаје као расходну ставку и искључује из пореског биланса. Истовремено је неопходно редуковати могућности пореског ослобађања и стицање права на олакшице. Висина расхода се ограничава код трошкова инвестиционог одржавања и одлагања ревалоризационих прихода, као и код фонда ризика од могућих пословних губитака и трошкова рекламирања и пропаганде. Пореско ослобађање је укинута за новооснована правна лица из области трговине, банкарства и осигурања, па се укупни број ослобођених од пореских обавеза радикално смањује. За улагање у основна средства, куповину акција, деоница и обвезница јавног зајма пореске олакшице су ограничене на 50% пореске основице. Уведена је и забрана продаје у одређеном року за сва основна средства која су набављена уз пореске олакшице, док се на тај начин уштеђени новац не уплати на одговарајући фискални рачун.

Уредна наплата пореза на промет и акцизе ипак пружа највише основа за снижавање пореске стопе. Ширење круга обвезника и снижавање пореске стопе, уз ефикаснију на-

Нико осим Народне скупштине не може да уведе фискалне и парафискалне обавезе

За 1999. годину Влада Србије планира значајно смањивање учешћа јавне потрошње у друштвеном производу

плату, треба да буде основни оријентир и наредних реформи пореског законодавства, усаглашавање савезног са републичким, кодификације правних норми и поједностављене система наплате. Досада привилеговани имали су веће фискалне обавезе, а перманентно гушени добили би шансу за предах.

б) Буџетске рестрикције и слободнији платни промет

Србијански буџет за следећу годину је изразито рестриктиван и за 20 индексних поена заостаје за реалним овогодишњим износом, што би према очекивањима, требало да допринесе општој ценовној и валутној стабилности, али и да подстакне привредни раст јер се смањује учешће јавне потрошње у друштвеном производу. Уколико се одрже сва буџетска ограничења и избегне ребаланс, један од неопходних елемената за подстицање и на дужу стазу одржавање макроекономске стабилности биће реализован изменама Закона о платном промету, укидањем Службе друштвеног књиговодства, односно Службе за платни промет, и усмеравањем промета према пословним банкама. Тако би се ослободило успешним привредним субјектима самостално располагање сопственим новцем и капиталом, уколико редовно измирују све законске обавезе према држави или уговорене обавезе према партнерима према приоритетима који подразумевају одређени инструмент плаћања. Контролу промета треба да обавља Народна банка и недопустиво је постојање неке друге институције која би стајала и изнад емисионе банке и изнад целог банкарског система. У противном,

политички фактор се појављује као административни субјект креирања и употребе новца и капитала, најчешће на читоволунтаристички начин и без увида владе или парламента. Само Народна банка би требало да буде емисиони центар а емисија новца се не сме дозвољавати ни Заводу за обрачунање и плаћања, ни пословним банкама. Минусни салдо се једноставно мора елиминисати као финансијска категорија и спречити пласирање фиктивног новца и кредита без покрића. Свака банка мора сама да прати стање свога рачуна и у сваком моменту на компјутерском екрану да има тренутни салдо. Истовремено, пословна индискреција и ограничавање располагања капиталом неспојиви су са модерним принципима банкарског пословања. Рачуни увек морају бити без прекорно чисти.

Неопходно је да грађани и правна лица имају искључиво текуће рачуне код пословних банака и да се не би ограничавали на само један рачун, морају имати сопствену шифру идентификациони или матични број, који би их пратио свим банкама, а централни компјутер би у сваком тренутку могао регистровати у колико банака су отворени рачуни какав је салдо на њима. Све пословне банке морају имати жиро-рачун код Народне банке, како би она у сваком тренутку остваривала увид у њихово пословање. Тако контролна менаџерска функција постаје крајње поједностављена, јасна и прегледна.

в) Подстицање малих и средњих предузећа

Уместо улагања у нерационалне мастодонте, код свих озбиљних економиста одавно је сазрело уверење о незахтељивости форсирања и подстицања развоја малих и средњих предузећа као незамењивог фактора превазилажена економске кризе, обнављања производње и повећања стопе запослености. То је посебно значајно у процесу транзиције кад самоникло предузетништво као највиталнији део привреде треба да избије у први план концентрације власничких права и одговорног руковођења економским потенцијалима чији основни мотив мора бити профит, а не политичка воља или политикантски циљ. У таквим предузећима много је лакше реализовати процесе модернизације производње и услуга успешније се обавља трансфер савремене технологије, забилазе санкције и блокаде, а и успешнија је селекција менаџерских кадрова на основу чисте конкуренције. И код њих је изражен проблем недостатка инвестиционих средстава али се зато кредитирање може вршити на основу хипотекарних зајмова, што обезбеђује гаранције кредиторима, привремено пословним банкама.

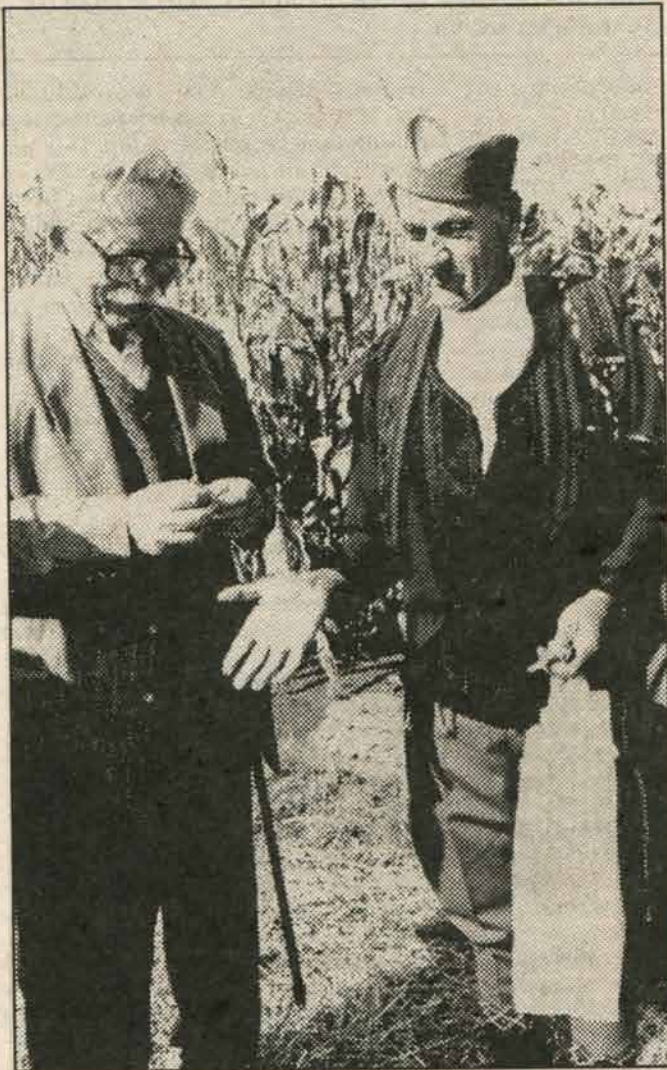
Државне инвестиције се морају ограничити на стратешке инфраструктурне субјекте, а приватизација друштвених предузећа идентификујући напоскон њихове власнике омогућавајући легалне облике преношења власничких права, повећава привредну мотивацију и отвара нове кооперативне могућности, што се у укупном исходу изражава кроз интензивније коришћење машина, опреме и пословног простора. Држава би са своје стране учинила много на подстицању развоја малих и средњих предузећа већ смањивањем административне процедуре приликом њиховог оснивања и поједностављењем операције контроле и модела обрачуна пореских и других фискалних обавеза.

г) Робни билансни и аграрни буџет

Иако Споразум о специјалним паралелним односима између Савезне Републике Југославије и Републике Српске још није ратификован од стране надлежног државног органа Босне и Херцеговине, он се у пракси већ великоком реализије, а у економској сфери он се посебно изражава кроз постизање слободног међусобног промета роба и услуга, уз билансна усаглашавања цене пшенице, брашна, вештачких ђубрива и других роба чију производњу дотира или регресира држава, па се не може сматрати производњом у правом смислу речи. Балансирање подразумева режим сагласности како би се спречило да се део тих роба шверцским каналима пласира на трећа тржишта, где, поред наведених роба, посебан интерес постоји за куповину живе стоке, меса, кукуруза и сирове коже. Билансне количине су потпуно

усаглашене са стварним потребама Републике Српске, и повремено обухватају уље, меласу, резанце од шећерне репе, уљане погаче, сточну храну, млеко и цемент. Неопходно је што пре створити услове да се сва ограничења ове врсте укину и промет свих роба буде слободан, али то пре свега зависи од способности царинских органа Републике Српске да спрече реекспорт ових роба из Србије у Муслиманско-Хрватску Федерацију или Хрватску. С друге стране, у Србији треба променити метод стимулisanja пољопривредне производње тако што би се уместо регреса, премије и сличних донација ишло на смањивање пореза, укидање царина на вештачко ђубриво итд. Наш интерес мора бити форсирање што већег извоза хране и осталих роба по производним ценама, а не депресирање цена које од права на извоз ствара привилегију. Један од кључних услова да се то постигне је и потпуно укидање антимонополске уредбе.

И ове године Влада ће више од милијарду динара уложити

Влада ће уложити више од милијарду динара у пољопривреду

ти у аграрни буџет, али је неповољно то што половина суме одлази на премије и регресе, уместо да се цела сума концентрише на развој здравствене заштите животиња, стручних пољопривредних служби, шумарства, уређење пољопривредног земљишта, вишенаменско коришћење воде и заштиту од града. Премије за млеко износе 362 милиона динара. Ту суму је боље исплатити кроз повећане дечје додатке или бонове за куповину млека, а његове цене учинити потпуно слободним. Тако би се елиминисале и све злоупотребе новца на основу лажних производних евиденција. С друге стране, могли би се укинути сви порези на промет млека. Развила би се за врло кратко време читав мрежа

малих произвођача и трговаца, снабдевање би било неупоредиво боље, а улога државе свела би се на контролу квалитета и санитарно - хигијенских услова. На овај начин се концентрише право на социјалну помоћ и спречава да и богати грађани млеко купују по регресираним ценама, а међу произвођачима као и међу трговцима постојала би слободна конкуренција која би уравнотежила цену млека. Тако би се елиминисали садашњи посредници који на различите начине задржавају и користе државни новац на име премије.

д) Смањење јавне потрошње

За следећу годину Влада Србије планира значајно смањивање учешћа јавне потрошње у друштвеном производу, како би се повећала домаћа акумулација, и ако се планска пројекција реализује, после дужег времена то учешће би се svelo на износ који је испод 50%. Финансирање појединих институција и права грађана у јавној потрошњи која односе њен лавовски део мора се реструктурирати и рационализовати. Али, то подразумева и легализацију сиве економије и њено опорезивање. Државни органи и институције мораће да примене ригорозније мере штедње у домену материјалних трошкова и инвестиција, а уштеђена средства биће једини извор повећања зарада запослених, како би се управо они мотивисали за што веће уштеде.

У пројекцији економске политике одржање ценовне стабилности се сматра најважнијим стабилизационим циљом и искључује инфлација као циљна категорија како би се она svela на најнижу меру, сузбили захтеви за повећањем јавне потрошње и избегло планирање унапред повећања цена као омиљеног метода решавања унутрашњих проблема предузећа због лошег руковођења, застареле технологије или превазиђеног модела организације рада. Због тога се мора водити и крајње рестриктивна монетарна политика и завести строга финансијска дисциплина.

У првом кварталу следеће године уопште се не би повећавала количина новца у оптицају, а касније би се усклађивала са степеном остваривања стабилности цена, реалним показатељима раста економских активности и евентуалним повећаним приливом девиза. Каматна стопа, и есконтна и она коју обрачунавају пословне банке, морају у реалном износу бити позитивне, али не и претеране као што је сада случај. Девизни курс и даље мора бити фиксиран, али и реалан, јер укупна привредна ситуација, поготову стање у финансијском сектору, не дозвољавају флукутирајући курс без огромних ризика за економску стабилност. Упоредо с тим морају се даље смањивати фискална оптерећења плата, која су иначе у мају месецу пала са просечних 124 на 98 индексних посна.

Држава и фондови се морају дисциплиновати да исплаћују само оно што им се обрачуна као реалан приход. Аутоматска индексација исплата носиоцима јавне потрошње једноставно је више недопустива. Суштина антиинфлационог деловања је у контроли јавне потрошње и рестриктивној монетарној политици, па се мора пружити шири простор за слободно формирање цена роба и услуга, а првенствено кроз даље смањивање броја роба чије се цене контролишу по фамозној антимонополској уредби. Само цене инфраструктурних производа морају остати под контролом, али кроз стално и упорно уклањање диспаритета. Смањивањем броја посредника и редовним интервенцијама из робних резерви треба чувати стабилност цена основних прехранбених производа, док цене електричне енергије и и нафтних деривата треба да буду једна од полуга регулисања укупне привредне ситуације.

На савезном нивоу је потребно што пре емитовати државне обвезнице на основу старе девизне штедње како би се оне могле, као средство плаћања, користити у процесу приватизације и откупу пословног простора и грађевинских плацева, као и донети закон о инвестиционим фондовима преко којих би се концентрисала акционарска права и закон о финансијским тржиштима, како би се регулисала купопродаја акција и деонича.

СПРЕГА НАУКЕ И ПАТРИОТИЗМА

Још један српски радикал са највишом академском титулом, Љубиша Стојмировић, народни посланик Српске радикалне странке, први магистар на организационо-кибернетском смеру Факултета организационих наука, промовисан је у доктора техничких наука

У свечаној сали Ректората Београдског универзитета, 10. новембра 1998. године, магистар Љубиша Стојмировић промовисан је у доктора техничких наука. Тог дана је највише академско звање стекло 12 магистара који су уписани на листу од преко 9.700 доктора наука регистрованих у аналима Универзитета у Београду - петоро на Факултету организационих наука и седморо на Електротехничком факултету. Промоцију је водила проректор Београдског универзитета проф. др Маја Леви Јакшић, а чланови председништва су били декан Факултета организационих наука проф. др Ђорђе Малешевић и декан Електротехничког факултета проф. др Влада Теодосић. Наравно, ту су се нашли и пријатељи нових доктора наука да им први честитају и поделе са њима срећне тренутке. Љубишу Стојмировића, иначе посланика Српске радикалне странке, поздравиле су бројне страначке колеге.

Нови доктор техничких наука, Љубиша Стојмировић, рођен 1950. године у Београду, диплому Факултета организационих наука је стекао на организационо - кибернетском смеру 1978. године и исте године уписао постдипломске студије на смеру организација наука, као студент прве генерације у класи проф. др Драгољуба Болрожића. Са одбраном магистарског рада под називом "Циљеве производне радне организације" постао је први магистар на овом смеру. Испрва је радио као професор у средњој економској школи у Грошкој, а од 1985. године ради у поморској агенцији "Југоагент" у Београду.

Оријентисан према проблематици коју је обрадио у свом магистарском раду, наставио је са истраживањима циљева организационих система и припремио их за штампу. Ускоро треба да се појави књига, сада већ доктора наука Љубише Стојмировића, у издању ЗИ-ПС-а.

Истраживачки рад му тек предстоји, како сам каже, али је на неки начин ипак заокружен пре седам месеци, када је успешно одбранио докторску дисертацију којом је стекао право на ову промоцију. Докторском дисертацијом под називом "Систем пословних циљева производног предузећа" Љубиша Сто-

јмировић је на 124 стране обрадио основну тему, систематизовао је у пет поглавља и на крају, у закључку, изнео најзначајније резултате до којих је дошао приликом истраживања. О теоријским вредностима и практичном значају овог рада говорио је том приликом и проф. др Милош Рајков у улози ментора. Тема је свакако занимљива и неминовно је познавање ове проблематике за свако друштво које жели да се посвети темељитијем, али и бржем развоју, без промашаја и пропуста. Ако се имају у виду читави научни тимови који су ангажовани на проучавању циљева ради усмеравања предузећа и на изради детаљних анализа у развијеним земљама, јасно је да су наука и успешна пракса у све јачој спрези.

Бројка од преко 9.700 доктора наука на Београдском универзитету, који ове

године слави 160 година постојања, показује колико је наших високошколара озваничило свој рад титулом. То је интелектуални део друштва чији је квалитет и у свету признат и тражен. Преостаје само, како је на завршетку промоције, честитајући новим докторима наука рекла проректор Београдског универзитета, проф. др Маја Леви Јакшић, "да наставе са својим научноистраживачким радом у посебној мисији непрекидне и веома тешке борбе за очвршћавање недовољно јаким нити и веза између науке и успешне праксе".

Др Љубиша Стојмировић, посланик Српске радикалне странке, постављајући себи исти циљ - рад за добробит свог народа и своје земље, испунио је своја интелектуална и идеолошка стремљења.

Др Љубиша Стојмировић

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: Српска радикална странка, како смо и најавили, упутила је званичан допис свим посланичким групама у Већу грађана и Већу република Савезне скупштине, председницима Већа, председнику Савезне владе и председнику Савезне Републике Југославије да се покрене иницијатива да Савезна Република Југославија постане пуноправан члан Савеза Русије и Белорусије. Ми сматрамо, у овим критичним тренуцима кад се наш народ суочио са огромном опасношћу агресије бомбардовањем, напала најмоћнијег пакта савременог света, да су се две, традиционално пријатељске државе показале као искрени савезници, као пријатељи у правом смислу речи.

Такође, очигледно је да ће западне силе још дуго водити непријатељску политику према нашој земљи, да не презају од најдиректнијих и најотворенијих злочина и да су велике заблуде свих оних који мисле да се Запад може одобрљивити, да се Запад заиста руководи принципима слободе и демократије.

Од тога нема ништа. Западне силе су одлучиле да нашу земљу униште, а ми нашу земљу морамо сачувати. Морамо развијати максималне пријатељске односе са онима који нам у томе могу помоћи, а којима ћемо и ми помагати,

који искрено мисле да треба избећи овакав начин решавања међународних проблема, овакав метод руковођења међународним односима какав је данас на делу.

Ми смо убеђени, судећи по расположењу шире јавности, грађана наше земље и свих патриотских политичких партија, да ће наша иницијатива бити општеприхваћена у нашој земљи и да ћемо наићи на одговарајући одзив званичних органа Русије и Белорусије. Недавно су овде, у Београду, боравиле и делегације руских и белоруских парламентарца, у којима су били представници свих парламентарних политичких странака и врло брзо, лако и једноставно смо се сложили да је ово перспектива наших односа, а Српска радикална странка се залаже у принципу и за увршћивање Савезне Републике Југославије у Заједницу Независних Држава. Делегација Савезне скупштине, коју ћу ја предводити, отпутоваће 31. октобра на заседање Парламентарне скупштине Савеза Русије и Белорусије. У делегацији ће бити представници парламентарних странака и ми ћемо својим учешћем на овој скупштини, за сада само у форми посматрача, изразити вољу нашег парламента и жељу да се ти односи што успешније, што брже

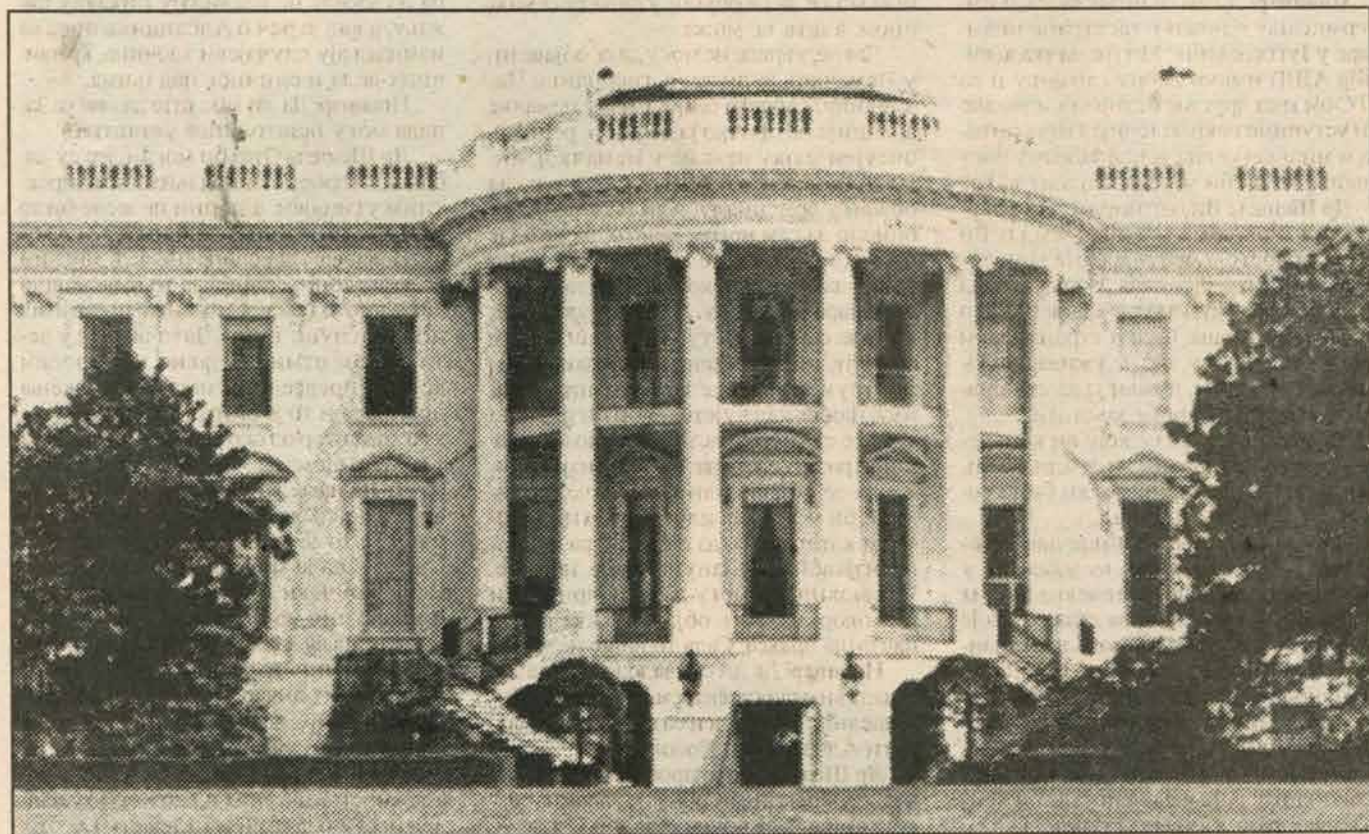
развијају и да се што пре институционализују. То је наш стратешки циљ.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: С обзиром да је Влада Југославије потписала споразум са НАТО снагама, да ли мислите да ће Русија и Белорусија прихватити земљу која има споразум са НАТО пактом о надлетању неборбених авиона изнад дела територије Југославије?

Др Шешељ: Прво, реч је о привременом надлетању. То није никакав пакт са НАТО савезом, и то није уговор трајног карактера. Друго, то надлетање не укључује само авионе НАТО пакта, него и авионе Руске Федерације и, могуће, још неких других земаља. Влада Руске федерације већ је изразила сагласност да и њени авиони учествују у надлетању. То није никакав, дакле, дугорочни пакт, то није дугорочни савез, то није ништа слично споразумима које НАТО пакт потписује са другим земаљама, под називом "партнерство за мир". И то никаква сметња не може да буде за улазак Савезне Републике Југославије у Савез Русије и Белорусије.

Новинар: Председник највеће парламентарне опозиционе странке Вук Драшковић рекао је да је то што ви радите кривично дело велелазја и да га чуди

Право јачег, Бела кућа: САД се не руководе принципима демократије

што нисте ухапшени. Можете ли то да прокоментаришете?

Др Шешел: Да ли ви још увек озбиљно држите до онога што изјави Вук Драшковић?

Новинар: Да, док је председник највеће парламентарне опозиционе странке.

Др Шешел: Прво, он није председник највеће парламентарне опозиционе странке. Српска радикална странка је и даље опозициона странка на савезном нивоу и ми смо највећа опозициона парламентарна странка на савезном нивоу. Српска радикална странка има 16 посланика у Већу грађана, Српски покрет обнове има 16 посланика у Већу грађана. Али у Већу република ми имамо 6 посланика, а они имају 4 посланика. Па можете ли ви из тога да извучете закључак ко је највећи? Ако баш можете слепо да слушате што вам неко каже, третирајући га озбиљно зато што глуми да је озбиљан, онда бар можете да се послужите малу математиком па да саберете два и два.

Новинар: Како коментаришете недавну изјаву, од пре два дана, шефа иностраних послова Рахманџина, да још није време за такав савез?

Др Шешел: Ја за такву изјаву не знам, не знам за званичну изјаву те врсте. Сви контакти које су наша странка и наши званичници имали са званичницима Русије и Белорусије били су изузетно срдачни и пријатељски и ми увек наилазимо на отворена врата у погледу оваквих идеја и оваквих захтева. А сад, не искључујемо могућност да неко мисли да је то преурањено. Свако има право на своје мишљење.

Новинар: Да ли се нови Закон о информисању односи и на стране новинаре у Југославији? Ми (немачка агенција АЛД) имамо добро сарадњу и са РТС-ом и са другим медијима, али, ако ми уступимо неки материјал који, по вашем мишљењу спада под забрану овог закона, да ли би ми одговарали за то?

Др Шешел: Ви одговарате за прекршај било ког закона у нашој земљи. Ви знате да постоје међународне конвенције о правима странаца. Наша држава поштује све међународне конвенције о правима странаца. Сваки странак који дође у нашу земљу, ако не ужива дипломатски имунитет, дужан је да се понаша у складу са нашим законима.

Друго, ја не знам на коју ви конкретно одредбу закона мислите, али не видим зашто ви не бисте могли било коме да уступате материјал.

Наш закон санкционише две ствари, две битне ствари, да не улазимо у оно што није било предмет неких широк расправа у јавности: прва ствар је да је забрањено домаћим радио и телевизијским станицама да реemitују информативно-пропагандни политички програм страних радио станица, које су владине агенције, или сличне организације под владином контролом, које имају функцију вођења специјалног психолошког рата. Када ви уступате нашим медијима неки свој материјал, наши

медији то могу да објаве и да назначе од кога су преузели материјал. Али, долазите под удар наших закона ако лансирате нешто што је измишљотина, што је лаж или клевета. Као што бисте у свакој другој земљи дошли под удар закона, па и у својој земљи, у Немачкој. И у Немачкој, колико ја знам, а био сам више пута, забрањено је лансирати лажне вести и лажне информације, увреде, клевете и тако даље. И плаћају се веома високе казне за прекршај. Онако како је то забрањено у Немачкој, забрањено је и код нас, наравно, уз одређене финесе.

Новинар: Господине Шешел, 1994. године, када сте изјавили да је Слободан Милошевић највећи криминалац у Србији, одговарали сте и били у затвору. Када бисте данас то поновили, а ја емитовао ту вашу изјаву, ко би одговарао, ви или ја?

Др Војислав Шешел: Сада бисте ви одговарали. Прво, ја нисам због тога отишао у затвор, него сам из затвора пркисао и на самом суђењу. Друго, ви знате да посланици и министри уживају имунитет. Док им се не укине имунитет, они не могу бити позвани на одговорност. Али им се може укинути имунитет и могу одговарати. Дакле, нису искључени од одговорности. Али се не може поступак водити док им се тај имунитет не укине.

А ви морате да водите рачуна о ономе што објављујете, без обзира ко је изјавио. Тако је за мене неко изјавио да сам му заклао жену, и случајно сретнем уредника и кажем му - како си могао то да објавиш, а он каже - па рекао човек. Ви морате сами да процењујете шта може да се објави у складу са законом, а шта не може.

Дакле, увреде не могу да се објаве ни у Немачкој, је ли тако, господине Павловићу? (обраћа се новинару немачке агенције АЛД) Ако ја дођем и, решимо, опсујем мајку некоме у Немачкој, ниједан немачки новинар то не може да објави у оригиналу. Али може да каже описно да сам неком нешто опсовао, је ли тако, господине Павловићу? Е, тако је и код нас. Јер код нас суд за прекршаје одређује казну. Да, то је суд за прекршаје, само је поступак убрзан у овом случају, ништа више. А ниједан други инструмент судске заштите није укинут. Дакле, кад чујете нечију изјаву, ви морате сами да будете довољно одговорни и размислите да ли таква изјава може да се објави или не. Иначе, новинари би могли да иду по психијатријским клиникама, да слушају различите изјаве и да напуне своје новине. Чак новинари могу да чују приватни разговор, па да га објаве. Таква је код нас пракса. Сада то више не може.

Новинар: Да ли сте задовољни са садашњим спровођењем споразума Милошевић - Холбрук и са ким ће преговарати Албанци на Косову?

Др Шешел: То је проблем који је отворен. Делегација Србије је спремна сваког момента да почне дијалог. Изгледало је у једном тренутку да је дијалог

почео, један састанак је већ био одржан у Приштини, па онда даље није било ништа. Ми смо спремни, а све остало зависи од албанских политичких партија. Сваког тренутка наша делегација је спремна и да путује у Приштину и да овде уприличи састанак, дијалог - како се договоримо.

Што се тиче овог споразума, ја сам свестан да ће притисци западних сила да се настављају, да ће ту бити још много проблема, да ће покушати на различите начине, додатним тумачењем, да убаци и нешто што није било у споразуму. Ви сте видели да има листова који објављују неке документе којих уопште није било у разговору, као што је "НТ плус" објавио на четири стране извештај о споразуму о полицији, који уопште није био предмет разговора. Можда Американци нешто тако спремају, ја не знам, али то још није нигде стављено на сто, а "НТ плус" то једноставно објави, лансира као да је већ уговорено. То није истина. Нико то није видео.

Новинар: Сматрате ли да ваша влада довољно чини на решењу случаја несталих колега из Танјуга?

Др Шешел: Ми чинимо све што је у нашој моћи. То очигледно није довољно. Ви знате, ти људи су отети, не зна се где, и не зна се где су одведени. Нема техничких могућности да се кућа по кућа претреса да би се они нашли. Истрага се води и надам се да ће уродити плодом и да ће новинари Танјуга који су отети бити брзо ослобођени. Видели сте већ да то уопште не изазива скоро никакву пажњу у западним медијима, као што ни убиства полицајаца из заседе не изазивају никакву пажњу, а кад је реч о Албанцима онда се измишљају случајеви злочина, кривичних дела и сличног над њима.

Новинар: Да ли мислите да ови са Запада могу нешто више учинити?

Др Шешел: Они би могли, јер су албански терористи под њиховим директним утицајем, али они не желе било шта да учине, није их брига.

Новинар: Господине Шешел, мислим да ваша констатација да то није нашло довољно одјека у страним медијима није потпуно тачна. Зато што се у вези са том отмицом јавио и господин који је председник нашег удружења новинара и то је емитовано, ја сам јуче чуо коментар од око 15 минута у вези са том отмицом.

Др Шешел: То је могуће, ја још нисам добио најсвежије информације из Немачке о томе шта немачки медији објављују, па је могуће да је накнадно у Немачкој неки публицист обезбеђен. Али оно што ме је посебно фрустрирало је чињеница да кад су и страни новинари у Приштини изразили на симболичан начин солидарност са отетим новинарима Танјуга, да су новинари CNN-а одбили да то учине. То је стварно нешто невероватно. Нажалост, то је у надлежности савезних власти, да је у надлежности републичких власти све бих учинио што је у мојој моћи да се откаже

даље гостопримство таквим новинарима. Они су директно увредили једну земљу и народ који у њој живи и показали бруталан однос према сопственим колегама, без обзира из које су државе. Сваком животом је ваљда јасно да два новинара Танјуга ни на који начин нису умешани ни у какав спор, ни у какав сукоб и да су по принципу случајности, случајне одмазде, постали жртве шиптарских терориста. И ваљда елементарна правила новинарске етике обавезују све њихове колеге, без обзира из које су државе, да изразе неку солидарност.

Новинар: Да ли мислите да ово приближавање Русији и Белорусији може утицати на удаљавање Црне Горе од Југославије?

Др Шешел: Свако приближавање Савезне Републике Југославије Русији и Белорусији не може удаљавати Црну Гору од Савезне Републике Југославије или од Србије. Може још више збијати Савезну Републику Југославију и њене чланице Србију и Црну Гору. Ви знате да смо сви ми Срби традиционално русофили, а русофилство је увек било најприсутније у Црној Гори. Тако да сам убеђен да ће у Црној Гори са посебним одушевљењем оваква иницијатива бити прихваћена.

Новинар: Да ли ће нови закон о информисању погодити штампу која излази у Црној Гори и Републици Српској, а дистрибуира се у Србији, као и новине са Запада које се овде пласирају?

Др Шешел: Овај закон није рестриктиван, овај закон није репресиван, и он не доноси никаква посебна ограничења. Овај закон је рестриктиван само у оној мери у којој штити индивидуална права и слободе човека и грађанина. А ви знате, у демократској политичкој теорији индивидуална људска права су изнад колективних. Нема слободног друштва у коме сваки појединац није слободан и заштићен у свом људском достојанству. Овај закон се односи на све медије, и на оне који се издају у Србији и на оне који се издају ван Србије. Сваки медиј чији садржај дође у сукоб са овим законом биће санкционисан.

Новинар: Синоћ сте на РТС-у рекли, тумачећи један од чланова закона, да се само за 24 сата мора доказати оно што је објављено, да је то могуће у сваком случају. Можете ли да објасните како мислите да је баш све могуће доказати за тако кратко време?

Др Шешел: Све је могуће, јер ниједан новинар не сме ништа да објави док нема у рукама доказе. Не могу се објављивати претпоставке. Рецимо, ја претпостављам да је тај и тај убица и објавим то у новинама, где то може. Ја претпостављам да је тај и тај лопов, па објавим у новинама. То не може. Нема хипотеза кад је реч о људима појединачно. Не може на насловној страни "Гласа јавности" да се најави љубавна веза Маје Гојковић и Жељка Симића. Тај новинар треба да размисли какву штету наноси Маји Гојковић у њеном при-

ватном животу и какву штету наноси Жељку Симићу у његовом приватном животу.

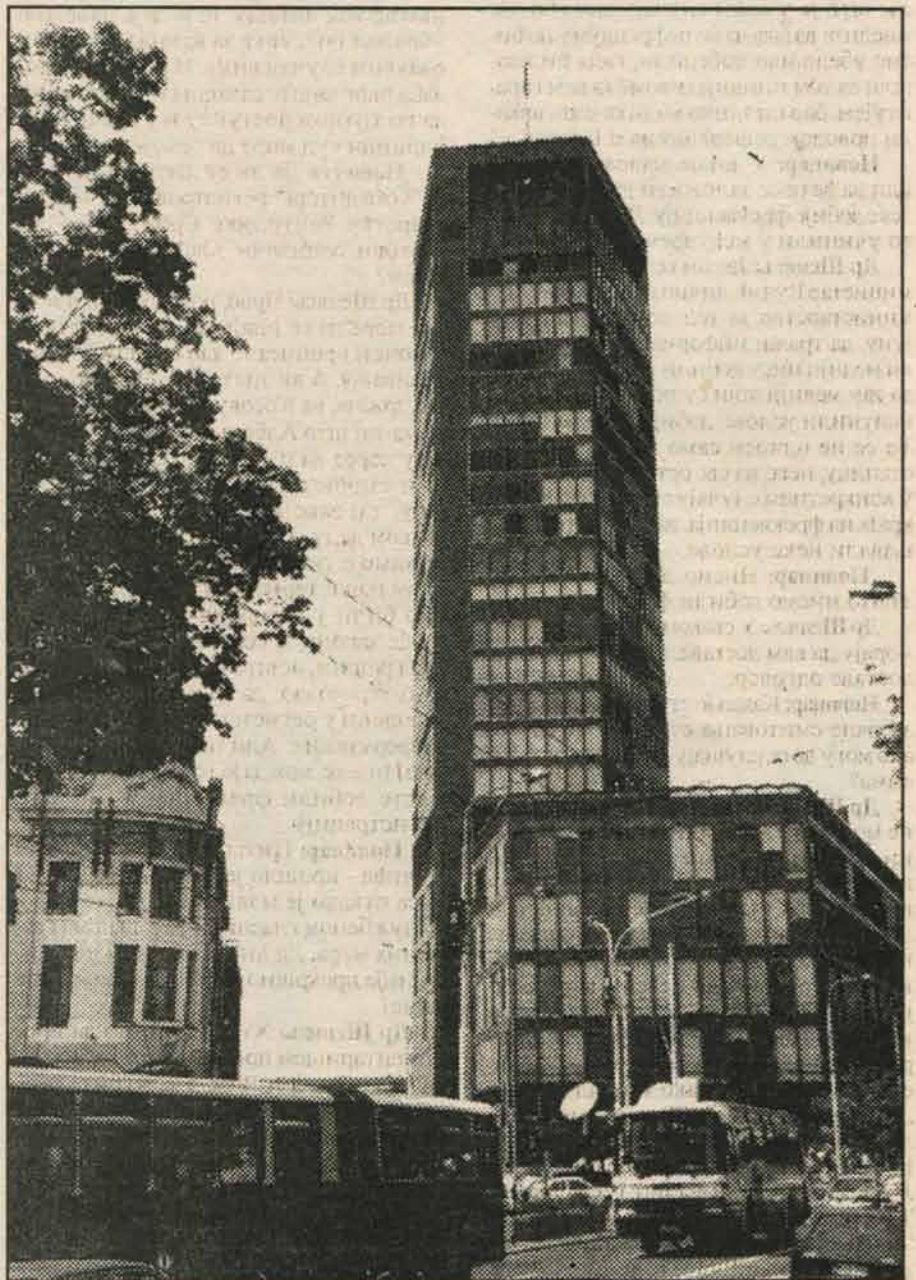
Новинар: Али, када би овај закон важио ретроактивно, како би новинари "Велике Србије" доказали за само 24 сата да је Мира Марковић црвена вештица, што чак ни инквизиција не би могла у тако кратком року да докаже?

Др Шешел: Али закон не важи ретроактивно, и у нашој земљи нема ретроактивно важења закона.

Новинар: Да ли то значи да "Велика Србија" неће више објављивати такве ствари као што је црвена вештица и слично?

Др Шешел: "Велика Србија" ће се понашати у складу са законом. Раније није постојао такав закон, а сада постоји такав закон. С друге стране, ви знате, међу политичарима су опет могуће и тешке речи и увреде и тако даље. То

је увек могуће у сваком демократском друштву. Онај коме је увреда упућена, сам одлучује да ли ће реаговати или неће. Некад политичар процењује да му је већа штета да реагује, него да не реагује. То је једна ствар, а друга је ствар новинарски професионализам, новинарска етика и правила по којима новинарство треба да функционише. Ја сам вам то дао једним упечатљивим примером. Можете чути и неку најгору псовку у нашем животу. Има још горих псовки од тога кад неко некоме мајку опсује, има још горих, али ви не можете то дословно пренети у новинама, него можете рећи - неко је вређао, неко је опсовао и тако даље. Не може ни на немачком, господине Божићу (обраћа се новинару агенције), ви то не знате, у Немачкој су још строжије казне за оваква дела, још строжије. Не знам како је у Канади. У Канади сам

ТВ Студио Б: Закон санкционише реемитовање страног програма који је у функцији специјалног психолошког рата против СР Југославије

више изучавао систем социјалног осигурања него слободу медија, али претпостављам да је и тамо слично.

Новинар: Систем социјалног осигурања је бољи него код нас.

Др Шешељ: Па ја сам га зато и изучавао, господине Божићу.

Новинар: Да ли ће питање овог савеза са Русијом и Белорусијом бити предмет и неког референдума у Србији?

Др Шешељ: Постоји Устав Савезне Републике Југославије који третира питање међународних уговора. Ако дође до склапања тог савеза, савезни извршни органи власти су надлежни, дакле, Савезна влада и председник Савезне Републике Југославије. А онда то иде на ратификацију у Савезну скупштину. Савезна скупштина је Уставом одређен орган за ратификацију свих међународних споразума, мањих савеза и прикључења конфедерацијама и тако даље, све што је у овом случају могуће. Не мислите ваљда да на референдуму не бисмо убедљиво победили, када би изашли са том иницијативом? Ја вам гарантујем, бар онолико колико смо добили поводом референдума о Косову.

Новинар: У више наврата сте рекли да ћете се заложити да Радио Индекс добије фреквенцију. Да ли сте нешто учинили у међувремену?

Др Шешељ: Ја сам се залагао, чак је министар Вучић лично ишао у Савезно министарство за телекомуникације, у јуну, да тражи информацију зашто неки медији нису добили фреквенцију, и да сви медији који су поднели захтев и испунили услове, добију фреквенцију. То се не односи само на вашу радио станицу, него на све остале, а ја не знам у конкретном случају зашто је вама ускраћена фреквенција, да ли нисте испуњавали неке услове.

Новинар: Нисмо добили одговор зашто нисмо добили фреквенцију.

Др Шешељ: У сваком случају одговор морају да вам доставе. Морају свима да доставе одговор.

Новинар: Какав је стварни ефекат ове забране емитовања страних програма, ако могу да се слушају на кратким таласима?

Др Шешељ: Прво, ми смо свесни да не можемо да забранимо све што страни центри и сервиси за специјални психолошки рат лансирају против наше земље. Али оно што је у нашој напоре можемо. А нема те државе на свету која би толерисала ово што се код нас толерисало месецима и годинама, ниједне државе. А остала је у Закону одређба, ако се постигне билатерални споразум, да се омогући такво емитовање. Дакле, ако ми овде дозволимо реемитовање "Гласа Америке", да и они нама пола сата дневно омогуће емитовање или реемитовање "Гласа Југославије", или Радио Југославије. Тако исто и са Немачком. Они имају "Дојче веле", а ми имамо Радио Југославију. Колико "Дојче веле" може у нашој земљи, толико може Радио Југославија у Немачкој. Ако се постигне билатерални међудржавни споразум.

Може ли, господине Павловићу, (обраћа се новинару немачке агенције АЈД) да се реемитује преко немачких медија страни програм овог карактера? Да ли то неко ради?

Новинар: Ја то не знам, морао бих да питам своје претпостављене о томе, али било је пре рата.

Др Шешељ: То је док су биле америчке трупе, док је Немачка била под окупацијом?

Новинар: Шта је са овим судским процесима који су у току, а који се воде у вези са клеветима по новинама? Да ли и они потпадају под овај нови закон?

Др Шешељ: Не, а ево зашто. Две ствари сте ту помешали. Овај закон не регулише накнаду штете, може вам изгледати смешно, али сте заиста помешали. А ови грађански спорови се воде као грађанске парнице поводом накнаде штете. Оно што је овај наш закон учинио по том питању, то је да је наложио убрзање поступка за накнаду штете у оваквим случајевима. И једна од одредаба овог нашег садашњег закона каже да по хитном поступку и у грађанској парници суд мора да делује.

Новинар: Да ли су листови "Бујку" и "Коха диторе" регистровани у Министарству Републике Србије и да ли њихови оснивачи плаћају порез држави?

Др Шешељ: Прво, порез у нашој земљи мора да се плаћа за све оно што је законом прописано као подложно опорезивању. А ви знате да је проблем наше државе на Косову и Метохији годинама тај што Албанци одбијају да плаћају порез, да плаћају таксе, комуналије, и сличне ствари. Али, у сваком случају, тај закон се мора спровести на сваком делу наше територије. Ми се и боримо с тим проблемом, јер на овом делу наше територије повремено нисмо били у стању да спроведемо све наше законе. А колико ја знам, можда сад грешим, пошто се нисам директно заинтересовао, да ови листови нису унешени у регистар Министарства за информисање. Али није уведен ни Радио Индекс, можда је то онда разлог што нисте добили фреквенцију - немате регистрацију.

Новинар: Питање је за господина Вучића - прошло је отприлике око 24 часа откако је нови закон објављен у "Службеном гласнику", а још нема казних мера. Да ли то значи да још нико није прекршио Закон, што се медија тиче?

Др Шешељ: Хтео бих само да прокоментаришем пре него што господин Вучић одговори. Ви као да журите да се некоме врат сломи. Није нама циљ да се некоме врат сломи, да се неко казни, да се неко уништи и тако даље. Нама је циљ да се сви новинари тога придржавају, бар док се не изгради нека новинарска етика која ће сама по себи то спречавати. А морате се сложити да у нашим медијима уопште нема новинарске етике. То нису само приватни медији које ви волите да називате не-

зависним, ја имам много примерби и на државне медије.

Изволите, господине Вучићу.

Вучић: Да ли је неко прекршио закон или не, то у овом тренутку не знамо. Постоје стручне службе које обављају надзор над тим и поново ми се чини да мешате одређене поступке и кривични поступак код парнице и прекршајни поступак. Ви знате да акциону легитимацију за покретање поступка имају нека друга лица, дакле и физичка и правна лица, и да овога пута није у питању Министарство за информације, тако да се можете и ви наћи погођеним у неком од листова, часописа, у току емитовања радио и телевизијског програма. Није исти закон за покретање прекршајног поступка. Покренути поступак може било ко, а ја заиста не могу да имам увид у то шта је било коме од 10 милиона становника ове земље пало на памет у ком тренутку да ради и на који начин да заштити своја лична права.

Уосталом, Б 92 као да се све време трудио да покаже - ето, ми смо највећи, нама нико не може ништа, али ћемо зато све што долази од ове власти да осуђујемо. Ја сам са великом жељом ишчекивао дуел са председником Асоцијације независних електронских медија, или већ не знам коју функцију има, господином Вераном Матићем. Нажалост, он је одбио тај дуел, он је ваљда и у Радију Б 92 уредник или нешто слично.

Др Шешељ: Шта је рекао - да није довољно стручан?

Вучић: Није, рекао је да није правник и да зато неће да дође на дуел. Ја сам то ишчекивао са великом пажњом, надао се и очекивао да дође до тог дуела, и надао се да ће доћи до таквог дуела у блиској будућности. Ја мислим да ви, када критикујете и нападате, имате аргументе и да немате зашто да се плашите аргумената друге стране или некога ко би могао да узврати.

Др Шешељ: А можете да нађете и неког правника за главног и одговорног уредника.

Новинар: Да ли се може очекивати амнестија или неки други правни пропис који ће бити у складу са закључцима Владе о ослобађању двојице Албанца који су учествовали у злочинима у селу Клечка?

Др Шешељ: Да, може се очекивати нешто слично томе, али ви знате, у пракси ми уопште и не гонимо та лица која би дошла у обзир за ослобађање од кривичног гоњења на основу амнестије. Ми гонимо само она лица за која постоји основана сумња да су учествовала у терористичким активностима, дакле, да су лично и директно учествовали у тим активностима. А лица која су само била мобилисана од стране терориста и носила оружје, а нису лично чинила тежа кривична дела, наша полиција је и до сада пуштала кућама, одмах после саслушања.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: као што смо и очекивали, западне силе настављају са продубљивањем тензије по питању решавања проблема на Косову и Метохији. Њима није успело да обезбеде резолуцију Савета безбедности Уједињених нација која би им пружала било какву правну основу за аутоматску примену силе на простору наше земље, али оне ће даље инсистирати на сопственим тумачењима садржаја уговора који је Милошевић постигао са Холбруком и непрекидно ће тражити неке додатне услове и додатне варијанте које би уграђивали у тај уговор.

Очигледно је да се појављује нова претња нашој земљи у виду стационарања 10 до 15 хиљада припадника трупа за такозване хитне интервенције на простору Македоније.

Српска радикална странка упозорава Владу Македоније да то неће бити пријатељски акт према Србији и Савезној Републици Југославији и да размештање страних трупа тог обима, тог броја на њеној територији може представљати велику опасност за Македонију. За Македонију која није угрожена од Србије, која је угрожена са запада, од стране Албаније и албанске националне мањине, и, као што се види, угрожена и мешетарењима великих сила на Балкану.

Српска радикална странка сматра да треба интензификовати напоре на решавању кључних економских проблема у нашој земљи. Лако је критиковати економско стање и лако је дати дијагнозу, као што то чине многи економисти у нашој земљи. Али кад се предлажу модели изласка из ове економске ситуације, онда ту економска наука редовно закаже. Зашто? Зато што се ти економисти међусобно такмиче ко ће више захтева поднегу и у смислу пристајања на све услове западних сила, како би се наша земља отворила и како би дошао свеж капитал. Као да то зависи од наше воље. Западне силе траже нашу капитулацију и ми морамо све економске моделе даљег развоја базирати на тој чиници против које, за дуже време не можемо ништа. Морамо се, дакле, уздати у сопствене снаге. У условима у којима делујемо ми смо показали да смо у стању да одржавамо бар ситуацију у економији, ако већ нисмо у стању да је битно мењамо набоље. Али, и најновије мере Владе Србије у разним привредним гранама иду у правцу стабилизације стања и поправљања основног стандарда запослених, поправљања позиција појединих великих предузећа од којих зависи опстанак економије.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Најавили сте да ћете 31. октобра бити на челу делегације која ће

Шериф са дивљег запада: западне силе инсистирају на сопственим тумачењима садржаја споразума Милошевића и Холбрука

ићи на заседање Парламентарне скупштине Русије и Белорусије. Шта очекујете од тог заседања и постоји ли разлика у мишљењима између републичке власти у Русији поводом приступања Југославије том савезу?

Др Шешељ: О тим идејама и тим иницијативама тек треба да се разговара. Ми ћемо на лицу места да се уверимо какво је расположење од стране руских званичника према тој идеји. Ми, овога пута, на заједничку Скупштину Русије и Белорусије идемо у истом статусу у коме је и прошли пут наша делегација учествовала на њиховом заседању. Али очекујемо да ће иницијатива бити општеприхваћена и од стране надлежних државних органа Савезне Републике Југославије и од Републике Белорусије и Руске Федерације. Наравно, на томе треба много да се ради и у правцу промене нашег статуса у циљу чвршћег повезивања са Русијом и Белорусијом. Треба, пре свега, споразум да постигну одговарајући нивои извршне власти у нашој земљи. То су Савезна влада, савезни председник, односно министар иностраних послова, и у њиховој земљи одговарајући државни органи.

Ми очекујемо да ћемо у Москви имати читав низ сусрета са највишим државним званичницима. Уосталом, о томе ћете бити благовремено обавештени. Делегација креће на пут у суботу после подне. У недељу, понедељак и уторак ћемо бити у Јарослављу, тамо је заказана Скупштина Савеза Русије и Белорусије, а у среду, четвртак и петак ћемо бити у Москви.

Новинар: Како коментаришете смену Јовице Станишића?

Др Шешељ: Јовица Станишић је разрешен дужности у ресору државне безбедности на којој је провео седам година. Ја очекујем да ће он бити распоређен на неку другу, такође важну дужност у Србији, а тој смени ми не дајемо никакав сензационалистички карактер, као што то покушавају неки београдски медији да ураде. Ви сте видели да је Јовица Станишић разрешен дужности уз одавање признања за досадашњи рад.

Новинар: Има ли назнака да ће дијалог са Албанцима почети до 4. новембра?

Др Шешељ: Ми смо спремни за тај дијалог, а да ли ће заиста почети, то зависи од албанских политичких партија.

Новинар: Уколико до тога не дође, да ли се очекује неки нови притисак са Запада, јер у споразуму је назначено да је обавеза српске стране да дијалог почне?

Др Шешељ: Једино да похапсимо лидере албанских политичких партија и да их на силу доведемо у салу где ће бити дијалог. Ја не знам како бисмо ми другачије могли натерати албанске политичке партије да учествују у дијалогу. Можда ви знате на који начин бисмо то могли да изведемо. А што се тиче притиска од стране западних сила, они ће се сигурно наставити и ми на то рачунамо.

Новинар: Новинарски извештаји са терена говоре да су се на саобраћајнице са којих се полиција повукла вратили наоружани Албанци.

Др Шешељ: Наша полиција ће све наоружане терористе разоружати и привести правди. Повлачење наших снага са Косова и Метохије не значи да ми одустајемо од борбе против тероризма. Ја сам лично убеђен да на Косову и Метохији имамо довољно снага да се сучелне са тим разбијеним терористичким бандама које, изгледа сматрају да, под заштитом западних сила могу да обнове своје раније активности.

Новинар: Да ли прети нека опасност Србима на Косову?

Др Шешељ: Опасност непрекидно прети свим Србима већ пуних 10 година.

Новинар: У овој ситуацији.

Др Шешељ: Увек Србима прети опасност. Видите, кад нам неко прети бомбардовањем, то је опасност за све Србе. И ми ћемо морати да се навикнемо да још дуже време живимо с тим претњама.

Новинар: Амбасадор Хил је јуче изјавио да су Албанци, односно неке албанске партије већ пристале на нека почетна решења дијалога и рекао је да његови сарадници већ раде и са српском и са албанском страном на неким припремама тог дијалога. Да ли можете нешто више да кажете о томе?

Др Шешељ: Хил ништа не ради са српском делегацијом за те преговоре, то знамо поуздано. Хил одржава контакте са председником Савезне Републике Југославије, повремено са председником Србије и, евентуално, са савезним министром иностраних послова. То су контакти на међудржавном нивоу.

Ако дође до дијалога, то може бити само непосредан дијалог делегације Владе Србије и представника албанских политичких партија. И за столом за којим се води дијалог могу да буду само члановите две делегације. Ми не искључујемо могућност да се дијалог води у некој сали где ће постојати и седишта за публику, а у публици да се нађу разне друге заинтересоване личности које нису чланови делегације. Али, унутар делегација, или за столом за којим се води дијалог немогуће је да буду било какви странци, било које лич-

ности које не припадају једној или другој делегацији по овом основу.

Новинар: Да ли је постигнут споразум српских странака које треба да формирају Владу у Републици Српској?

Др Шешељ: Данас ћете сазнати. Данас је седница Народне скупштине Републике Српске, и данас ће се све сазнати. Било би непријатно да се ја данас појавим као гласноговорник Народне скупштине Републике Српске или политичких партија које су изналазиле данас тај споразум. Видећете данас све.

Оно од чега Српска радикална странка неће никад одустати, то је од оспоравања Долика као могућег мандатара. То једноставно не долази у обзир, ако вас је то интересовало. Дакле, све друге варијанте споразума су могуће, али Долик не долази у обзир.

Новинар: Значи ли то да ће премијер бити из коалиције "Слога"?

Др Шешељ: Немојте да вам ја будем гласноговорник. Данас је тамо Скупштина и зашто би прве информације излазиле из мојих уста, а не из уста оних који у томе директно учествују.

Новинар: Да ли Влада Србије ради на изради прописа за изборе на Косову, будући да рок истиче 9. новембра?

Др Шешељ: Ми смо још у мају завршили Нацрт закона о локалној самоуправи и Нацрт новог статута аутономне покрајине Косово и Метохија. Ми једноставно чекамо да представници албанских политичких партија пристану да отпочне дијалог и да о томе разговарамо.

Новинар: Значи никаквих нових других прописа нема за Косово?

Др Шешељ: За локалне изборе прописи ће бити у Закону о локалној самоуправи. За републичке и савезне изборе имамо одговарајуће законе. Ниједан од тих закона не доводи у питање овај начелни договор да у Републичкој скупштини Србије буде најмање 20 припадника албанске националне мањине, а у Савезној скупштини 10. По нашим проценама, ако сви Албанци изађу на изборе, они ће имати више од овог броја посланика у Републичкој и Савезној скупштини.

Новинар: Да ли то значи да ће ускоро бити и савезни и републички избори?

Др Шешељ: Шта значи то - ускоро? Што се тиче Српске радикалне странке, ми смо на то спремни, али треба да се поштују договори. Претпостављамо да ће ти договори ићи постепено и да ће се онда изборни циклуси постепено организовати. Мислимо да би то била боља варијанта - да се иде прво са локалним, па да се просто стекну извесна искуства, да локална власт профункционише, а после да се иде на савезне, па на републичке изборе, према редоследу одржавања претходних избора. Али не бјежимо ни од варијанте да у истом тренутку буду избори на свим нивоима.

Повлачење наших снага са Косова и Метохије не значи да одустајемо од борбе против шињтарског тероризма

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Томислав Николић: Председник Српске радикалне странке данас завршава званичну посету парламентима Русије и Белорусије, односно заједничком парламенту Русије и Белорусије. Сутра се враћа у земљу, а данас има званичних разговора са представницима на највишем нивоу у Руској Федерацији. До сада је био примљен код председника заједничког парламента, господина Селезњова, код заменика, господина Бабурина, код првог заменика министра спољних послова Руске Федерације Авдејева. Јуче и данас је имао разговоре са представницима свих парламентарних фракција у руској Думи. Јуче је био са председником Либерално-демократске партије Русије Владимиром Жириновским, са Морозовом, председником руских региона, са Аритоновом, председником Аграрне фракције и био је примљен код руског патријарха Алексеја II.

Циљ посете је у потпуности испуњен. Савезна Република Југославија је преко своје парламентарне делегације, делегације оба већа Савезне скупштине најпре пренео ставове Савезне Републике Југославије о ситуацији на Косову и Метохији и њеном даљем развоју, а онда и ставове у вези са Савезом Русије и Белорусије коме бисмо желе-

ли да се, у разумном могућем року, после свих неопходних припрема, свакако прикључимо. Савезна Република Југославија има статус сталног посматрача на заједничком парламенту Русије и Белорусије. Следећи корак је, свакако, присаједињење Савезне Републике Југославије том савезу, зато што ми другог пута немамо. Прејаци су они који нам прете, који нас угрожавају, који нам не дају да на миру развијемо своју државу, своју привреду. НАТО пакт је велика сила којој Савезна Република Југославија не може сама да се одупре, тешко да може да се одупре, а Русија и Белорусија су следеће мете на удару НАТО-а. Штитоћи Савезну Републику Југославију и њене интересе у очувању територијалног интегритета и суверенитета, Руска Федерација и Белорусија штите себе саме.

Ситуација на Косову и Метохији је гора него у време када смо могли потпуно да контролишемо својим снагама безбедност, ред и мир. Тиме што нас је НАТО, петнаестодневним претњама бомбардовањем, приморао да склопимо један споразум са представником Америке, амбасадором Холбруком, западне силе су преузеле на себе обавезу да се ситуација на Косову и Метохији безбе-

дносно драстично не мења на горе. За сада ту своју обавезу не испуњавају. Србија није ни мислила да препусти другима да јој одржавају ред, мир и безбедност на територији Косова и Метохије. Ми смо договоре и споразум који имамо са амбасадором Холбруком, потпуно испунили. Испунили смо и оно на шта пре неколико месеци нисмо били спремни, али смо добили гаранције да то неће променити ни статус, ни стање на Косову и Метохији.

Ми смо повукли део полицијских и део војних снага, све оне којима је стално одредиште изван територије Косова и Метохије вратили смо у стална одредишта, све оне који су стационирани на Косову и Метохији вратили смо у њихова стална одредишта, војску у касарне на Косову и Метохији, полицију у центре. И уместо да такозвана међународна заједница почне да брине о деловима територије о којима је требало да преузме бригу, она дозвољава да терористи некажњено, неометано, испућано вршљају и да се ситуација приближи оној коју смо имали у марту, пре него што је Република Србија кренула да потпуно рашчисти са терористима. Ми разумемо да њима треба времена да формирају екипе које ће о томе

Др Војислав Шешел са Патријархом московским и целе Русије, Алексејем II

бринути, али о томе је требало да размишљају када су нам претили и када су држали прст на обарачу, када су били потпуно спремни да бомбардују Републику Србију. Ми нећемо дозволити да се територијални интегритет Републике Србије угрози на било који начин. Не само да имамо право, ми имамо дужност да се боримо против терориста на Косову и Метохији и у обављању те дужности нико неће моћи да нас спречи.

Новинар: Пре неколико дана се у јавности појавио документ који је потписао заменик министра унутрашњих послова са шефом америчке мисије на Косову, а који до детаља прецизира да српска полиција има право да задржи 27 пунокрвних на Косову, да не сме неким путевима да пролази извесно време, да у случају инцидента сме да узме једно оклопно возило са оружјем одређеног калибра које сме да користи у самоодбрани и тако даље. Зар то није нарушавање интегритета?

Николић: Ми сада разрађујемо један споразум који смо потписали са амбасадором Холбруком. Ми смо били натерани да на извесан начин нарушимо основне принципе међународног права тиме што смо прихватили да разговарамо о нечему што је суверено право сваке државе. Ако велике силе сматрају да на тај начин може да се заустави тероризам, да на тај начин могу да се односи између Албанаца и Срба доведу на меру да се попишемо и да изађемо на изборе, ми ћемо то прихватити. Ја само не могу да вам коментаришем споразуме које објављује штампа, а који нису споразуми званичних органа и нису ни где верификовани као такви. Овај хоћу да коментаришем. Неке друге вести о којима штампа пише, сазнајући их из "високих извора, из обавештених извора, из поверљивих извора", такве не желим да коментаришем.

Ви и сами видите да смо ми повукли део полиције и део војске, иако бисте могли да кажете да то у другим државама држава не ради. Ми смо то свесно учинили. Република Србија и Савезна Република Југославија желе да избегну било какву одговорност, желе да спрече оправдање за било коју поновну претњу или за, евентуално, било који напад на Републику Србију. Али, све има меру, свему има краја, а наше стрпљиве сигурно није безгранично.

Новинар: Али, какав је став Српске радикалне странке, јер је господин Шешел говорио да Српска радикална странка неће остати у Влади Србије уколико се наруши државни суверенитет?

Николић: Ниједним потезом, ниједним споразумом до сада није нарушен ни државни суверенитет ни територијални интегритет. Власт Републике Србије простире се на сваком делу Републике Србије, на сваком делу Косова и Метохије. Постоје руралне средине, постоје поједине планине, постоје шуме по којима ми не стижемо потпуно да обављамо власт, међутим, кривицу за то сносе они који нам прете да ће нас бомбардовати уколико наставимо да обављамо свој државни посао до

краја. И то ћемо питање морати да решимо.

Ако нас неко на нешто натера, он треба да преузме део послова који смо ми до тада радили. Ми смо обезбедили да сви путеви буду проходни, ако неко мисли да то може и на други начин, без употребе полиције и војске, да видимо и то да пробамо. Ми очекујемо прве извештаје њихових посматрача, да видимо да ли су реални, да ли су искрени или су на страни само једног. Ако се покаже да нису искрени према Републици Србији и Савезној Републици Југославији, да им није жеља да разговарамо и демократским путем разрешимо ово наше најбољње питање, наравно да ћемо морати да реагујемо на други начин. Нама грађани Србије неће дозволити да чинимо уступ

Новинар: Али зашто прекрсио нико није дао обавештење зашто је та новина задржана на граници?

Николић: То ћете, ако представљате ту новину, или онај ко представља ту новину, морати да тражи од званичних органа објашњење. За сваки потез који било који државни орган учини мора да постоји образложење. Ја га не знам зато што нисам у томе учествовао и зато што то није мој ресор. Ако то није дневна новина, онда то није утицало на актуелност.

Новинар: Где се онда налазе границе Југославије?

Николић: Врло добро знате где се налазе границе Југославије и врло добро знате да Србија и Црна Гора имају поремешене односе и да ти односи утичу на понашање и једних и других. И вр-

Нови оптимизам у "Застави": Републичка влада је чврсто стала иза фабрике аутомобила у Крагујевцу

ке, а да нас ти уступци воде томе да евентуално неки део територије, на неки начин, изгубимо.

Новинар: Јуче је један лист, који је пријављен у Црној Гори и дистрибуиран у Србији, задржан на граници Србије 14 часова. Можете ли да нам кажете где се налазе границе Савезне Републике Југославије, када су такве ствари у питању?

Николић: Ја видим да се око тога данас дигла поприлична бука у делу штампе. Таква бука није постојала када је Црна Гора неколико месеци заустављала сва београдска издања на граници са Црном Гором. Чак се јавља министар информисања Црне Горе који каже да је то атак на Црну Гору. Заборавља да је, само у другом персоналном саставу, Влада Црне Горе чинила много горе ствари - спаљивала београдска издања. Овог пута претпостављам да се радило о провери онога што је ишло у Србију. То се ради свакодневно, и на територији Србије постоје пунктови на којима се проверава шта се територијом Србије вози. Зашто то не би било на било ком делу територије. Колико сам ја обавештен, та новина, која ионако нема велики број читалаца, стигла је тамо где је била упућена.

ло добро знате да за Црну Гору одавно савезна администрација не постоји, што значи ни савезне границе, и да Влада Црне Горе на све могуће начине покушава да докаже да је још увек само формално у Југославији. Међутим, за нас су спољне границе Савезне Републике Југославије непромењене од 1992. године, никад их нећемо мењати, а мислим да сам вам већ објаснио да и у мом Крагујевцу на улазу у град постоји пункт на коме се контролишу посебно теретни камиони, отпиремнице, садржај робе. Много људи је умешано у шверц. Тренутно у Србији многи производи иду без плаћања пореза, акцизе, царина. Све има право да се контролише.

Која новина је била у питању?

Новинар: Дневни лист "Данас".

Николић: Мислим да не постоји ниједно разумно образложење зашто се поједине новине селе у Црну Гору да би се тамо штампале, а овде продавале. Једино ако је порез тамо мањи, па може да се оствари већи приход. Ниједна новина није забрањена у Србији, ниједној новини није забрањено издавање, али то је вероватно, мишљење оних који новину издају.

Новинар: Хтео бих да Вас питам за изјаву председника Шешела. Он је московском недељнику "Сутра" изјавио,

цитирам, "истина је да сам се сагласио са присуством посматрача ОЕБС-а на Косову, а до тога је дошло након нашег поновног пријема у ту организацију".

Николић: Немогуће. Не могу да претпоставим да је таква изјава тачна, зато што ми нисмо члан. Ви знате да Српска радикална странка има негативан став и према том захтеву Савезне владе за пријем у ОЕСЦ, али, пошто смо опозициона странка на нивоу Савезне Републике Југославије, на то немамо утицаја. Али ја вам гарантујем да Војиславу Шешељу таква грешка не може да се омакне.

Новинар: Амбасадор Хил даје изјаве да разговара и са српском и са албанс-

лам, у Савезној скупштини. Све ово су нагађања. Није моје да истражујем колико су тачна или колико штете овог часа. За то постоје други надлежни органи. Било би добро да они који то објављују, сходно Закону о информацијама, утврде да ли је то истина или није. То им је и обавеза, по Закону. Ваљда је свима јасно да више није дозвољено рећи да је то пренео од некога. Ако је информација лажна, немојте ни да је пренесите, боље је. Ако сте сигурни да је тачна, слободно је пренесите.

Новинар: Зашто споразум Милошевић - Холбрук није био на верификацији у Скупштини?

Николић: На верификацију у Репу-

била за Републичке робне резерве од фабрике аутомобила. Ако је у целом свету тренд да се аутомобили продају на кредит, зашто не би и фабрика аутомобила у Крагујевцу која је у последњих неколико месеци, захваљујући снажној подршци Владе Републике Србије, успела да остварује месечне планове производње који се крећу и до три, четири хиљаде аутомобила. Истовремено, са овом последњом трансом од 160 милиона, Влада Републике Србије је у фабрику аутомобила ове године уложила око 500 милиона динара.

Новинар: Можете ли да нам кажете које су правне основе улагања друштвене својине у државну?

Николић: Имате прво Устав Србије, имате Закон о приватизацији, и имате Закон о заустављању приватизације из 1993. године, и имате, наравно, и све остале законе који се тичу питања регулисања својине. Још увек није претварана приватна својина у државну, ни у ком облику, изузев што је држава утврдила где има своју својину, која до сада није била утврђена. Не знам на који конкретан пример мислите. У Србији и Савезној Републици Југославији нисам чуо за случај да је приватна својина прешла у државне руке.

Новинар: Да ли се то намерава?

Николић: Можда ја намеравам да нешто урадим са собом у наредних неколико дана, али то није предмет расправе. Можда ћу да се пролетшам, можда ћу да се подишам. То што се намерава, то је неозбиљно као новинарско питање.

Новинар: Већ смо заборавили на наше колеге, отете новинаре. Пошто сте владајућа странка, хоћете ли нешто учинити?

Николић: Ја мислим да нико разуман и нормалан не може да заборави. Нису у питању двојица, него четворица. За двојицу се претпоставља да је трагичан исход. Ви и сами видите како се то све развија, очигледно је да су двојица новинара Танјуга жива и да их држе терористи у својим рукама, да су једну бесмислену пресуду донели о томе да су осуђени на два месеца затвора. Све је то сада изван оквира и Устава и правног система Републике Србије. Још увек је под заштитом такозване међународне заједнице. Очигледно је да ако представници међународне заједнице знају где се они налазе и ко их је отео, а они још увек нису на слободи, очигледно је то знак да такозвана међународна заједница сарађује са терористима на Косову и Метохији.

Ово је тежак ударац за такозвану међународну заједницу, зато што се десило после нашег испуњавања обавеза из споразума. Да није било споразума, не би имали где да отму људе. Овако су преузели обавезу да таквих аката више не буде на територији Косова и Метохије. Уосталом, много људи је повређено у последњих неколико дана. Терористи вршљају, дивљају. Ова ситуација неће моћи у недоглед да се протеже. То је сасвим јасно.

Право и обавеза државе је борба против шиптарског тероризма на Косову и Метохији

ком страном о плану за Косово, неке наше новине преносе и делове тог плана. Да ли ће Влада разговарати о том предлогу?

Николић: Ја не знам ни за какав предлог који нуди Кристофер Хил, или било ко други. Оног дана када будемо сели са представницима странака албанске националне мањине, разговараћемо, највероватније, о неком предлогу споразума и тада ћу моћи да вам га тумачим. А све ово што објављују поједине дипломате, поједини дневни листови, поједине агенције, за мене није никакав документ, зато што се нигде не помиње било који представник Владе Србије који је у томе учествовао. А наравно, допуштам да југословенске дипломате, да председник Савезне владе, председник Србије, разговарају о нашем проблему, с тим што сва решења која буду потписана, биће потписана од стране делегације Владе Републике Србије и биће на верификацији и у Народној скупштини и, претпостав-

бличку скупштину може да дође само неки споразум који сачини председник Републике Србије. А о томе како Савезна влада и како Савезна скупштина контролишу рад председника Југославије и Савезне владе, која му је поверила део тих послова, о томе морате да питате некога ко је на власти у Савезној Републици Југославији. Председник Србије неће, претпостављам да неће, то би била повреда Устава, водити политику мимо Народне скупштине Републике Србије.

Новинар: Да ли ће Републичка влада подржати продају аутомобила на кредит?

Николић: Републичка влада је чврсто стала иза фабрике аутомобила у Крагујевцу. Унеколико је променила курс који су владе до сада имале према фабрици аутомобила. Више не улаже новац у неке симболичне накнаде које се исплаћују радницима, него улаже новац у производњу аутомобила. Републичка влада је купио 1.000 аутомо-

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: Српска радикална странка у потпуности подржава пакет измена и допуна основних пореских закона које је Влада Републике Србије упутила Народној скупштини на расправу и усвајање. Ми сматрамо да се тиме битно доприноси сређивању стања у нашој привреди. Свесни смо да се овим пакетом закона не решавају сви проблеми. Настављамо да радимо у тој области и надамо се да ћемо за неколико месеци моћи да конципирамо свеобухватно пореско законодавство које ће бити на нивоу најразвијенијих земаља савременог света, које ће се руководити принципом ефикасности у наплати пореза, пропорционалне пореске оптерећености свих привредних субјеката. Оно што је основни принцип кога се држимо је да држава новац треба да узима од оних који новца имају много, а да смањује пореска давања најугроженијим категоријама становништва, тако да смо убеђени да ћемо у најскорије време припремити и правну основу за даље смањивање стопе пореза и доприноса на плате. Ви се сећате, у априлу смо већ имали једно смањивање са 124 на 98%, и идемо даље у том правцу како бисмо олакшали положај запослених и како бисмо подстакли све власнике предузећа да иду озбиљније у додатно запошљавање радне снаге. Овај пакет пореских закона је резултат полугодишњег рада Владе народног јединства, преиспитивања, проверања, контроле, консултовања са разним стручњацима из те области. И очекујемо да ће га Народна скупштина усвојити већ током следећег заседања.

Српска радикална странка упозорава јавност да западне силе, чланице НАТО пакта, а посебно Сједињене Америчке Државе настављају да воде психолошко-пропагандни рат против наше земље, непрекидно лансирајући нове идеје и стварајући забуну у јавности. И онда кад државне органе наше земље уопште не обавесте о чему је реч, појаве се кроз извесне медије са одређеним тезама, покушавајући код народа да створе уверење да су то већ државни фактори ове земље прихватили као свршену чињеницу, што заправо није тачно. Све оно што је до сада прихваћено од стране државних органа Србије, садржано је у 11 тачака споразума Милошевић-Холбрук, а ви знате добро да је тих 11 тачака прихваћено и одобрено и од стране Владе Србије. Све остало су празне шпекулације, малверзације, покушаји уношења забуне, узнемирења јавности, како би се додатно произвели извесне политичке последице.

Српска радикална странка сматра да је инаугурисање др Николе Поплашене на функцију председника Републике Српске, напоскон створило услове за смиревање политичких тензија у тој за-

падној српској држави. Убеђени смо да ће се Никола Поплашен држати Устава и закона. На сутрашњу свечаност поводом инаугурације у Бања Луку путује бројна делегација Владе Србије и бројна делегација Српске радикалне странке. Ми сматрамо да ће др Никола Поплашен, као истински реперезентант патриотских снага српског народа, не само Српске радикалне странке, него свих других политичких партија које здраво патриотски мисле, изнаћи начин да Република Српска преброди ову кризну историјску ситуацију, да се сачува и да грађани Републике Српске крену путем економског просперитета и социјалне правде.

Изволите, ако ви имате неко питање.

Новинар: Да ли се у Влади Србије размишља о доношењу новог закона о политичким организацијама, странкама, или о неким изменама?

Др Шешељ: Не. Откад постоји ова влада народног јединства, то питање уопште није било на дневном реду. Ми сматрамо да имамо један солидан закон о политичким странкама. Кад је реч о Српској радикалној странци, ви знате да смо се ми одувек раније залагали да се повећа цензус за формирање политичких партија. Сматрамо да је сувише смешно да се са 1000 потписа може регистровати политичка партија. Ми сматрамо да би било неопходно најмање 1000, или можда 10.000 потписа, како би се смањило број политичких партија на нашој политичкој сцени. Али, уз ове огромне обавезе које смо имали од марта наовамо, једноставно није било времена да се о том питању уопште разговара. Ја вас уверавам да ни један једини разговор у Влади Србије на ту тему до сада није вођен.

Ми видимо да се у појединим медијима шпекулише и на ту тему, ми видимо да поједини новинари, поједини легални и илегални политички фактори покушавају јавности представити да идемо на рестрикцију у погледу слободе страначког организовања. А то нам једноставно не пада ни на крај памети. Ми немамо никаквих рестрикција ни у сфери универзитета, ни у сфери медија. Ми само желимо да се заведе ред. Ми желимо да медији више не могу објављивати лажи и клевете без одређених крупних правних последица. А што се универзитета тиче, ми сматрамо да универзитетом треба да управља његов власник, а не поједини ад хок формирани центри моћи који желе универзитет, или поједине факултете да претворе у политичке партије. Ништа друго. Циљ Владе народног јединства је да се у свим сферама друштвеног и државног живота у Србији заведе ред и дисциплина, а тиме се не доводи у питање ниједан демократски при-

нцип, слобода или право човека и грађанина.

Новинар: Имате ли коментар о савременој ситуацији на Косову?

Др Шешељ: Савремена ситуација на Косову је компликована због правних притисака западних сила, због њиховог толерисања и поддржања терористичких активности. Смањивање њених полицијских снага, паравно да је пружило шансу шиптарским терористима за нешто интензивније терористичке активности него што би то био случај да су полицијске снаге остале у оном саставу у коме су биле пре месец или пре два месеца. Али, у сваком случају, ја сам убеђен да и сада имамо довољно полицијских снага да више никад не дозволимо да се понови оно што смо затекли у марту ове године. Разбијене банде шиптарских терориста једино су у стању да изводе атентате, отмице мањих група људи, убиства из заседе и слично. Ми желимо да ти посматрачи ОЕБС-а дођу што пре, и изготове желимо да дође што више посматрача из пријатељских земаља, како би се контролирало намерама неких западних сила да нам инсценирају нешто слично пи-

На Косову и Метохији има довољно полицијских снага

јаци Маркале, Партизанском гробљу, Улици Васе Мискина или старој пивари у Сарајеву, када је уз помоћ западних обавештајних служби Изетбеговић нобио сопствене грађане да би то у јавности представио као српски злочин. Ви видите да се све више о томе отворено говори и пише и на Западу. Видите да су сад објављени мемоари генерала Роуза који такође тврди, који такође наводи да су муслимани сами убили своје грађане да би то послужило у антисрпске сврхе. А ми смо вам о томе говорили још 1992. године. Многи наши новинари тада нису веровали.

Новинар: Како коментаришете тужбу Демократске странке и најаву Зорана Биџића да ће сваког дана тужити и "Политику", и РТС и остале медије?

Др Шешељ: Ја не знам да ли ће Зоран Биџић заиста сваког дана некога да тужи, то је његова лична ствар. Али ми инсистирамо на томе да се нови закон о информисању односи на све медије, и на државне и на приватне, и да сви медији морају поштовати његове норме. Било ко да објави неистину, мора да сноси одговорну конеквенце, па у том случају и "Политика" и њени одговорни људи. Ви сте вероватно чули каква је пресуда Суда за прекршаје. Значи, закон мора да важи подједнако за све. Само у том смислу закон оправдава своје постојање. Закон није донесен да би се прогонили политички противници, закон није донесен да би се сузбијала слобода медија. Закон је донесен због тога да се више не би људи суочавали са лансирањем разноразних лажи и клевета.

Ја сам вам у неколико наврата говорио о свом искуству, што се тога тиче. Објављивали су да сам заклао жену Слободана Јовића, да сам крао црквене паре, да сам радио ово, да сам радио оно, то су ипак ствари које се не толеришу ни у једној цивилизованој земљи, па не могу ни у нашој. Али, ми никада нећемо прибегавати законским нормама ако неко критикује рад Владе, институција власти. Та критика, наравно, мора бити аргументована. Ми желимо аргументовану, објективну, беспоштедну критику. Али није критика ако се измисли, па се објави на насловној страни да припремамо покушњење струје или нечет другог, а од покушњења нема ништа.

То је онда, ипак свесно и злонамерно узнемирање јавности, да би се изазвале негативне политичке последице. Видите да сада имамо уља у свакој радњи, имате уља где год хоћете. А ми смо га имали и пре два месеца. Него су новине створиле психозу, у тој психози су људи правили огромне кућне залихе. Сад више нико не купује уље, јер свако има огромне количине уља у својој кући. А дело смо вас информисали и говорили вам да имамо довољно уља у робним резервама и да не долази у обзир било каква несташица. А сад и они који су шпекулисали, и у тајним складиштима остављали велике количине, излазе на тржиште, јер губе сваки даном чувања уља. На овом при-

меру можете да видите колико је поган, колико је опасан тај специјални психолошки рат кад га воде стручњаци и кад им је циљ да се у једној земљи направи хаос.

Новинар: Да ли Влада Србије зна где се налазе затвори такозване ОВК и где се налазе заточени Срби на Косову?

Др Шешељ: Не постоје никакви затвори у правом смислу речи. Заточени Срби, ако нису ликвидирани, ако нису убијени, држе се по приватним кућама, и према нашим сазнањима, шиптарски терористи непрекидно мењају место боравка тих људи, дакле пресељавају их из једне куће у другу како би заварали траг.

Новинар: Како коментаришете скок немачке марке и да ли доводите то у неку везу са догађањима у Републици Српској?

Др Шешељ: Да. Два су фактора негативног утицала и њихово дејство је временски ограничено, тако да очекујем да ће марка ипак да се стабилизује и да се врати на курс испод 7 динара за једну марку.

Прво, ви сте видели у тренуцима највећих претњи бомбардовањем од стране НАТО пакта да је извесна психоза владала у народу и да су сви људи који су имали нешто динара журили да се тих динара отарасе и да их претворе у чврсту валуту. И с друге стране, Милорад Додик и његова влада, то су им, претпостављам, последњи трзаји, хтели су да напакосте нашој земљи па су прокламовали да њихова марка, дакле, босанскохерцеговачка марка вреди 7,5 динара. Људи који су имали динаре у Републици Српској нису могли да онда те динаре користе у тамошњим интерним финансијским трансакцијама, нити да купују робу, па су požурили да те динаре овамо мењају за немачку марку и да онда наставе своје деловање у привредном животу Републике Српске. То је изазвало повећање количине динара у оптицају у Србији. Али ми чинимо озбиљне мере да се та ситуација санира. Нешто динара ће бити повучено из оптицаја и, убеђен сам да ћемо изазвати стабилизацију курса динара. То је, дакле, било смишљено да се зада један ударац, тај ударац је залан, али није изазвао онакве последице какве су наши непријатељи очекивали. И према мојим информацијама, већ се тај курс смирује и клизи према 7 динара за марку.

Новинар: Како коментаришете нови кривични закон?

Др Шешељ: Нови кривични закон је неупоредиво квалитетнији од претходног. Има тенденцију да буде свеобухватан и ми ћемо имати неке конкретне појединачне примедбе на тај закон, али сматрамо да би било неопходно да га Савезна скупштина што пре усвоји. Ви се вероватно сећате да се Српска радикална странка непрекидно залагала за јединствен кривични законик у нашој земљи, то су обе републике прихватиле, текст закона је направљен, његов нацрт је готов, већ је на јавној рас-

прави, а што се нас тиче, могао би већ у новембру да буде усвојен. Неке ћемо конкретне примедбе имати, али не нарочито значајне.

Оно што је најважније, то је да су се творци и креатори овог закона држали принципа на којима смо ми непрекидно инсистирали, нису баш до краја, али у доброј мери су се држали, да сва кривична дела могу бити искључиво предвиђена кривичним закоником. Јер, пре овог садашњег пројекта ми смо имали 50 закона који су садржали одређене кривично-правне одредбе. Око петнаестак савезних закона, и по исто толико републичких, можда и по двадесетак републичких закона су имали кривично-правне норме. А у цивилизованим друштвима, још од Наполеоновог кодекса се води рачуна да кривичне норме могу бити предвиђене искључиво кривичним законом. Јер се само кривичним законом може укинути људска слобода и ограничити грађанска права. Да би то било свима надхват руке и да би сви могли на време да се упознају са садржајем кривичних норми, инсистира се да све буде у једном законском тексту. Мислим да ћемо то овога пута готово у целости постићи. Остаће још неколико правних норми ван кривичног закона. Што се тиче Српске радикалне странке ми ћемо, вероватно и амандманима захтевати да се буквално све утради у кривични закон.

Новинар: Да ли има наговештаја о скорој реконструкцији Савезне владе или не, према вашим информацијама?

Др Шешељ: Као да нико од политичких фактора није посебно заинтересован да се то што пре уради. И сви некако ишчекујемо да је могуће да се нађе неко решење у коме би учествовао и актуелни режим у Црној Гори. Јер ми желимо да реконструисана Савезна влада има што шири парламентарну основу. Ако се покаже дефинитивно да актуелни режим у Црној Гори не жели да учествује у таквој широкој коалиционој савезној влади, онда ће реконструкција морати да се врши из оних странака које су спремне да учествују у раду Владе. Неких конкретних разговора одавно није било.

С обзиром да новинари нису више постављали питања, председник Српске радикалне странке др Војислав Шешељ је завршио конференцију краћом информацијом о новом седишту Српске радикалне странке, а самим тим и о месту где ће се и будуће одржавати прес-конференције:

У овој згради је, то сте видели, ново седиште Српске радикалне странке. Зграда је више од 10 година била потпуно неискоришћена, у рушевном стању, али је споменик културе, заштићена законом и општина Земун је инвестирала у њену реконструкцију. Српска радикална странка је онда добила у закуп овај спрат и ми смо га изнутра опремили.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешelj: Американци и НАТО пакт веома су рано схватили да са српским народом могу изаћи на крај, да га могу понизити, да га могу победити, савладати, само ако у српским редовима нађу довољно издајника, довољно слугу, довољно људи који су спремни да се продају страним завојевачима и непријатељима свога народа. Тако су се понашали и на простору Савезне Републике Југославије. Видели сте, врбовали су политичке партије, политичке челнике, врбовали су медије, врбовали су интелектуалце, професоре универзитета, уметнике и слично. Тако раде и у Републици Српској. Тамо су успели да врбују један део политичара, да разбију јединство српског народа, а онда им није било тешко да наметну своју вољу и да Републику Српску смишљено и систематски гурају у унитарну Босну и Херцеговину.

Али, преварили су се у процени резултата најновијих избора. Преварили су се у погледу процене душе српског народа у целини. Разочарани изборним резултатима на председничким изборима, петнаестак дана су смишљали како да их фалсификују. Све је већ било спремно за фалсификат, а онда се међу ОЕБС-овим посматрачима појавило неколико часних људи од угледа, од имена, од образа и достојанства, који су саопштили да они у томе неће учествовати. И Американци нису имали куд - морали су признати изборне резултате. Онда су данима и недељама успењивали новоизабраног председника Републике, др Николу Поплашену да унапред пристане на њихове услове, на њихове ултиматуме, претехи да у противном неће дозволити ни полагање заклетве, ни преузимање функције. Како је Никола Поплашен остао непоколебљив, дошло је до преузимања функције, али онда западне силе прете и врше притисак да Милорад Додик остане председник Владе. Милорада Додика неће српски народ и неће ниједна озбиљна политичка партија. Американци прете прекидом свих односа са Републиком Српском. Благо оној земљи на свету с којом Американци прекину све односе. И америчке слуге, француска и енглеска влада, понашају се на исти начин. Међународни криминалац Карлос Вестендорп и ратни злочинац Жак Клајн делују као окупациони гувернери Босне и Херцеговине. Посебан притисак врше на Републику Српску.

Оно што се прекисиноћ десило у Бања Луци најупечатљивије је сведочанство свега овога што сам вам изнео. Окупација Бања Луке, запоседање снажним СФОР-овим трупама целог центра града, блокада улица, блокада хотела, упад

до зуба наоружаних трупа са оружјем на готово, и тако даље, говори како се окупатори брутално понашају. Окупатори ће морати да напусте Републику Српску или Републике Српске неће бити. Живот под окупацијом неподношљив је свим слободољубивим народима света, а поготову је неподношљив српском народу, јер ми смо искусили и турску, и аустроугарску и немачку фашистичку окупацију. Ово је само један перфидан, прикривени облик окупације која се у принципу не разликује ни од Хитлерове. Разликује се само у броју досадашњих жртава. Али шта нам смера НАТО пакт, и ако се његови планови реализују, данас је већ могуће размишљати да ли је НАТО пакт спреман да превазиђе Хитлера и у броју злочина.

Српска радикална странка се неће предати. Српска радикална странка неће попуштати. Ја ћу опет путовати у Републику Српску. Ако треба, наручићу израду и десет хиљада бејзбол палица. НАТО пакт ћемо тући оним оружјем за које он неће имати одговора. Ми знамо да је узалудно да се супротстављамо у таквим условима авијацији или тенковима НАТО пакта, али ћемо зато флашама, камењем, моткама, па да видимо ко ће више издржати. Да видимо хоће ли бити у стању да пуцају у љу-

де без оружја у рукама, да ли ће из митраљеза гађати човека с мотком, човека са камном, или човека с флашом.

Најбољи начин да се супротставимо НАТО пакту је јединство свих српских патриотских странака. Оно што је највише забринуло Американце је најва да је могуће формирати Владу националног јединства у Републици Српској. И све раде да би спречили формирање такве владе. А ми сматрамо да треба стрпљиво и сталожено убедити све српске политичке актере да је то једино решење и на том решењу радити.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Да ли постоји правна утемељеност одлуке о забрани уласка у Републику Српску и да ли је то некаква усмена одлука, или постоји нешто написано?

Др Шешelj: Нема никаквог правног основа. Постоји само приватно писмо Жака Клајна Николи Поплашену и приватно писмо мени. И ништа више. Никаквог правног основа нема. Дејтонски споразум гарантује слободу кретања и домаћем становништву и странцима. Дејтонски споразум гарантује све грађанске слободе и људска права, слободну размену идеја пре свега, режима и политичких идеја. Добро сам проучио Дејтонски споразум и чак на-

Додик се не напушта власт: уз помоћ врбованих политичара, Американци систематски гурају Републику Српску у унитарну Босну

писао један стручни текст на ту тему, који сте могли видети у "Великој Србији". Ово је чиста самовоља, бруталност којом се показује окупаторска сила, и ништа више.

Друго, ја сам у Републику Српску путовао као званични гост председника Републике, с позивом председника Републике. Као званични гост имао сам и почасну полицијску пратњу и у доласку и у повратку. Ја сам, дакле, дошао на позив највишег државног органа Републике Српске.

Новинар: Шта су вам рекли том приликом, због чега морате напустити Републику Српску?

Др Шешељ: Мени ништа нису рекли, нису смели са мном ни да разговарају. Нису смели да дођу на спрат ни да ми писмо предају, него су доле окупирали

је дошло до окупације хотела, онда смо разговарали и договорили се да ипак избегнемо неки већи инцидент, да се не би пореметио овај концепт доношења ових важних одлука за Републику Српску, у складу са Уставом, а помислили смо да окупаторима и одговара неки велики инцидент како би примењивали ванредне мере и спречили одређивање мандатара нове владе у складу са уставним одредбама, и у процесу консултација које председник Републике обави.

На повратку за Србију пратили су нас хеликоптери СФОР-а, летели су непрекидно изнад нас, изнад наше колоне, успут је све било блокирано од војних јединица СФОР-а, на више места поред пута су били тенкови, до зуба наоружани војници. Зауоставили смо се у Бијељини у 4 сата ујутру и јели бурек на

случају њиховог подмуклог планирања уништења Републике Српске. Чим они нешто помисле, ми већ схватимо шта смерају. Ми српски радикали смо паметнији и способнији и од Американца и од НАТО пакта. Нас не могу да преваре, нас не могу да поткупе, не могу да подговоре, не могу да обману, ништа нам не могу. Ми једини на Балкану говоримо потпуну истину о НАТО пакту и Американцима и њиховој политици. Сви други се више или мање устручавају.

Новинар: Вестендорп је помињао писмо које је упутио председнику СРЈ о улози НАТО пакта. Да ли сте упознати са садржајем тог писма?

Др Шешељ: Вестендорп је написао много писама. Ја не могу све ни да читам то. То су глупости. Вестендорп је један међународни криминалац који крши и међународне правне норме. Шта бих ја његова писма читао? Он мени не може ништа да забрани. Ја ћу опет ући у Републику Српску онда кад ја будем хтео.

Новинар: Социјалистичка партија Републике Српске је одбила господина Калинића за свог мандатара. Који је ваш коментар на то у овом тренутку?

Др Шешељ: Ја ту не бих давао никакве коментаре. Господин Калинић сад почиње процес консултација са свим парламентарним политичким странкама, он може да успе, а може да не успе. Овде је битно да се председник Републике држи стриктно слова Устава. Значи, одредио је мандатара из највеће парламентарне политичке фракције, ако он не успе да формира владу онда иде следећа странка по снази, или коалиција странака, док се влада не формира. У овом случају је само битно да Милорад Додик не може бити ни по коју цену мандатар, јер њега толико желе Американци. Кад Американци некога толико желе и толико га цене, то је најбољи доказ да је он издајник српског народа, и да је криминалац и да с њим не треба имати никаквог посла. Тако вам је и овде у Србији, тако вам је и у Републици Српској. Тако вам је свуда. Чим они некога воле, цене, подржавају, знате да је најгори шљам, отпад, да је човек без морала, карактера, без икаквих људских вредности. Где су то у свету неког часног и поштеног, искреног патриоту Американци подржавали? Нигде.

Новинар: Поводом ситуације на Косову, можете ли да прокоментаришете позив господина Милутиновића на разговоре и да ли ће се Албанци појавити?

Др Шешељ: Ми желимо да се представници албанских политичких партија појаве на тим разговорима, да отпочне дијалог. Али, да ли ће се појавити или не, то је друго питање. Не би било паметно да вам сад кажем искрено своја очекивања хоће ли се појавити или неће, због могућег погрешног тумачења, али ја желим да се појаве.

Новинар: Не знам да ли је ово питање за вас или господина Вучића, али у сваком случају, пре неки дан, кад је била додела МТВ награда, од којих је јед-

Бејзбол палицама, камењем, флашама:
НАТО пакт ћемо тући оружјем за које неће имати одговор

хотелски лоби и чекали. Кад се појавио председник Републике Никола Поплашен, онда је тај генерал СФОР-а предао њему и писмо за њега и писмо за мене. Тако су се понашали. Дакле, упркос сили и оружју, и свему осталом, ни на спрат нису смели да се попну, јер је било горе доста наших људи, доста наших симпатизера који их се нису ни најмање плашили, упркос њиховом оружју.

Видели сте већ, неки наши људи нису дали ни да прођу у неке просторије, то сте видели на снимцима, неки наши људи су на силу ушли, пошто су ови забрањивали улаз у хотел. Дакле, наши људи су показали храброст и презир према њиховом оружју. Тако да с њима никакав контакт нисам имао. Кад је дошао др Поплашен, он је већ био у свом стану, ја сам се спремао за спавање кад

улици. Шест борбених хеликоптера је у једном тренутку летело изнад нас, држало нас на нишану. Ми смо мирно јели бурек и пили јогурт. И ту смо скоро сат времена провели. Пробудили су целу Бијељину. Ми смо онда наставили пут на Павловина мост.

Новинар: Шта је стајало у том писму?

Др Шешељ: У том писму је стајало да сам давао неке изјаве у току рата и после рата у Републици Српској, које се њима не допадају. И њихова је претпоставка да сам ја противник Дејтонског споразума. Суштина је у томе да се они највише боје Српске радикалне странке и, очигледно, мене лично. Зашто се боје? Због нашег огромног утицаја у српском народу. И због тога што ми увек раскринкамо њихове задње намере у сваком случају атака на Србе, у сваком

ну добио Радио Б 92, ТВ Кошава, која је то преносила, прекинула је пренос. Како коментаришете то, да ли је то прикривање истине или нешто друго?

Др Шешел: Ево, прво нека вам одговори господин Вучић, а онда ћу ја, тако да можемо обојица.

Вучић: Телевизија Кошава је, колико знам, приватно предузеће и њихова је ствар да емитују програм који желе или који не желе. У томе нема никакве везе са Министарством за информисање Републике Србије или било којим државним органом. То им можете ви приватно замерити због тога што им се можда не допада оно што иде у прилог Радију Б 92, али то са државом или државним органима нема апсолутно никакве везе.

Ако ме питате шта мислим о најави због чега је Радио Б 92 добио награду и ако мислите да ме питате шта мислим о ономе што је изговорио Веран Матић, изједначавајући његову наводну борбу против режима у Србији са залагањем за пуштање новинара на Косову и Метохији, рекао бих да је то у најмању руку лицемерно, ако не и нешто много више и теже од тога.

Др Шешел: Нема никакве сумње да Радио Б 92 није добио награду због квалитета свог програма, него искључиво због тога што се Веран Матић и компанија отворено стављају у службу непријатеља свога народа, што издају и Србију и Савезну Републику Југославију, што су страни плаћеници. Због тога су добили награду. Такви као што су Веран Матић или Весна Пешкић једино и добијају награде. Американци плаћају издајнике српског народа за ову прљаву радњу коју овде у Србији обављају.

Новинар: Можете ли да прокоментаришете став међународне заједнице да неће подржати никога кога за мандатара владе предложије из коалиције Српске демократске странке странке и Српске радикалне странке Републике Српске?

Др Шешел: Не постоји никаква међународна заједница. То је једна апстракција која подразумева све државе света. А мимикрију врше западне силе и Американци. Они себе називају међународном заједницом, диктат једне силе. Шта је нас брига кога ће они подржати? Нека узму Додика који им је добар, нека им буде гувернер Алабаме, или нека буде Клинтону потпредседник. Или нека га приме у Владу Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске, која је ионако препуна хомосексуалаца, па један мање или више, свеједно је. Нека га воде тамо. Српски народ њега неће. Кроз саму Владу Велике Британије видите како је то друштво декадентно, како је то друштво болесно, труло. Нема нормалног човека у тој влади. Знате, хомосексуалци треба да се лече, а не да владају државом. Тешко оној држави којом владају болесни људи.

Новинар: Милорад Додик је изјавио, поводом прекида платног промета из-

међу Републике Српске и Југославије, да је у питању неспоразум. Шта ви кажете на то и када очекујете поновно успостављање платног промета?

Др Шешел: Није у питању никакав неспоразум. Додика су наговорили Гелбард и Вестендорп да прогласи девалвацију динара и да обрачунава једну босанску марку 7,5 динара. И због тога је дошло до удара на стабилност наше валуте. Динари су почели нагло да се преливају из Републике Српске. Због тога је динар уздрман. Око 10% укупне емисије динара је на простору Републике Српске емитовано, и ми једноставно то нисмо могли да поднесемо. Наша је критика према Савезној влади што није одмах реаговала обуставом платног промета. Тада би већ динар био мање уздрман. Убеђен сам да ће се платни промет поново успоставити оног тренутка кад Додик повуче своју одлуку.

Новинар: Ако можемо да се вратимо на ситуацију на Косову и Метохији, да ли мисија садашњих верификатора који долазе на Косово, може да буде претња да се изроди у нешто слично ономе што се сада дешава у Републици Српској?

Др Шешел: Не може у то да се изроди. Верификатори су опасни јер је међу њима велики број шпијуна, официра обавештајних служби западних земаља и они би могли да покушају да организују на Косову нешто слично ономе што су Американци организовали у Сарајеву у Улици Васе Мискина, на Партизанском гробљу, код старе пиваре и на пијаци Маркале. Тамо су Американци организовали да Изетбеговић побије своје цивиле, да би се то представило у јавности као српски злочин.

Таква опасност непрекидно прети на Косову и Метохији, свуда тамо где су амерички, француски или енглески обавештајци умешани. А ми нећемо пристати на то да они имају било какве ингеренције које доводе у питање државни суверенитет Србије. Косово је са ставни део Србије и тамо је српска власт једино надлежна.

Новинар: Последњих дана има, чак са истим интензитетом, још убиства војника и полицајаца, српска полиција се повукла са положаја на Косову и Метохији, али је очигледно да верификатори не обезбеђују мир. Да ли треба нешто урадити да би се повећале ингеренције наше полиције, како би се српски народ тамо заштитио?

Др Шешел: Наша полиција има довољно ингеренција, међутим, смањили смо број њених припадника. Сада их је нешто више од 10 хиљада, 10.029 или тако нешто, колико ја знам, и то није довољно да буквално у сваком насељу имамо у сваком тренутку одговарајући број полицајаца. Али ће наша полиција морати много интензивније да ради, а ја мислим да ће у дужем временском периоду бити присутне албанске провокације, терористички акти, атентати, убиства из заселе, отмице појединих цивила и слично. И на то треба рачунати и полиција мора систематски да се обрачунава са терористима. Ми смо све крупне терористичке формације разбили и уништили, али има неколико стотина припадника мањих група који настављају са дејствима, који некал обуку униформу, углавном делују у цивилу, сакривају се, брзо мењају територију на којој бораве и на којој делују и тако даље.

Карлос Вестендорп: међународни криминалац који крши међународне правне норме

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ Влада Републике Србије јуче је показала да жели дијалог са свим релевантним политичким факторима на Косову и Метохији, са политичким представницима свих националних заједница. Видели сте, представници горанске, муслиманске, ромске и египћанске националне заједнице, дијалог су прихватили. Прихватили су и неки албански представници, али не они иза којих стоје највеће политичке партије Албанаца у нашој земљи. Ми искрено жалимо што се шиптарски политички представници нису појавили на дијалогу. Очигледно је да су они и даље средство манипулација западних сила, очигледно је да у њихово име говоре Американци и очигледно је да су им Американци сутерисали да не дођу.

Хил изјављује да дијалог није припремљен. Шта значи то да дијалог није припремљен? Мисли ли Хил да он треба да припрема дијалог, Хил не може да припрема дијалог. Овде је реч о унутрашњем питању Србије и Савезне Републике Југославије. Само је српска Влада компетентна да припрема тај дијалог и да води тај дијалог. И у дијалогу могу учествовати само представници албанских политичких партија које делују у нашој земљи. Што се тиче странаца, они могу бити гости. Видели сте, јуче су гости били из руске амбасале, могу гости да буду из немачке, из других амбасала, али дијалог може да буде само између унутрашњих политичких фактора. Американци намерно отежавају вођење дијалога. Није њима циљ да се нађе решење, него да увек имају неку основу за притискање против Србије, за сталне уцене, за сталне претње. То је оно што је важно Американцима. Они желе да имају стални повод за стационирање својих трупа у Македонији, и у неким другим суседним земљама за ширење НАТО пакта. То их искључиво у свему овоме мотивише. И, наравно, стандардна антисрпска

политика, тежња да се српски народ уништи на Балкану.

Српска радикална странка је задовољна новоусвојеним пакетом пореских закона који је прошао у Народној скупштини, на предлог Владе народног јединства. На тим законима радили смо скоро пуних осам месеци и убеђени смо да смо тим законима постигли много у економској и финансијској сфери. Прво, сузбијамо шверцерске канале, поготову шверцерске канале кад је реч о нафти и другим акцизним робама. Шта се до сада дешавало? Уезу се велике количине сирове нафте, прерађују се у нашим рафинеријама, а онда се лажним папирима представља као да то иде у Црну Гору, Републику Српску или ко зна где, а нафта се уопште и не извезе из Србије и овде се продаје на црно без плаћања дажбина држави. Овим новим царинским законима, све обавезе према држави се плаћају приликом увоза нафте и нафтних деривата, или приликом производње у рафинеријама. Тад се плати и државу више не интересује где одлази нафта, како се даље препродаје, како пролази у трговини и слично. То је и одувек био став за који се залагала Српска радикална странка. То је само једна илустрација онога што смо постигли овим пореским законима. Ред заводимо и у другим сферама, вршимо прераспodelу богатства, дајемо веће пореске намете онима који имају доста новца, а вршимо ослобађање од пореских намета онима који немају новца. У текстилној индустрији, у кожној индустрији завели смо такође порезе од 20% на промет, али Влада има право да домаће произвођаче ослободи плаћања половине те обавезе. Дакле, опет, да подстакнемо домаћу производњу, а да отежимо положај увозника. Тако је кад је реч о козметичким производима, производима за хигијену и слично. Читав овај комплекс пореских закона сигурно ће поправити укупно стање наше при-

вреде, а и равномерније распоредити терет пореских обавеза према држави.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Како коментаришете то што нико ни из Савезне владе, ни из Владе Србије, званично није реаговао на ваше протеривање из Републике Српске?

Др Шешељ: Протеривање из Републике Српске осудили су сви релевантни политички фактори у нашој земљи. Огласиле су се све владајуће политичке странке, Југословенска левица, мислим и Социјалистичка партија да је дала коментар. Ми нисмо ни тражили да се то подиже на раван међудржавних односа, ми не чинимо ништа чиме би отежали садашњи положај господина Николе Поплашена, председника Републике Српске, а у Бања Луци смо се договорили да и он на то уопште не реагује. И видели сте, кад сам држао конференцију за новинаре, господин Поплашен је стајао поред мене. Али ми не желимо да иједним потезом сада скренемо пажњу са онога што је основни проблем Републике Српске. А и циљ Вестендорпов је сигурно био да се овим инцидентом скрене пажња како би он испод жита могао да учини многе закulisне радње и да на тај начин онемогући демократске политичке процесе у тој западној српској држави. А у нашој јавности је осуда комплетна, очигледно, и мислим и код обичних људи, и код грађана. Дакле, остало је на нивоу ових странаčkih реаговања. И наша странка у Бања Луци одмах је сутрадан реаговала конференцијом за новинаре. Спровели смо овога пута да по државној линији будемо уздржани да не бисмо направили штету господину Поплашену и овим пословима које по Уставу треба да обави.

Новинар: Имам питање за господина Тому Николића. Јуче сте на оном састанку у Приштини изјавили да сте се упознали са Хилловим нацртом решења за Косово. Шта мислите о томе?

Николић: Ја сам се са тим нацртом упознао преко средстава информисања, као што су се упознали и представници националне заједнице који су јуче о томе дискутовали. И углавном су се сви сложили да је такав нацрт апсолутно неприхватљив за све нас који смо желели да решимо судбину Косова и Метохије, и да то решимо мирним путем, а посебно да решимо у оквиру споразума који су постигли господин Холбрук и господин Милошевић, дакле, у оквиру правног система Србије и не дирајући у суверенитет и интегритет Савезне Републике Југославије.

Новинар: Каква је даља судбина у странци госпође Раде Трајковић, с обзиром да је изјавила да ће на Савезном

По Закону о информисању :

"Глас јавности" ће платити високу цену за нетачне информације

парламенту изнети доказе о наводној вези Маје Гојковић са неким терористом и о вашем деспотизму?

Др Шешељ: Видите, најжалост, на какве позиције је пала Рада Трајковић. Сама чињеница да неко планира да говори на Савезној скупштини о нечијим претпостављеним љубавним аферама, па макар то биле и љубавне афере са Адолфом Хитлером, говори да није реч о нормалној особи. Шта друго ту може да се коментарише? Што се тиче Раде Трајковић, покренута је иницијатива за њено искључење из Српске радикалне странке. Седница Централне отаџбинске управе ће се вероватно одржати 28. новембра, а једна седница је већ била и на тој седници није искључена Рада Трајковић, него само њен супруг, Веселин Трајковић, због оних изјава у Народној скупштини. А до тада, до те седнице, ми нисмо знали за изјаве Раде Трајковић у јавности. Ми смо имали проширену седницу Централне отаџбинске управе на којој су присуствовали сви републички посланици, у 19 часова, одмах после седнице Народне скупштине, првог дана. И та седница Централне отаџбинске управе, која је кратко трајала, одржана је у скупштинској сали.

На тој седници још није третирано питање Раде Трајковић, јер ми смо за њене изјаве у медијима сазнали тек то вече, тако да ту није било иницијативе. А став председничког колегијума је био да она не може да буде више министар и ми смо мислили да се на томе заустави, јер тако смо проценили степен њене кривице. Јер она је као министар злоупотребила функцију тако што је покушала да протежира свога брата. Нисмо ми мислили да треба ићи на строже кажњавање. Али, неспојиво је било то што је учинила, са остатком на функцији министра. Међутим, она је касније пала у ватру, видели сте какве је небулозне изјаве давала, после тих изјава у јавности, ја лично мислим, да је немогућ њеностанак у Српској радикалној странци, али о томе ће се изјаснити Централна отаџбинска управа.

Новинар: Да ли сте поднели пријаву против листа "Глас јавности", јер такве информације чујемо од јутрос? Да ли је то тачно?

Др Шешељ: Припрема се прекршајна пријава.

Новинар: Сме ли да се зна зашто?

Др Шешељ: Зато што је у "Гласу јавности" објављено да је Српска радикална странка у дослуху са терористичком ослободилачком војском Косова. И што је објављено да постоје конкретни докази за то. Или постоје ти докази, па ми морамо доћи под удар закона, или онај ко је то објавио мора доћи под удар закона. Ја сам вам више пута рекао - могу допустити да новинари напишу да сам глуп, да сам блесав, да сам луд, да сам овакав, да сам онакав. Али кад се конкретна оваква тврдња, оваква клевета изнесе, као што је сад изнета, она мора да се докаже. Једно је човека увредити тако неким увредљивим изразом, а друго је лансирати очиглед-

ну лаж, измишљотину. Тако да мора да се сноси последица за коју би се одговарало и у Америци, и у Енглеској, и у Француској, и у Немачкој, Италији, па мора и код нас да се одговара.

Новинар: Пошто се ради о особи која је очигледно уживала велики углед у Српској радикалној странци, чим је изабрана за министра, да ли ће Српска радикална странка њеним одласком бити уздрмана и шта ће бити са бирачима из тог дела Србије?

Др Шешељ: Српска радикална странка неће бити уздрмана, то је сигурно. И Рада Трајковић и Веселин Трајковић су били угледни чланови Српске радикалне странке, заслужни. Од првог дана су чланови, откад смо формирали нашу странку на Косову и Метохији, од маја 1991. године. Обоје су чланови, нису, дакле, напредовали у странци - прво муж па жена, или обратно, него су обоје истог дана постали страначки ак-

ку. Због тога је и позвана на седницу председничког колегијума, прекјуче ујутру у 9 сати у Влади Србије. Она је дошла на ту седницу и рекла да неће да подноси оставку, да сматра да није погрешила што је хтела свом брату да помогне, јер је њој њен брат изнад странке. Онда смо ми донели одлуку да се разреши функције министра, и да објасним због чега се разрешава, ја сам то у неколико реченица објаснио у Народној скупштини. После тога долази до наступа њеног супруга, вероватно револтираног, вероватно бесног због свега тога, али знате, сваки човек мора да контролише своје емоције и своје понашање. Његово понашање је било предмет расправе на проширеној седници Централне отаџбинске управе, одмах тог дана, у Народној скупштини. Само је за њега донесена одлука да се искључује из странке. За касније наступе Раде Трајковић нисмо знали. Пошто су се десили ти њени наступи у јавности против стра-

За шаку долара: у Македонији постоје неке политичке снаге које прихватају сваки амерички захтев

тивисти и обоје су заслужили те позиције које су имали у странци. Странка је у њих имала велико поверење. Прво је Рада Трајковић изневерила то поверење, а онда и Веселин Трајковић. И видели сте на који начин су изневерили то поверење. Рада Трајковић тако што је протежира свога брата, што је и сама признала. Још је рекла у изјави за Студио Б да је она министар за бригу о породици, па мора да брине о својој породици. Помислила је и тренутку да је министар за бригу о својој породици. То што је уобичајена појава у Српском покрету обнове, у Српској радикалној странци никад се није могло додерисати. И због тога су одређене консеквенце повучене. Ми нисмо мислили да те консеквенце буду толико строге као што се сада види. Ми смо мислили да је довољна казна да Рада Трајковић сама поднесе оставку на место министра и да се на томе све заврши. Не бисмо онда у јавности ни објашњавали зашто је морала да поднесе остав-

нке, и то на тако огаван начин, покренута је иницијатива да се и она искључи, и о томе ће највероватније, још није тачно прецизиран датум седнице, нема више разлога много ни да се жури, али највероватније да ће то бити 28. новембар.

Новинар: Шта мислите, да ли ће македонска влада дати дозволу за стационарање НАТО трупа у Македонији и како видите даљи развој ситуације на Косову?

Др Шешељ: Не могу да кажем да сам ту оптимиста. Очигледно је да у Македонији постоје неке политичке снаге које прихватају сваки амерички захтев и није немогуће да се заиста тамо и стационарирају трупе НАТО пакта, дакле, ове појачане трупе, али то ће нанети велику штету укупним југословенско-македонским односима. То ће, пре свега, огромну штету нанети Републици Македонији.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: Сви озбиљни политички фактори у Србији, највеће парламентарне политичке партије, представници националних заједница са Косова и Метохије усугласили су пројекат решавања проблема шиптарске националне мањине на Косову и Метохији, и уопште у Србији. Програм који је предочен јавности, једноставно је програм коме се не може ниједна значајнија примедба упутити. Нема тог правног система у свету и нема тог међународног правног акта који садржи нешто што не предвиђа овај план који је понуђен јавности. План због тога представља платформу за даље разговоре, за дијалог у правом смислу речи.

Ви сте видели какво је ћутање са Запада пропратило објављивање овог плана. Зашто ћутање? Зато што западне силе немају ни једног јединог аргумента којим би тај план могле оспоравати. Оне могу и даље да нас мрзе, и мрзеће нас. Оне могу и даље да нас нападају, и нападаће нас. Оне могу и даље да нам прете, и претиће нам. Али мислим, по први пут после толико година, да смо на дипломатском плану, с програмом кренули у офанзиву, да је иницијатива на нашој страни. Ми и даље нудимо представницима свих албанских политичких партија дијалог. Две албанске политичке партије већ су учествовале у дијалогу и потписале су овај план.

Неки кажу - то су мале партије. Али откуд знају да су заиста мале? Док се не изађе на изборе не зна се која је партија мала, а која је велика. Па да онда идемо на изборе, да запишемо становништво на Косову и Метохији, да видимо колико има Срба, колико има Шиптара, колико има муслимана, Горанаца, Рома, Турака и Египћана. Да видимо колико којих има, па да онда из тога извадимо неке податке. Овако, једни тврде да их има највише, други тврде да их нема баш толико, ко је у праву може се утврдити само коректним, објективним, систематским пописом. Тај попис може бити скраћеног карактера, дакле, пописни лист не треба да садржи све оне податке који се иначе траже код редовних пописа, које смо по документима Уједињених нација дужни да спроводимо једном у 10 година. Овог пута то могу бити најосновнији подаци - име и презиме, матични број, датум рођења, националност, то би могло да буде све.

Српска радикална странка је свесна да Милорад Додик води антистрпску политику у Републици Српској, служи западним силама и по њиховом наговору, пре свега по наговору Гелбарда и Вестендорпа, његова влада је донела одлуку да се изврши монетарни удар на југословенски динар, да се пропише

однос 7,5 динара за једну босанско-херцеговачку конвертибилну марку. То је довело до додатног распрострањања динара из Републике Српске, и то је довело до поремећаја курса динара. Републички и савезни органи власти се труде да то санирају, ми смо успели да зауставимо ефикасним мерама даљи пад курса, а настојаћемо да га вратимо и на ниво испод 7 динара за једну марку, ако то буде могуће. Али, Српска радикална странка сматра да нема поновног успостављања платног промета са Републиком Српском док се не поништи оваква одлука Додикове Владе. Додик покушава да замајава домаћу јавност одлуком да се платни промет успостави. Не може он једнострано успоставити платни промет и не може се понашати као да се ништа није десило, јер је огромна штета већ причинјена.

Српска радикална странка се залаже, и у оквиру Владе народног јединства и у оквиру Народне скупштине, да се до краја ове године донесу још неки значајни закони системског карактера, економског и финансијског карактера, како би се поправило укупуно стање у нашој привреди. При крају је доношење Закона о акцијском фонду, који је неопходан за спровођење и убрзавање процеса приватизације.

Изполите, ако ви имате неко питање?

Новинар: Зашто пропаганда Владе Србије за упис бесплатних деоница, у оквиру тог процеса приватизације није већа?

Др Шешељ: Питање је добро и мислим да ћемо наредних месеци појачати ту пропаганду за упис бесплатних деоница. Очигледно је да многи људи нису информисани, а многи људи нису заинтересовани. Ми смо се 1994. године суочили са једним великим проблемом, такозваним Бинђићевим законом о ревалоризацији свих претходних процена, које су обезвредиле претходни процес приватизације. Ја се могу сложити да закони из 1989. и 1990. године, закони Анге Марковића нису били добри и да су довели до многих поремећаја, обезвредивања друштвене својине и тако даље. Али је још гори закон којим се удара на друштвени поредак, и којим се поништава принцип правне сигурности грађана. То се десило с такозваним Бинђићевим законом. После примене Бинђићевог закона, кад су неке фирме у којима је приватна својина већ била негде око 70 %, у којима је остварено власништво акционара од око 70 %, сведене на учешће приватних лица од 3 или 4 %, ентузијазам за приватизацију је доста сузбијен. И ми се бавимо мишљу да то мало убрзамо, свесни смо да су још увек присутни у јавности и неразумевање и незаинтересованост.

Које ће бити најпогодније форме, то ћемо још видети. Највероватније, с државном телевизијом ћемо моћи највећи ефекат да постигнемо у пропратирању учешћа у приватизацији.

Новинар: Зашто Министарство за својинску трансформацију не поштује одлуку да сваке недеље обавештава јавност о предузећима која расписују конкурсе за упис бесплатних деоница?

Др Шешељ: Обавеза је, по закону, да се јавни позив за упис бесплатних деоница објављује у "Службеном гласнику" и најмање једном дневном листу и, колико ја видим - то се објављује.

Новинар: Али обавеза је Министарства да сваке недеље по закону обавештава.

Др Шешељ: Јесте, али закон не каже како то министарство обавештава, и то је, можда, једна непрецизност у закону. Али, знате, трећи облик обавештавања који закон прописује је огласна табла предузећа. То су три законска облика обавештавања. Тако да оно не би могла бити критика Министарства за својинску трансформацију, али би могла бити добра сугестија да Министарство за својинску трансформацију примени и друга пропагандна средства, како би заиста што већи број грађана и заинтересованих правних лица био обавештен о јавним позивима. Кад је реч о првом кругу, онда ту нису битна правна лица, ту су битни само грађани који имају право на упис бесплатних акција до 400 марака по години радног стажа, и који имају право на попуст при куповини акција.

Новинар: Зашто Министарство за својинску трансформацију није потписало са ЗОП-ом уговор о висини система којим се аутоматски контролише примена закона?

Др Шешељ: То је већ техничко питање. Зашто није склопљен уговор са једним фактором који би могао то технички да изведе вероватно боље него неки други органи, неке друге институције и техничка питања не би била из моје надлежности као потпредседника Владе, ни у надлежности наше странке. То је већ питање саме организације рада у Министарству за својинску трансформацију. Водиће се општи регистар.

Новинар: Али је то ваш ресор.

Др Шешељ: Јесте, али не баш то техничко питање. Зашто да се набави компјутер једног типа, или компјутер другог типа, отприлике је такво питање. Зашто не би овај орган, зашто би овај орган? Постоје два органа, прописана законом, која учествују у процесу својинске трансформације, поред Министарства и овлашћених проценљивача - то су Фонд за развој, у који улази и један

део новца од приватизације, 50 %, и то је Активски фонд. А што се тиче овог конкретног техничког решења, можда вам је и та примедба на месту, ја не знам да ли је, али бисте могли директно да је упутите Министарству. Могуће је да је на месту, али и ви ћете се сложити да ја не морам бити стручњак за компјутерску технику, и да не морам знати који је облик вођења тог посла најбољи. О томе своју реч кажу стручњаци, а по потреби ми увек тражимо мишљење стручњака.

Новинар: Да ли сте се ви лично негде јавили за упис бесплатних деоница?

Др Шешељ: Још нисам, али имам намеру.

Новинар: С обзиром да сте критиковали одлуку Владе Републике Српске да помери курс динара на 7,5 динара за марку, да ли би ми рекли где сте ви купили лично и где можете да купите марку за 6 динара?

Др Шешељ: Не може сад нигде да се купи марка за 6 динара, осим код Народне банке Југославије.

Новинар: Али она не продаје марке.
Др Шешељ: Продаје, али не продаје свима који би хтели да купе, него по одређеним приоритетима. А Република Српска је са своје стране добровољно прихватила да буде у платном систему са Савезном Републиком Југославијом, и да има исто средство плаћања, па ако дође до поремећаја у том средству плаћања, онда се поремећај дешава због привредне ситуације и у Савезној Републици Југославији и у Републици Српској. Ако неко претрпи штету због поремећаја реалног курса динара, онда пропорционално треба сви да претрпимо ту штету, а не да један фактор у тренутку искаче из тог система, наносећи још неупоредиво већу штету ономе ко остаје.

Новинар: Ако они иначе купују за 7,5 динара марку?

Др Шешељ: Ко купује? Да ли Влада Републике Српске купује? Зашто би куповала?

Новинар: Зашто купује банке?

Др Шешељ: Једно је Влада, друго банка. Зашто Влади Републике Српске требају девизе? Да ли Влада Републике Србије купује девизе?

Новинар: Да купи нафту.

Др Шешељ: Да ли Влада увози нафту?

Новинар: Да ли Савезна влада купује нафту? Да ли НИС купује нафту?

Др Шешељ: Е, то је већ друго питање. Имамо много већи проблем око те куповине нафте, зато што се огромна количина нафте купује под фирмом прераде за Републику Српску, па само папири иду у Републику Српску, а та нафта иде на наше домаће тржиште. Због тога смо у овој ревизији пореских закона инсистирали да се обавезе према држави већ у фабричком кругу исплаћују.

Новинар: Да, али по ком курсу?

Др Шешељ: По ком курсу? Поставља се две ствари које једна с другом немају конкретну везу. Овде је однос између владе. Ако треба и да се мења курс,

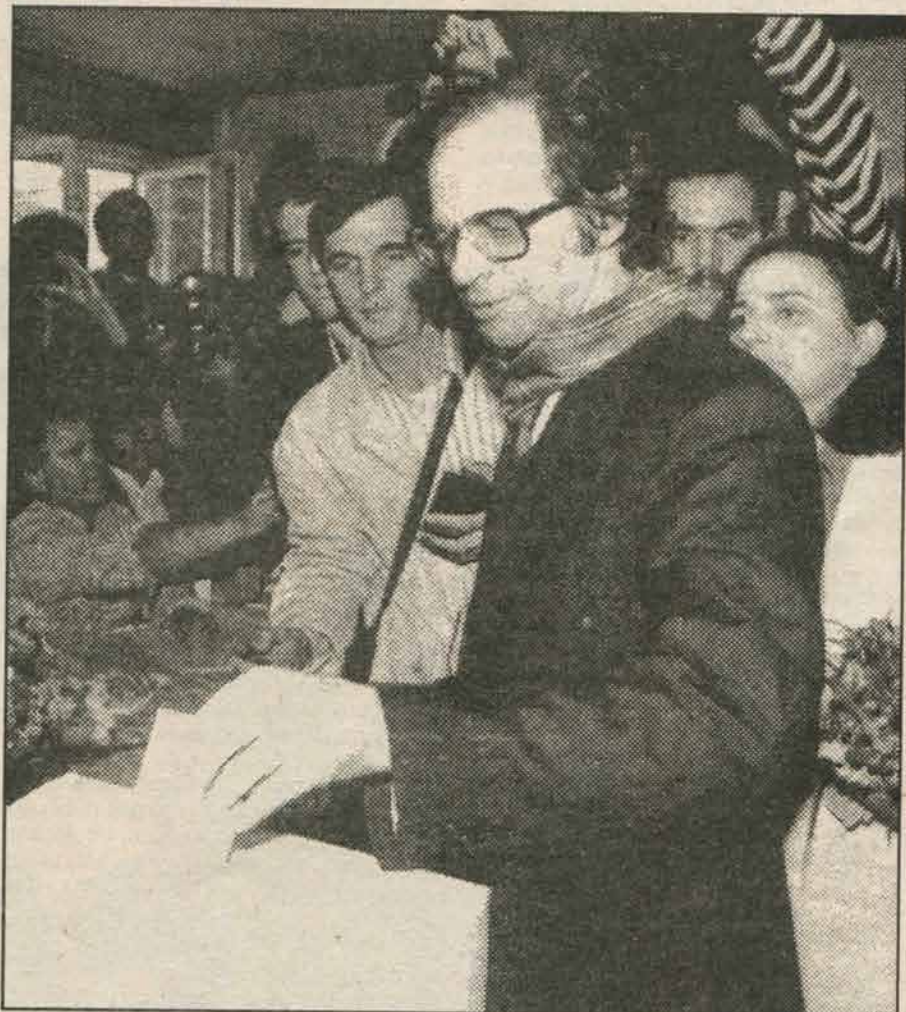
онда треба представници влада да седну и да се договоре о томе, као што је договор направљен приликом претходне девалвације динара. А не да неко искаче из система на тај начин, једностраном одлуком, уз страни наговор. Јер то је крајње некоректан поступак.

Значи, кад сте поставили питање процеса приватизације, Српска радикална странка имала је иницијативе да се неке промене врше и у закону, око неких ствари смо успели да се договоримо, око неких нисмо, али оно што ће вероватно бити преточено у амандмане, то је да ће сви држављани, на основу година радног стажа, без обзира где је стечен тај радни стаж, имати право на бесплатне деонице и деонице по попусту. А сада на то имају право само запослени у државном и друштвеном сектору и земљорадници, без обзира да ли су били осигурани или нису. Искључена је категорија запослених у приватном сектору и искључена је категорија слободних професија као што су уметници, књижевници, новинари, адвокати и слично. Дакле, радни стаж да буде основ, то је по нашем мишљењу неупоредиво принципније, објективније, коректније, и, с друге стране, ми ћемо инсистирати на савезном нивоу да се постигну три ствари: пре свега, да се што пре донесе закон о инвестиционим фондовима,

како би се могла вршити концентрација акционарских права, акционарских папира, ради ефикаснијег учешћа у управљању. С друге стране, на савезном нивоу ћемо усвојити, надам се већ на следећем заседању Савезне скупштине, Закон о старој девизној штедњи, како би се стара девизна штедња могла користити у куповинама акција. Те мере, наравно, треба сагледавати у складу укупног система, на чијој изради управо радимо, и оне су повезане и са нашим интервенцијама у пореском законодавству. Spreмамо и један свеобухватан програм економске и финансијске политике за следећу годину, кроз који ћемо преиспитивати укупно стање у привреди уопште, у фискалном систему посебно.

Новинар: Како видите развој ситуације на Косову до пролећа, да ли ће бити неких помака, нових притисака и како коментаришете смену Перишића и изјаве црногорског руководства?

Др Шешељ: На Косову и Метохији ћемо и даље имати много проблема, суочаваћемо се и даље са страним притисцима, биће нових претњи од стране Американца, на то треба бити спреман. Шипгарске терористичке банде наша полиција је разбила и највећим делом уништила у току ове летошње акције. Међутим, још има тих малих гру-

Нелегални избори из 1992. године: док се не изађе на изборе, не зна се која је партија мала а која је велика

Суштина косовско-метохијског проблема је сепаратизам припадника албанске националне мањине

пица које не представљају неку велику опасност, али су у стању да изводе терористичке активности, убијају из заседе, врше атентате, отмице и слично. И на то треба рачунати. Видели сте колико је оклевање земаља чланица ОЕБС-а око слања ОЕБС-ових посматрача, или верификатора, како се они називају, што показује да је то била само једна маска да би се реализовао један други циљ, да би се дошло до стационирања трупа НАТО пакта на подручју Косова и Метохије, на шта никада нећемо пристати.

Што се тиче смене досадашњег начелника Генералштаба, генерал-пуковника Момчила Перишића, ми томе не бисмо никакав сензационалистички карактер придавали. Момчило Перишић је већ пет година био начелник Генералштаба. Да видимо где то у свету, у Америци, Канади, Енглеској, Француској, Немачкој, Италији, начелник Генералштаба остаје дужи на тој функцији. То је једна веома озбиљна, одговорна и осетљива функција и свуда у свету се води рачуна да људи појединци што краће време на њој проведу. Тако да ту и није било потребно да се нађе неки додатни, конкретни разлог.

С друге стране, реаговање црногорских политичких фактора је смишљено да се у јавности изазове одређена сумња, да је реч о политизацији војске. Лично сам убеђен да то не стоји. Никада раније ти фактори нису инсистирали на Перишићевом останку и на доласку неког другог човека на то место. И само по себи питање личности не сме да буде примарно питање, кад је реч о кључном положају у армији. Друго, Врховни савет одбране одлуке доноси већином гласова. А врховни командант, у складу са Уставом врши постављење, смењивање, унапређење и тако даље, генерала Војске Југославије.

Новинар: Када сте споменули попис, да ли има неких прецизнијих информација, када би то могло да се организује?

Др Шешељ: Још нема, о томе се разговара. Ви се сећате, још прошле године једино је Српска радикална странка наступала у јавности са том идејом. Сад ту идеју прихватају све друге озбиљне политичке партије у Србији, што је већ значајан помак. Али, попис ће морати у најскорије време да се обави. Без пописа нема бирачких спискова, без бирачких спискова нема избора.

Новинар: Каква је практична вредност декларације, када се зна да је суштина спора на Косову у односу државе и косовских Албанаца, кроз чије договоре нема ни приближавања?

Др Шешељ: То није суштина проблема на Косову и Метохији. Суштина проблема је албански сепаратизам, жеља великог дела припадника албанске националне мањине да се отцепи од државе, да формирају независну државу, или да се припоје Албанији. А о томе нема шта да се разговара. А албански сепаратисти, уз помоћ западних сила, светској јавности су покушали да представе да је њихова борба, борба за национална права, што, једноставно, није истина. Ево, спремни смо да разговарамо о свим националним правима, правима националних мањина, правима националних заједница. Нема ниједног права које је у цивилизованом свету верификовано, а да код нас не би могло бити примењено. Али, не долази у обзир издвајање Косова и Метохије из правног система Србије. А на томе раде Американци, то сте могли да видите кроз различите варијанте Хилових планова. Ја сам одавно то престао и да читам, пошто су му намере јасне, па онда нема ни потребе да се у то улази. Американци желе да издвоје Косово и Метохију из правног система Србије.

То је суштина и то је ваљда сад свима јасно. Е, то не може.

Новинар: Постоји ли обострано прихватљиво решење?

Др Шешељ: Ево, ми смо понудили једно решење за које сматрамо да је обострано прихватљиво. Онај ко га не прихвата треба да аргументује зашто га не прихвата. И из првих изјава представника неких шиптарских политичких партија видите да им је неприхватљиво зато што се Косово задржава у саставу Србије, што остаје у правном систему Србије. Овим смо истерали на чистину и шиптарске сепаратисте и њихове западне спонзоре и менторе.

Новинар: Молим вас за један коментар у ширем смислу, независно од генерала Перишића, о односима савезне државе и Црне Горе. Опет се води нека врста царинског рата, Црна Гора не зна за царине, савезна држава захтева да се то чини, и тако даље.

Др Шешељ: Савезна влада, у складу са Уставом, мора изнаћи начине да ефикасним мерама натера све правне и политичке факторе у овој земљи да поштују законске, уставне, и уопште, правне обавезе. Како ће то урадити Савезна влада, остаје да видимо. Ако ова Савезна влада то није у стању, мораће да препусти место некој другој. Мора обезбедити да сви фактори у овој земљи поштују савезни Устав и закон.

Новинар: Ви сте се својевремено залагали да престане државни капитал, а за друштвени капитал, како би се спречиле крађе тог капитала. Са "Галеником" је почело, па је застало.

Др Шешељ: Ми ћемо око "Галеника" да истражимо ствари до краја. Јер постоји основана сумња да су многе криминалне радње тамо почињене. Ми смо о томе више пута говорили у јавности.

А што се тиче процеса приватизације, Српска радикална странка је имала одређени број примедби на сада важећи закон. Те примедбе у суштини су остале и ви сте видели већ да ће неке ствари да се промене. Оно што је наша основна примедба, и где још увек нема консензуса око евентуалне промене, то је питање обавезности приватизације. Ми смо за принцип обавезности. Остављање бар одређеног рока да се преузму бесплатне деонице, да се купе деонице са попустом, како би се онда у будућности ишло само на продају преосталог дела. Али читав низ фактора код нас је бацао клипове у тачкове приватизацији и ономогућавао ту приватизацију, и један од тих фактора сам малопре поменуо.

Без убрзане приватизације нема нам економског опоравка, то је свим озбиљним економистима одавно јасно. Друштвена својина нигде на свету не постоји, не може ни код нас да постоји, а најмање може бити економски ефикасна. А пошто очигледно има доста застоја и у процесу емитовања бесплатних деоница, проширивања интереса људи да уопште узимају те бесплатне деонице, затим, пошто има, очигледно, проблема са одлучивањем људи да ку-

пују деонице са попустом, очигледно је да ће у прва два круга својинске трансформације велики број деоница остати непродат. Те деонице онда преузима Акцијски фонд и даље их продаје како му се укаже шанса. Али, лично сам срећан да ће у једном тренутку, највећи део друштвеног капитала бити у рукама Акцијског фонда. Акцијски фонд је једна врста државног органа. И он ће продавати. У овом случају је најважније да се контролише продаја акција како не би биле обезвређиване, како не би биле продаване у бесцење, како се неко не би неким мерифетлуцима дочепео најзначајнијег дела друштвеног богатства. Али, постоји истовремено и опасност да државни органи, самим тим што имају велику улогу, успоравају процес приватизације. Или да монополишу извесна права из тог процеса, могућности да се дође до акција. Ту морамо будно да пратимо да се негативне последице таквог једног понашања још погубније не одразе на нашу укупну економску ситуацију.

Новинар: Ако се друштвени капитал претвара у државни, а државни треба да има цену на берзи, он је никада не може постићи?

Др Шешел: Прво, тешко је сада, осам година по отпочињању приватизације, и после свега овога што нам се дешавало, очекивати да можемо, продајући акције, продајући деонице, да постигнемо реалну цену. Тешко је очекивати да можемо да постигнемо и тржишну цену. Увек ћемо морати да правимо извесне попусте. Видели сте, прошле године направљен је велики попуст када је продавано 49 % државне телефонске компаније. Много већи попуст него да

је та продаја вршена у неким нормалнијим условима. Али, шта је предност те продаје? Што смо добили милијарду и по марака свежег новца и што се тим новцем могао решавати читав низ нагомиланих друштвених проблема. Тако да смо некада мотивисани, да би новац добили одмах, да правимо веће попусте него што би ти попусти били изражени да се новац не тражи одмах, него у одређеном временском периоду, под неким другим условима, и тако даље.

Али, не смемо дозволити ни потпуно обезвређивање. Шта се десило по том закону Анте Марковића, с краја 1989. године? Настала је права јагма за најпривлачнијим компанијама, за најпривлачнијим предузећима, поготову оним предузећима која представљају такозване природне монополе. Разуме се да би свако журно да преузме одређени број акција у рудницима, да преузме одређени број акција кад је реч о саобраћајној инфраструктури, кад је реч о нафтној индустрији, кад је реч о комуналној инфраструктури. То је увек на Западу најсигурније улагање. У међувремену држава је претварала многе од тих предузећа у јавна предузећа и тако сачувала њихово крчмљење и њихову распродају за багателу. Али, у следећем периоду ми морамо ићи на потпуну или делимичну јавну приватизацију. С тим што ће то бити контролисано и за готов новац. И увек је лакше продавати та јавна предузећа, макар делимично, него продавати друштвена предузећа која су, очигледно, промашена инвестиција.

Новинар: Како мислите да ће ови догађаји у вашој страници, одлазак поједи-

них људи, да се одрази на саму странку, и да ли мислите да то може да има неке последице на коалицију која постоји у Влади Србије?

Др Шешел: Ја мислим да не може да има никакве последице на функционисање коалиционе Владе народног јединства и на наше односе са коалиционим партнерима. Друго, отишло је двоје људи и још један из Приштине. А наша странка има 205.000 чланова, регистрованих чланова који плаћају чланарину. У то можете да се уверите у Извршном одбору наше странке у сваком тренутку. И зашто би то био проблем? Оно што разликује нашу странку од других политичких партија је то што о свему јавно говоримо. Ми смо обелоданили због чега је отишла Рада Трајковић. Прво са места министра, а данас у 2 сата је седница Централне отаџбинске управе, на којој ће се разматрати предлог за њено искључење из странке, предлог Председничког колегијума. Пре тога, на претходној седници која је хитно сазвана, искључен је из странке Веселин Трајковић. Дакле, то је нешто што је сасвим природно у страначком животу после таквих поступака, после таквог понашања, а оно што код нас остаје је извештај траг због свега овога што Рада Трајковић и њен супруг чине након напуштања странке или напуштања министарске функције. То је већ ствар и морала и психологије личности и тако даље. Ја могу схватити да у неком тренутку човек препукне, да изгуби компас, али да се баш толико ниско сроба, то је већ нешто што је и мени прилично несхватљиво. И што показује да је најбоље било да смо се са таквим људима разишли. Ја мислим

Неке персоналне промене унутар странака коалиције, не могу да утичу на стабилност Владе народног јединства

да ће то још више учврстити ауторитет Српске радикалне странке у јавности, као странке која се доследно бори против сваког непотизма, као странке која се залаже за неке примарне политичке принципе без којих се не може замислити озбиљан демократски живот.

Новинар: У Скупштини Србије и Савезној скупштини предстоји расправа о савезном буџету за наредну годину. Да ли опстају ваше принципијелне замјерке по питању финансирања "Борбе" и Танјуга из државне касе?

Др Шешел: Треба прво да видимо предлог тог буџета. Друго, ви знате да је већ Савезна влада направила један потез којим је обновила Компанију "Борба" и вратила све делове који су се раније на различите начине отцепљивали од Издавачко-штампарског предузећа "Борба". Ми треба да видимо прво предлог буџета, треба да видимо фискалну конструкцију за следећу годину уопште, а очекујемо да ће бити изложена и пројекција економске политике, и на основу тога ћемо заузети став. У принципу сматрамо да сви медији, осим државне телевизије и државног радија, треба да иду у процес приватизације. То је принципијелан став Српске радикалне странке. Сад, да ли је негде могућа тренутна приватизација, да ли негде треба обавити припремне радње, то питање ћемо размотрити.

Новинар: Како, по вашој замисли, ми који радимо у државним медијима, можемо да добијемо акције?

Др Шешел: Можете да добијете акције, не морате у својој фирми, можете у некој другој, било где. Можете да добијете..., молим?

Новинар: Колега каже да можемо да добијемо акције у "Земунским новинама".

Др Шешел: То би вам биле најбоље акције. Ја бих препоручио госпођи Костић да узме акције.

Новинар: Ја сам узела акције на другом месту.

Др Шешел: То је велика штета, јер бисте овде имали најбоље дивиденде.

Требало је да прочитате закон. Закон омогућава свим људима који испуњавају услове, дакле, који су држављани Србије, који имају пуне године радног стажа у друштвеним предузећима, у државном сектору, дакле, не само у државним предузећима, него и јавним службама и државним органима, и земљорадницима, без обзира да ли су плаћали осигурање или нису, да се јаве где год желе. С тим што се земљорадници усмеравају на земљорадничке задруге и предузећа која се баве производњом хране, јер тамо првенствено остварују своја права. И кад видите да нека фирма оглашава упис бесплатних деоница у првом кругу, можете одмах да се јавите. А онда и у другом кругу можете да купите с попустом.

Ми ћемо једно упутство за куповину свих акција објавити и у следећем редовном броју "Велике Србије". Упутство око учествовања у упису беспла-

тних акција и куповине акција с попустом.

Новинар: Српски покрет обнове је међу странкама које су подржале предлог председника Милутиновића о Косову и, обично, све што Влада Србије ради, подржава. Међутим, председник Српског покрета обнове стално понавља да главну сметњу у одбрани Косова са српске стране представља Српска радикална странка и њено учешће у раду.

Др Шешел: Ви сте поставили једно питање, а и сами знате одговор. Јасно је Вуку Драшковићу да Српска радикална странка није главна сметња у процесу одбране Косова и Метохије. Српска радикална странка је тренутно главна сметња уласку Српског покрета обнове у Владу. Знате, нисмо били толико ни сметња уласку Српског покрета обнове у Владу, колико смо били сметња ценкању Српског покрета обнове око евентуалног уласка у Владу. Јер Српски покрет обнове и Вук Драшковић сматрају да смо ми узели ту њихову цену. Ми смо у Владу ушли принципијелно, поделом ресурса, пропорционално, на основу снаге наших странака у Народној скупштини, а Драшковић је хтео да се цења око вила на Дедињу, око амбасадорских места, и других места која иначе немају никакве везе са надлежностима републичког нивоа власти. Ако се сећате, тражио је много више министарских мандата него што би то могао имати пропорционално броју својих посланика. Ту се негде, изгледа, прерачунао. И сада нас види као основни узрок својих проблема.

Новинар: Да ли ће се нешто променити на градском нивоу, с обзиром да садашња ситуација у граду није нимало ружичаста?

Др Шешел: Што се тиче Српске радикалне странке, ми смо спремни да се одмах промени, али, очигледно, наши коалициони партнери из Владе народног јединства оклевају да ту повуку неки одлучнији потез на градском нивоу. Ми сматрамо да треба оборити градског вљест Београда, и у што скоријем року заказати ванредне изборе.

Новинар: Који легитимитет имају грађани који су потписали у Приштини споразум, а представљају се као представници разних националних заједница?

Др Шешел: Они су на челу одређених организација. А наш је принцип да позивамо представнике свих, буквално свих организација које постоје на Косову, а припадају националним мањинама. И имају исти степен легитимитета какав имају Ибрахим Ругова, Фехми Агани, Адем Демаћи и остали. Сви су познати, па и они.

А прави легитимитет се не може установити пре избора. Од свих учесника у дијалогу, може се рећи да само парламентарне странке у Србији имају свој легитимитет, јер смо ми свој легитимитет проверили освајањем одређеног броја посланичких мандата. Нико од њих нема легитимитет, док га не докаже на изборима. Али имају легали-

тет, ако су регистровани. А у том погледу, све ове организације чији су представници били, регистровани су, а колико ја знам, Руговина странка није регистрована на републичком нивоу, него само на савезном, и читав низ осталих странака које се сматрају значајним, јаким, моћним, уопште нису регистроване. Мислим да странка Адема Демаћија уопште није регистрована.

Новинар: Изјавили сте да Калинић неће остати мандатар.

Др Шешел: Где сам изјавио?

Новинар: У неким медијима.

Др Шешел: Нисам дао баш тако тврду изјаву. Рекао сам да не верујем да ће успети, знате.

Новинар: Изразили сте сумњу. Да ли имате нека посебна сазнања, према вашим информацијама, о томе ко би могао бити мандатар Владе Републике Српске?

Др Шешел: Не знам ко би могао бити следећи мандатар, али сам убеђен да то не може бити Додик. То је за мене довољно. А што се тиче Калинића, па, видели сте. Социјалистичка партија је одбила, Српски народни савез је одбио, Странка независних социјалдемократа је одбила, са муслиманским странкама он није ни имао намеру да формира Владу. Очигледно је да Калинић има подршку само Српске демократске странке, Српске радикалне странке и ове једне патриотске коалиције која има два посланика, не могу тренутно да јој се сетим назива. Тако да би Калинић у скороје време требало да врати тај мандат председнику Републике. Моје је лично мишљење да он не би требало да чека да протекне пуних 45 дана, него би било коректније да врати мандат одмах, ако већ дође до закључка да Владу не може да формира. И да председник Републике онда обнови консултације и да мандат да некоме из коалиције "Слога". Ко ће бити тај, нека о томе одлучи председник Републике, др Никола Поплашен. Нама је само важно да то не буде Милорад Додик.

Новинар: А ако он обезбеди парламентарну већину, шта се дешава онда?

Др Шешел: То не обавезује председника Републике. Председник Републике сам одређује мандатара. И због тога се врше консултације. Председник Републике има одређене уставне надлежности, одређене уставне надлежности имају и посланичке групе и парламентарна већина. Морају да се усагласе. Колико ја знам, а мислим да сам у току, председник Републике је спреман на усаглашавање.

Новинар: Шта се дешава у Републици Српској, ако не дође до формирања? Да ли председник те државе има право да распусти Скупштину и да распише изборе, или то иде на ниво Гелбарда и Вестендорпа?

Др Шешел: Председник Републике, у складу са Уставом, има право да под одређеним условима, распусти Народну скупштину и да распише нове изборе. А континуитет Владе се задржава, и док се не формира нова влада, наставља да функционише претходна.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: Брутална отмица генерала Радислава Крстића, команданта Петог корпуса Војске Републике Српске, у Бијељини, још је један у низу доказа да је Република Српска под окупацијом непријатељских западних сила НАТО пакта. Тешко да би дошло до ове отмице да је друга власт у Републици Српској, да председник Владе није Милорад Додик. Кад је Додик председник Владе и кад он испуњава све западне налоге, кад делује против свог народа и против своје државе, онда је цела територија Републике Српске ловиште за бестијална иживљавања Американаца и њихових слугу који желе да униште српски народ.

Ово је још једно велико понижење српског народа. Против генерала Крстића Американци немају никаквих доказа. Зато што немају доказа, њихове оптужнице су тајне и, они мисле с времена на време, једног по једног значајног српског генерала да елиминису, да атмосферу страха још више учврсте и да створе услове за ликвидацију Републике Српске. Због тога Српска радикална странка још једном позива све српске патриотске партије да се удруже, да заједнички формирају Владу.

Није уопште битно ко ће бити председник Владе и из које партије. Нека буде српски патриота, без обзира на идеолошка опредељења. Само да не буде Милорад Додик. Српска радикална странка с тим у вези не поставља ни питања око министарских мандата, не постављамо питање ни око једне државне функције.

Само желимо што пре да се формира Влада националног јединства која ће имати српску парламентарну већину у Народној скупштини и која ће моћи да решава проблеме Републике Српске. Видели сте шта је урадио Додик по наговору Гелбарда и Вестендорпа. Сам је на своју руку прогласио девалвацију Југословенског динара и направио први монетарни удар на нашу националну валуту.

Пореметио је курс динара. Па је онда укинуо ту исту одлуку коју је донео, без икаквих реперкусија, без икаквог морала, без икаквог осећања стида. Може овако, може и онако. Каже на Народној скупштини - Одлука је погрешна, али је прихватимо. Такав човек мора што пре да оде са политичке сцене да би се повратила част, да би се повратило достојанство српског народа Републике Српске. СРС је задовољна што је кроз комплетну процедуру на савезном нивоу власти дошла иницијатива за стицање статуса сталног посматрача Савезне Републике Југославије у заједничкој Парламентарној скупштини Савеза Русије и Белорусије.

Очекујемо да данас Савезна скупштина ту одлуку дефинитивно прих-

вати, а 13. децембра креће поново делегација Савезне скупштине, овога пута у Белорусију, у Минск, на седницу заједничке Скупштине Савеза Русије и Белорусије, где ће ова врста нашег чланства бити озваничена. У делегацији ће се налазити представници свих политичких партија које су и прошли пут у томе учествовале, и то исти представници, уз допуну савезног посланика Чедомира Мирковића, дакле биће шесточлана делегација и делегацију ћу опет ја предводити. Српска радикална странка у свим припремним пословима око усвајања новог републичког и савезног буџета, доследно се придржавала принципа рестриктивне финансијске политике.

Резултат нашег залагања и консензуса са коалиционим партнерима је одлука да се за 10% смањи јавна потрошња у следећој години. Ми сматрамо да тај тренд треба наставити, да јавну потрошњу и даље треба снижавати, како би се ослободила привреда и земља лакше изашла из економске кризе. И оно за шта смо се залагали и где постижемо резултате, да се терет пореских обавеза са сиромашног дела становништва пресељава на имућније слојеве. Мислим да смо нашом прекомпозицијом пореских давања и такси доста на том плану постигли, а надамо се да ћемо тај процес наставити и у наредној години. Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Господине Шешељ, да ли Ви тумачите изјаву господина Рубина на седници америчког Стејт департамента као имплицитну подршку некоме у овој земљи да збаци господина Милошевића с власти?

Др Шешељ: Садашња америчка администрација се понаша на исти начин као Адолф Хитлер 30-их година. И Адолф Хитлер је витално газио норму међународног јавног права, норму унутрашњег права, а онда су уследили концентрациони логори и рат против целог света.

По свему судећи, истим путем је кренула и Америка. Они брутално крше, Американци брутално крше све норму међународног јавног права. Злочинички уништавају читаве народе и државе, и на најотворенији начин се мешају у унутрашње послове.

Само, овде постоји једна ствар коју ви Американци никако не можете да схватите. Онај кога јавно подржи Америка, нема баш никаквих шанси на српској политичкој сцени.

Код нас постоји клетва: "Да бог да те Америка подржала на изборима", када неком нешто најлошије желите. Кога ви Американци подржите, тај може одмах да пакује кофере и да се сели у Америку. Више бих гласова добио на америчким изборима него на српским изборима.

Имате ли још питања? Изволите.

Новинар: Да ли можете да нам кажете, да прокоментаришете западне процене да су одлазак Перишића и Станишића знаци слабости?

Др Шешељ: Ту треба узвратити контра питањем, колико британски начелник генералштаба година остаје на својој функцији? Или колико начелник америчког генералштаба, здруженог генералштаба оружаних снага, како се то зове остаје на тој функцији. Колико ја знам Американци су променили најмање два или три начелника генералштаба, а вероватно три у току овог периода колико је Момчило Перишић био на функцији начелника генералштаба.

Не знам зашто би то слабило нашу одбрамбену моћ, не знам зашто би то слабило власт у нашој земљи. То није никакав знак слабости, то је знак снаге. Ви можете да приметите да су у нашој јавности, у обичном народу те кадровске промене готово незапажене, само су шпекулације на Западу и наравно у овим листовима и другим медијима који се финансирају са Запада. Западна обасипа мржњом и жељама да што пре пропаднемо, ми пропасти нећемо, нити ћемо дозволити да западне силе поголову Американци, Енглези кроје унутрашњу политику и судбину наше земље.

Новинар: Имате ли коментар на изјаву господина Геремека, и како тумачите разлику између америчке и европске дипломатије о кризи на Косову?

Др Шешељ: Ја не знам о којој изјави говорите. Ако мислите да ја пратим његове изјаве, грдно се варате. Можда, ако ме подсетите шта је садржала та изјава, можда би вам могао дати и одговоре, али не сматрам ни Геремека неком значајном политичком личности да би његове и све остале изјаве коментаришао.

Новинар: Како коментаришете позив Волфганга Шифера Савезу за промену?

Др Шешељ: Ко је тај?

Новинар: Министар иностраних послова.

Др Шешељ: Није могуће, када су га изабрали? Позвали су их на консултације у Беч да расправљају унутрашњу и политичку ситуацију у Србији и да им даје савете како да дође до власти у Србији.

Да ли ви видите колико је то смешно. Шифер их позвао у Беч, а онда је отишао Ђинђић, отишао је Милан Панић и не знам ко је још отишао?

Новинар: Отишао је Вук Обрадовић...

Др Шешељ: Вук Обрадовић, који није могао ни 10 хиљада потписа да скуппи за изборе, него је фалсификовао потписе преко здравствених картона на ВМА. Да ли видите колико је то смешно, Шифер их позвао у Беч да им

објасни како они треба да освоје власт. Да ли има иког нормалног у овој земљи ко очекује да би такви људи заиста могли да освоје власт, то је трагично. Отворено су се ставили на страну непријатеља свог народа, а отворено су кренули путем издаје и још се надају да нешто могу постићи на изборима. Знате, ову власт може народ да подржава, а може и да напада.

Може да нас критикује и критикује нас непрекидно, али за дуже време ова садашња власт неће имати алтернативе, без обзира колико се новинари "Данас"-а мрште или неко други. Како може алтернативу представљати неко ко се одазива на сваки позив са Запада, да му се очита лекција како се добија битка против сопственог народа и државе. Да ли имате још питања?

Новинар: С тим у вези, синоћно саопштење са састанка министра иностраних послова у Ослу, где се оштро осуђује Закон о информисању у Србији, молим ваш коментар.

Др Шешел: Закон о информисању је српски закон. Могу да га осуђују, могу и нас да мрзе до миле воље, али

Новинар: Јошка Фишер је критиковао акције терориста на територији Косова и Метохије. Како се то уклапа у вашу процену да ће се са променом власти у Немачкој доћи до промене њихове спољне политике?

Др Шешел: Ми се искрено надамо. Српска радикална странка и наши коалициони партнери да ће се битно променити немачка политика и неких знакова те промене већ има. Ја морам да признам да нисам чуо за такву изјаву Јошке Фишера, мада је очекујем у више наврата, али знам да је Баварско министарство унутрашњих послова издало званични акт којим се такозвана ослободилачка војска Косова проглашава терористичком организацијом и забрањује се прикупљање финансијске помоћи за њено деловање, што је за нас још значајније јер од садашње владе очекујемо промену укупног немачког спољно-политичког курса када је реч о Балкану, а у Баварској је друга странка на власти, па и њена власт има овакав став о коме сам вам већ говорио. Надамо се искрено да ће се укупни приступ немачке политике на Балкану врло брзо

Новинар: Како коментаришете на јаву Вилијема Вокера да ће се верификаторска комисија бавити реформом полиције и организацијом избора на Косову и Метохији?

Др Шешел: Само име верификаторске комисије говори каква је њена мисија. У ствари, реч је о мисији, а не о комисији. То није комисија. То је мисија ОЕБС-а, њихово је да утврђују стање на терену и да подносе извештаје о том стању.

Извештаје да подносе ОЕБС-у, Савету безбедности УН, југословенским и српским државним органима и другим међународним организацијама по потреби. Изборе на Косову и Метохији, и у свим деловима Србије, могу да проведу само државни органи Србије, како је то Уставом и законом прописано. Али, ми смо спремни да омогућимо контролу тих избора и од стране међународних посредника.

И не само избора, него и пописа становништва. Нама је циљ да тај попис становништва буде што објективнији, да сними постојеће стање и да избори буду што објективнији, што поштенији, што коректнији. Ту нам присуство било којих посматрача, једноставно, не може сметати. Али, не може неко други на нашој територији обављати наше државне послове.

Ово што сам рекао подразумева да је могуће буквално на сваком бирачком месту да буде и неки посматрач ОЕБС-а. На Косову и Метохији, иначе, има око 2100 бирачких места, па лепо нека се распореде и нека надзиру, нека контролишу.

Новинар: Када би могао да се очекује пописа становништва на Косову и Метохији, да ли има неких припрема?

Др Шешел: Што се нас тиче, могли бисмо одмах, то би био један скраћени попис становништва, који изискује мање припреме и мање рада. Значи, требало би да се попис обави и на основу само неколико података - име и презиме, датум рођења, држављанство, школска спрема, националност, и евентуално, вериоисповест.

То би било довољно да се сачине бирачки спискови, а нас редовни попис становништва очекује свакако 2001. године на целој територији СРЈ, на шта смо и обавезни конвенцијама УН, које смо својевремено прихватили. Тај попис би се могао на Косову и Метохији обавити за релативно кратко време.

Новинар: Шта ће се догодити са великим бројем Шиптара који немају држављанство?

Др Шешел: Ко нема држављанство, нема. Он не може ни на изборе. Како може на изборе неко ко нема држављанство? То и јесте проблем и за западне силе и за шиптарске сепаратисте, али да једном утврдимо истину. Изволите?

Новинар: Како коментаришете делозак Коалиције "Да живимо боље" Мила Ђукановића данас у Београд?

Др Шешел: То очигледно говори да странка Мила Ђукановића и актуелни режим у Црној Гори покушавају заштитити односе на савезном нивоу, покушавају онемогућити деловање савезне државе, и то већ увелико одише духом сепаратистичких намера.

Политичар промена Јошка Фишер:
већ има наговештаја нове немачке спољне политике

код нас ће постојати и деловати само они закони које изгласа наша Народна скупштина. Западне силе су очигледно погођене јер смо их спречили да на најјефтинији начин воде субверзивну антисрпску пропаганду тако што би домаћи медији реемитовали њихове шпијунске програме, програме који се руководе методама специјалног рата.

Кажите ми само једну земљу на Западу где би могло да се објави да је неко заклао нечију жену, а зна се да није заклао, где би могло да се објави да је неко украо прквене паре, а зна се да их није украо, где би могло да се објави да је неко заклао муслиманске дечаке, а није их заклао, где би могле и сличне ствари да се објаве, а да казна не би била толико велика да одмах забрани те новине и тај медиј, власника и све остало. Значи, таква слобода треба само у Србији да постоји.

Новинар: Да ли ће усвајањем новог буџета бити потпуно укинут овај порез од 4,5%?

Др Шешел: Предвиђено је да тај порез више не важи од 1. јануара 1999.

променити и желимо искрено са немачком што боље међународне пријатељске односе. Изволите.

Новинар: Ваш коментар поводом прославе 1. децембра?

Др Шешел: Српска радикална странка је одбила да учествује у том обележавању 80-годишњег јубилеја. Ја сам добио пре 15-20 дана писмо од савезног премијера Булатовића, у коме ми је предлагао да будем члан Савезног одбора, југословенског одбора за обележавање.

Узвратио сам да Српска радикална странка сматра да ту нема разлога за било какве прославе, да се не зна ко је веће зло нанео српском народу, да ли она Југославија краља Александра Карађорђевића, или Југославија Јосипа Броза Тита. Да су срећни народи после Првог светског рата формирали своје државе, а ми смо упропастили државу коју смо имали, лакомислено, ушавши у државну заједницу са Хрватима и Словенцима.

Због тога ми нисмо учествовали у тој манифестацији. Имате ли још питања, изволите?

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: Континуирани притисци западних сила, поготову САД-а против наше земље се настављају, а то нас ништа не изненађује. Претње Мадлен Олбрајт и њених сарадника су све бескрупулознији. Американци непрекидно излазе са новим варијантима Хиловог плана, али у суштини њима је јасно да се српски план, план иза кога су стали сви озбиљни политички фактори у Србији не може аргументима обарати и побијати. Са њима је тежко полемисати и отуда нисмо могли забележити ниједан озбиљан напад на тај план, ни са запада ни од стране овдашњих западњачких шпијунских и инструмената. То говори колико је план озбиљан. Да Американци планирају наступе у две освежене варијанте. Једна је преко Црне Горе, то је најопаснија варијанта јер су тамо ојачале сепаратистичке тенденције и друга је, директно подривање режима у Београду.

Американци желе обарање власти у Србији, у Савезној Републици Југославији, а на њихову жалост они немају довољно инструмената да то ураде јер политичке странке на које се овде ослањају су толико слабе, сићушне, маргиналне, да на њих нико озбиљно не може ни рачунати, без обзира колико они правилно ортаклук између Милана Панића, Рајка Ђорђевића, Бориса Вукобратова и сличне братије.

Српска радикална странка сматра да ми треба да наставимо са својом политичком офанзивом, да треба да убрзамо израду новог Закона о локалној самоуп-

рави, његово усвајање у Народној скупштини, новог Статута Покрајине Косово и Метохија. Сматрамо да треба што пре да се обави ванредни попис становништва на подручју Косова и Метохије, да се закажу локални покрајински избори. То би била прва фаза дефинитивног решавања косовско-метохијског проблема. После тога, наравно, треба да следе и савезни и републички избори у оним роковима у којима се одговарајући политички фактори сагласе у нашој земљи.

Српска радикална странка указује јавности да су последњих дана опет забележене многе спекулативне радње на тржишту новца, чији је циљ да се обори динар. Ми смо се подробно информисали и јутрос сам ја имао консултације са председником Владе и са министром финансија, а ниједан једини динар није штампан. Дакле, нема објективних разлога за пад курса. Ово ремећење курса динара протеклих дана наставља се на ремећење које је уследило после одлуке Владе Републике Српске, али има узрок искључиво у спекулативним радњама, тако да ми очекујемо да ће се у наредна два-три дана курс ипак смирити и да ће се вратити у неко нормално стање. У сваком случају, да ће се вратити на ниво испод 8 динара за једну немачку марку. Оно што је проузроковано спекулативним радњама Владе Републике Српске и најездом динара са подручја Републике Српске, то се не може за кратко време савладати, јер би те динаре требало

повлачити из оптицаја. Овде је најважније да Народна банка Југославије није штампала ниједног јединог новог динара.

Данас смо хтели да вас обавестимо, а ту сте и добили неке материјале о великој криминалној афери у Скупштини града Београда. Афера је везана за конкурс поводом набавке 80 тролејбуса за потребе града Београда. На конкурс се јавило неколико заинтересованих понуђача, формирана је комисија која је требала да припреми одлуку за куповину тролејбуса, а у комисији су били Александар Милутиновић, Бојан Димитријевић, Драган Човић, Твртко Гаврановић, Милан Живановић и Никола Николајевић.

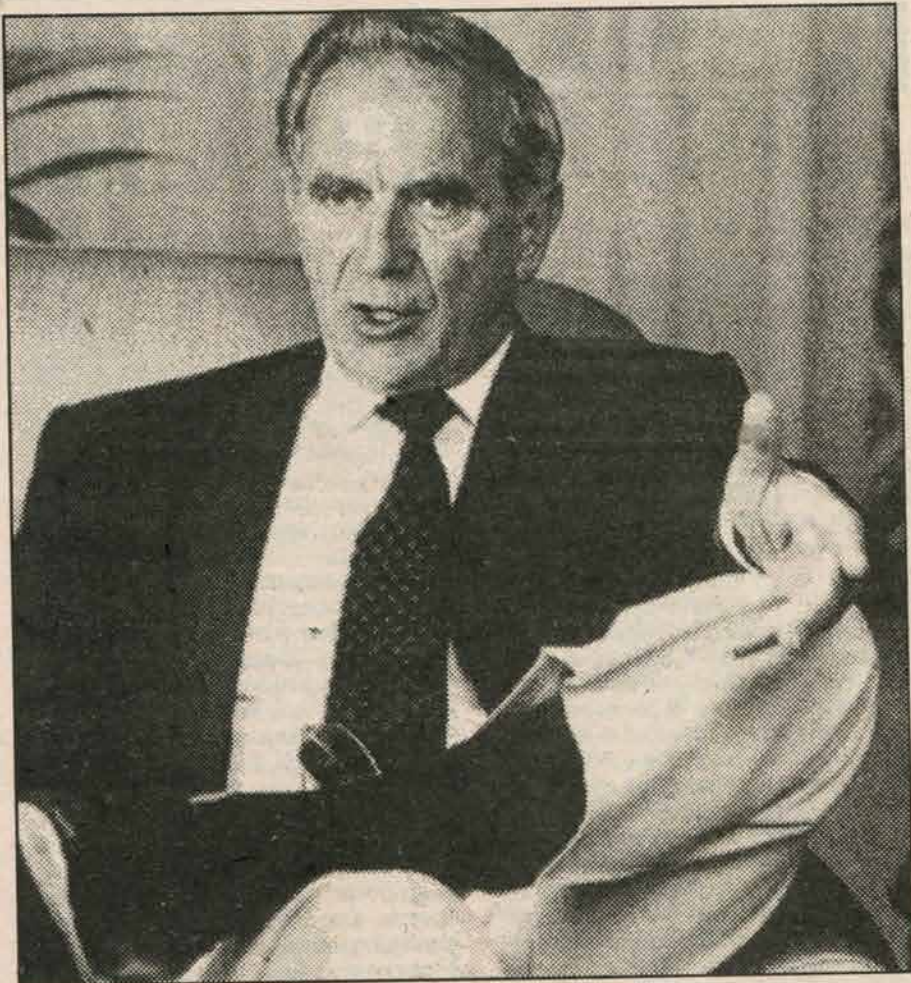
Комисија је била за то да се набаве тролејбуси руске производње, сви чланови комисије, осим Драгана Човића. Уопште не постоји никакав записник да се набаве чешки-шкодини тролејбуси. Одлуку су преломили Спасоје Крунић и Драган Човић и мимо комисије, као надлежног органа за припрему те одлуке. У вези са тим треба да знате да је руска понуда била неупоредиво повољнија и то можете видети из ових показатеља који су пред вама и за које мислим да су вам подељени пре почетка конференције за штампу. Тролејбуски завод Енгелс из Саратовске области, из Русије, понудио је тролејбусе 60 соло и 20 зглобних, по цени од 254, односно 294 хиљада немачких марака, а чешки-шкодини тролејбуси преко фирме ТЕРА ТРЕЈД који је представник тог чешког произвођача понудио је сличне тролејбусе по цени од 341, односно 594 хиљада марака. То су огромне разлике у цени.

Понуђен је исти број тролејбуса, исти тип тролејбуса. Тролејбуси су исте класе. Разлика између цена соло тролејбуса, руске производње и чешке производње, је 87.562 марке, односно 34,4% у корист руских тролејбуса. Толико, за 34,4% су скупљи чешки тролејбуси. Укупно 5.250.000 марака треба више дати за чешке него за руске тролејбусе, када је реч о ових 60 соло тролејбуса. За зглобне тролејбусе руски кошта 294.000 марака а чешки 594.000 марака. Разлика у цени је 300.000 марака, односно 102%. За један чешки тролејбус, зглобни, могу да се купе два руска тролејбуса. То значи да за 20 зглобних чешких тролејбуса треба дати 6.000.000 марака више него за исти број руских. За 20 чешких тролејбуса може се купити 40 руских тролејбуса. Укупна разлика у цени износи 11.000.000 марака. Значи, руски тролејбуси би укупно коштали 21.000.000 марака, чешки коштају 32.000.000 марака и 53% су у укупном износу скупљи чешки тролејбуси. Услови плаћања - за

"Добар" посао градске владе: за чешке тролејбусе треба да се плати 11.400.000 марака више него за руске тролејбусе исте класе

руске тролејбусе аванс је 10% а за чешке 15%. То у конкретним износима значи 2.100.000 марака за руске тролејбусе и 4.800.000 марака за чешке тролејбусе. Разлика је 2.700.000 марака. Аванс је већи за чешке тролејбусе за 30% него за руске, односно за 50% него за руске. Грејс период за руске тролејбусе је 24 месеца од потписа уговора, за чешке тролејбусе шест месеци од последње испоруке. Грејс период је онај период неплаћања, дакле од склапања уговора и испоруке тролејбуса до почетка прве уплате. Тролејбуски Завод Енгелс из Саратова је спреман у року од 90 до 210 дана да испоручи све тролејбусе, што значи да би Београд имао на располагању све те тролејбусе 17 месеци пре почетка отплате кредита. За руске тролејбусе камата је дефинисана у понуди. А за чешке тролејбусе висина камате уопште није дефинисана. Што значи да ће се одређивати апроксимативно, додатним споразумима, ко зна каквим договорима. Отплата кредита - за руске тролејбусе десет година у 20 шестомесечних рата по милион марака. За чешке тролејбусе 11 година у 22 шестомесечне рате по скоро милион и по марака. У Београду је последњих 14 година коришћен чак 131 тролејбус овог руског произвођача. Наша производња тј. наша предузећа су освојила производњу следећих резервних делова за руске тролејбусе-компресор пумпе управљача, антифризе, седиште возача, седишта за путнике, радиостанице, аутомате за врата, кочионе цилиндри, противпожарне апарате, брисаче стакла, акумулаторске батерије, кип уређаје, спољне сигнализације, унутрашње осветљење, тролне главе, тролне мотке, каблове, полове, боје, лакове. Холдинг Гоша је у претходном периоду вршио генерални ремонт ових тролејбуса и Гоша би могла каросирати и комплетирати тролејбус уз надзор стручњака-произвођача. Руски тролејбуси су се у експлоатацији показали као економични, поуздани и издржљиви. На квалитет испорука није уопште било примедби. Пошто су дуго у употреби радници имају искуство у руковању и одржавању. Са чешким тролејбусима Београд нема никаквог искуства. Начин отплате кредита - за руске тролејбусе 90% укупног износа се плаћа робом произведеном у Југославији, а за чешке тролејбусе до 40% износа робом произведеном у Југославији. Значи за руске 90% а за чешке 40% наших робама да се покрива укупна цена. Саратовска област Русије заинтересована је за наше семе кукуруза, сунчокрета, и шећерне репе, технологију производње акумулатора, чопере и другу робу. Наша се роба у Русији може пласирати. У Чешкој наша роба углавном не може да се пласира. Из овога се види да је на делу једна велика криминална афера. Ко је луд да на тржишту неупоредиво скупљу робу овако лакомислено плаћа уместо да набави јефтину и под повољнијим условима. И квалитетнују. Јер, овај Саратовски Завод је најпознатији светски произвођач тролеј-

Американци желе обарање власти у Србији, али немају то са ким да ураде: Милан Панић

буса и најквалитетнији. Крајње је време да се овим криминалцима из Скупштине града Београда стане у крај. Сви одборници Скупштине града ово треба да имају у виду. О овоме ћемо ми водити расправу и 17. децембра. Ако после ових конкретних доказа о криминалним радњама неко мисли да треба задржати салашњу власт у Београду онда треба да сноси одговорност за то на следећим изборима. Ми ћемо све учинити да се максимално јавност упозна са овим конкретним подацима. Министарство саобраћаја Републике Србије пре више од 10 дана је упутило писмо градској скупштини Београда и тражило конкретне податке, тражило изјашњење.

Извршни одбор Скупштине Београда не одговара на то писмо Министарства саобраћаја. Ми видимо да су они неке додатне аранжмане правили са чешком фирмом јуче у Београду, да та чешка фирма да учествује у неким другим пројектима? Ко из тога извлачи профит? Зна се ко. Спасоје Крунић, Драган Човић, онај ко је навикао. Наравно, и њихов главни ментор, спонзор, онај ко их је довео на та места. Да не говоримо о политичким моментима. Русија је изразито пријатељска држава, а Чешка је непријатељска земља. Али ти политички моменти могу имати извесног значаја. Овде смо вам наводили искључи-

во економске, финансијске. Изволите, имате ли ви неко питање.

Новинар: Ако можете да нам објасните раскол у редовима радикала у Новом Саду. Шта се тамо дешава?

Др Шешел: Нема никаквог раскола. Неколико појединаца је смењено због неактивности, нерада и лошег понашања, са својих функција. Они су инструментализовани од Студија Б. Студио Б се нада да би могао да задовољи своје енглеске газде лансирањем лажних информација, али од тога нема ништа. У Новом Саду и у Српској радикалној странци све је у реду, све је у најбољем реду.

Новинар: Рекли сте да јачају тенденције сепаратизма из Црне Горе, а постоје информације да је монетарни удар дошао баш из Црне Горе. Како то коментаришете?

Др Шешел: Ја не могу да вам конкретне тврдње изнесем док не дођем до аргумената, до материјалних доказа. Ми истражујемо како је дошло до тих спекулативних радњи и где је срж проблема. У сваком случају најважније је да није било додатног штампања новца. И ту смо добили одговарајуће гаранције. Кад нема додатног штампања новца, курс марке је вештачки надуван и он мора да се врати на нормално стање. Ја се надам да ће одговарајући надлежни органи финансијске контроле да

тачно идентификују кривце, да се неће десити као протеклих година, да се кривци наслућују, да се јавност не обавести и да се не проведе истрага до краја.

Новинар: Да ли ће се и колико повећати расходи буџета због повећања плата у складу са овим Законом о посебним правима и обавезама изабраних лица?

Др Шешел: Не би смели расходи буџета да се повећају. Ако дође до исплате тих плата, мораће да се штеди на материјалним трошковима. Буџет који је усвојен у Народној скупштини, за нас је основни оквир и ван тог оквира се не може. Ако се постигну уштеде, биће могућности за исплате тих плата, а ако не буде уштеда, неће бити могуће те плате. Наравно, сви су износи у тој буџетској маси безначајни, осим износа који се односи на судије и тужиоце. Ту је негде око 2600 запослених. Ми се спремамо да донесемо нови Закон о правосудју, о судовима и да идемо на рационализацију судова. Успоставићемо строге критеријуме за обављање судијске функције. Рационализацијом правосудног система, уштедело би се доста на броју радних места. Тако да је прва уштеда ту већ могућа.

Новинар: Уколико буде немогуће исплатити планиране износе, да ли ће се ићи на продужавање периода или ће се ићи на смањење плата?

Др Шешел: Плате ће се, ако буде могуће, исплаћивати из онога чиме располаже Министарство правосудја, бити исплаћене, ако не могу неће бити ребаланса буџета. Сва три коалициона партнера у Влади су сагласна да нема ребаланса буџета. Што се тиче других ових функционера, то је веома мали број људи и то није велико оптерећење, поготово кад је реч о председнику Републике, о председнику Скупштине и о председнику Владе. То нису велика оптерећења и то неће бити никакав проблем. Ако мене лично питате за мишљење, ја мислим да није прави тренутак срећно одабран да се донесе овакав закон. Да је донешен 1990. године, све би било другачије. Мало смо сада ипак у пренапрегнутој кризи, другачија је свест људи и због тога је јавност реаговала негативно.

Неки су покушавали да то пребаци на Владу, а Влада се тек кад је иницијатива била готова, о њој изјашњавала. Мени лично је било непријатно. Ја сам напустио седницу. Није било разлога да се прави неки политички сукоб око тога. Бесмислено је. Ако су нас и те неке странке, које су биле највише заинтересоване, попут главних иницијатора, ако су се оне усагласиле са неким другим законским пројектом, а ви сте видели да смо ми скоро једногласно изгласали буџет и све буџетске законе, онда смо морали неки уступак њима да учинимо. Због тога нисмо ни хтели да улазимо у политичку гужву. Било је некоректно после од Вука Драшковића, када је тврдио да је њихова иницијатива била за судије, па је онда Влада променила и убацила функционе-

ре, ја сам вам сада оригинал иницијативе поделио за ову конференцију за штампу, да видите да се судије помињу само у заградни, и то само као изабрана лица у правосудним органима у једној реченици. Све остало се односи на функционере. Онда је некоректно да се то Влади пребацује.

Види се тачно који су то посланици потписали као иницијативу. И друго, Влада је ишла, у односу на прву верзију, на многе редукције. Ви сте можда видели разлику између прве и друге верзије тог законског програма. Где год је било могуће да се иде на редукције, ишло се на редукције. Значи, онај ко креће са једном иницијативом, онда треба да буде спреман да је заступа до краја. Ако се ја поносим иницијативом за Закон о универзитету, ако се поносим иницијативом за Закон о информисању, ако се поносим иницијативом за увођење извесних такси на луксуз, да би се социјални програми обезбедили, онда и они који стоје иза других иницијатива треба да заступају те иницијативе, а не да сакривају своје трагове.

Мислим да би то било једино политички коректно понашање. Ја сам свестан да је и међу нашим иницијативама било непопуларних ствари, али неопходних у одређеном тренутку. Да ли је ово сада било неопходно или не, то је сада друго питање и може да се расправља, али онај ко је стао иза те иницијативе треба и даље да стоји иза ње, а не да покуша да сакрије своје трагове.

Новинар: Зашто Влада Србије не обавезе Скупштину Београда да купије аутобусе од наших произвођача?

Др Шешел: То је добро питање и то питање ће требати да расправи Министарство саобраћаја, пошто смо обавезали на прошлој седници Владе све кориснике буџета да следеће године набаве искључиво возила домаћих произвођача, мислећи преваходно на Заставин програм производње и та одлука би могла да се односи на тролејбусе, па ћемо да видимо. Икарбус није у стању да обезбеди израду свих тих тролејбуса, али да видимо, варијанта руског произвођача вероватно би била оптимална варијанта, али ја сада не бих улазио у детаље.

Ја сам изнео само оне податке до којих сам дошао, који указују на криминалне радње и ово је сада једно стручно питање о коме треба да се расправља. Мислим да вам је идеја интересантна и да ћемо у Влади о томе разговарати. У сваком случају, сада нам је циљ да се пресече овакав један неповољан уговор, да се пресече ова набавка, у којој су криминалним радњама умешани истакнути функционери Скупштине града. Знате, ту се исплате провизије на рачуне у страним банкама, затварају се неповољни уговори, у читавом периоду Титове диктатуре имали смо много искуства са таквим прљавим радњама.

Новинар: Рекли сте да је Влада одлучила да корисници буџета користе во-

зила искључиво домаће производње, да ли могу службени аутомобили у Влади, који су стране производње, бити замењени заставиним возилима?

Др Шешел: Не могу ови садашњи. Знате, овај возни парк који смо затекли користимо док је иједно од тих возила у возном стању. Дакле, могуће је да се користи. Нећемо ми сада из демагошких разлога да отпишемо сва та возила и да набављамо нова заставина возила. Од када је ова Влада народног јединства ниједно возило за Владу није купљено, ни једно једино, и на томе инсистирамо до краја. Значи, има неких нових возила, има неких старијих и то се крпи, поправља, дотерује, али у сваком случају то још увек функционише.

Новинар: Да ли та одредба важи и за возила изнад 1600 кубика?

Др Шешел: Зашто би некоме корали у градском водоводу или канализацији требало возило изнад 1600 кубика? Да ли ће да иле на трке, на рели, где ће да иде? Ако је директор не треба му то возило, јер треба да добије своје радилиште као директор, а не да се негде на репрезентативним местима државним колима показује. Једноставно му не треба и та одлука Владе важи за следећу годину. То важи и за сва возила и за камионе. Нема набавке за државни сектор. Значи, то је Влада, сва министарства, сви нивои локалне власти, сва јавна предузећа.

Новинар: Једно питање за господина Вучића - да ли гледате телевизијске програме и шта вам се допада, а шта не?

Вучић: Гледам телевизију, гледам све телевизијске канале, то ми је посао и о ономе чиме сам лично задовољан и шта ми се допада, не бих говорио. То су личне симпатије према неким одређеним програмима, тако да то није важно за посао којим се бавим.

Новинар: У понедељак је преговарачки тим косовских Албанаца одбацио Хилев план. Да ли је то исти план који је понуђен српској Влади?

Др Шешел: Откуд ја знам шта је Хил дао Шингарима и да ли је то исто што је дао Милану Милутиновићу? Јуче је био састанак у Председништву Србије. Видели сте да је била комплетна државна делегација и били су представници највећих политичких партија, били су представници свих националних заједница са Косова и Метохије. Ми смо своје ставове саопштили, а шта је то Хил давао Албанцима, то питајте њих или питајте Хила. Знате, Хил стално има неки нови план. У ствари, они се труде да добију на времену. Хил ће тако још неко време да нас обасипа плановима, па ћемо одбијати ми, одбијаће Албанци, а онда ће Американци рећи - немогуће је да се они договорим, идемо сада са јединственим планом по принципу узми или остави. Вероватно то смеарају да ураде у једном тренутку. То је моја процена.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: Страшни злочин, терористичко убиство шесторице српских младића у Пећи дело је Американаца и њихових савезника. Они сносе и кривицу и одговорност. Не би било могућности за овакво деловање терористичких банди на Косову и Метохији да се НАТО пакт није појавио као директни и отворени заштитник тероризма. Да није било претњи бомбардовањем нашој земљи, да није било насртаја на нашу независност, државни суверенитет и територијални интегритет и реаговање америчких званичника даје нам за право да износимо овакву тврдњу. Прво су покушали да изједначе убиство тих ненаоружаних малолетних младића у кафићу, мучко убиство са ликвидацијом терористичке банде наоружаних сепаратиста на граници, при покушају да илегално пређу границу. То је за Американце исто, исти проблем. Друго, Американци су очигледно планирали још нешто дивљачкије против наше земље. Зашто баш у том тренутку да се појави група од стотинак терориста, до зуба наоружаних? Зашто баш да они налете на нашу пограничну војску и да страдају у толиком броју? Американци су тражили повод за бомбардовање и у последњем тренутку вероватно одлучили да бомбардују Ирак, а не Србију.

Када имају манијака на челу државе и када се покрене поступак за смену тог сексуалног манијака, онда је он у стању да изазове и трећи светски рат да би сачувао своју функцију. Због тога је и Клинтон опаснији од Хитлера и због тога је данашња америчка политика потпуно подударна са политиком Адолфа Хитлера из његове прве фазе. Од 1933. до 1939. године тако се и Хитлер понашао. Уништавао поједине народе, проводио зверства, а онда је отпочео светски рат. Амерички напад на Ирак говори да је могућ светски рат. Напад је изведен из чистог мира. Никакве доказе Американци немају против Ирачана. Немају доказе да Ирачани поседују ни хемијско, ни биолошко оружје. Па и да имају, ко је њих овластио да буду светски жандарми?

Американци су подло и подмукло напали Ирак док је трајала седница Савета безбедности Уједињених нација и запрепашћени чланови Савета безбедности када су чули за напад устали су и напустили салу у којој је била седница. То говори да се сви људи истински одају демократији, правди, слободи, хуманизму, основним правним принципима, све земље, сви народи морају удруживати да би се овом америчком злу стало у крај. Данас је на реду Ирак, сутра ће бити нека друга држава, а и ми смо видели како то изгледа када Американци бомбардују. Српски народ су бом-

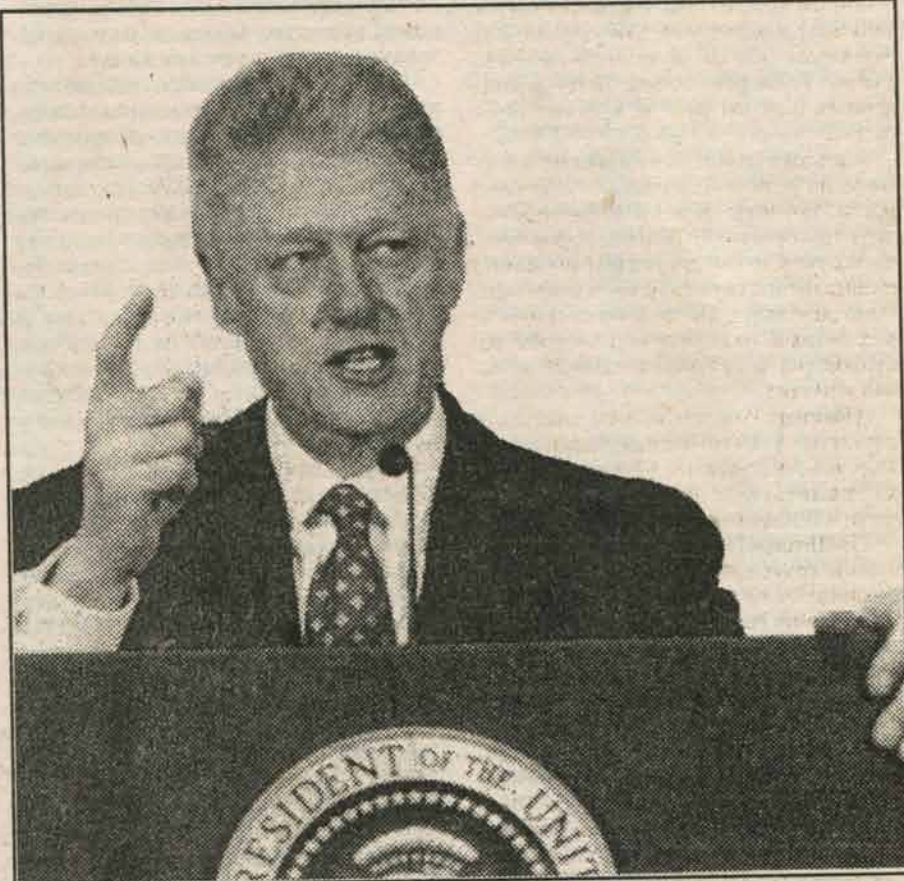
бардовали бомбама са осиромашеним уранијумом и због тога данас трпимо тешке последице. Српска радикална странка најенергичније осуђује америчку и британску агресију на Ирак и апелује на читаво човечанство да се тој агресији сложено и солидарно супротставимо. Мадридска конференција је међународном криминалцу и гангстеру Карлосу Вестендорпу дала нова овлашћења.

Сада су му омогућили да једним потезом пера забрањује политичке партије и смењује државне функционере. Окупација је потпуно отворена, иду од општине до општине, уцењују, притишћу, поткупљују настојећи да преузму локалну власт. Једног од највећих издајника српског народа, Милорада Додика по сваку цену настоје да задрже на функцији председника Владе. Српска радикална странка позива све Србе из Републике Српске и српски народ у целини да се супротстави окупатору и да спречи његову самовољу. Ми позивамо све српске политичке партије да формирају коалициону владу народног јединства, да се отарасе Додика и његових криминалаца и да спрече српс-

ке издајнике у њиховој прљавој работи. Изволите, да ли имате неко питање?

Новинар: Имам два питања. Како коментаришете то да на сахранама појединих представника естаблишмента државног и привредног у Београду, присуствују високи државници Србије и Југославије, а на сахрани у Пећи није присуствовао ниједан функционер?

Др Шешељ: Ја мислим да се сваки човек лично и самостално опредељује да ли ће на неку сахрану ићи или не. Када је реч о сахрани шесторице младића у Пећи лично сам мишљења да се томе није смео давати политички или страначки печат и да нико није имао право да у неке политичке сврхе злоупотребава ту сахрану. Сахрана те шесторице младића је један велики трагични чин за цели српски народ. Мислим да је цела Србија изразила пијетет према том чину. Ја сам у принципу против тога да се држе политички говори на таквим сахранама, поготово ако је реч о људима који нису припадали политичким партијама, ни учествовали у страначком политичком животу. Сваки пут у сличним ситуацијама ако се појављују страначки челници, ако се појављују

Америчка политика подударна је са политиком Адолфа Хитлера из његове прве фазе

људи који су до краја ангажовани у дневној политици, то добије непријатан ефекат.

Огромна маса света је била на тој сахрани, били су представници свих политичких странака са Косова и Метохије, било је много страначких функционера и функционера локалних нивоа власти, а ви сте видели да су и сви државни медији, медији под контролом Владе учествовали у жестоком жигосању тог злочина који је почињен. Оно што ћемо ми као Влада са своје стране покушати да урадимо то је да материјално помогнемо породицама страдалих младића. Наравно, да наставимо борбу против тероризма, да уништавамо терористе где год нам допаду шака.

Новинар: Да ли је реализована најава око покретања поступка против листова на албанском који излазе на Косову?

Др Шешељ: Данас иде саопштење министра за информисање Републике Србије, из кога ћете добити потпуну информацију шта Министарство планира. У сваком случају, наш је циљ да закон проведемо до краја и да спречимо сваку злоупотребу медијске сфере за позивање на оружано, противуствано мењање поретка, на цепање територије наше земље.

Новинар: Коментар на одлуку Европске уније да забрани одлазак у њихове земље Вама и неким функционерима Владе?

Др Шешељ: Што се тиче Српске радикалне странке и њених челника ми нисмо имали намеру ни да путујемо у те земље све док су на челу тих земаља овакве говнарске владе. Што се тиче других њих питајте за њихово мишљење.

Српска радикална странка не дозвољава да је неко понижава, да је неко вређа. Ти исти њихови амбасадори и друге дипломате по Београду просто вуку за рукав, траже пријем код појединих наших министара, са нама једноставно, нема разговора. Ми нећемо са њима да разговарамо нама је испод људског достојанства да са њима имамо било какав контакт.

Новинар: У првом делу излагања сте рекли да су Американци тражили поводе за бомбардовање Србије или Ирака. Имате ли неке доказе или неких индиција о намештаљкама?

Др Шешељ: Па, намештаљка је то убацивање групе албанских терориста. Американци су их организовали, убацили преко наше границе, знали су да ће их дочекати наша војска, знали су да ће их наша војска уништити, и то је требао да буде повод. Ви ваљда знате да је за нас или за сутра била заказана седница Председничког дома америчког конгреса, на којој се морало гласати о поступку за импичмент, за смењивање Била Клинтонa. Та седница је, због бомбардовања Ирака, одложена. Дакле, то је био разлог бомбардовања, ништа друго, да би један сексуални манијак избегао политичку одговорност, уништавају

се читави народи. Гину сада под товарима америчких ракета и авионских бомби ирачка деца.

Новинар: Господине Шешељ, после Пећи не може се више говорити о спорадичним сукобима у последње време, односно о терористичким акцијама. Хоће ли се нешто мењати у систему безбедности поново?

Др Шешељ: У систему безбедности нешто сигурно мора да се мења. Сада и тамошњи Срби и органи власти и полиција треба да знају да сваки јавни скуп мора бити заштићен, да свако место где се људи окупљају у већем броју, мора бити заштићено, да сваки кафић те врсте мора имати своје обезбеђење. Ово је један вид спорадичних терористичких дејстава, нажалост, са трагичним последицама, јер један или двојица терориста су то извели. То су извели очајници, они не могу рачунати да ће убиством шесторице младића, ненаоружаних, у једном кафићу, иззвати симпатије било кога на свету.

Значи, то је и контрапродуктивно са аспекта политичких циљева албанских сепаратиста. Али, они су једноставно остали без могућности да нешто значајније ураде против режима, против државе, и у очајничким потезима иду на голу ликвидацију људи, и ништа више. И могуће су те опасности, прете и даље, могуће су сличне акције, на њих морамо бити спремни и нема опуштања. Они се више не могу реорганизовати, не могу представљати респективну војну силу ни у ком погледу. Они су разбијени, али остало их је неколико стотина најекстремнијих, укупно пар хиљада одметника по градовима, по селима, у цивилним одељима, који се прикривају по кућама, по становима, и с времена на време излазе у такве

акције, врше атентате, отмице, убиства из заседе и сл.

Новинар: Како коментаришете данашње саслушање тројице официра оптужених за ратне злочине?

Др Шешељ: Ја не верујем у било какве оптужбе за ратне злочине против Мркишића, Радића и Шљиванчанина, али ако постоји нека сумња или кривична пријава, надлежни суд треба да их саслуша. Ми нисмо против тога да наши надлежни судови било кога саслушавају, ако постоје било какве оптужбе, па чак и оптужбе из иностранства, али смо апсолутно против тога да се наши држављани било коме изручују, или да неко други води истрагу над нашим држављанима. То је принципјелни став Српске радикалне

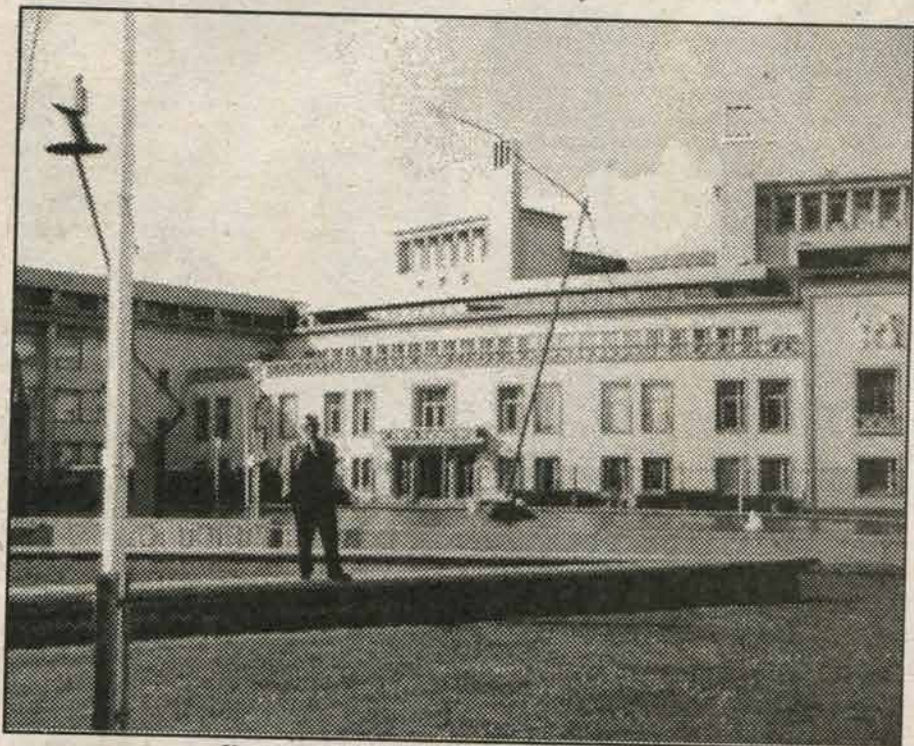
странке од почетка.

Новинар: Шта мислите зашто се тако дуго чекало?

То треба да поставите питања надлежним органима.

Новинар: Рекли сте да се терористи крију по шумама, селима, по кућама, шта је са онима који се јавно декларишу као припадници ОВК?

Др Шешељ: Знате, у праву постоји један принцип - не можете човека казнити зато што сам себе окривљује за злочин. Сутра можете срести човека којег ће тврдити да је побио 100 људи, можете срести човека који ће рећи да је украо милионе динара, можете срести човека који ће рећи да је силовао 1000 жена, његово самооптуживање није довољан доказ ни за један суд. Оно што би Адем Демаћи највише желео, то је да поново буде мученик. Једино би га то можда у знатнијој мери вратило на политичку сцену.

Хашки суд: СР Југославија је апсолутно против тога да се њени држављани било коме изручују

Новинар: Дали се открило ко је крив за скок немачке марке на црном тржишту прошле недеље?

Др Шешел: Прво, главна кривица је на влади Милорада Додика. Ви знате, ми смо имали курс отприлике 6,6 динара за једну марку, пре тога удара из Републике Српске. У Републици Српској у оптицају се налази око 10% укупне новчане масе, заправо, око милијарду динара. Када је та маса од милијарду динара кренула у Србију и Црну Гору, то је жестоко уздрмало овлашћени курс динара. Али, реално је то могло да утиче само са 10%. Значи, ако је курс био 6,6 плус 10%, то је 7,2-7,3, и то је оно за шта очекујемо да ће се свести курс динара сада, после интервенције Народне банке.

Биле су неке друге спекулативне радње, има неких индиција да је спекулативних радњи било највише на подручју Црне Горе, али ја не бих сада давао неке дефинитивне закључке, док то надлежни државни органи до краја не истраже.

Новинар: Амате ли неки коментар на последње потезе из Црне Горе које вуче њихова скупштина у Подгорици, као што је најва увођења неког монетарног система?

Др Шешел: Све више потеза из Црне Горе, садашњег режима у Црној Гори, иле у правцу отвореног сепаратизма.

Новинар: Како очекујете да ће се развијати односи између Србије и Црне Горе, нарочито у економском смислу? Дали је Црна Гора у могућности да направи један независан монетарни систем?

Др Шешел: Па не може она да направи независан монетарни систем, то је илузија. У Црној Гори је јавна потрошња 6% већа од националног бруто производа. Знате ли шта то значи? У Србији је 58%, а у Црној Гори 106%. И у Србији је то превелика цифра, сада се трудимо да то оборимо на 49,5%. А Црна Гора не може да издржава ни државу, ни државне органе, ни фондове, својим приходима из производње. Извлачи се онда закључак да их издржава на неки други начин. На који - шверцперским каналима, отимајући приход Србије, шверцперским каналима према иностранству итд. Негде се ипак то ствара. Нама је циљ да сузбијемо шверцперске канале. Имате ли још питања?

Новинар: Како коментаришете посету Ричарда Холбрука Слободану Милошевићу?

Др Шешел: Мене Ричард Холбрук апсолутно не интересује, за мене је само један од америчких чиновника, који нам никада добро није доносио.

Новинар: Ја имам три питања изван контекста дневних догађаја, али за специјалну емисију о упоредним правним системима па вас молим за два минута стрпљења ако може. Да ли у Србији треба да постоји смртна казна?

Др Шешел: По нашем програму, Српска радикална странка је против смртне казне. Као човек могу да имам помешана осећања по том питању. Лично сам

био својевремено један од оснивача удружења против смртне казне у нашој земљи. Оно што је ту основни проблем је немогућност да се исправи евентуална судска грешка. Тамо где је могуће да се негде човек осуди на смрт, а да се грешка не може исправити, тамо треба избегавати ту врсту санкција, код казне затвора, код новчане казне је могућа судска исправка и могућа је извесна сатисфакција. Код смртне казне то није могуће. То је кључни аргумент против смртне казне, али као људи појединци, често смо револтирани неким стравичним облицима кривичних дела, неким кривичним злочинима, злочинима према деци пре свега, према женама итд.

С времена на време смо запрепашћени масовним убиствима и сваки човек емотивно реагује на тај начин што каже - е, то је за смртну казну. Наше програмско опредељење је овако како сам вам рекао, што не значи да бисмо ми по сваку цену инсистирали да не буде смртне казне. О томе треба да се води и стручна расправа у правничким круговима, скупштинска расправа приликом дефинитивног усвајања кривичног закона, али тај кривични закон који треба да важи за целу територију СРЈ чији је нацрт већ готов, мора да се базира на Савезном уставу. Према Савезном уставу забрањена је смртна казна и ако по том уставу будемо доносили овај закон, смртне казне неће бити. Они који заговарају поновно увођење смртне казне, мораће да траже промену Устава. Дакле, не бисмо ишли са неким категоричким судовима. Свесни смо тежине проблема и у принципу смо против те казне, али не по сваку цену.

Новинар: Друго питање - да ли Србија и Југославија треба да имају Закон о забрани абортуса или не?

Др Шешел: По мишљењу Српске радикалне странке, погрешно је забрањивати, апсолутно забрањивати абортус. Друго, постоје случајеви у којима је потребно прибећи тој методи да би се заштитило здравље жене или да би се спречило рађање дефектног детета. То су оправдани медицински случајеви. Ми мислимо да је добро садашње решење Закона, 10 недеља трудноће, односно како се то популарно у народу каже - док плод не оживи, док не почне да се креће, а жена самостално може да се определи да ли ће дете да роди или не. То је најбоље решење, с тим што би држава требала да води пропаганду против абортуса.

Не би се смело забрањивати до 10 недеља, али би се морала водити нека пропаганда и дестимулисати прибегавање абортусу, поготово када је то из обести, када жена која је у нормалном браку, када већ има деце, па избегава да роди још једно. Ту по нашем мишљењу социјални моменти не смеју бити преовлађујући, где има за једно дете, сигурно има и за двоје. Где има за двоје, има и за троје. Боље је када породица има више деце, па макар деца јела хлеб и мармеладу, него да имају једно разма-

жено дете, које је обично после неспособно за самосталан живот. Деца треба да се животној конкуренцији уче већ у породичном кругу. То је, дакле, неколико момената који се тичу тог проблема. У сваком случају, државна пропаганда мора ићи ка дестимулисању абортуса. То се може постићи даљим и подизањем цене за ту медицинску услугу, то не сме бити бесплатно. Зашто би то било бесплатно, осим ако је живот жене у опасности. Дакле, у стриктно одређеним случајевима. На разне друге начине то треба дестимулисати.

Новинар: Треће питање - осим међународних конвенција, да ли контролу нуклеарних потенцијала треба регулисати и домаћим интерним законима земље, мислим на употребе у научне сврхе, медицинске?

Др Шешел: У сваком случају, свака држава би морала да врши стриктну контролу над нуклеарним средствима, над нуклеарним инсталацијама, над свим материјама које су радио активни. Као што свака држава мора да контролише промет, односно производњу опасних материја уопште, поготову хемиских и биолошких средстава.

Новинар: Како коментаришете то што је Поплашен тражио смањења овлашћења Вестендорпу и да ли ће то имати некаквог ефекта?

Др Шешел: То је став Српске радикалне странке, али неког значајнијег ефекта, по свему судећи није имао. Видели сте да је Мадридска конференција дала шира овлашћења Вестендорпу, а сада је он овлашћен и да укида политичке партије и да смењује политичке функционере.

Таква овлашћења су имали и Хитлерови галорајтери у окупираним европским земљама и земљама другог светског рата. А ви се сећате можда како је Хитлеров галорајтер Хајдрих својевремено прошао, галорајтер Чешке и Моравске, је ли тако.

Новинар: Шта се десило са тролејбусима?

Др Шешел: Што се тиче тролејбуса, мислим да се у овом тренутку води расправа у Градској скупштини, којој ћу се и ја за неки минут прикључити. Ту смо ископали велику криминалну аферу градске власти. Градски челници, сада један на другога пребацују кривицу и Комисија која је требала да донесе одлуку, била је за набавку руских тролејбуса, али је превагнуло мишљење Драгана Човића и Спасоја Крунића. Реч је о 11 милиона марака разлике у цени. Министарство саобраћаја и веза и Влада Републике Србије су тражили писмено изјашњење од Градске скупштине. То писмено изјашњење је изостало. Министар саобраћаја и веза је поднео кривичну пријаву и очекујемо да се по том питању огласи и надлежни јавни тужилац. Ту аферу ми нећемо испуштати.

24. ДЕЦЕМБАР 1998. ГОДИНЕ

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешел: Даме и господо, на Косову и Метохији и даље делују албанске терористичке банде, разбијене, са очајничким понашањем, али оне ће још дужи време представљати опасност за све становнике Косова и Метохије. С тим морамо бити начисто. Наша полиција мора наставити да сузбија њихову делатност на сваком кораку, наша војска мора и даље да спречава сваки евентуални прелазак наше државне границе.

То деловање шиптарских терориста је очајничко, због тога што су вероватно већ схватили да немају никаквих шанси да постигну своје крајње циљеве. Они заправо тренутно кваре посао и својим западњачким налогодавцима. Уместо да се сва хистерична и сва мржња по обичају концентрише против српског народа, дејства албанских терориста, убијање мирних цивила спутава западне силе да до краја изразе своју антисрпску мржњу и да претње своју антисрпску мржњу и да претње концентришу искључиво против српског народа и српске државе.

Што се тиче Србије, ми морамо наставити са нашим брзим иницијативама. После плана за Косово и Метохију, на који западњаци нису могли упутити никакву жаоку са своје стране, против кога нису имали никакав валидни аргумент, ми треба да кренемо одмах на попис становништва.

Пошто шиптарске политичке партије нису спремне да у томе суделују, да буду кооперативне, да сарађују, наши државни органи то могу да ураде сами. Ми можемо понудити ОЕБС-у да буде присутан у свакој фази пописа становништва на Косову и Метохији, али тај попис може да се врши искључиво тамо где делују наши државни органи.

Нама није циљ да смањујемо било чије бројчано учешће у укупној структури становништва, али ми морамо развејати све лажи, све измишљотине које су претходних деценија фигурисале као официјелни податак и да су сви ранији пописи становништва од Другог светског рата, наовамо, једноставно били фалсификовани. То је оно што највише забрињава и шиптарске терористе, шиптарске сепаратисте уопште и њихове западњачке тудоре.

Тврдило се да у Македонији живи скоро 50 посто Шиптара, па да их је 40 посто, док их је попис становништва заправо свео на 20 до 25 посто. Видећете уосталом да на Косову и Метохији нема много више Албанаца од припадника свих других националних заједница у целини. После тог пописа становништва, ми можемо да кренемо са локалним и покрајинским изборима. У Србији и Савезној Републици Југо-

славији наравно биће потребни избори на свим нивоима, али је много боље да се иде постепено, јер ће се на тај начин лакше стварати демократска атмосфера, јер ће се на тај начин политичким странкама омогућити боља припрема за изборе, јер ће се на тај начин лакше остварити функционисање разних нивоа власти после избора.

Што се тиче Српске радикалне странке, ми сматрамо да треба у истом тренутку држати локалне изборе у целој Србији и покрајинске изборе паралелно на Косову и Метохији и у Војводини. То подразумева да у најскорије време треба да донесемо нови Закон о локалној самоуправи. Ви сте већ обавештени и то смо вам већ више пута понављали, Закон је у принципу готов био још у мају месецу.

Ми смо само чекали дијалог са албанским политичким партијама, да са њима заједно размотримо основна законска решења, па да идемо пред Народну скупштину. Српска радикална странка је и даље присталица дијалога. Ми желимо дијалог, ми непрекидно нудимо дијалог, али језиком претњи и уцена, једноставно са нама нико неће моћи да разговара, то никоме нећемо дозволити.

Јуче је Уставни суд прогласио неуставним закон који је у мају месецу, односно у јуну месецу, донела црногор-

ска Народна скупштина о избору посланика у Веху републике Савезне скупштине. Оно што је за нас битно, то је да је Уставни суд покренуо поступак за процену уставности и србијанског закона. Српска радикална странка сматра, а то сте могли видети из једног мог чланка у "Великој Србији" из јула или августа месеца, да ни србијански, ни црногорски закон о избору посланика у Веху републике Савезне скупштине, нису усаглашени са савезним Уставом.

Из духа Устава се подразумева да све политичке партије у Веху република треба да буду заступљене пропорционално својој снази на подручју Републике из које ти посланици потичу. Онда је сада друго питање, да ли ће се они бирати у скупштини федералне јединице или ће се ићи на директне изборе. Оно што сматра Српска радикална странка, то је да и избори за Веху република треба да буду непосредни. Двадесет се бира у Србији, 20 у Црној Гори и иде се на непосредне изборе са посланичким листама на пропорционалном принципу, са цензусом од 5 посто и тако се на најобјективнији начин конституише и горњи дом.

Врло је мало земаља у свету које имају овако посебан систем избора, а то су неке државе у Индији и неки кантони у Швајцарској. То је све колико је нама

Хавијер Солана и Весли Кларк: очајничко деловање шиптарских терориста квари посао и њиховим налогодавцима са Запада

Рачунски центар Српске радикалне странке: у исто време треба одржати локалне изборе у целој Србији и покрајинске изборе на Косову и Метохији и Војводини

познато. Ниједна друга држава нема овакав вид посебних избора. У Америци се и за сенат и за представнички дом, дакле и за горњи и за доњи дом, иде на непосредно гласање. Тако исто и у свим другим државама, где постоје два дома и где су оба дома демократског карактера.

Ту искључујемо Британију, јер у Британији горњи дом апсолутно нема демократски карактер. То је потребно учинити да би наш уставни систем много боље функционисао, него што је сада случај. Ја мислим да Народна скупштина и Црне Горе и Србије мора да прихвати такав став уставног суда. Нема тог озбиљног правника који може приговорити. Е сад, може се нека друга замерка поставити. А што то раније није урађено, кад је само у Србији примењиван такав вид закона.

Не може се садашња неправилност правдати неправилношћу из прошлости. Ако се сећате, Српска радикална странка је годинама на то указивала, годинама смо се борили против такве варијанте. Сад је дошло време да је и најозбиљнија правничка институција у нашој земљи, Уставни суд, заузе такво становиште и то становиште заузе у пракси да се примени.

Српска радикална странка је једноставно запрепашћена понашањем Српског покрета обнове и Вука Драшковића. Такве лажи и измишљотине, тако очигледне лажи једи оставно су досад биле невероватне у нашем политичком животу. Знали смо да су се лажима рани-

је служили, да су свашта измишљали, свашта лансирани, а да сад, наочиглед јавности која се уверила ко је био иницијатор доношења једног непопуларног закона у Народној скупштини, закона који је наишао на отпор ширих слојева грађана, да потпуно изврну истину.

Свима је вама јасно, сви сте то видели, сви сте имали документ у рукама, да су први иницијатори освајања тог закона били посланици Српског покрета обнове, и то најпознатији међу њима. Један Божић, Александар Милутиновић, Александар Чотрић и Богољуб Пејчић. Где су тек остали посланици то потписивали? Чак и сам Драшковић неки дан признаје да је био консултативни састанак представника Српског покрета обнове и две левичарске странке, да ту радикала уопште није било, а као они су се чудили радикалској дрскости, радикалској похлепи итд. Драшковић је уцењивао изгласавањем буџета, односно одустајањем од расправе о буџету.

Ви сте видели, ове године смо буџет усвојили без икакве расправе. Кад је Српска радикална странка била опозициона политичка партија по неколико дана су трајале расправе о буџетским законима. Овога пута ми као да опозицију у Народној скупштини нисмо ни имали. То је за нас наравно један успех да што пре прође буџет. Буџет је основни закон и свакој владајућој политичкој партији је пре свега стало да он буде усвојен у Народној скупштини.

Ми смо га без озбиљније расправе усвојили јер је био направљен уступак Српском покрету обнове. Та странка која је напokon схватила да нема никаквих шанси у политичком животу вероватно се сад руководи мишљу - отимај где стигнеш, отимај где можеш, отимај што више, јер сутра већ неће бити шанси за тако нешто.

Тако се понашају и на нивоу града Београда, разоткрили смо вам велику аферу око набавки чешких тролејбуса, где се планира крађа 11 милиона марака. Вероватно је један део већ украден кроз провизије које се унапред исплаћују од чешких набављача. Изволите, ако ви имате неко питање?

Новинар: Имате ли коментар на иницијативу Социјалдемократске партије Црне Горе о Савезу суверених држава за конфедерацију независних држава Србије и Црне Горе и како гледате на овај сепаратизам који се сваки дан појачава у Црној Гори?

Др Шешел: Социјалдемократска партија Црне Горе или судопер-партија, како је тамо народ назива, одувек је била сепаратистичка. Она је једно време деловала као нешто блажа варијанта Либералног савеза и та партија никада на изборима самостално ништа није могла да постигне.

Тамо где би се појављивао Либерални савез, судопер-партија би долазила бедно. Тамо где би Либерални савез бојкотовао изборе, она је преузимала његове гласове као на изборима за Савезну скупштину. Сама чињеница да је

партија Мила Ђукановића социјалдемократе узела у савез говори нешто о намерама самог Ђукановића.

Он није имао никакву потребу да ту партију узима за коалиционог савезника као што реалне потребе није било ни да узима Килибарду. Килибарда је остао без партије, нема никакву корист у бирачком телу. Исти број гласова који је Ђукановић постигао на овим изборима, постигао би и да је његова партија изашла сасвим самостално.

То је свима јасно и сад се намеће питање - а што су му они требали? Требали су му да преко њих испипава пулс јавног мњења. Да лансира неку идеју за коју сам сматра да је можда преурањена, да би за његову партију била ризична, па кад је неко други лансира, онда води, прави процену како је то одјекнуло у јавности и из тога извлачи закључак који потез његова партија да повуче. Тако да је ово био један пробни балон за то целокупног режима у Црној Гори. Видели сте у јавности је то наишло на веома лош одјек и то заострава политичку кризу у Црној Гори. Изволите.

Новинар: Молим вас за коментар о Закону о правима функционера, како се овај закон непопуларно назива. Да ли се ви као странка осећате одговорним за усвајање овог закона и да ли ћете тражити његово укидање?

Др Шешељ: Ево, ми се не осећамо одговорним за усвајање тог закона. Закон има логичког оправдања и кад погледате коме се битно променио положај у том закону, то су само народни посланици. И досад су председник Републике и председник Народне скупштине и председник Владе имали право на резиденцију, право на послугу у тој резиденцији, право на лично обезбеђење.

Ту се ништа није битно променило у односу на постојеће, осим што је материја која је раније разним уредбама и другим прописима регулисана чак и правилницима, сада концентрисана у једном закону. Што се тиче судија, крајње је време да се њихов статус реши и ту видите да у јавности мало ко приговара. Кома је побољшан положај, то су само народни посланици. И то је оно што је највише интересовало Драшковића да на томе инсистира.

Ми смо вам рекли свој став, ми никада јавно тај закон нисмо подржавали. Ми тај закон нисмо ни образлагали у Народној скупштини. Тачно је да су наши посланици, заједно са осталима гласали за тај закон. Јер је такав договор постигнут са Драшковићевом странком, а ми у договарању, неспасом ми радикали, у договарању са Драшковићем једноставно не учествујемо.

Оно што је Влада сада нашла као решење, то је да се одложи примена овога закона. И ми сматрамо да је то једно адекватно решење. А Драшковић, ако жели да се Закон прво укине, мора претходно да објасни зашто је Закон донесен и зашто је био иницијатор тог Закона.

Тако му лако нећемо дозволити да се из овога искобела. Па ће морати да објашњава и свом чланству и својој странци, као што вероватно мора и многе друге ствари да објашњава. Имате ли још питања? Изволите.

Новинар: Како коментаришете одлуку Савеза синдиката Србије да ступи у генерални штрајк ако се Закон не укине до 31.12.1998?

Др Шешељ: Па знате шта, Српска радикална странка никада ничијој уцени неће да попусти. Не могу они нама давати рокове када ћемо нешто да урадимо. Ако им се штрајкује, нека штрајкују одмах. Ми радимо савесно, у скла-

Закон је спреман: министар за локалну самоуправу, Гордана Поп-Лазич

ду са Уставом и Законом. Можда бисмо и били иницијатори да се тај закон одмах укида, али ако нас неко уцењује онда нећемо. Нас не може нико уцењивати. Изволите.

Новинар: Већ неколико пута помињете овај попис становништва на Косову. Када мислите да се конкретно почне са тим?

Др Шешељ: Што се нас радикала тиче, као једне од коалиционих странака, односно странака у коалицији, ми сматрамо да то може још у јануару месецу да се уради. Треба неке предрадње обавити, и одмах са тим кренути. Јер би то био скраћени попис.

Неће се пописивали сви они подаци који се иначе пописују у редовним пописима сваких 10 година. Него скраћени, само елементарни подаци, име, презиме, датум рођења, име оца, националност, вероисповест, стручна спрема и довољно је. Да ли је држављанин или није држављанин. Довољно је. Оно што

је потребно да се направе бирачки спискови, ништа више.

И да ти бирачки спискови буду максимално контролисани, и немамо ништа против да ОЕБС-они верификатори учествују у контроли, тако сачињених бирачких спискова. Као, и да буду присутни приликом пописа.

Може један њихов верификатор, а сваку екипу пописивача прати. Може један њихов верификатор да буде на сваком бирачком месту приликом избора. Немамо ништа против. Нама је циљ да попис буде крајње коректан, објективан и прецизан. Нама је циљ да избори буду крајње коректни и објективни, прецизни. Изволите.

Новинар: Када би Закон о локалној самоуправи могао да се нађе у скупштинској расправи?

Др Шешељ: Па не знам када би могао да се нађе у скупштинској расправи. Знате, треба да се достигне један консензус, један договор да се са тим крене. Он је спреман. Може сутра, што се тога тиче. Али, можда се очигледно те ствари важе, процењују.

Новинар: Да ли сте упознати са новим Нацртом закона о странкама?

Др Шешељ: Нема никаквог новог Закона о странкама у Србији. На савезном нивоу, први пут сам видео јутрос у штампи, да се тако нешто помиње. Да ли ради на томе Савезна влада или не, не знам, али знам да се раније у неколико случајева, мислим једном на савезном нивоу, једном на републичком да су се појављивали ти закони и под критиком опозиционих странака били су повучени.

Што се тиче Српске радикалне странке, остаје наш стари став. Ми сматрамо да треба заштити услове за формирање политичких партија. Ако треба инсистирати на више потписника, најмање 1000 можда и 10.000, када је реч о Србији. Ми сматрамо да има превише регистрованих странака, и огромна већина ништа не значи у политичком животу.

Али, ако би се доносио нови закон, ми смо зато да странке које су већ парламентарне не подлежу обавези поновног регистровања. Дакле, обавеза поновног регистровања би се односила само на оне странке које нису затечене као парламентарне странке, да не би то испало као обрачун режима са опозицијом кроз нови закон. Нама није циљ да се кроз такав закон обрачунавамо са опозицијом. Него да имамо један закон који ће заиста бити вредан, квалитетан. А показало се да закон по коме је потребно свега 100 потписа за регистровање политичке партије не повећава степен демократичности политичког живота, него чак напротив. Изволите.

Новинар: Ускоро истиче рок за састав Владе у Републици Српској. Да ли можете то да нам коментаришете и да ли остајете при ставу да Милорад Додик не може бити министар?

Др Шешељ: Српска радикална странка дефинитивно остаје при ставу да

Милорад Додик не може бити мандатар, нити нови премијер Републике Српске. И ту се ништа није променило, нити ће се променити. Српска радикална странка најжалост мора да саопшти јавности да сматра погрешним понашање Драгана Калинића. Чим је видео да не може да формира Владу, он је требало да врати мандат, да се не губи време, јер оваквим одуговлачењем он зато продужава мандат Милораду Додику.

Свеједно је Додику да ли је био, под овим условима, продужени председник Владе или био нови мандатар. Он се налази на оној позицији, на којој највише штети српском народу. И једноставно не разумемо понашање Драгана Калинића из Српске демократске странке. Требало је мандат да врати, да се мандат понуди некоме из коалиције Слога, можда највећој политичкој партији из те коалиције.

Нама је, уопште не постављамо питање ко ће бити нови мандатар, најважније да то не буде Додик. И вероватно је раније било више шанси да се постигне неки компромис, сад се ствари све више усложњавају, компликују, анимозитети међу странкама расту, и то отвара могућност запаљачким партнерима да се директније мешају у унутрашње послове Републике Српске.

Ви сте већ видели, вероватно, да окупатор најављује могућност да Народна скупштина изгласа одлуку да она може одредити новог мандатара. То је јуче било на седници Скупштине. Могуће је да се данас већ о томе води расправа. Ја немам најновије информације из Бања Луке.

Мислим да је седница Скупштине настављена. А претходно су изгласали укидање директних телевизијских преноса. Дакле, да у мраку влада, и тако им је боље. То је једноставно погрешно политичко понашање Драгана Калинића и његове странке. То показује да они једноставно немају појму у каквој се ситуацији налазе. Политика је ипак, то је једна њена дефиниција, вештина могућег. Онај ко није у стању у критичном моменту да процени шта је могуће а шта не, онај који се заноси илузијама, тај у политици пропада.

Новинар: Синдикат је тражио, осим укидања овог Закона о привилегијама, и укидање такси...

Др Шешељ: Најбоље би било ти синдикалисти да лепо формирају политичку партију, да изађу на изборе, па ако на изборима победе, нека укидају све могуће таксе и порезе. Ја заиста немам намеру да говорим о томе шта је синдикат, шта мене брига шта је синдикат тражио.

Шта то значи – синдикат је тражио? Синдикат нека ради свој посао. Синдикат није политичка партија, није парламентарна група и нема никакву улогу у доношењу Закона. Чуј, синдикат је тражио! Синдикат нека се бори за цену рада, за услове рада и пословања.

Нека води битку са послодавцима око повећана плата, а не да се бави прописивањем закона. Смешно, синдикат тра-

жио да се укине Закон о таксама. А синдикат тражи плате са друге стране, и тражи пензије. А да ли синдикат каже од чега да се исплаћују плате? Оно што држава исплаћује, може само на основу онога што држава претходно неке узме. Нека упере прстом коме би то требало друге да се узме. Па нека се неко оптерети порезима или таксама.

Новинар: Да ли се може догодити да идуће године дође до сецесије Црне Горе, и шта би тада Србија требало да учини?

Др Шешељ: Није немогућ покушај отцепљења Црне Горе. Није немогуће. Ми се надамо да до тога неће доћи, али тај покушај би био противустанак, и савезна држава би морала свим средствима да брани свој територијални интегритет.

То не може бити легалан и легитиман покушај сецесије. Та могућност није предвиђена Савезним уставом. Дакле, није могуће, и морали би томе да се супротставимо и војском, и полицијом, и свим другим средствима.

Новинар: Шта мислите на којим нивоима би требало одржати изборе?

Др Шешељ: Сматрамо да прво треба заказати локалне и покрајинске изборе, и да буду одмах, и на Косову, и у Војводини, покрајински, а онда треба ићи на савезне изборе, и ту имамо два разлога – прво, зато што би албанске политичке партије лакше пристале да изађу на савезне, него републичке, а вероватно ће бити још неког прегањања, ако уопште дође до дијалога, око учешћа на републичким изборима.

Лакше би, дакле, пристале да учествују на савезном нивоу и да партиципирају савезним нивоима власти, уколико за то буде интереса. И други је разлог задржавање савезних избора, што су ти избори раније одржани него републички, и трећи, важнији разлог, што и у Већу грађана Савезне скупштине имамо две партије, које нису учествовале на претходним савезним, односно три партије које нису учествовале на претходним савезним изборима.

Поцепала се Демократска партија социјалиста Црне Горе и из ње су никле две партије – једна која је задржала претходни назив, али није задржала носиоца претходне изборне листе, и друга, која је узела нови назив, то је Социјалистичка народна партија Црне Горе.

Постоји и Српска народна странка, која са тим називом није изашла на црногорске изборе, а није призната од стране републичке власти у Црној Гори, него нека сасвим друга, новоформирана, која је преотела претходни назив. То је ипак једна мало компликована ситуација и било би најпаветније да се такође реши изборима и онда би дошли на ред избори у Републици Србији.

Новинар: Да ли сте задовољни радом Савезне владе?

Др Шешељ: Ми нисмо задовољни радом Савезне владе, ми у Савезној скупштини још делујемо као опозициона политичка партија. Имали смо читав низ примедби и неке од тих примедби

бисмо вам саопштавали на конференцијама за штампу, и другим поводомима.

Друго, ви знате, вођени су разговори око реконструкције Савезне владе, ту је неки претходни договор био постигнут, с тим што је Српска радикална странка сада у фази преиспитивања и ми вероватно нећемо пристати да уђемо у Савезну владу, ако у њој буде и странка Вука Драшковића.

Мислимо да би то за нас било сувише компромитантно, а претходни је договор био да буде и Драшковићева и наша странка у Савезној влади, а и да се види, евентуално, ако се буде могао постићи споразум са садашњим режимом у Црној Гори, да и Ђукановићева странка партиципира у Савезној влади.

Очигледно је да од тога неће бити ништа, и то су све разлози оклевања да се та реконструкција раније изврши, а једном смо вам о томе говорили, па и ове странке које би партиципирале у Савезној влади, много се не упињу баш да до тога што пре дође.

Није нам, дакле, по сваку цену да се то циљ што пре реализује, а ми радикали још нисмо дефинитивну одлуку донели, али у руководству странке размишљамо о томе и разговарамо да би најбоље било да са Српским покретом обнове, једноставно, ни у једној варијанти не учествујемо на било ком нивоу власти. Бојимо се велике компромитације, ако бисмо се у то упустили, видели сте шта се дешава на градском нивоу, видели сте шта се дешава на републичком нивоу. Ми не желимо, једноставно, да себи неку беду на врат натоваримо, без које можемо.

Новинар: Постоје неке процене да ће почети талас терористичких акција у градовима Србије. Које ће мере безбедности предузети?

Др Шешељ: Не постоје никакве званичне процене да то следи, да ће се то ускоро десити, али опасност постоји и за то опасност наша полиција, наравно, мора бити спремна, а то подразумева да сви грађани треба да буду опрезнији него иначе, да воде рачуна, дакле, и нека безбедносна култура мора да се показује, посебно на местима где се више људи окупља.

Новинар: Да ли ће Влада позитивно одговорити на захтев за повећање цена хлеба и млека јер су они најавили, да ако им се не одговори позитивно, да ће они сами повећати цене ових производа?

Др Шешељ: Ми нећемо дозволити ниједна цена која је под контролом Владе да се без дозволе Владе диже. Ми не планирамо никакво повећање цена ни хлеба, ни млека.

У аграрном буџету за следећу годину предвидели смо 362.000.000 динара да исплатимо на име премија за млеко. Ми, дакле, предузимамо мере да сачувамо садашње цене основних прехранбених намирница, а да дотирамо на извештан начин њихове произвођаче.

Никаквог говора у Влади до сада није било ни о поскупљењу хлеба, ни о поскупљењу млека, то вам гарантујем.

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НОВИНАРЕ

Др Војислав Шешељ: Протекла 1998. година је била препуна проблема, искушења, изазова, притисака, претњи и угрожавања наше земље. Ту годину смо пребродили како смо знали и умели, али нисмо попустили по питању државног суверенитета и територијалног интегритета. Сачували смо оно што је наше, треба и даље да чувамо. Решавали смо неке економске проблеме, многе нисмо решили, многе преносимо у следећу годину. Решавали смо социјалне проблеме, многе социјалне проблеме нисмо решили и остаје да се у следећој години ухватимо с њима у коштак.

И следећа година биће тешка, пуна изазова, и о томе треба отворено говорити. Српска радикална странка је, ипак, оптимистички расположена. Убеђени смо да народним јединством које је већ увелико постигнуто, да промишљеним системским потезима можемо решити већину економских проблема, да можемо ублажити социјалне проблеме већине наших грађана. Убеђени смо да ћемо у следећој години, настављајући борбу за наш државни суверенитет и територијални интегритет, успешно одбранити Косово и Метохију као саставни део Србије.

Српска радикална странка свим грађанима Србије, Републике Црне Горе и Републике Српске жели срећну и просперитетну Нову 1999. годину. Целом српском народу и свим нашим грађанима, желимо да живе боље, да се успешније носе са свим недаћама које живот пред нас поставља, и желимо да заједничким снагама одбранимо оно што је наше, што је српско, оно што је, у извесном смислу, основна сврха нашег државотворног опстанка.

Изволите, имате ли ви неко питање?

Новинар: Како оцењујете тврдње и нагађања да ће нови Закон о политичким партијама, који се припрема, бити прилично рестриктиван, па ће само странке које су већ у парламенту успети да се пререгиструју?

Др Шешељ: Влада Србије до сада није радила на припремама новог Закона о политичким партијама, што не значи да можда у перспективи неће радити, али о томе још није било говора. Да ли то ради Савезна влада или не, ми заправо не знамо, нити томе придајемо неку посебну пажњу. Ви знате, раније, у неколико наврата, и Републичка и Савезна влада су излазиле са законским пројектима, а онда се од тога одустајало. Оно што је став Српске радикалне странке по том питању, свима је познато. Ми сматрамо да се услови за регистравање морају поопштрити, да је сто потписа, као услов за регистрацију, бесмислен, да то доводи до великог

Српска радикална странка свим грађанима Србије, Републике Црне Горе и Републике Српске жели срећну и просперитетну Нову 1999. годину

броја политичких странака које, заправо, ништа не значе. На посебан начин оверено 1.000 или 10.000 потписа већ би била једна мера рестриктивнијег карактера, која би довела до нормализације броја политичких странака.

У сваком случају, и ако се буде ишло на један такав закон са заопштеним условима, мислим да се он не би односио на парламентарне политичке партије.

Новинар: Можете ли да прокоментаришете вест коју је објавио "Дневни телеграф" да ће Богољуб Карић бити нови премијер Владе?

Др Шешељ: Можда су мислили на црногорску владу, или су можда мислили на неку Ђурувијину владу, ко зна. Знате, ми углавном не читамо "Дневни телеграф". Та новина је од самог настанка објављивала само најгоре лажи, клевете, инсинуације, подметања и слично. Влада народног јединства успешно функционише, у њој нема никаквих проблема који би могли у перспективи утицати на њену реконструкцију, а ова вест је сама по себи толико бесмислена да не заслужује озбиљан коментар.

Што се тиче председника Владе Мирка Марјановића, он је, по нашем миш-

љењу, у прилично доброј физичкој кондицији, па ни здравствено стање не може бити никакав разлог за евентуално повлачење. Од новине у којој смо могли читати само лажи, не може се ништа друго ни очекивати. Али, то не искључује могућност да је, можда, реч о реконструкцији црногорске владе, сада га можда тамо кандидују.

Новинар: Како коментаришете прогнозе да се у новој години могу очекивати још опасније чарке између Београда и Подгорице, што би водило још опаснијем одвајању, како се може прочитати у неким црногорским новинама?

Др Шешељ: Никаких чарки нема између Београда и Подгорице. Проблем постоји у функционисању црногорске власти, у њеном супротстављању уставном положају савезних институција, у њеном одбијању да испуни уставне дужности. Тај политички проблем који је црногорска власт створила, заоптрава се у самој Црној Гори без икаквог мешања Београда.

Новинар: Каква ће, по вама, у наредној години бити ситуација са такозваном независном штампом у Србији, с обзиром да неки листови већ више месеци не излазе, а уместо њих тешко да се могу појавити нови листови?

Др Шешељ: У Србији излазе сви независни листови и нико им никакве сметње не прави. Ниједном независном листу власт није правила никакве сметње, апсолутно никакве. Али, оно што не може да прође ни у Америци, Немачкој, Италији, Француској, не може ни у Србији. Не могу некажњено да се објављују лажи и клевете. Не може се некажњено позивати на насилно рушење уставног поретка и не могу наша гласила, било ко да им је власник, представљати продужену руку страних центара за вођење специјалног психолошког рата страних шпијунских агенција. Такви су били медији који су преносили и реемитовали "Тлас Америке", "Дојче веле", "Слободну Европу", ВВС итд. Све су то чисто шпијунске агенције. Неко ко овде egzистира као медиј, као правно лице, не може бити продужетак таквих шпијунских центара.

Новинар: Како коментаришете најновија упозорења генералног секретара НАТО-а да ће НАТО интервенисати на Косову уколико се преговори не успоставе?

Др Шешељ: Упозорења Хавијера Солане ме неодољиво подсећају на ранија упозорења и претње Адолфа Хитлера. И ту принципијелне разлике нема. НАТО пакт је агресивна војна сила која прети целој Европи и читавом човечанству. То је бескрупулозна војна сила која не поштује ниједну норму међународног јавног права. Поготово не поштује никакав морал у међународним јавним односима. Ми смо свесни да ће се те претње наставити, да постоји реална опасност по безбедност наше земље, али смо до краја одлучни и да бранимо нашу земљу.

Новинар: Како тумачите то да још није реконструисана Савезна влада, и да ли ћемо видети радикале у њој?

Др Шешељ: Ми смо пре неколико дана поставили један додатни услов. Ви знате да је начелни договор постигнут још у мају, приликом избора Момира Булатовића, да се та влада реконструише и да се понуди свим озбиљним парламентарним странкама да учествују у тој влади. Исход црногорских избора је, очигледно, био неочекиван, и све политичке партије су биле у стању неког ишчекивања – шта ће се даље десити, како ће се ствари развијати. После толико месеци постало је очигледно да владајућа странка из Црне Горе неће прихватити да учествује у реконструкцији Савезне владе. Што се тиче осталих странака које су спремне, Српска радикална странка је изменила свој став. Ми нећемо да уђемо у ту владу ако уђе и Српски покрет обнове. Сада је на савезном премијеру, Момиру Булатовићу, да се определи. Ми с њима нећемо. Значи, ако узме министре из Српског покрета обнове, у тој влади неће бити места за Српску радикалну странку. Конкретних разговора у последње време није било, бар ми нисмо учествовали. Када се о томе разговора то је, углавном, у кулоарима, у неким неформалним сусретима. То су више политичка хаскања него формални политички сусрети.

Ми смо пред свима вама јавно саопштили свој став, и ми од тог става нећемо одступати. Ако премијер буде заинтересован да с нама прави комбинацију поводом реконструкције владе, ми ћемо инсистирати на неким принципима које смо и раније саопштавали јавности. Пре свега, та влада мора бити пропорционална реалном односу снага међу странкама које у њој учествују и у Београду и у Београдској Савезне скупштине.

Новинар: Да ли желите да прогнозирате шта ће Булатовић одлучити?

Др Шешељ: Ја се не бавим прогнозама те врсте. Ми смо јавно саопштили своје мишљење.

Новинар: Мислите ли да ће доћи до промене политике, с обзиром да Вук Драшковић доста агресивно наступа по питању промене државне политике, сарадње са међународном заједницом и говори да је спреман све да учини за ову државу?

Др Шешељ: Вук Драшковић не може да мења никакву политику, јер он никакве политике и нема. Он би, евентуално, могао, попут Чеховљевог јунака из приповетке "Тавиљон број 6", да замени улогу са својим психотерапеутом на некој психијатријској клиници, због те логореје. Логореја значи, да не би неко помислио да је реч о логорици, брз, необуздан говор, без неког смисла, дакле, прича ради приче. Такав вам је данас Вук Драшковић – прича-прича, петља-петља, смишља, меље. Његови посланици, доглавници, забораве шта су пре два-три дана изјавили, па дају сасвим небулозне изјаве.

Досадашње политичко искуство, за ових осам година обновљене политичке демократије у Србији, показало је да нико озбиљан није у стању да на било који начин сарађује са Вуком Драшковићем. Ко год је с њим имао посла, ко год је с њим склапао коалиционе савезе, правно договоре, горко се кајао. Ми, српски радикали, нешто учимо на својим грешкама, а трудимо се да највише научимо на туђим грешкама. У сваком случају, те очигледне грешке ми нисмо спремни да понављамо.

Новинар: Уколико у догледно време дође до смене београдске градске владе, што ви желите и на чему радите, сматрате ли да би се и ту могло догодити нешто слично, као пре дан-два у Јагодини?

Др Шешељ: Пре свега, ми желимо нове локалне изборе у целој Србији, а поготово у Београду. Сматрамо да би то била најбоља варијанта. Што се тиче Јагодине, сматрамо да је власт коалиције Заједно пропала, пре свега, зато што није ваљала. Али, ми нисмо склони, попут неких других политичких странака, да отимамо туђе одборничке мандате. Никада то нисмо радили и никада то нећемо радити. Дакле, нас не интересује неко ко је припадник друге политичке странке, а тамо посланик или одборник, па пређе у нашу странку, а задржи тај посланички или одборнички мандат. Да би прешао у нашу странку, основни услов је да поднесе оставку на тај посланички или одборнички мандат.

Неки одборници из Јагодине хтели су да се укључе у Српску радикалну странку, њихова имена вам могу дати наши из општинског или окружног одбора Поморавског округа. Ми смо им одмах ставили до знања да то може само под условом да претходно врате мандат. Такав се случај десио и на савезном нивоу. Момир Војводић, тада је био посланик Народне странке, изразио је жељу да пређе у Српску радикалну странку, а ја сам му у разговору поставио услов да врати мандат Народној странци, и он је од тога одустао.

Дакле, да бисмо могли да жигосемо туђи неморал, не смемо у њему сами да учествујемо, не смемо сами те неморалне радње да вршимо.

Новинар: Да ли можете на овој последњој прес-конференцији у овој години нешто рећи о плановима Српске радикалне странке за наредну годину, циљевима које сте себи поставили и њиховој реализацији?

Др Шешељ: Ми настављамо рад у Влади народног јединства на решавању основних egzистенцијалних, виталних проблема Србије и српског народа. Ми желимо што пре локалне изборе у целој Србији. Спремни смо да учествујемо и на савезном нивоу власти, наравно, под принципијелним условима, под условима о којима сам већ говорио. Наставићемо наше страначке активности и у Србији, и у Црној Гори, и у Републици Српској.

ДОБРО ДОШЛИ У ПЕТРОВЧИЋ

Недалеко од центра Земунa, у предивној сремској равници налазе се најјефтинији плацеви за стамбену изградњу у Србији

ИЗВРШНИ ОДБОР СО ЗЕМУН РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ДОДЕЛУ ПЛАЦЕВА ЗА СТАМБЕНУ ИЗГРАДЊУ У ПЕТРОВЧИЋУ

- Парцеле се уступају уз накнаду од 15 динара/м².
- Све парцеле су изделене у појединачне плацеве за индивидуалну стамбену изградњу површине од 5 до 7 ари.
- Право учешћа на конкурс имају сва правна и физичка лица.
- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова оглашавања уплати износ од 50,00 динара на жиро-рачун број: 40805-637-5-6006714 „Земунске новине“.
- Пријаве на конкурс се достављају Одељењу за имовинско-правне послове, соба број 60, на другом спрату Општине.
- Информације на телефон: 198-323 локал 36.

ПЛАВИ ХОРИЗОНТ

У НАЈСУНЧАНИЈЕМ ДЕЛУ ЗЕМУНА
НАЈМЛАЂЕ ОПШТИНСКО НАСЕЉЕ

- НАСЕЉЕ ОД БЛИЗУ 900 ПАРЦЕЛА
ВЕЛИЧИНЕ ОД 5 ДО 8 АРИ
- ИДЕАЛНА САОБРАЋАЈНА ВЕЗА
- ИНФРАСТРУКТУРА ВЕЋ НА ОБОДУ НАСЕЉА

**ИЗВРШНИ ОДБОР
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН
РАСПИСУЈЕ КОНКУРС**

**ЗА ДОДЕЛУ ПАРЦЕЛА У НАСЕЉУ
ПЛАВИ ХОРИЗОНТ**

- Парцеле се налазе у продужетку насеља „Алтина”, са леве стране пруге Београд-Батајнина, од Добановачког пута до насеља Земун поље.
- Право учешћа на конкурсима имају сва правна и физичка лица.
- Парцеле се додељују уз надокнаду од 100 динара/м².
- Сваки учесник конкурса дужан је да на име трошкова уплати износ од 100 динара на жиро-рачун бр. 40805-637-5-6006714 „Земунске новине”.
- Пријаве се подnose у Одељењу за имовинско-правне и стамбене послове, соба 65, а информације на телефон 198-323/36

У непосредној близини Беовоза, са излазом на два аутопута. Уређен је пут до насеља, а завршава се и главна улица

